

sednik Predsedstva Jugoslavije Stipe Mesič, se Hrvaška na neki način vrača k Jugoslaviji. Zagreb si veliko obeta od napovedanih razgovorov v državem predsedstvu, še več pa od srečanja Tuđman — Milošević, do katerega bo, kot trdi Mesič, zanesljivo prišlo. Bodoči jugoslovanski predsednik se že vidi v krovni vlogi. ki je ne sme igrati na Jovičev način. Hrvaška je pač manjša in manj obljubljena kot Srbija. Drugačen pristop je mogoče zaznati tudi v Mesičevi izjavi v Podravski Slatini, ko je govoril o nekakšnem srečnem naključju, da je Milošević zmagal na srbskih volitvah. Če bi zmagala opozicija z Draškovićem na čelu, bi se po Mesiču povečala verjetnost oboježenega sporazuma v Kninski krajini. Milošević je torej dobil z ničemer podkrepljeni kompliment, da pravzaprav ni jastreb.

Hrvaški obrat na vzhod je kajpada mogoče razumeti. Sosedje čez Sotlo in Kolpo brez pristanka Srbije nikoli ne bodo trdna država. Pritisk nanje se zadnje dni še stopnjuje. Tu ni samo odstop Sima Rajića, podpredsednika Sabora in »poslednjega poštenega Srba na Hrvaškem«, velik pritisk na Tuđmana je tudi oklic samostojnih policijskih sil Kninske krajine. Hrvaške oči so uprte proti Beogradu. Slovenci se bo z malo dobre volje mogoče nagoditi kadarkoli in o čemerkoli, kninski vlak pa bi lahko zapikal že včeraj. Podobno razmišlja tudi slovenska stran, samostojna Slovenija je prej prednost kot ovira za obojstransko koristne dogovore s Hrvaško. Malo predaha v ljubezni ne škodi.

M. BAUER

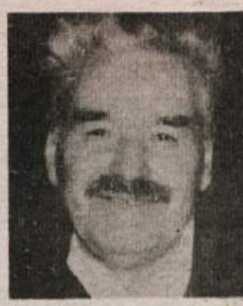
Višji davki za bogatejše

Z novim letom je v Sloveniji začel veljati nov davčni sistem, ki nas vsaj na davčnem področju približuje Evropi. Z novo davčno zakonodajo dobivamo v Sloveniji sodoben, pregleden, razmeroma preprost davčni sistem na področju neposrednega obdavčevanja. Sistem bo poenostavil, saj se ukinito preštevilni prispevki. Gospodarstvo naj bi bilo manj obremenjeno kot doslej, prav tako siromašnejši sloji prebivalstva (po zagotovilih financarjev naj bi sedanje neto plače in pokojnine do višine 6.600 din ostale enake), bogatejši pa naj bi poslej prispevali več — če bodo sistem in njegovi izvajalci seveda učinkoviti, o čemer pa marsikdo dvomi. Seveda je ljudi strah, saj podrobnosti le še niso znane, znano pa je, da bodo poslej tako rekoč vsi odrasli prebivalci Slovenije plačevali dohodnino, osebni davek na vse zaslužke posameznika. Dohodnina bo prvič odmerjena v začetku leta 1992 za letos, osnova zanjo bodo vsi prejemki posameznika, od katerih bodo odšteli olajšave (za otroke, vlaganje v stanovanje, za samoprispevke itd.), za kar dacerji zaenkrat svetujejo le skrbno spravilo vseh računov in potrdil. Olajšav brez tega ne bo. Letos bomo seveda davek plačevali sproti, dohodnina v začetku prihodnjega leta pa bo njegov poročil. Prispevke za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, zdravstvo in zaposlovanje bodo po novem enakomerno plačevali posamezniki iz podjetja. Kakorkoli že, vsesplošno lepše in boljše življenje se nam vsekakor še ne obeta.

VLADO MATAKOVIČ, referent na metliški davčni upravi: »O novi davčni zakonodaji tudi mi na upravi za družbene prihodke še ne vemo veliko. Po moje bo nov davčni sistem v Sloveniji bolj priučen od sedanjega, prav bi bilo, da bi bil tudi bolj učinkovit. Nova zakonodaja je posneta po zahodnem vzorcu, vprašanje pa je, ali smo mi za to dovolj zreli. Seveda na davkarji vsaj v začetku pričakujemo precej težav, ljudje niso navajeni, a bo moral vsak voditi evidence.«

MARJAN DRAGMAN, upokojenec iz Stranske vasi pri Novem mestu: »Odkrito moram povedati, da novega davčnega sistema ne poznam, zato bi o njem težko sodil. Mislim, da bomo o njem lahko spregovorili dovolj argumentirano šele takrat, ko bo zaživel v praksi. Takrat bo treba pomankljivosti, ki se bodo pokazale, tudi odpraviti. Sedaj lahko gradimo vse le na zaupanju. Jaz zaupanje v nove prijeme še imam, saj dosti slabše kot sedaj že ne more biti.«

ALOJZ BENČINA, obrtnik iz Sodražice: »Doselej so vedno govorili o razbremenitvi gospodarstva in tudi obrti, v resnici pa so bili davki vedno večji. Tudi zdaj bo verjetno isto. Vendar to zame niti ni več pomembno, ker naročil za delo skoraj ni več, kar sem že dobil, pa ne dobim plačano. Tako mi Dom Ljubljana še ni plačal račun od 5. julija, podjetje Zima pa se je preusmerilo na plastiko in pri meni ne naroča več.«

TONE ŠKRJANEC, upokojenec — kmet, Kočevje: »Nobena oblast ne more brez davkov in tudi naša ne. Verjamem odgovornim, ki pravijo, da bodo davki v celoti za 12 odstotkov nižji, kot so zdaj. Prav je, da bodo obdavčene tudi velike pokojnine. Obrtniki so doslej davke lahko tudi utajevali. Zdaj bo strožje, ker bo davčna policija, vendar menim, da zaradi davkov ne bo nihče propadel.«

FRANC KRAVCAR, direktor Uprave za družbene prihodke občine Trebnje: »Z novo davčno zakonodajo se določa nov sistem obdavčevanja dohodkov v Sloveniji. Glavne poteze davčnega sistema so enostavnost, preglednost in nevtiralnost. Osnovna izhodišča nove ureditve pa postavlja zakon o financiranju javne porabe, ki dokončno odpravlja številne prispevke. Podobno davčno zakonodajo imajo v večini razvitih držav Zahodne Evrope. Prav je, da jim tudi na davčnem področju sledimo.«

JOŽE MULEJ, direktor Kovinarske Krško: »Mislim, da nova davčna politika prihaja zadnji čas. Brez zamrzitve plač in brez novega davčnega sistema ne bi mogli zaustaviti inflacije. Upamo seveda, da bo davčna zakonodaja razbremenila podjetja, ki zaradi velikih dajatev zdaj ne morejo dihati. Za koliko bo nova politika prizadela mene osebno, ne razmišljam. Plača bo pač nižja, ampak vedel bom, kam bo šel njen del. Delavci z najnižjimi plačami pa ne bodo prizadeti.«

ROBERT MIKETIČ, prodajalec iz Črnomlja: »Že sedaj je pri nas revščina, z novo davčno politiko bo še večja. Pravijo, da bomo zdaj imeli tak davčni sistem kot v ostali Evropi, prav pa bi bilo, da bi imeli tudi evropske plače in cene. Zaupanje do vlade se gradi na njeni politiki, pa tudi na tem, ali ta vleče prave poteze. Če tega ne bo storila in če ljudje ne bodo zadovoljni, bodo najbrž zahtevali drugo vlado, ki jim bo bolj ustrežala.«

ANTON PODGORŠEK, sekretar oddelka za občno upravo in družbene dejavnosti v občini Brežice: »Bojim se, da bomo na koncu vsi plačevali nekaj več davkov. Bolj obdavčeni bomo občani, manj pa dohodek podjetij. Vsi bomo morali malo več prispevati, da bi pokrili vse potrebe republike, še posebej, če se bomo osamosvojili. Mislim, da ni bilo druge možnosti, kot na hitro sprejeti davčno zakonodajo, sicer bi se morali še celo leto ravnati po starem.«

ALOJZ GOLOB, direktor občinske uprave za družbene prihodke v Sevnici: »Nova davčna politika in s tem tudi zakon o dohodnini pomenijo še korak dlje proti Evropi in v približevanju naše sistemske zakonodaje razvitemu svetu. Prav je, da višje davke pač plačujejo tisti, ki ustvarjajo več, nimajo otrok, denarja pa ne investirajo. Nekateri z nižjimi prejemki in standardom se sicer bojijo, da bodo zdaj bolj tepeni, a po moje je ta bojazen odveč.«

Pobuda za novo zakonodajo

NOVO MESTO — Na javni poziv prejšnjim lastnikom oz. njihovim pravnim naslednikom razlaščenega premoženja, naj zaradi evidence prijavijo premoženje, ki jim je bilo odvzeto po vojni, so do konca novembra v novo-mestki občini v sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora prejeli 584 priglasištev.

Priglašanih je bilo 190 primerov zaplembe, 37 primerov agrarne reforme, 191 primerov arondacij, 45 nacionalizacij, 45 prijavi v zvezi s premoženjem bivših agrarnih skupnosti in 10 prijavi za cerkvene nepremičnine, 64 prijavi pa niso mogli uvrstiti v nobeno od teh okenčkov in so jih vpisali pod ostalo.

Dejstvo pa je, da je še vedno veljavna zakonodaja, na podlagi katere je to premoženje prešlo v državne oz. družbene roke, zaradi česar je nemogoče reševanje prijavljenih primerov. Primerov, ki bi jih lahko reševali po 265. členu Zakona o splošnem upravnem postopku, ki opredeljuje razveljavitev oz. spremembo pravno močne odločbe, če zanjo ni bil pravilno uporabljen materialni zakon, ni.

Republiškimi usmeritvami o vračanju odvzetega premoženja pa ni, ne tistih o opredelitvi kršitve materialnega zakona ne glede nove zakonodaje. Konec novembra je bila v Novem mestu okrogla miza v zvezi z denacionalizacijo, kjer je bila zato jasno izražena zahteva po razveljavitvi te in sprejemu takšne zakonodaje, ki bo omogočila obljubljeno denacionalizacijo. Ta novomeška pobuda je bila prenesena slovenski skupščini. Hkrati v Novem mestu pričakujejo, da bodo strokovne komisije slovenske skupščine in izvršnega sveta poslance v republiškem parlamentu obvestile, ali je realno pričakovati sprejem zakonodaje o denacionalizaciji, in sicer v pozitivnem smislu. Obvestilo naj bi vsebovalo tudi rok, do kdaj bi lahko bila zakonodaja sprejeta.

DVA Odstotka od nepremičnin

LJUBLJANA — V preteklosti je bila vrsta predlogov za znižanje stopenj republiškega prometnega davka na promet nepremičnin. Vsa prizadevanja, da bi izredno visoke stopnje navedenega prometnega davka znižali, pa so bila brez uspeha. Tisti, ki so dobivali denar iz tega naslova, so zatrjevali, da znižanje ni možno.

Zbori skupščine Republike Slovenije so ob koncu decembra minulega leta sprejeli nov zakon o davku na promet nepremičnin, ki je začel veljati 1. januarja. Po njem je stopnja prometnega davka 2 odstotka. Vendar je v njem mnogo manj oprostitev in je določeno, da prometni davek plačujejo zavezanci ob odplačanem prenosu lastninske pravice in pravice uporabe. Stopnja prometnega davka je sprejemljiva, zato je pričakovati, da bodo zavezanci v napovedih dajali resnične podatke, potrebne za odmero prometnega davka.

V. D.

Malo predaha v ljubezni

Se odnosi med Slovenijo in Hrvaško res ohlajajo in to predvsem zaradi potoz, ki jih v zadnjem času vlečeemo na naši strani Sotle in Kolpe? Na to vprašanje je mogoče odgovoriti tudi pritrilno, še posebej, če se spomnimo vznesenega obdobja pisanja konfederalne pogodbe, katere osnutki pa so, na drugi strani, naredili tudi prvo zapoko v bloku Ljubljana—Zagreb. Kajti konfederacija s Hrvaško ali konfederalna Jugoslavija za pretežni del slovenske politike ni prava rešitev. Da je tako, je pokazalo tudi nadaljevanje zgodbe, ko je Slovenija uporabila institucijo plebiscita in pokazala, da na svoj način razmišlja o samostojnosti in neodvisnosti. Plebiscit je še bolj označil razlike med slovenskim in hrvaškim modelom razpleta jugoslovanske krize. Uradna hrvaška politika nad plebiscitom ni bila najbolj navdušena, kar se kaže tudi v tem, da tako rekoč vsemogočnega hrvaškega predsednika dr. Franje Tuđmana ni bilo na svečani razglasitvi v slovenski skupščini. Je moral v Zagrebu sprejemati nekakšne sodnike.

Na Hrvaškem ljudje spoznavajo, da Slovenija ni tako zanesljiva zaveznica, kot je kazalo na začetku ljubezni. Slovenija je naredila skoraj vse za potrditev te teze. Tudi na ekonomsko področju, kjer so, recimo, psihološko in predvsem dejansko škodo povzročili

li Grubelič, Ljubljanska banka in Elan, ki dolguje Hrvatom debelih 100 milijonov mark. Seveda pa je mogoče slovenski trend k solo vožnji v Evropo ali osamitev zadovoljivo pojasniti. Hrvaška ima veliko notranjih problemov, med katerimi je največji Kninska krajina s tamkajšnjimi Srbi. Ti bodo Hrvaško tako rekoč v nedogled zavezovali na pogajanja z Beogradom, Srbi na Hrvaškem so bomba, s katero lahko Milošević ali njegovi nasledniki v vsakem trenutku in tudi na dolge steze destabilizirajo našo sosedo. Vprašanje, ali je konfederacija z državo, ki ima na svojem ozemlju neke vrste evropske Kurde, smiselna, ni edino, ki se v tem času postavlja v Sloveniji.

Ohladitev med Ljubljano in Zagrebom pa ni samo dejanski odraz tehotnja, kaj dobrega in slabega lahko prinese slovensko-hrvaška zveza. Zadranost ustreza tako na Kranjskem vladajočemu Demosu, ki so se mu po plebiscitu in pogovorih Drnovšek — Milošević osamosvojitveni apetiti še povečali, kot Hrvatov, ki so končno spoznali, da bo problem Srbov na Hrvaškem mogoče rešiti samo v dogovoru z Beogradom. Pri takih pogovorih malo skupne jeze na Slovence ne more škodovati. Kot je napovedal sedanji član in celo morebitni bodoči pred-

Doklej bodo prepovedane cone?

Sevničani predlagajo spremembo neživiljenjskega zveznega predpisa

SEVNICA — Tudi v sevniški občini je del območja, kjer je po odloku zvezne vlade iz leta 1985 cona, v kateri je prepovedano gibanje, prebivanje in nastanjanje v tujih državljanov. Table z napisi »Prepovedano za tujece« še vedno strajajo v krajevni skupnosti Šentjanž, zato so na sevniški občinski skupščini odboriki zastavili vprašanje, ali so take table še vedno potrebne.

Ena izmed štirih takih con v Sloveniji pa ne zajema zgolj območja sevniške občine, ampak se razteza tudi v sosednjo trebanjsko občino. Gre torej za območje, ki zajema del krajevne skupnosti Šentjanž. Kot pojasnjuje v odgovoru na odborno vprašanje sekretar sevniškega občinskega sekretariata za notranje zadeve, občo upravo in ljudsko obrambo Branko Derstvenšek, omenjeni odlok zveznega izvršnega sveta ne navaja, zakaj je v določenih conah prepovedano gibanje tujih državljanov, in da je odlok izdan na podlagi 179. člena zveznega zakona o SLO.

Sevniška vlada je ob obravnavi tega odborniškega vprašanja ocenila, da ni utemeljenih razlogov za takšno prepoved gibanja tujcev, zato je poslala republiškem izvršnemu svetu pobudo za spremembo omenjenega odloka o določitvi prepovedanih con, tako da bi preprosto črtali tisti del besedila odloka, ki določa prepovedano cono v sevniški

občini. Ako ZIS navedne pobude ne bi upošteval, predlagajo Sevničani, naj bi v Sloveniji sprejeli ustrezen predpis, s katerim bi določili, da se navedeni zvezni odlok o določitvi prepovedanih con za tujece v določenem delu ne uporablja v republiki Sloveniji. To bi v Slo-

KAJ Z »ZIDARJEM«?

KOČEVJE — Poročali smo že, da je kočevski Zidar v težavah. O tem so razpravljali tudi na zadnji seji občinskega izvršnega sveta, kjer so menili, da je glavni vzrok težav ta, da se je število zaposlenih pri Zidarju zaradi opustitve gradbišč (nekdanjih tozdrov) izven Kočevja zmanjšalo od okoli 800 na 320, število režijskih delavcev pa niso ustrezno zmanjševali. Ugotovili so tudi, da bo Kočevje potrebovalo Zidarja ali še kako drugo gradbeno firmo z okoli 100 zaposlenimi, bodočnost pa imajo tudi Zidarjevi strojni obrati, ki že zdaj poslujejo donosno.

Dragiša »vzljubik« Maribor

Maribor je primerno demagoško lovišče

MARIBOR — Gotovo ni naključje, da je »enfant terrible« slovenske politične scene Dragiša Marojevič na predvečer plebiscita sklical shod svoje Strane za enakopravnost državljanov prav v Mariboru. Bilo je sicer nekaj špekulacij, ali bodo mestne oblasti »miting« sploh dovolile, češ nihče od pametnih ne bo tuk pred tako zgodovinskim dnem dovolil takšne provokacije. Na srečo pa je oblast tokrat bila pametna in je Dragiši izdala potrebno dovoljenje.

Seveda se ni zgodilo nič dramatičnega: kakšnih sto petdeset ljudi je v hladu na sejmšču ob Dravi poslušalo 40-minutni govor predsednika stranke, ki ni povedal nič novega, nakar so se mirno razšli.

Lahko pa bi se izteklo tudi drugače: člani znanega mariborskega banja za odcepitev Slovenije

(Samo) so v sodelovanju z nekaterimi voditelji mestnega Demosa hoteli tik ob Marojevičevem shodu prirediti kontramiting, a so si na srečo v zadnjem hipu premislili in se zadovoljili s pohodom po mestu, med katerim so prepevali domoljubne pesmi in vzklicali samostojni Sloveniji. Tako je štajerska prestolnica namesto kakšnega neljubega mednacionalnega incidenta doživela šarmantno, skoraj že eksotično politično festico, ki je prijetno dopolnila prednovoletno vzdušje ob številnih stojnicah v mestnem središču.

Toda lahko bi se zgodilo, da bi Marojevičev agitiranje proti slovenski samostojnosti tisti predplebiscitni petek sovpadlo z veliko resnejšim shodom — namreč s protestnim zborovanjem večje skupine delavcev Metalne pred poslopjem občinske skupščine, še zlasti, ker je v tem velikem mariborskem kolektivu zaradi naraščajoče nevolje zaposlenih, ki je doživela vrhunec z nekdanjeodno stavko prav v dneh pred 23. decembrom, bilo slišati glasove, češ ne bomo šli glasovat, celo proti bomo glasovali, iz protesta zaradi ignorance republiške vlade do naših problemov.

Sicer jim je iz Ljubljane tokrat še uspelo poslati denar za plače — niti tovarna niti Maribor ga nista imela — vendar je kakšnih 500 delavcev vseeno šlo pred občino, kjer so si nekateri olajšali dušo z zmerjanjem občinskih funkcionarjev in s kakšnim vzklikom proti vladi »tam za Trojanami«. Potem se je vse mirno končalo.

Poglavitno vprašanje pa je obviselo v zraku: kaj se bo zgodilo januarja, ko tudi v Ljubljani ne bo več denarja oziroma ga v imenu političnega miru pred plebiscitom ne bodo več hoteli poslati?

MILAN PREDAN

veniji gotovo lahko storili že zdaj, po plebiscitu za samostojno in neodvisno državo pa bo to še toliko bolj enostavno.

P. P.

TEŽAVE NA SRBSKEM TRGU

RIBNICA — Ribniški Inles ima v Srbiji pet prodajnih skladišč, preko katerih proda okoli 30 odstotkov svoje proizvodnje, preostalih 5 do 10 odstotkov pa še preko Slovenijalesa. Pristojni srbski organi zdaj z ozirom na njihove nove predpise opravljajo izmero teh skladišč in Inlesu že pošiljajo račune za razne davke in takse itd. Izmera je že opravljena in prišla sta računa za skladišči v Lazarevcu in Pazovi. Skladišče v Pazovi je malo večje, račun zanj pa znaša dodatnih 9 milijonov dinarjev, kar znaša približno polovico prometa, ki ga ustvarja to skladišče. Za skladišče v Apatinu, Cupriji in Nišu izmere še opravljajo. Če bo pri teh srbskih ukrepih ostalo, bo Inles prisiljen svoja prodajna skladišča zapreti.

J. P.

ljubljanska banka

Dolenjska banka d.d.
Novo mesto

Odkup in prodaja obveznic Republike Slovenije brez zastoja in zapletov

V Ljubljanski banki Dolenjski banki d.d. Novo mesto od ponedeljka dalje ponovno prodajajo in odkupujejo obveznice Republike Slovenije. Kupljene obveznice so lahko odbitna postavka od davčne osnove.

Ljubljanska banka Dolenjska banka d.d. Novo mesto je v preteklem letu prodala za približno tri in pol milijone nemških mark obveznic Republike Slovenije. Obveznice se prodajajo po dnevnih vrednosti, to je vrednosti glavnice in obresti, ki se od 1. julija 1990 dnevno pripisujejo h glavnici. Pri odkupu obveznic od občanov banka od te vrednosti zaračunava 1,5% provizijo. Čeprav v banki v teh dneh pričakujejo povečan odkup obveznic od občanov, ki so z nakupom obveznic želeli ohraniti realno vrednost svojih prihrankov, je tudi v prihodnje pričakovati večje zanimanje za nakup, saj predstavljajo slovenske obveznice varno in donosno naložbo. Obveznica je predvsem namenjena dolgoročnemu varčevanju. Najpomembnejše prednosti, ki jih predstavlja naložba v obveznice, so v tem, da se glasi na prinosnika in jo je v vsakem trenutku mogoče spremeniti v likvidno obliko.

Pomemben nagib za nakup obveznic bodo zlasti po sprejetju nove davčne zakonodaje tudi davčne olajšave, ki jih bodo deležni kupci obveznic. Po dosednji zakonodaji, ki ureja plačilo davkov na ustvarjeni dohodek v letu 1990, so na osnovi nakupa obveznic Republike Slovenije priznavajo davčne olajšave pri plačilu davka od skupnega dohodka občanov. Za leto 1990 bodo z davkom od skupnega dohodka obdavčeni tisti posamezniki, ki so v tem letu ustvarili trikratni letni povprečni čisti osebni dohodek, kar znaša 180.684 dinarjev.

Bistveno bolj bo nakup obveznic zaradi uveljavljanja davčnih olajšav aktualen že v letošnjem letu. Novi zakon o dohodnini, ki prav tako predvideva uveljavljanje davčnih olajšav na podlagi nakupa vrednostnih papirjev, namreč bistveno razširja krog davčnih zavezancev, saj bodo dohodnino poleg podjetij in obrtnikov plačevali praktično vsi občani z lastnimi dohodki. Seveda pa bodo morali občani priznati davčno olajšavo iz naslova obveznice Republike Slovenije vrnil, v kolikor bodo želeli obveznico, na osnovi katere so olajšavo uveljavili, predčasno prodati banki.

Navedene ugodnosti potrjujejo, da je za zavarovanje realne vrednosti svojega premoženja gospodarno del prihodkov zadržati v obliki dolgoročnih vrednostnih papirjev, med katere prav gotovo sodi obveznica Republike Slovenije.

kmetijstvo

• PONIŽEVALNO — Trdim, da noben zakon in gozdarski uslužbenec ne more preprečiti škodljivih posegov v gozd, če se sam lastnik ne zaveda, da gospodari zase in za svoje potomce. Država naj kmetom le zagotovi strokovno pomoč, sicer pa naj odkazilo prepusti lastnikom in gospodarjem. Obvezno odkazilo je za kmeta poniževalno dejanje. (Oman)

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Prvi tržni ponedeljek v novem letu je minil v znamenju pomanjkanja tako kupcev kot prodajalcev. Slednji bi želeli, da bi bilo v letošnjem letu na tržnici kaj več reda, manj prekupčevalcev, predvsem pa, da bi se prodajalci držali odloka in pisali cene na svoje izdelke. Na to bi moral redno opozarjati vodja tržnice, večkrat pa bi se morali med stojnicami pokazati tudi tržni inšpektorji. Če bi ti bolj pazili, bi videli tudi kaj takšnega, kar se ne bi smelo prodajati (ure med mandarinami in podobno). Prav bi bilo, da bi se vsak tržni dan za nekaj minut mimo stojnic sprehodil tudi miličnik. V ponedeljek so bile cene nekaterim stvarjem naslednje: ovčji sir 100 din, lonček smetane 40 din, merica motovilca 20 din, domače krvavice 70 din, vejica petršilja 5 din, čebulček 50 din, jajce 2,8 do 3,5 din, šopek teloha 10 din, merica majarona 25 din, ocvirki 50 din, endivija 30 din, česen 60 din, umetno cvetje od 200 din naprej.

Sejmišča

- **SEJMIŠČE V BREŽICAH** — Na sobotnem sejmu so imeli naprodaj 190 prašičev, starih od 3 mesece, in 32 starejših. Mlajši, ki so jih prodali 145, so veljali po 30 din za kg žive teže. Starejši so bili po 22 do 30 din za kg žive teže. Prodali so jih 11.
- **SEJMIŠČE V NOVI MESTU** — V ponedeljek so imeli na sejmu samo prašiče, ki so bili glede na cene prejšnji teden za približno 10 odst. dražji. Prašiči, stari 8 do 14 tednov in težki 18 do 30 kg, so veljali 1.000 do 1.500 din za žival. Naprodaj so jih imeli 280, prodali pa so jih 198. Naprodaj so imeli tudi prašiča, starejšega od 3 mesece. Cenili so ga 30 din za kg žive teže. Prodali ga niso.

V M-Agrokombinatu vre in brbota

Omejitev izplačil iz HKS je prignala krizo domala do vrelišča

KRŠKO — V krškem M-Agrokombinatu že kar dolgo vre in brbota, nezadovoljstvo delavcev, zaposlenih v podjetju, in kmetov kooperantov pa kar narašča. Delavci bi v strahu za svoj obstoj najraje ohranili stanje, kakršno je, kmetje pa bi radi večji vpliv in moč v enoti Zadruga.

Najhujše razburjenje med kmeti je lani ob koncu leta povzročila blokada žiro računa M-Agrokombinata. Zaradi slabih likvidnostnih razmer je izplačila omejila tudi hranilno-kreditna služba v M-Agrokombinatu, in sicer na 2000 din dnevno. Vse to je povzročilo še večji preplah, še posebej, ker je grozila devalvacija. Inicijativni odbor za ustanovitev zadruge pri Slovenski kmečki zvezi —

Ljudski stranki je takoj odreagirala in sredstvom javnega obveščanja posredoval protestno izjavo. Olje na ogenj nezadovoljstva je prillil tudi sprejem novega statuta. Po novem statutu pa ima najodločilnejšo besedo skupščina. V njej ima delovna enota Zadruga z vsemi kooperanti samo 5 glasov, prašičja farma pa 15 glasov, pač v skladu s knjigovodsko »vrednostjo« kapitala oz. naprav.

ENOTNO ZDRAVLJENJE BELOKRANJSKIH ČEBEL

METLIKA — Izvršni odbori čebelarških društev iz Črnomlja, Semiča in Metlike so imeli konec preteklega leta v Metliki sestanek, na katerem so analizirali razširjenost čebeljih bolezni v Beli krajini ter sklenili, da bodo skupaj enotno zdravili čebele. Poleg tega so zapisali zahtevo, da bi morala družba zagotoviti denar za odpravljanje kužnih bolezni. Ustanovili so komisijo, ki bo predlagala zdravila in čas enotnega zdravljenja. Hkrati so sprejeli sporočilo, da je metliška občina zaprta za prevažalce čebel na pašo zaradi hude gnilobe čebelje zalege, saj je v občini odkritih več žarišč te bolezni. V črnomljski občini pa se morajo prevažalci obvezno prijaviti ne le lastnikom zemljišč, ampak tudi čebelarji in veterinarski postaji. Sicer pa okrog 180 članov belokranjskih čebelarških društev zahteva pospeševalca, ki jim bo z navesti pomagati pri čebelarjenju, tako, kot jih imajo v drugih kmetijskih dejavnostih.

Težko je napovedovati, kako se bodo zadeve razvijale v M-Agrokombinatu. Direktor Ivan Kozole meni, da so vsi ti ukrepi nujni, da bi se ohranilo premoženje in se bo lahko nadaljevala proizvodnja. Nadalje meni, da bodo po sprejemu nove zakonodaje drugačne razmere in se bo lahko vsaka enota zase opredelila, kako hoče biti organizirana. Nasprotnega mnenja so v kmečki zvezi, kjer si prizadevajo, da bi ustanovili zadruge, prede M-Agrokombinat potone. Sicer pa direktor Kozole vidi izvire sedanje krize v dejstvu, da so ljudje dvigali denar iz HKS že kaka dva meseca. Glede na to, da tudi v bankah ni bilo denarja za kreditiranje proizvodnje v kombinatu, blaga pa niso plačevali tudi kupci, to je velike gospodarske organizacije, je kriza razumljiva. Ker je zaradi tega padla likvidnost pod kritično mejo, so se v kombinatu odločili za »neljub

ukrep«. Kljub temu pa je varčevalcem v HKS zadeva nekoliko olajšana, saj lahko v kombinativnih trgovinah kupijo ves reprodukcijski material, kjer pa limitov ni. Vendar kmetje opozarjajo na višje cene, ki so v veljavi v teh trgovinah.

J. S.

Veliko je vzrokov Socialisti: zastoja je kriva predvsem zgrešena kmetijska politika

ČRNOMELJ — Kmetijska proizvodnja naj bi se v letih 1986—1990 v črnomljski občini povečala za 3 odst. letno, a kljub temu da so v kmetijstvu v občini kar precej vlagali, se napovedi niso uresničile. Čeprav so v preteklem srednjeročnem obdobju opravili številna komasacijska in melioracijska dela ali pa so še ta v teku, vloženi denar, ki ga je prispevala tudi republiška vodna skupnost, ni v celoti upravičil namena, saj kmetijska proizvodnja še vedno upada.

Seveda je razlogov za padec proizvodnje v črnomljskem kmetijstvu več. Kot navajajo v analizi uresničevanja družbenega plana za preteklo srednjeročno obdobje, so eden od vzrokov vremenske razmere, torej suša, toča, pozeba, povrh pa še pojav novih bolezni na rastlinah. V analizi omenjajo še majhna in razdrobljena kmetijska zemljišča, neusklažene cene, zakasnelo plačevanje pridelkov. Tako je bilo samo junetine v preteklem letu za 18 odst. manj v primerjavi z letom poprej, medtem ko je bilo pšenice kar za petino manj. Zaradi ugodnejše cene mleka glede na meso pa je bila proizvodnja letnega lani za 3 odst. večja v primerjavi z letom prej. Povrh vsega, kot je navedeno v analizi, zemlja ni ustrezno obdelana.

V črnomljski Socialistični stranki pa so prepričani, da v analizi navedena dejstva niso edini vzroki za manjšo kmetijsko proizvodnjo v občini. Po njihovem je vzrok tudi nepravilno regresiranje in kreditiranje. Regresirana cena semen na primer ni bila v kmetijski zadruzi nič nižja kot v nekaterih drugih trgovinah brez regresa, regresi niso bili povsem namenjeni kmetom, pa tudi obresti za posojila so bile precej visoke. Drugi vzrok je po besedah socialistov monopolo obnašanje kmetijske zadruge, tretji pa zgrešena diferenciacija kmetij. M. B.-J.

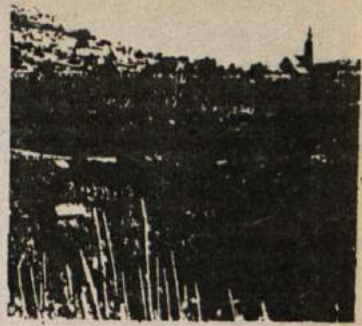
Malo denarja, malo mesa... Negotovost kmetov

METLIKA — Do srede novembra je pri odkupu živine veljala republiška kompenzacija v višini 3 dinarjev na kilogram žive teže, tako da je rejec dobil 25 dinarjev za kilogram žive teže mlade pitane govedu. S tem ukrepom so nekako uravnovesili razmerje pri priraji mesa in proizvodnji mleka: prej je bila mlečna proizvodnja kljub vsemu v primerjavi s prirajo mesa na boljšem, s to kompenzacijo pa so razmerje vsaj približno izenačili. Ker se z uvedbo te kompenzacije ni povečala tudi maloprodajna cena mesa, je povpraševanje po mesu ostalo tako kot prej, metliška klavnica pa tudi ni imela večjih težav pri odkupu živine.

Po 15. novembru so to republiško kompenzacijo ukinili, sredi decembra pa so v republiki z veliko težavo spet zagotovili denar, tako da bodo rejci dobili tiste 3 dinarje pri kg žive teže tudi za nazaj od srede novembra. Vendar je denar za to kompenzacijo zagotovljen samo do konca leta, kaj bo januarja, pa nihče točno ne ve.

Seveda taka negotovost ne more dobro vplivati na interes kmetov za rejo živine. Že sedanjih 25 dinarjev za kilogram žive teže še zdaleč ne pokriva dejanskih stroškov priraje. Najmanj, kar rejci in kmetje sploh pričakujejo od vlade, je, da bo z dolgoročnimi ukrepi zagotovila stabilnejše razmere na področju živinoreje in kmetijstva sploh. Brez tega pač ni moč dolgoročno načrtovati kmetijske proizvodnje, brez česar pa ni uspešnega kmetijstva. Kmetje in kmetijski strokovnjaki opozarjajo, da ima lahko zmanjšan interes za rejo živine katastrofalne posledice. »Pametni« gospodarstveniki se jim še smejejo, češ, saj je na zunanjih trgih dovolj cenejšega mesa. Seveda tudi tam država meso in kmetijske pridelke sploh močno regresira, prej ko slej pa nam bo tudi za tako »poceni« hrano zmanjkalo deviz, ko bo denar realno vrednoten, bo tudi ta uvoz postal veliko dražji, ne nazadnje pa ni treba biti močno pameten, da sprevižiš, da je (uvožena) hrana oziroma njeno pomanjkanje lahko eno najhujših orožij. A. B.

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Čiščenje vina z želatino

Na trgu je več vrst želatin. Uporabljajo jo tudi v pekarsstvu. Vinska želatina je posebej pripravljena. Proizvajalci označujejo želatino z Bloomovim številom. Visoko bloomске želatine so označene s številom od 200 do 280, nizko bloomске pa od 50—100. Kot vinsko čistilo so bolj primerne želatine z nižjim številom. Učinek čiščenja je boljši, širši glede na naravo motnih in grobih snovi, ki jih želimo odstraniti iz vina. Usledina je manjša in zbita, torej lažje odtočimo vino, da se ga čim manj škali.

Čistilo je primerno za bela in rdeča vina. Rezultat je svetlejša barva in zboljšanje okusa, predvsem pri vinih, ki so bogatejša s taninskimi snovmi. Tanina je dovolj v vseh rdečih vinih pa tudi tistih belih, ki so vrela na tropinah. V vinu imamo grobe ali surove tanine in kvalitete. Srečo imamo, da želatina pobira grobe tanine, ki jih je veliko, če je bilo grozde manj zrelo ali če imamo neustrezen robkalnik. Robkalniki, ki so na voljo na trgu, so večinoma neustreznji. Najprej zmeljejo grozde in šele nato specljajo (odstranijo peclje). Pri takem postopku se peclji ranijo in iz njih se cedijo v mošt grobi tanini, ki kvarijo okus vina. Delno nam te surove tanine odstrani želatina, zato jo zelo priporočam.

Tehnika čiščenja
Temperatura vina vpliva tudi na uspeh čiščenja. Poleti v zidanicah z visoko temperaturo — recimo nad 20°C — čiščenje ne bo uspelo. Čim hladneje je vino, bolj ga želatina

zbistri. Pri temperaturi od 1° do 15°C je potrebno manj želatine, usledina je bolj zbita, vino se kasneje lažje filtrira. Toda predpokus v malem moramo narediti v istem prostoru kot glavno čiščenje, da ugotovimo pravo dozo. Nenatančna priprava lahko povzroči pad ali prečističje vina. V obeh primerih postane vino bolj motno, kot je bilo pred dodatkom želatine. Doze za bela vina so v razponu od 4 do 8 g/hl, za rdeča vina od 8 do 15 g želatine na 100 l vina. Dozo povečamo pri belih vinih, ki imajo močan okus po pecljih, pri prešancih, pri vinih iz zelo gnilega ali zmrznjenega grozda, na 15 do 25 g/hl.

Tekoča želatina, ki se tudi dobi v inozemstvu, se lahko takoj doda vinu. Želatina v prahu, ki je pri nas dosegljiva, se natančno odtehta. V nekaj vode strememo odtehtano želatino in pustimo nabrekati. Ako je voda delno mlačna, do 30°C, je dovolj 5 ur namakanja. Vodo, ki je želatina ni vsrkala, odlijemo, želatino pa prelijemo z vodo, ki ima 40° do 45°C in jo raztopimo v bistro tekočino. Tako pripravljeno raztopino zlijemo v čim tanjšem curku v posodo, kjer je 8- do 10-krat več vina kot raztopine želatine. Med zlivanjem želatine moramo vino v škafo s palico mešati, da ne pride do lokalnih predoziranj. Mešanico vina z želatino nekajkrat prelijemo iz posode v posodo, da je želatina, predno zlijemo mešanico v sod, porazdeljena čimbolj enakomerno. Čim imamo čistilo v sodu, mešamo vino v njem vsaj po ure. Pretok sledi najprej v 4 dneh, če je čiščenje res uspelo; lahko pa s pretokom kakamo tudi do 3 tedne. V primeru, da smo dodali preveliko dozo želatine, lahko motnost odpravimo z bentonitom.

mag. JULIJ NEMANIČ

Preživijo lahko farme in kmetije

Na Kočevskem, kjer se zarašča kar 5.000 ha kmetijske zemlje, je prostor za uspešne družbene farme kot tudi družinske kmetije, ki jih je vse več

KOČEVJE — Na nekaj vprašanj o sedanjem stanju kočevskega in slovenskega kmetijstva ter pričakovanjih za naprej je vodja kooperacije pri KG Kočevje Franc But odgovoril tako: »Pričakujem predvsem jasne smernice za delo. Te naj temelje na oceni, katere dele kmetijstva in katere proizvode bomo pospeševali in denarno spodbuja-

cionalizaciji pričakujem preudarne rešitve, ki naj bodo take, da bo vrnjeno prejšnjim lastnikom vse, kar je možno brez povzročanja novih krivic. Po vojni se je na Kočevskem zarastlo okoli 30.000 ha kmetijskih površin. Danes je ostalo le še okoli 13.000 ha kmetijskih zemljišč (7.700 ha družbenih in 5.900 ha zasebnih), od katerih se spet kar 5.000 ha zarašča. Od družbenih zemljišč je oddanih okoli 1.500 ha v uporabo 30 novim družinskim kmetijam. Družbene in zasebne farme so torej stvarnost in posebnost Kočevske. Družbenih ne bi smeli ukinjati, saj bi bilo to škodljivo. Merilo za obstoj naj bo eko-

nomska uspešnost. Družbene farme lahko postanejo tudi poligon novih znanj, če bodo podaljšek kmetijskih šol in fakultete.

Družinske kmetije so pridobile zemljo z dolgoročnim najemom. Sklenjene pogodbe je treba zdaj spoštovati. Ne pričakujem brezplačne delitve zemljišč komurkoli in kadarkoli. Zemlja naj postane državna in država naj jo dodeljuje v najem družbenim in zasebnim farmam. Vsekakor pa naj bi bilo zemljo možno odkupiti, pri čemer pa je treba upoštevati tudi minulo delo sedanjih najemnikov.«

J. PRIMC

Franc But, vodja kooperacije pri KG Kočevje

li. Seveda ne bi smeli spodbujati proizvodnje tistega, česar je na trgu že preveč. Uskladiti je treba cene končnih kmetijskih proizvodov s cenami tako imenovanih vhodnih materialov, kar je možno tako, da popolnoma prostimo uvoz obojega ali pa da popolnoma omejimo uvoz obojega.

Pri privatizaciji kmetijstva in dena-

gospodinjki kotichek

Priprava krušnega testa

V naših gospodinjstvih uporabljamo za rahljanje krušnega testa pekovski kvas. Od sredstva za vzhajanje je odvisna poznejša kakovost kruha, ki vpliva tudi na prevost. Pekovski kvas je lahko svež ali pa suh. Takšen je primeren za pripravo vseh vrst pšeničnega, ajdovega, kozarnega, ovsenega in ječmenovega kruha. Za vzhajanje testa si v posodo nasujemo primerno količino moke, napravimo jamico, vanjo nadrobimo kvas in dolijemo mlačne vode, dodamo žličko sladkorja in površino poprašimo z moko. Posodo dobro pokrijemo, da preprečimo izhod plina CO₂. Ta nastaja s pomočjo kvasovk, ki spreminjajo sladkor v alkohol in ogljikov dioksid. Prenizke ali previsoke temperature ovirajo to dogajanje. Vse sestavine kvašenega testa in tudi prostor, v katerem delamo, morajo imeti temperaturo od 25—37°C. Kvasovke temperature nad 45°C ne prenesejo, torej se uničijo in testo ne vzhaja.

jemo s platneno krpo in pustimo v toplem prostoru. Čez tri dni, ko opazimo, da masa vre, dodamo še 150 g ržene moke in 1,5 dl tople vode ter vse dobro premešamo. Kozarec ponovno pokrijemo. Peti dan lahko uporabimo kisli nastavek za peko. Če nastavka ne uporabimo vsega, kozarec zapremo s kovinskim pokrovom in shranimo v hladilnik do naslednje peke.

Navodilo za pripravo dolenjskega zmesnega kruha: 200 g pšenične oke, 200 g ržene moke, 200 g ječmenove moke, 200 g prosene moke, 200 g ovsene moke, 20 g kvasa, 50 g starega testa (droži), 15 g soli, 2 žlički mleto kumine. Priprava: En dan pred peko zmešamo vse vrste moke, dodamo sol in dišavo. Polovico moke zmešamo s 1/2 l mlačne vode v močnatno kašo in prekrijemo s preostalno moko. Naslednji dan dodamo droži in vzhajan kvas ter zamesimo testo. Vzhajaj naj približno dve uri. Nato ga pregnemo, oblikujemo in pustimo ponovno vzhajati eno uro. Pečemo ga 20 minut pri temperaturi 220°C, nato še približno 45 minut pri 180°. Pečen kruh premešamo z mlekom in ga ohladimo na rešetki. (Dalše prihodnjič)

HELENA MRZLIKAR
Kmetijski zavod
Ljubljana

Kmetijski nasveti

Kaj pa zdravilna zelišča?

Že četrto stoletje izhaja tale rubrika, ena najstarejših v Dolenjskem listu, vendar v njej še ni tekla beseda o pridelovanju zdravih zelišč. Je bilo pač tako, da so za nas pridelovali in nabirali drugi; zakaj bi sejali kamilico ali mento, če lahko ceneje pridemo do nje v manj razvitih predelih Jugoslavije, kjer je še težje za dinar...

Z oklicem lastne državnosti se bo, če želimo ali ne, povečala avtarktičnost Slovenije, z doslednim uvajanjem tržnih zakonitosti pa bo še povečevalo število nezaposlenih ljudi. Upravičeno pričakujemo, da bo naraslo zanimanje za kmetijstvo in v okviru tega tudi za pridelovanje zdravih zelišč, ki je ena od stranskih, pri nas skorajda povsem zanemarnih kmetijskih vej. Opuščena in slabša kmetijska zemlja, ki je na širšem Dolenjskem manjka, bi lahko dajala lep dodatni dohodek, če bi se pridelovanja nane črtno lotili. Pričakujemo preveč, če pri tem pokažemo na Tovarno zdravih Krko, ta čas finančno najbolje stoječo tovarno v Sloveniji, ki bi lahko na tem področju marsikaj premaknila?

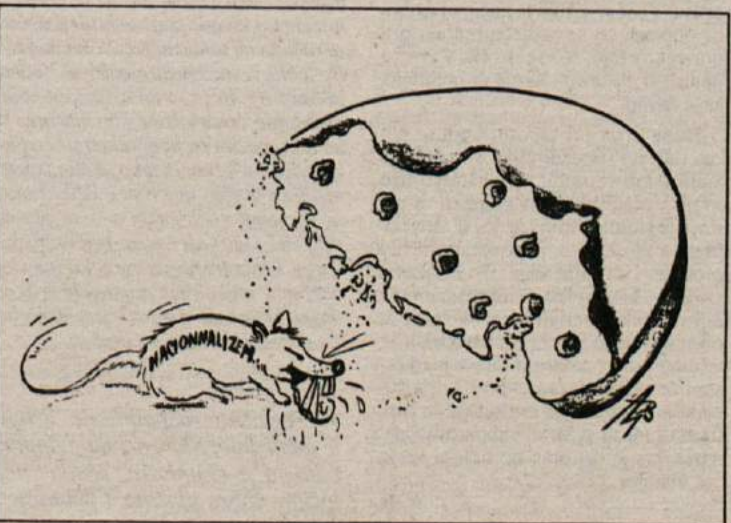
Kot primer uspešnega pridelovanja zdravih rastlin lahko navedemo kamilico (Chamomilla recutita), nezahtevno rastlino, ki sicer samoniklo uspeva skoraj po vsej Evropi, mogoče pa jo je tudi ekonomsko uspešno pridelovati na poljih, kar so dokazali bački kmetovalci. Farmaceutvska industrija je potrebuje velike količine, k sreči pa uspeva na vseh tipih tal razen na izrazito kislih in zamočvirjenih. Torej bi pridelovanje lahko organizirali tudi pri nas, zlasti še, ker pri nas dobro uspevajo vse tri najbolj znane sorte

• **NAJVAŽNEJŠE** — Med najpomembnejše aromatične in zdravitelne rastline, ki imajo svoje mesto tudi v poljedelstvu, prištevajo Poljoprivredna enciklopedija Jugoslavije: bolhač (za izdelovanje zaščitnega sredstva piretrina), pelin, sivko, gorjušico, timijan, navadni slez, popprvo meto, naprstec, kumin, mak, angeliko, baldrijan, gladež in še nekatere. Navaja tudi podatek, da zdravitelne rastline gojijo v svetu na 400.000 ha površine.

kamilice: domača bačka, češka bohemia in poljska zloty lan. Pridelovanje je mogoče tudi precej mehanizirati, če gre za velike površine, sicer pa obilo ročnega dela (na manjših površinah) poplača boljša kakovost.

Kamilica pa je samo ena od zdravih rastlin, primernih za pridelovanje. Je še vrsta drugih, ki bi jih kazalo preizkusiti in ki jih farmacevtska in kozmetična industrija vse več potrebuje, podobno pa tudi industrija zaščitnih sredstev, začimb ipd.

Inž. M. LEGAN

Trk na kredit

**ercator Trgoavto Koper
dprl bogato založeno
trgovino**

NOVO MESTO — V Novem mestu v preurejenih prostorih nekdanje rabe Cestnega podjetja na Ljubljani cesti 27. decembra odprl svojo trgovino Mercator Trgoavto iz Kopa. Trgovina pomeni dopolnjevanje noveške ponudbe z rezervnimi deli za ebna in tovorna vozila, z gumami in lošnimi materiali za avte, z elektroaterialom, orodji itd., po čemer po-be ne gre zanikati.

Novomeška trgovina Trgoavta je že i. trgovina tega uspešnega koprškega 7-članskega podjetja v Sloveniji in na rvaškem. Ukvarja se s trgovino na de-lo in drobno, z zunanjo trgovino pa s rvisiranjem vozil, predvsem iz pro-ama IMV Renault, Zastava, TAS, AM itd. Nova trgovina, ki je urejena o najsodobnejših načelih, je zares bo-to založena z rezervnimi deli za av-mobile iz omenjenih programov, z imami, zimsko in drugo opremo in eparati za vozila, z avtokozmetiko. V

Jure Gros

Spet nov lokal

NOVO MESTO — Preteklo leto je Novemu mestu in okolici dalo kar precejšnje število novih trgovskih in obrtnih lokalov najrazličnejših vrst in nad ponudbo se kaj kmalu ne bo-mo mogli več pritoževati, pa tudi cene bodo, če bo konkurenca tako narašča-la, čedalje bolj dostopne.

Med zadnjimi, ki se je v starem letu podal na samostojno trgovsko pot, je tudi Jure Gros iz Ragovske ulice, ki je nasproti blokovskega naselja v prilič-ju hiše odprl trgovino z mešanim blag-om. Kar pogumno dejanje, če pomis-li-mo, da je prav na nasprotni strani ceste že Dolenjina samopostrežna trgovina in da je takih trgovin v No-vem mestu še več.

»Res je, za sedaj morda ponudba res ne odstopa bistveno od tiste, ki jo je moč najti v drugih podobnih trgovinah. Začetna oprema in zaloga trgo-vine je le zelo velik zalogaj, vendarle mislim, da se bo kmalu asortiment tu-di na željo kupcev dovolj izpolnil in tu-di specializiral. Za začetek nudimo kvalitetno blago, najboljši sveži kruh, ki ga je moč v Novem mestu dobiti, ter prijazno postrežbo, kar tudi nekaj velja. Seveda bo važno vlogo igrala tudi konkurenčnost. Domala vsak dan bo nekaj artiklov pri meni moč dobiti ceneje kot pa drugje. Na to bo opozarjal velik pano pred vhodom. Če to ne bo dovolj, pa se bom lotil še drugih prijemov, saj se moramo v zvi-be-nem sektorju, glede trženja še marsi-kaj naučiti,« zagotavlja novopečeni novomeški trgovec Jure Gros.

T. J.

OGATENJE PONUDBE — *Novomeškim potrošnikom se le obetajo lepiši asi. Številnim novim specializiranim trgovinam se je 27. decembra pridružila e trgovina Trgoavto z rezervnimi deli a več vrst avtov in tovornih vozil ter z ogato ponudbo raznega orodja, koles, motorjev itd. Poslovodja Jože Krašovec (levo) in drugi zaposleni so imeli že prvi lan polne roke dela. (Foto: Z. L.-D.)*

rgovini je bogata izbira raznega orodja, nale kmetijske in gradbene mehaniza-zije, izdelkov Tomosa, uvoženih koles, u so sestavljive garaže, avto prikolice ipd. In trenutno je v trgovini vsaj 60 ar-uklov, ki so za okrog 30 odstotkov ce-nejši kot kjerkoli drugje. Posebna ugodnost je, da se da vse v trgovini ku-piti na kredit z do petimi obroki, tako da se lahko razporedi in s tem lažje pre-nesa na primer strošek popravila avto-mobila.

Vodilni iz Trgoavta so bili ugodno presenečeni nad velikim obiskom v prv-em dnevu dela trgovine in prvimi od-zivi na njeno odprtje. Zatrtili so, da si Novo mesto, tako individualni kupci kot obrtniki in prevozna podjetja, lahko od trgovine in njene ponudbe tudi v bo-doče veliko obeta.

Z. L.-D.

TEČAJ IZ KLETARJENJA

ŠENTJERNEJ — Podružnica Društva vinogradnikov Dolenjske iz Šentjerneja pripravlja konec januarja 42-urni začetni tečaj iz kletarjenja. Vsi, ki bi radi izboljšali svoje znanje s tega področja in postali pravi kletarji, naj se prijavijo pri predsedniku društva inž. Jožetu Simončiču v Šentjerneju. Prijave za člane Skočjan-ske podružnice pa zbira tudi Nace Gorenc.

Vse več ljudi je že brez službe

Konec leta je bilo prijavljenih že več kot 200 iskalcev zaposlitve — Vse več so-cialnovarstvenih pomoči in vse manj kadrovskih štipendij

METLIKA — Stanje na področju zaposlovanja v metliški občini je zelo sla-bo in se tako rekoč iz meseca v mesec še slabša. Vse več je brezposelnih, in to v glavnem mladih in celo šolanih ljudi, in vse manj možnosti je, da bi ti in ostali, ki prihajajo za njimi, v kratkem dobili delo.

V začetku decembra je bilo na met-liškem Zavodu za zaposlovanje prijav-ljenih 205 iskalcev zaposlitve, kar je šestkrat več kot nekaj let nazaj. Še lani ob takem času, ko je bila kriza že huda, je bilo na metliškem zavodu prijavlje-nih skoraj enkrat manj ljudi. Od de-cembra prijavljenih 205 iskalcev zop-slitve sta 102 ženski; prvo zaposlitev išče 51 ljudi, več kot pol prijavljenih je starih manj kot 27 let; iz takih ali dru-gačnih razlogov je med vsemi prijavlje-nimi 119 težje zaposljivih. (Med težje zaposeljive uvrščajo tudi ljudi s poklici, za katere ni zanimanja.) Med 51, ki pr-vice iščejo zaposlitve, pa jih je skoraj po-lovica brez poklica, od vseh prijavljenih na zavodu pa jih kar 89 nima poklica.

Poleg teh brez poklica je največ iskalcev s končano 3-letno šolo — 60, 4-letno rednjo šolo pa jih je končalo 41; med

njimi je največ ekonomskih tehnikov, sledijo gimnazijski maturantje in uprav-ni tehniki. Delo iščejo tudi trije z višjo izobrazbo, in to: višja upravna delavka, socialna delavka in inženirka prometa za pomorstvo.

Poleg tega da se veča število brezpo-selnih, se zmanjšuje tudi absolutno šte-tilo zaposlenih v občini, se pravi, da ne samo, da ni novih zaposlitev, ampak tudi ne nadomeščajo naravnega odliva, bati pa se je, da bodo podjetja morala ljudi celo odpustiti.

Z rastjo števila brezposelnih se veča tudi število prejemnikov socialnovar-stvenih pomoči. Jasno pa je, da bo tudi ta vir ob takem nadaljevanju kmalu hudo okrnjen in da bodo morali (to se-veda ne velja le za metliško občino ali dolenjsko regijo, ampak za celo Slove-nijo) krepko skrbeti oziroma omejiti to-rstne pomoči.

Bo poddržavljena šola cenejša?

V Novem mestu pripravljen predlog reorganizacije vrtcev in šol — Ločitev peda-goške in vzgojne ter finančne funkcije — Cilj: optimalna organizacija

NOVO MESTO — Pred kratkim je zagledal luč sveta osnutek zakona o za-vodih, ki predvideva preobrazbo izvajalskih organizacij v družbenih dejavnostih v javne zavode. Če bo sprejet — skoraj ni verjeti, da ne bi bil — bo repu-bliška in občinska vlada dobila popolno oblast nad celotnim področjem družbenih dejavnosti. Tisti del slovenske inteligence (okrog polovica zaposle-nih v tej sferi ima visokošolsko ali višješolsko izobrazbo), ki dela v njem, pa bo dobil v bistvu status državnih uradnikov. V novomeški vladi so že potrdili pred-log organiziranosti družbenih dejavnosti v občini, ki upošteva z zakonskim osnutkom predvidene spremembe.

Stanje, v katerem se je znašla naša družba, še posebej pa slab gospodarski položaj podjetij, zahtevajo določene ukrepe na področju družbenih dejavnosti v smeri optimalne organiziranosti in spodbujanja racionalnega obnašanja izvajalskih organizacij. Ob tem se je treba zavedati, da so vzgoja, izobraže-vanje, sociala itd. zelo občutljiva pod-ročja in lahko nepremišljeni ukrepi pov-zročajo veliko škodo, so v omenjeni predlog zapisali v občinskem sekreta-riatu za družbeni razvoj. V njem so predvideli predvsem bodočo organizi-ranost šol in vrtcev, saj je za druga pod-ročja zakonodaja še mnogo manj jasna.

Sedanja organiziranost naj bi bila razlog več problemov: samozadostnosti šol, neuskaljenem notranjim normati-vom, povečanemu številu administra-tivnih delavcev, težavam s polno zapo-slenostjo nekaterih profilov, povečanim

stroškom poslovanja, neuskaljenemu razvoju in opremljenosti, neobstoju enotne kadrovske politike in pregleda nad ka-dri, neracionalni izbiri kapacitet in opreme.

Po novem naj bi pedagoško oz. vzgojno funkcijo ločili od finančne, šole in vrtci naj bi kot neprofitne organizaci-je v povezavi s strokovnimi institucija-mi samostojno načrtovale, organizirale in izvajale pedagoško oz. vzgojno funk-cijo. Računovodsko-finančno, nabavno in kadrovsko funkcijo ter vodenje šols-ke prehrane naj bi opravljala posebna servisa, ki naj bi bila vsaj v prvi fazi po-daljšana roka občinskega upravnega organa. V »šolskem« servisu bodo dela-li sedanji tovrstni kadri iz šol (prav za vse ne bo dela), kjer naj bi ostal le tajnik — blagajnik. Na večjih šolah naj bi še ostal tudi pomočnik ravnatelja, na manjših šolah je smiselnost pomočnika vprašljiva, enako v VVO, kot je prepri-čan avtor predloga. Z novim vodjo šols-kih kuhinj naj bi prišli do vsestransko boljšega urejanja zelo pomembnega področja prehrane šoloobvezne mladi-ne in predšolskih otrok, z novo kadrov-sko službo naj bi dobili pregled nad stan-jem kadrov, kadrovanjem in štipendi-ranjem na vsem tem področju v občini. Vzgojnovarstvena organizacija Novo mesto naj bi kot enotna delovna organi-zacija v skladu z novim zakonom le spremenila ime, servis bo organiziran podobno kot za osnovne šole, odvečnih delavcev pa na račun že sedanje racio-

nalne organiziranosti ne bo. Sicer pa se bodo vrtci morali bolj prilagajati novim družbenim razmeram, nezaposlenost, evropski delovni čas, zasebna konkurenca, ki bo prej ko slej, bo namreč za-htevala drugačno obnašanje podjetja »dopolnidskih mam« našim malčkom. Ob vsem tem je le upati, da poddržavlje-nje družbenih dejavnosti vendar ne bo prineslo pretiranega in škodljivega zatir-anja tistih, ki delajo na za družbo tako pomembnih področjih.

Z. L.-D.

**PRIZNANJA
TURISTIČNIM
DELAVCEM**

NOVO MESTO — V sredo, 26. decembra, je bilo v okrogli dvorani hotela Metropol tradicionalno no-voletno srečanje turističnih delav-cev Dolenjske. Ob tej priložnosti so podelili letošnja priznanja najza-slusnejšim delavcem, organizacijam in društvom iz vseh štirih dolenjskih občin. Najvišje priznanje dolenjske turistične zveze — kristalno vrtnico so prejeli: Ludvik Bencik in Janez Pavlin iz Novega mesta in turistično društvo Straža. Zlati znak Turistič-ne zveze Slovenije sta prejela Tone Gorc iz Smarjeških Toplic in Rudi Pintar iz Novega mesta. Srebrni znak so izročili Zalki Kos iz Otočca, mag. Juliju Nemanjču iz Metlike, Miroslavi Ritonja iz Črnomlja, Ma-riji Rus iz Novega mesta, Zdenku Tomažiču iz Dolenjskih Toplic in Martinu Tomšiču iz Smarjete. Bronasti znak sta prejela Peter Kotar iz Dolenjskih Toplic in Niko Veselič iz Novega mesta. Pisma priznanja Turistične zveze Slovenije za pris-pevek k razvoju turizma na Do-lenjskem in v Beli krajini sta prejela Alenka Babič iz Novega mesta in Jože Stegne iz Vinice.

Ena gospa je rekla, da je med polnočnico v kapiteljski cerkvi div-govalo oči proti nebu toliko komu-nistov, da je mislila, da je na partij-skem sestanku.

**DRAŽJE KOMUNALNE
STORITVE**

NOVO MESTO — S 1. januarjem so se v novomeški občini spet podražile osnovne komunalne storitve. Po sklepu občinskega izvršnega sveta so cene v vodooskrbi višje za petino, medtem ko je Komunalna zahtevala podražitev celo za 39 odstotkov. Kubik vode stane po novem za gospodinjstva 5,06, za gos-podarstvo pa 10,93 din. Kanalsčina je dražja prav tako za petino, čiščenje od-padnih voda pa za 12 odstotkov. Če bi upoštevali predlog Komunalne, bi bila kanalsčina višja za 30, čiščenje odpad-nih voda pa za 9 odstotkov. Smetarina se je podražila za 5 odstotkov. Gospo-dinjstva bodo po novem plačevala 60 par smetarine po kvadratu, gospodar-stvo pa 1,56 din.

**OBČINSKA
ODŠKODNINA
ZA POPLAVE**

NOVO MESTO — Visoke vode reke Krke v zadnjih dneh oktobra in v prvih dneh novembra so naredile precej škode na kmetijskih posevkih, predvsem pšenici, na Drami, v Mršči vasi, v Zameškem itd. Prizadeti ali povsem uničeni so bili posev-ki na skoraj 32 hektarjih; posebna komisija je ocenila škodo na dobrih 231 tisočakov. Nedavno se je občinski izvršni svet odločil nadomestiti del škode iz stalnih sredstev proračunske rezerve. Gre za 92.476 din. Upravičenci bodo prejeli nadomestila v obliki vrednostnih papirjev za nakup kmetijskega repromateriala.

**METLIKA BO SREDIŠČE
REGIJE**

METLIKA — Metličani so iz (naše-ga) časopisa izvedeli, da se Črnomaljši zavzemajo, naj bi Bela krajina postala samostojna regija. V Metliki so na hitro »skalkulirali«, da bi od tega imela naj-več koristi prav Metlika. Slej ko prej bo namreč v Beli krajini več občin, štiri, če ne celo pet; Semeč vsaj potihno že dalj ča-sa računa na samostojno občino, kaj hi-tro lahko temu zgledu sledita še Vinica in Stari trg, in že so tukaj namesto ene dosedanje Črnomaljske štiri občine. V metliški občini pa ni nikakršnih »sepa-ratističnih« teženj in tako bi bila potem metliška občina največja v Beli krajini in njenemu središču bi seveda potem pripadel tudi sedež nove belokranjske regije, ki bi združevala vse belokranjske občine. V najboljšem primeru bi veliko-dušni Metličani regijsko izpostavo za Črnomaljšce naredili v Gradcu.

• Večinsko razpoloženje Srbov je naslednje: Slovenci naj čimprej odidejo iz skupnosti, vendar naj ločitev dobro plačajo. (Tijanic)

**ZA MEDICINSKE
INSTRUMENTE**

V sklad za drage medicinske instru-mente pri OORK so prispevali: Srednja kmetijska šola Grm Novo mesto — namesto cvetja na grob mame Braneta Vrbinca — 1.500 din; delavci sekreta-riata za notranje zadeve občine Novo mesto — namesto venca ob smrti očeta Marine Terček — 520 din; Javno pravobranilstvo Novo mesto — namesto cvetja na grob Franciške Kavšek — 800 din; osnovna organizacija sindikata Osnovne šole Jožice Venturini, Vavta vas, Straža — namesto cvetja za pokoj-nega očeta sodelavke Ljudmilje Pulko — 1.500 din; občina Novo mesto — namesto cvetja za pokojno Danico Modic-Lakner — 1.000 din; osnovna organizacija sindikata Elektro Novo mesto — namesto venca na grob pokojnega očeta Rudija Miklavčiča — 1.000 din; Marica in Edo Trelc, Mestne njive, Novo mesto — namesto cvetja na grob sestre Anice Drmovšek-Zitko z Rake — 800 din.

Vsem darovalcem iskrena hvala!

Sprehod po Metliki

PO GENERACIJI PESNIKOV, ki so mrtvi, kar zadeva ustvarjalnost, se je v Metliki pojavila igalska skupina ter roc-kovski bend. Prvi so uprizorili v kultur-nem domu Stevardeso, drugi pa so se po-dali gostovat v semiški gasilski dom. Pri prvi in drugi skupini gre za najstnike, obe-tavne in pozitivno ambiciozne ter dokaj izvirne. Rokeri so si naredili ime The Pas-matters. Semiški gasilski dom je bil nabit poln, med gledalci pa je bilo videti tudi nekaj takšnih, za katere bi že bil čas, da ostanejo doma in previjajo plenicе svojih potomk in potomcev, namesto da rjovejo po mladostniških žurih.

KLJUB TEŽAVAM, ki so jih imeli pripravljavci z letošnjimi veseljami dedka Mraza, se je vse dobro končalo. Ob občinski zvezi prijateljev mladine so nam-reč ostali brez profesionalca, zato so de-lo opravili ljubitelji otrok in mladine. Do kratkega stika je prišlo le v krajevni skup-nosti Rosalnice, kjer so zadovoljno odpo-vedali na celi črti. Ko bi se moralo rajanje že pričeti, ni bilo od nikoder človeka s ključem, da pa bi bilo vse še bolj črno, v gasilskem domu ni bilo zakurjeno. Kaj hočemo: Rosalnici imajo novo gostilno in verjetno tam pripravijo vso energijo, hkrati pa pozabijo še na objube.

DA KRIZA RAZREŠI MARSIKA-TERO ZADEVO, kaže primer metliških trgovcev. Včasih ni bila ob nedeljah odpr-ta nobena trgovina, zdaj pa so domala že vse. Je že tako, da je najhuje biti pijan kruha, kar se je dogajalo v preteklosti s tr-govci. Dandanašnji, ko je težko priti do dinarja, so postali nenadoma vsi prijazni, ustrežljivi in dobro založeni. Če bo šlo ta-ko naprej, se obetajo kupcem zlati časi.

KADER — Silvester Mihelčič, sicer crnomaljski pedagog, je pred nedavnim potarnal, da nihče ne vodi evidence o usodi »izdelkov« tukajšnjega šolstva, torej kam se po končani osnovni ali crnomaljski srednji šoli usmerijo njihovi učenci. Najbrž pa sedaj tudi ne bi imelo smisla brskati po poklicnih odločitvah crnomaljske mladine, saj bodo vsi podatki kmalu zbrani na enem mestu — na zavodu za zaposlovanje. Žal v rubriki »Iskalci zaposlitve«.

STRANIŠČE — Potem ko so na zadnji seji crnomaljske občinske skupščine kar precej časa namenili razpravi o primernosti in neprimernosti kioska v bližini sodišča, ki že dolgo časa buri duhove v Crnomalju, je eden od delegatov predlagal tudi, da bi v središču Crnomlja ponovno odprli javno stranišče. Eden od delegatov je združil dolgovane razpravo o kiosku s pobudo o sanitarijah ter bolj zase kot za druge zamrznil: »Saj bi bilo lahko stranišče kar v spornem kiosku, pa bi ubili dve muhi na en mah.«

SNEG — V višje ležečih krajih v crnomaljski občini so se ljudje jezili, da so ob snegu, ki ga to zimo sicer ni v obilju, imeli kar precejšnje težave, kajti cesta ni bila spluzena, zato tudi avtobusi ni vozil. Glede na to, da postaja naše podnebje vse bolj tropsko, bi se morali prizadejati pri ljudeh, ki so včasih pluzili ceste, najprej poznati, ali niso morda že prodali mehanizacije ter se presušili, na primer v gojenje južnega sadja. Glede na izkušnje v zadnjih štirih zimah je namreč zimska služba že povsem nepotrebna.

Drobne iz Kočevja

ČEVLIJI IN KULTURA — Kultura in čevlji so že od nekdaj tesno povezani. Vsakdo ve tisto: Le čevlje sodi naj kopitar itd. Zdjaj se je tudi v Kočevju napletlo nekaj na to temo. Kemična tovarna Melamin je predlagala, naj bi ji odstopili Likovni salon, da bi si v njem uredila prodajalno čevljev. Kupci izdelkov kemične tovarne (predvsem tisti z jugla) namreč najpogosteje plačujejo kupljeno s čevlji, ker pač denarja nimajo. Čevljev se nabere toliko, da Melamin že potrebuje prodajalno.

PREVEČ DOBREGA LAHKO ŠKODUJE — Direktor Opreme Božidar Zajc je v svojem govoru poslovnim partnerjem in drugim ob zaključku poslovnega leta povedal več zanimivih misli, na primer: »Zmagovali bodo tisti, ki bodo znali delati s kapitalom.« Govor pa je zaključil tako: »V firmo bomo spustili toliko demokracije in sociale, da nam ne bo škodovalo.« Z NOVIMI V ZAKON — Končno je tudi občinski skupščini Kočevje uspelo določiti nove pooblaščenec osebe za sklepanje zakonskih zvez. To so Mihael Petrovič, Rudi Zbačnik, Pavle Pogorelec, Mirica Dimitrijevič, Nataša Žilevski in Bogomir Štefanič.

Ribniški zobotrepci

AVSTRILJSKI ŠOTOR — Na igrišču za šolo v Sodražici je v prednovoletnem obdobju »zrastel« šotor, v katerem se je zvrstilo pred novim letom več kulturnih in zabavnih prireditev pa tudi silvestrovanje. Kot smo zvedeli, so šotor dobili Sodražani naposled iz Avstrije.

PREDNOVOLETNI LOŠKI POTOK — V Loškem potoku so se začele prednovoletne prireditve s koncertom učencev glasbene šole 21. decembra, nato je bilo potopisno predavanje in lutkovna igrice. Dedek Mrzaj je obiskal le otroke v vrtcu in mali šoli, učence osnovne šole pa ne, ker jih je kar doma obdaroval že Miklavž. KJE AVTOBUSNA POSTAJA? — Ribniško avtobusno postajo so zaradi ureditve središča Ribnice prestavili k Inlesu. Potniki so predlagali, naj bi bila spet na starem prostoru (pri cerkvi), saj glavna cesta skozi Ribnico ni več zaprta, postaja pri Inlesu pa je tudi nekoliko od rok. Prošnji je že uslišano.

Trebanjske iveri

USTREŽLJIVOST — V znani trebanjski gostilni, ki je znala pogostiti visoke politike prejšnjega obdobja, si prizadevajo, da bi ustregli tudi sedanji oblasti. V tem so se že lahko izkazali, saj so pred kratkim dobili v goste številno delegacijo z Ljeptom Peterletom na čelu. Najbrž zaradi Peterletovega boljšega počutja je osebe gostilne krčmo tudi primerno uredilo. Pol ure pred premierovim prihodom je snelo s stene Titovo sliko in tja obesilo razpolo.

MOTORISTI — Dva mlajša domačina imata motorje za motokros. Zgleda, da bosta kmalu sodelovala na kakšni dirki, saj že v teh dneh trenirata kot nora. Ker nimata motokrosistične steze, zelo rada dirjata po zoranih njivah. Očitno sta navdušena. Njive so namreč že pred dirko zelo podobne pravi motokrosistični stezi, da ne govorimo o tem, kakšne so po nekajkratnih vožnjah po brazdah. Kmetje niso navdušeni nad dirkačema in napovedujejo, da ju bodo že v eni naslednjih vožnjah diskvalificirali z vilami.

PRAZNOVANJE — Mnogi Trebanjci so se, čakačjo novo leto, podajali zadnje decembrske dni čez občinsko mejo v Novo mesto. Ker so mnogi Silvestra krepko zalili, so se zdaj trdi. Strah jih je namreč, kaj bi to tako zaužili piščiči takrat rekli mož postavje, če bi se pred razveljavljenega Trebanjca slučajno postavil z »balončkom« v roki. Morda bodo manj trdi od strahu, ko bo tako silvestrovanje v Trebnjem.

IZ NAŠIH OBČIN

S stavko »našli« denar za plače

V semiški Iskri so zadnji delovni dan v preteklem letu dobili plače za november — Po zagotovilih direktorja letos delo bo — Blokirani od 15. novembra

SEMIČ — Čeprav velja semiška Iskra za enega večjih izvoznikov, saj je v preteklem letu na konvertibilni trg prodala polovico svoje proizvodnje ali, izraženo v denarju, za 1,2 milijona dolarjev, pa je težave, povezane tudi s precejšnjim dinarjem, niso obšle. Še več, tako so se nakopičile, da ima Iskra od 15. novembra blokiran žiro račun, kar pa med drugim pomeni tudi težave z izplačilom osebnih dohodkov.

Medtem ko so delavci prejeli plače za oktober zadnji delovni dan v novembru, jih tudi za november, če seveda odštejemo bone, do 27. decembra še niso dobili. Zato so v delu proizvodnje tega dne ob 10. uri začeli spontano stavko, ki se je nadaljevala tudi naslednji dan, dokler niso okrog 8. ure zjutraj dobili zagotovila, da se je denar za njihove plače, sicer le v višini zajamčenih OD, našel.

Pred tem pa se je sestalo tudi predsedstvo svobodnega sindikata v tovarni; ki je bilo hkrati stavkovni odbor, ki pa je bil do sebe precej kritičen. Poudarili

so, da v tem letu niso naredili kaj prida. Da so se sicer hodili pogajati z vodstvom podjetja, k delavcem pa so se vračali le z

● Stavkovni odbor v Iskri je zadnji delovni dan v preteklem letu sprejel sklepe, da bodo v primeru, če bodo stavkajoči delavci ob 10 odst. stimulacije, od vodstva podjetja zahtevali, naj bo naslednji OD izplačan do 18. januarja, kot je zapisano v kolektivni pogodbi, sicer bo 22. januarja zopet stavka. Hkrati so zahtevali, naj se naslednja plača v celoti izplača v denarju, medtem ko naj bi do 10. januarja delavcem izplačali razliko za november.

lepimi obljubami ter z njimi ljudem končno začeli predsedati. V tovarni pa je šlo precej navzdol: medtem ko so v začetku preteklega leta delali s polno pa-

ro, so bili proti koncu na 80-odst. plačanem dopustu, in to nekateri celo po dva meseca. Delavci pa zahtevajo delo, ki bo plačano, in jim je prav malo mar, kdo je v vodstvu tovarne.

Direktor Iskre Janez Kure pa je menil, da vodstvo podjetja še vedno obvlada razmere, seveda v okviru omejitve, ki so velike, upoštevati pa jih morata oba partnerja, sindikat in vodstvo. Zanimal je trditve sindikalistov, da ni bil narejen sanacijski program, saj so v preteklem letu pripravili kar pet programov v slovenščini in angleščini, sedaj pa delajo gospodarski načrt, v katerem je predvideno, kaj bodo delali v letošnjem letu. Med drugim naj bi povečali proizvodnjo za 35 odst. Direktor je namreč priznal, da imajo še velike rezerve pri delavcih, da pa je tudi produktivnost v Iskri sedaj premajhna. Sicer pa so po njegovih besedah v Iskri v preteklem letu naredili vse, da bi dobili delo, in ga tudi bodo, kajti lažje je najti posel kot pa ugotavljati, kdo je v podjetju presežek.

M. BEZEK-JAKŠE

Kočevje bo spet brez vlade?

Predsednik občinskega IS Ladislav Lenassi sporočil svoj nepreklicni odstop — Tokrat deležen delo hvali

KOČEVJE — Poleti je občina Kočevje šele po tretjem poizkusu dobila predsednika občinskega izvršnega sveta. Na zadnji decembrski seji občinske skupščine pa je predsednik IS Ladislav Lenassi sporočil, da nepreklicno odstopa s tega položaja. To odločitev je utemeljil s tem, da pri svojem delu ni bil deležen zadostne pomoči; da nekateri delegati naslavljajo nanj in na IS vprašanja, polna sumničarje, kot da v IS sede kriminalci; da je pogosto deležen raznih »prijeteljskih« nasvetov, da nekateri sklepajo zahrbtno pakete za njegovo razrešitev; da je na sejah več nekoristnih strankarskih in drugih preprirov kot resnih prižadevanj za rešitev iz težav, v katerih sta kočevska občina in njeno gospodarstvo, itd.

V živahni razpravi so nato vsi izrekli podporo izvršnemu svetu in Lenassiju, kar velja tako za njegovo stranko (SDP) kot Demos (ki je v kočevski občini v opoziciji), pa tudi najpogostejši vpraševalec na sejah o IS in njegovem predsedniku Vinko Pintar (LDS) je dejal, da so bila delegatska vprašanja, ki jih je zastavljaval, vedno korektna in da on predsednika ni rušil ter naj Lenassi razčisti zadeve v svoji stranki. Nasploh je bil Lenassi tokrat deležen le hvale.

NOVI VODJA

KOČEVJE — Na zadnji seji občinskega izvršnega sveta so razrešili Dušana Oražma dolžnosti vodje posebne strokovne službe za stanovanjsko gospodarstvo pri izvršnem svetu občine Kočevje (ker je stopil v pokoj) in na njegovo mesto imenovali Antuna Gašparca, ki je že doslej delal v tej službi.

NOVI PREDSEDNIKI KOMISIJ

KOČEVJE — Na zadnji seji občinske skupščine Kočevje je bil za predsednika komisije za družbeni nadzor izvoljen Tomo Jarni, za predsednika komisije za socialno delo Nataša Žilevski, za predsednika komisije za prostor in okolje pa Prelesnik Anton. Slednjo komisijo so dopolnili še z naslednjimi člani: Mateja Aljaž-Rožič, Marko Kocjančič in Iztok Ožbolt.

NEPOTREBEN ZAPLET

RIBNICA — Do zapleta po vzoru sej republiške skupščine je prišlo na zadnji seji zborov občinske skupščine Ribnica pri imenovanju upravnega odbora in predsednika sklada stavbnih zemljišč. Ta odbor je skupščina že prej imenovala in predlagala, naj člani odbora izmed sebe izvolijo predsednika in podpredsednika, kar so tudi storili. Na zadnjo sejo pa je prišel nov predlog, naj bi bil predsednik drug. To je bilo utemeljeno tako, da po veljavnem statutu imenuje predsednika in podpredsednika občinska skupščina in ne sami člani upravnega odbora. Potem je bilo izrečenih nekaj ostrih kot: prejšnje in novo enoumje, glasovalni stroj, nasilje nad manjšino, kje je demokracija itd. Glasovanje pa je pokazalo, da so bila vsa taka sumničarja odveč, saj so za predsednika odbora izvolili Janeza Debeljaka (SDP), čeprav ima v skupščini veliko večino Demos. Debeljaka so že prej na seji odbora izvolili (nezakonito) tudi člani odbora. Namestnik predsednika je Ludvik Zajc, ostali člani pa Benjamin Henigman, Jože Rigler, Pavel Šobar, Alojz Češarek in Jože Pahulje. J. P.

IZ NAŠIH OBČIN

Ribnica najboljša v Sloveniji

Udeležba na plebiscitu — Najslabše v centrih

KOČEVJE, RIBNICA — Izid plebiscita v kočevski in ribniški občini je ugodnejši, kot je kazalo po prvih objavljeneh podatkih, ko še niso bili upoštevani nekateri glasovi (dom starejših občanov bolnišnica). Tako je bila v občini Ribnica zabeležena celo najvišja volilna udeležba v republiki (96,8 odst.), po številu glasov ZA pa je bila ribniška občina na 3. mestu Sloveniji (93,4 odst. ZA), saj sta bili boljše občini Ljutomer in Ormož. Tudi v Kočevski občini so bili rezultati zadovoljivi (udeležba 92,2 odst., ZA 86,6 odst.), čeprav sodijo ti uspehi v zadnjo tretjino slovenskih občin.

V ribniški občini je bilo največ glasov ZA na voliščih v Lipovcu, Kotu, Zadolju Danah, Sajevcu, Podklancu (povsod 100 odstotno ZA), Malem Logu (99,4 odst. ZA) in na Gori (99,3 odst. ZA). Najslabše pa so se odrezala volišča v Ribnici, in sicer TVD Partizan 72,9 odst. ZA, Gozdarski dom 81,4, Društvo upokojencev 82,1, Delavska univerza 82,3, Mercator-Komerciala 84,9 in Lovski dom 88,1 odst. glasov ZA. Seveda je treba pri tem upoštevati, da je v Ribnici vojaška enota in tudi delavci iz drugih republik, kar je gotovo vsaj nekoliko vplivalo na slabše rezultate.

V občini Kočevje so vsi volivci glasovali ZA le na voliščih v Lazah, na drugem mestu je Morava (98,8 odst. glasov ZA), na tretjem Stalcerji (95,4 odst. ZA) itd. Najmanj glasov ZA je bilo na voliščih Kočevje-Trg zboru odposlancev (72 odst.) v Banjaloki 74,8, v Mlaki 77,6 itd. Nadpovprečno število glasov ZA je bilo tudi v Kočevski Reki (88,3 odst.), podpovprečno pa že v bližnjem Borovcu (81,8 odst. ZA). Na splošno pa velja, da je bilo najmanj glasov ZA v mestu Kočevje in v drugih krajih, kjer so zaposleni delavci iz drugih republik. J. P.

POPRAVITI ŠOLE

KOČEVJE, DRAGA — Tehnično poročilo o stanju šolskih zgradb v občini je pred kratkim obravnaval občinski izvršni svet. Poročilo podrobno ugotavlja, kaj vse je treba postoriti pri posameznih šolah. Z ozirom na potrebe in možnosti je predlagana tudi delna sprememba prednostnega vrstnega reda del. Med investicijami, ki so najnujnejše, so: ureditev še dveh učilnic na podstrešju šole s prilagojenim programom v Kočevju; na osnovni šoli Kočevje ureditev izolacije stavbe; preureditev sedanjih prostorov zdravstvene postaje v Dragi za potrebe osnovne šole v Podpreski.

NIČ ZAHRTNEGA

KOČEVJE — Na zadnji seji zborov občinske skupščine Kočevje se je pritožil Peter Šobar, ker je v zadnji številki »Kočevskih novic« zapisan kot vršilec dolžnosti glavnega in odgovornega urednika, dejansko pa gradiva za to številklo sploh ni videl in niti ni bil obveščen, da bodo Novice izšle in je še dodal, da s te funkcije odstopa. Predsednik občinske skupščine se mu je za spodsrljaj opravičil. K besedi se je oglašilo še nekaj razpravljalcev, nakar je Peter Šobar spet dejal, da ve, koliko časa se Novice delajo, da je bilo časa, da bi ga obvestili torej dovolj in je izrazil še prepričanje, da tako delo pomeni, da je on nezaželen in naj se z uredniškega mesta odstrani. Predsednik občinske skupščine Mihael Petrovič pa mu je zatrdil: »Ni šlo za zahrbtno dejanje, ker vpleteni niti nimamo tovrstnih izkušenj.«

Kmalu evropski delovni čas?

Kočevska občina naj bi ga uvedla s 1. februarjem

KOČEVJE — Po predlogu občinskega izvršnega sveta naj bi poslovanje podjetij, uradov, ustanov, upravnih organov itd. prilagodili evropskemu delovnemu času (delo od 8. do 16. ure z vmesnim enournim odmorom od 12. do 13. ure za kosilo) s 1. februarjem 1991. Občinski izvršni svet je o tem obvestil vse, ki jih to zadeva, in dodal še posebno anketo. V spremnem dopisu je posebej poudarjeno, da je sprememba delovnega časa opravičljiva le, če se bo produktivnost dela povečala, če bodo zmanjšani stroški proizvodnje in če bo delo bolj učinkovito.

Zaradi evropskega delovnega časa bo potrebno prilagoditi avtobusne prevoze. Avtovožnja podjetja Integral-Stojna razpolaga le s 24 avtobusi in vsi so zdaj izkoriščeni. Otroško varstvo je možno prilagoditi novemu času le, če ga bodo sprejela vsa podjetja, sicer bodo nastali dodatni stroški, ker se bo čas varstva podaljšal; skupine otrok bodo nepopolne, potrebno bo kuhati obroke hrane več itd., zaradi česar bo cena varstva višja.

Evropski delovni čas pa bo zahteval med delom tudi kosilo, ne le malico, kot je to urejeno doslej. Kočevsko gostinstvo je zmožno nuditi 3.090 toplih obrokov-kosil, upoštevati pa je treba, da ima večina podjetij lastne kuhinje, v katerih bodo tudi kuhali kosila. Kljub vsemu temu je prevladalo prepričanje, da mesto Kočevje potrebuje samopostrežno restavracijo, pa naj bo zasebna ali družbena. J. PRIMC

PRIMOPREDAJA

KOČEVJE — Te dni bo opravljena razrešitev in primopredaja dolžnosti v oddelku za ljudsko obrambo. Dolžnosti načelnika oddelka za LO bo razrešen Anton Krkovič, ki odhaja na novo službeno dolžnost. Njegove posle bo prevzel njegov namestnik Franc Volf.

● Prijatelj je človek, ki te ljubi, četudi te pozna v dno duše. (Hubbard)

Več kot tisoč, in to je dobro

Na lanskih krvodajalskih akcijah v trebanjski občini 1.508 darovalcev — Pobuda za tabor Rdečega križa — Prednovoletna darila starejšim

TREBNJE — Rdeči križ je verjetno organizacija, ki se je ljudje spomnijo v glavnem takrat, ko se zgodi večja nesreča, oziroma takrat, ko gre kaj narobe. Vseeno ta organizacija dela tudi v obdobjih, ko se zanjo tako rekoč malokdo zmeni. Bržčas velja to tudi za Rdeči križ v občini Trebnje.

Stalno delo vsekakor dokazujejo krvodajalske akcije. Osnovni organizaciji RKS Trebnje je uspelo lani pritegniti na te akcije 1.508 krvodajalcev, in sicer se je odzvalo na pomlad 836 ljudi, preostali pa so dali kri decembra. Glede na število prebivalcev je občina Trebnje s tako dobrim odzivom lani imela več krvodajalcev, kot znaša slovensko povprečje, so izračunali v OO RKS v Trebnjem. Ta prispevek zato ne bi smel iti v pozabo. Na pristojnih mestih, kot je Republiški odbor RKS, bi ga lahko upoštevali, ko bodo letos obravnavali trebanjsko prošnjo, da bi bil tudi v občini Trebnje tabor Rdečega križa Slovenije.

V prihodnje naj bi dodatno stalno »zaposlitev« Rdeči križ v občini dobil s sodelovanjem v razvojnem projektu FAO. V začetku lanskega decembra so se v Trebnjem pogovarjali o tem projektu, menili, da se da v njegovem okviru še marsikaj postoriti in da je dela tudi za aktiviste Rdečega križa. Rdeči križ naj bi se vključil s svojimi temami v izobraževalne tečaje, ki jih po vaseh izvaja kmetijska zadruga.

Za Rdeči križ, kakršnega večinoma poznajo ljudje ob nesrečah, lahko navedemo tudi številko 8.800 din. Tolikšen znesek so namreč ob letošnjih poplavih zbrali mladi člani Rdečega križa

v trebanjski osnovni šoli in ga poslali vrstnikom v Luče. Sem kajpak ni všteti

● OO RKS Trebnje je poslala ob koncu lanskega leta devetim svojim krajevnim organizacijam 30 paketov s hrano in 90 kg pralnega praška. Poleg tega je nakazala 24.500 din dvajsetim krajevnim organizacijam, ki so poslale načrte prednovoletnih dejavnosti. Po nekaterih ocenah so s prednovoletnimi srečanji obsegli 990 starejših prebivalcev v občini. Aktivisti RK delajo kajpak brezplačno, zato jim lahko vsaj sporočimo lepe želje za novo leto, ki jim jih izreka vodstvo njihovega občinskega odbora.

občinski denar, zbran na druge načine za poplavljenec.

Še po žici jih niso priklicali

Tretje nadaljevanje seje občinske skupščine je bilo nesklepčno — Samo voščila, podelitev priznanj TO in nekaj kritičnih na račun skupščine

BREŽICE — Tudi tretje nadaljevanje seje občinske skupščine, ki bi se morala končati že konec novembra, ni bilo preveč uspešno. Zadnji dan pred novoletnimi prazniki očitno ni pritegnil delegatov, zato kljub klicanju po telefonu sklepane seje niso mogli zagotoviti. To za brežiško občino nikakor ne more biti dobro, saj se je v zadnjih mesecih nabralo obilo nerešenih zadev, med njimi tudi takih, za katere bi morali čimprej sprejeti odločitev.

Občinsko vodstvo je kljub vsemu izkoristilo navzočnost delegatov in izročilo Mitji Teropšiču, Vinku Čančerju in Vojku Kovačiču posebna priznanja, ki jih je podelil republiški komandant TO, ter razglasilo tudi napredovanja v vrstah občinske TO. Drago Lopert je delegatom pojasnil nekatere osnove čisto nove davčne politike, ki jo je republiška skupščina sprejela dan poprej.

Ker rednega dela niso mogli opravljati, so delegati spregovorili o delu svoje skupščine. Slišati je bilo predlog, da bi gradivo tiskali z večjimi črkami, da bi

den je sprejeto na republiki, da bi lahko svojim delegatom naložila obveze.

Marjan Gregorič je bil mnenja, da je predvidena centralizacija tako velika, da brez določene mere nepokorščine ne bo šlo. »Želim, da bi v prihodnjem letu naša skupščina delovala bolj sklepčno in bolj usklajeno. Delo predsedstva naj bo plodnejše in predvsem bolj povezano z izvršnim svetom. V nekaterih zadevah naj se še pred sejo skupščine poenotijo predstavniki posameznih strank, da bi delo skupščine lahko hitreje in bolj leteko.« Župan Ivan Tomše je potem kritično oškrnil komisije in odbore skupščine, ki še vedno niso začeli opravljati svojega dela.

B. DUŠIČ

OBNOVA POTEKA PO NAČRTU

KRŠKO — Rekonstrukcija papirnega stroja PS — I v krškem Vidmu je v polnem razmahu. Gradbena dela so v glavnem končana, del stare opreme je bil obnovljen in ponovno montiran, vgradili pa so tudi dve nove opreme: premazni agregat, strojni gladilnik, navijalnik itd. ter začeli z montažo pogonske in merilne opreme. Hkrati z obnovo papirnega stroja poteka tudi obnova deinkinga, naprav za predelavo odpadnega papirja. Računajo, da bodo vsa dela opravljena do roka.

● *Bratstvo in enotnost je doslej najljubše odkrita oblika medsebojnega izkoriščanja. (Tijanić)*

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

V času od 14. do 28. decembra 1990 so v brežiški porodnišnici rodile: Marija Lehpač iz Slava gore — Silvijo, Vesna Babič iz Ključa — Kristino, Ljubica Balja iz Radakova — Vladimira, Marica Kunčević iz Bedekovčine — Džaneto, Sonja Zemljak iz Zdol — Leona, Snežana Bzik iz Marije Magdalene — Josipa, Mara Jurčič iz Črešnjic — Simona, Elica Tomše iz Brežic — Miha, Vida Županc iz Dobrove — Tanjo, Ladislava Urbanč iz Gorice — Mitjo, Vilma Kerin iz Krške vasi — Tino, Stjepica Stefanović iz Gor. Čemehovca — Gabrijelo, Hajrija Aglič iz Brežic — Emmino, Gabrijela Cerjak iz Dolenje vasi — Mitja, Doroteja Debelak iz Krškega — Vladimiro, Marija Golubič iz Grečic — Andjeljka, Vera Pavlič iz Pokleka — Jožico, Marija Žulič iz Ceste — Simono, Adica Kostomajz iz Gor. Pijavškega — Matejo, Milka Mišič-Aleksič iz Krškega — Doru, Doria-Andreja Prevešek iz Krškega — Iris, Ivanka Lukša iz Bjele Gorice — Valentino, Ana Babojelič iz Celin — Petro, Vesna Babič iz Leskovca — Katarino, Oglja Grad iz Laz — Mašo, Irena Butara iz Brežic — Janca in Tatjana Galović iz Vrhovščaka — Romino. Čestitamo!

»Evropski« utrip v Stillesu

Delali do zadnjih dni starega leta

SEVNICA — V sevniški tovarni stilskega pohištva in notranje opreme je bil delovni utrip živahen do zadnjih dni starega leta, manjša skupina delavcev pa je delala celo med prazniki, da bi do roka izpolnili obveznosti do tujih partnerjev. Zadnje dni leta so naložili tudi štiri vagona pohištva za Nemčijo.

Tak, evropski utrip pa smo lahko zaznali v Stillesu že tudi prvi dan po praznikih. Med drugim so odpremljali vrata za hotel v Berlinu (vrednost posla za opremo tega hotela znaša okrog 800.000 DEM, izdelati pa jo morajo do 15. februarja), za Francoze pa so nalagali masivne hrastove mize. Letos naj bi

● *Ob negotovosti prodaje v južnem delu Jugoslavije, kjer so lani prodali 47 odst. proizvodnje, pa se v Stillesu dobro zavedajo, da se morajo še močneje preusmeriti v izvoz. Prve raziskave domačega tržišča kažejo, da bodo kupci v severozahodnem delu Jugoslavije ugodno sprejeli novi program »Styling«, ki so ga privkrali uspešno predstavili na nedavnem mednarodnem sejmu pohištva v Ljubljani.*

Danilo Siter

v življenje uvajati drugačne poglede in drugačen način življenja. Za nas se družba začne v družini in najpomembnejša naloga družine je vzgoja otrok. V tem smislu je tečejo priprave na materinski dan, ki bo 25. marca, na 3. tradicionalni okrogli mizi Korak k resnici pa se bomo januarja lotili teme Družina — temelj zdrave družbe. Tedaj bomo povabili tudi predsednika krških demokratov Alojza Peterleta, ministra Vencelja, dr. Kunstlja, Zdenko Zalokar

● *Fanatično navduševanje ali oboževanje je najboljši dokaz odsotnosti inteligence. (Tijanić)*

● *Hrvaški novinarji se držijo enega samega znanega pregovora: Klečim, torej sem. (Borba)*

Pomoč je prišla tudi iz društva »Mura« v Nemčiji

4 tisoč DEM za 4 najbolj ogrožene družine

BREŽICE — Ne seže samo dober glas v deveto vas, ampak očitno tudi poročila o naravni nesreči, ki je z obilico dežja in neurjem prizadela tudi brežiško občino. Ždromsko kulturno društvo »Mura« iz Bönningheima v Nemčiji, ki že od leta 1985 vzdržuje stike z Brežičani, je ob nesreči prijateljstvo samo še potrdilo.

26. decembra so v občino prispele predstavniki društva, med njimi predsednica Helena Baler, podpredsednik Janez Kuzma in zakonca Šetinc, da bi osebno izročili denarno pomoč štirim izbranim družinam. Društvo je zbralo 4 tisoč DEM, nekaj iz društvene blagajne, ostalo pa so zbirali med člani društva in tudi med ostalimi židomci. Predlog o družinah, ki naj bi prejele pomoč, je dal občinski Center za socialno delo. Njegove delavke so izbrale družine, ki živijo v težkih socialnih razmerah in so bile povrh vsega še prizadete v poplavih. Tako so po 1000 DEM izročili družinam Klemenčič in Kranjec iz Krške vasi, družini Žabkar-Vlaški iz Mosteca in družini Župet iz Trnja.

Predstavniki društva »Mura« sta se ob obisku družin pridružila tudi Franc Pacak, ki skrbi za sodelovanje med občino in društvom, ter sekretar odseka za občno upravo in družbene dejavnosti občine Brežice Anton Podgoršek. Kot je povedal Podgoršek, so bile omenjene družine zares potrebne pomoči in so se je upravičeno razveselile.

B. D.

Milena Peterkovič

Perla krasi jedro

Najbolj luksuzen lokal v Krškem je prodajalnik nakita

KRŠKO — Staro mestno jedro v Krškem počasi oživlja in v njem je pravi biser prodajalnik Perla. Kot že ime pove, v tej prodajalni prodajajo dragocenosti. Zlat in srebrni nakit, francoske parfume, poskrbijo za izdelavo in popravila nakita itd.

Lastnica lokala je Milena Peterkovič. Ljubezno razkaže notranjost lokala, ki so jo sprojevali v ljubljanskem specializiranem studiu Omnia. Oprema lokala je dobila na Plečnikovih razstavi nagrado poklicnega združenja arhitektov. In res, poznavalci pravijo, da so vitrine, obločnice in furnir ptičjega javorja, ter stene in tlaki iz švedskega granita zelo posrečena kombinacija. Take naj se ne bi sramovali tudi v večjih mestih, kot je Krško.

In kaj vse nudijo v tem luksuzno opremljenem lokalu? Milena pravi, da je mogoče najti za domala vsak žep kaj majhnega, a hkrati dragocenega. Tako imajo na zalogi srebrne zapetnice po 61 din, uhane za prav toliko, zlat prstan za 460 din. Zahtevnejši kupci si lahko izberejo unikatne ogrlice, ki so bile razstavljene na Japonskem. Še posebej zahtevni kupci lahko naročijo izdelavo nakita po meri, kar za krško Perlo opravijo v Trbovljah. V nekdanji tovarni unikatnega nakita Zlatarn Celje.

»Trudimo se, da bi bili najboljši in bi imeli dostopne cene. To nam uspeva, kajti k nam prihaja tudi veliko kupcev od drugod,« je povedala Milena in dodala, da za večje nakupe odobrijo tudi plačilo na obroke.

J. S.

Družina — temeljna celica družbe

Krščanski demokrati prisegajo na tradicionalne krščanske moralne vrednote

KRŠKO — Slovenski krščanski demokrati iz Krškega bodo letos konec januarja praznovali prvo obletnico delovanja. Kakšnega posebnega praznovanja ne pripravljajo, ker očitno ni čas za praznovanja. Zato pa temveč pozornosti posvečajo organiziranju znotraj strankinih vrst, seveda s posebnim poudarkom na podeželju.

Doslej so že ustanovili krajevne odbore na Raki, Zdolah in v Krškem, vendar se pripravljajo na ustanovitev še novih odborov v drugih krajevnih skupnostih. »Vendar ne težimo samo za množičnostjo,« poudarja predsednik krških krščanskih demokratov Danilo Siter. »V svoje vrste želimo pritegniti sposobne ljudi, ki doslej morda niso želeli delovati ne v stranki ne v družbi. Kar pa zadeva splošen program naše stranke, še naprej prisegamo na tradicionalne krščanske vrednote: poštenost in odgovornost, delavnost in pravičnost. V nasprotju s splošnim prepričanjem, da je politika lahko zelo pozitivna človekova dejavnost, če je namenjena sojudem in skrbi za njihov blagor.«

Po mnenju krških demokratov je prišlo do kraha prejšnje ureditve tudi zaradi globoke moralne krize oz. krize vrednot. »Po našem mnenju je ta kriza izvir vseh drugih kriz, zato skušamo mi

in druge,« je povedal Danilo Siter, ki ima kot član občinskega izvršnega sveta na skrbi družbene dejavnosti. »Seveda se bomo krščanski demokrati lotili nekaterih karitativnih dejavnosti, ki so pač krščanska tradicija in bodo vedno

BRESTANIŠKI ŽIVŽAV

V Brestanici je bil novoletni Živžav. Za pripravo se je odzvala manj kot polovica vabljenih ljudi. Tisti, ki so prišli, so s pomočjo podjetja v kraju uresničili zamisel. Vsa pohvala!

Na prireditveni prostor so vabili okrašena novoletna jelka, nešteto lučk, pravljica bitja iz Sneguljčice, Starke Zima, Snežak in velik napis nad cesto: Živžav. V prazničnih dneh nas je kar trikrat obiskal dedek Mraz. Med njegovimi spremljevalci je bila plesna skupina, ki je domisleno izvedla program. Prireditveni prostor je oba dneva popostril Video Dore z risankami. Članice odbora DPM Brestanica so izdelale mehke igrače za najmlajše, ZPM Krško je tudi prispevala darila. Veseli december je v Brestanici trajal več dni. V tem času so se v soli in vrtcu izvršile prireditve, kot so nastop pevke Tatjane, pantomima, ure risank, lutkovne predstave in obisk dedka Mraza.

Odbor DPM Brestanica

Negotovost pred jutrišnjim dnevom

Sevniško gospodarstvo tudi pred »potopom«? »Dober hlapec za negospodarstvo«

SEVNICA — Sevniškega gospodarstva ne čakajo nič kaj rožnati časi in tega se dobro zavedajo tako vodilni mošje v občini kakor seveda tudi v podjetjih. Naposled pa občutijo to najbolj delavci, nezadovoljni z debelino mesečnih kuvert. Kot je dejal odbornik Karel Vehovar na nedavnem skupnem zasedanju vseh treh zborov sevniške občinske skupščine, bi že 2,6-odstotno (in ne 10-odstotno, kot so izračunali drugi!) zvišanje plač pripeljalo v izgubo prav vse kolektive.

Po Vehovarjem mnenju pa skoraj 7 milijonov dinarjev izgube Inpleta, največjega izgubarja v osemmesecnem obdobju, sploh ni tako enostavno, saj se lahko že jutri znajde 125 Inpletovih delavcev pred občino, čeprav ima zaenkrat ta kolektiv, ki je prikazal dobro polovico vse izgube sevniškega gospodarstva, za okrog 50 odstotkov višje plače od sevniškega povprečja.

Odbornik Drago Perc iz Jugranjke je dejal, da je gospodarstvo dosti dober hlapec za negospodarstvo, saj prikazuje gospodarstvo izgube, družbene dejavnosti pa akumulacijo, čeravno je izguba sevniškega gospodarstva na delavca še

OBROT DRUŽBENE PREHRANE LISCE V ZASEBNIH ROKAH — Vodstvo sevniške Lisce se je odločilo, da z novim letom odda obrat družbene prehrane v najem. Po daljšem tehtanju so se odločili za novoustanovljeno gostinsko obratovalnico Pepi Ham, ki jo vodi Sevničan Jože Teraž, znan voditelj, moderator kulturno-zabavnih prireditev. Pepi Ham torej delavcem Lisce ne bo nudil le jutranjega topllega napitka in za malico treh menijev, ampak tudi radne prireditve, ki pa bodo tudi za druge krajeane. Novemu gostincu so čestitali predsednica občine Breda Mijović, predsednik sevniškega izvršnega sveta Marjan Kurnik in predsednik sevniškega obrtnega združenja Slavko Vilčnik. (Foto: P. Perc)

Po besedah ministra za gospodarstvo Jožeta Kovača pa anketa, opravljena med podjetniki o poslovnih obetih, kaže precejšnjo negotovost in strah, kaj bo že v prvem trimesečju prihodnjega leta,

● *Podpredsednik občinske skupščine Tone Koren je opozoril na naraščajočo brezposelnost. V Posavju je že več kot 1600 nezaposlenih, od tega samo v sevniški občini 450, dobra polovica pa je mladih iskalcev zaposlitve, ki še sploh niso dobili zaposlitve. Enota republiškega Zavoda za zaposlovanje v Sevnici je sklenila s firmo KJN v Sevnici pogodbo, da bo ta v pomoč novim, tveganim pripravilnim podjetnikom kot »valilnica« novih podjetij.*

tudi kot posledica plebiscita, kajti sevniško gospodarsko ustvari dohodka na jugoslovanskem trgu kar 74 odstotkov, veliko od tega pa na najbolj problematičnem srbskem tržišču.

P. P.

PO POLŽJE — Kot pri večini drugih stvari so bili Brežičani zadnji tudi pri rezultatih plebiscita. Ne bomo se spuščali v razprave, kako in zakaj. Dopusčamo celo možnost, da so zares delali natančno, po vseh pravilih in pozorno, a kljub vsemu ostaja dejstvo, da so bili počasni. Kar precej grenkobe se je občanom spustilo po jeziku in nato po grlu vse do želodca, kjer jih je pošteno stisnilo, ko so v osrednjem časniku Delo brali o že čisto uradnih izidih glasovanja na slovenskem plebiscitu. Rezultati so bili dokončni in z eno samo pripombo v oklepaju. Namreč, da v številkah še niso upoštevani podatki za občino Brežice.

NAUK O MRAVLJAH — Ciril Kolečnik, brežiški izvršnik, se je spet izkazal s svojim slikovitim besednim zakladom. Na zadnjem poskusu zasedanja občinske skupščine v minulem letu je prisotnim delegatom pojasnjeval, kako malo bo v bodoče še preostalo občinskih pristojnosti. »A kljub temu,« je menil, »ne gre obupati. Mi smo samo mравlje za tiste v Ljubljani, a naj vedo, da so mравlje tiste, ki rahljajo zemljo. In po rahljani zemlji tudi sloni lažje hodijo!« Brežičane je z naukom povsem prepričal, niso pa še povsem prepričani, če bodo sloni tako pametni in strpni, da bodo pustili mравljam rovariti po zemlji. Kaj, če jih bodo orjaki pohodili, še preden jih bodo opazili?

NOVOLETNO PRESENEČENJE — Resda so brežiški delegati v začetku decembra zaman iskali po svojih klopek čokoladne Miklavžke ali vsaj parkeleže, zato pa so bili toliko bolj presenečeni, ko jih je vodstvo tudi izteklo starega leta počastilo z voščilom, hladnim narezkom in s kozarcem rujnega. Vsekakor je bilo takšen dnevni red in delegate ob njem mnogo lažje prenašati kot običajno.

● *Republiška skupščina ne odloča o ničemer in je čisto navadna španska stena, ki samo skriva prave mehanizme odločanja. (J. Zlobec)*

Krške novice

NOVO LETO — V novo leto so prebivalci krške občine zajadrili, kakor so pač imeli srečo. Obrtniki tarnajo zaradi nove davčne zakonodaje. Ubožci že doslej niso imeli dosti pod palcem, zdaj pa jim bo še država pobrala vse. Delegati tarnajo zaradi dolgih sej občinske skupščine, ki pa so vseeno bolj zanimive, kot je bil novoletni banket za delegate v občinski menzi. Lahko bi ga proglasili za sedmino za delegatskim sistemom. Po firmah so bili nekateri kar se le da veselili, saj so dobili plače. Marksiše so se spomnili tudi novinarjev, tako tudi v Vidmu, kjer so novinarji dobili v dar po dvajset ali petdeset del lepenke itd. Se najbolj zadovoljni pa so bili birti, ki povesem javno izražajo nostalgijo za stariimi, dobriimi rdečimi časi.

VLADA — Na vlado letijo pripombe z leve in desne in panikom bi bilo treba povedati nekoliko prirejen pregovor: Najboljša vlada je slaba, kajti za vokalno že čaka boljše z boljšimi pragrami in slajšimi obljubami. In lonček pripravljamo tudi mi. Krški občinski izvršni svet še vedno ločuje združeno delo od zasebnega podjetništva. Na novoletni sprejem so, denimo, povabili velike direktorje družbenih firm, na zasebne pa so kar lepo pozabili. Tako se zdi sedanjí sistem kot neke sorte pokvarjen socializem.

PETARDE — Nič novega ne bomo povedali: na veliko se je streljalo tudi po Krškem in seveda v vseh okoliških krajih. Od kod petarde, ko pa jih cariniki toliko zaplenijo, se vprašate? Tako vprašanje bi bilo treba zastaviti šolarjem, ki so v prednovoletnem času razvili pravo veletrgovino s pokalicami. Mladež očitno že ve, kaj je trg.

Sevniški paberki

BANKE — Med lastniki tekočih računov in hranilnih knjižic Ljubljanske banke je po novem letu precej razburjenja, ker ne morejo več dvigniti svojega denarja na pošta, medtem ko tisti, ki poslujejo s Stanovanjsko-komunalno banko in Abanko teh težav nimajo. Bodo varčevalci »nagradili« (ne)poslovnost s prebogi h konkurenci, kakor se je lani že primerilo ob težavah bivše Beograjske banke, ki jo je »potopil« Elan?

GNOJNICA — O tem, da lahko gnojnica nevarno ogrozi podtalnico in s tem tudi potoke, reke in zdravo pitno vodo, nekateri očitno bolj malo razmišljajo. Zvedeli smo celo, da se neki kmet, ki ima precej opraviti s to tekočino neprijetnega vonja, še zmeraj ne ozira kaj dosti na opozorila naravovarstvenikov in Kratkamalo spuša ostanke gnojnice iz svoje cisterne kar v bližnjem potoku ali travniku. Ako se bo to še kdaj primerilo, so nam informatorji obljubili, da ne bodo več štutili brezobzirnežev z anonimnostjo, temveč bodo lahko postregli z imeni in priimki.

PEPI HAM — Ponovitelno gostinjske obratovalnice Jožeta Teraža Pepi ham, ki je prevzel bivši obrat družbene prehrane sevniške Lisce v svoje roke, se je udeležila kompletna občinska garnitura z županjo in predsednikom vlade na čelu. Škoda, da je bila otvoritev zjutraj, ko še ni bil primeren čas za izbrana vina, saj celo kruhki s kavjarjem niso šli posebno v slast, medtem ko so tisti s prekajanim lososom kar tekli. Morda pa so imeli vsi še zadosti podlage od silvestrovanja, božičnih in novoletnih praznikov in so že razmišljali o privajanju na poblebiscito Slovenijo, za katero je neki prenapetih pripravljen jesti tudi — travo.

Rast »zrasla« tudi decembra Zaključen prvi letnik dolensko-posavske revije

Tik pred novoletnimi prazniki je v Novem mestu izšla še zadnja, četrta številka prvega letnika Rasti, dolensko-posavske revije za literaturo, kulturo in družbena vprašanja. Glede na razmere, v kakršnih se je revija pojavila, in okoliščine, v kakršnih so potem nastajale posamezne številke, pomeni že to, da je revija izpolnila načrt izhajanja, spodbuden uspeh. Kaže tudi, da je revija v glavnem prebrodila začetne in začetniške težave in da se bo v drugem letu izhajanja še bolj vrasla v kulturno zavest dolenskega, belokranjskega in posavskega človeka, ki jo tudi sama gradi. Pričakovati je tudi, da se ji bo posrečilo izvirni preboj na tem ali onem (po)ustvarjalnem področju, s čimer bo postala širše zanimiva in odmevna.

Rastoča knjiga, nova rubrika, ki se prvič pojavlja v zadnji, četrta številki lanskega letnika, že pomeni obetaven premik v tej smeri. Knjiga bo odprta za vse, ki imajo povedati kaj koristnega za razvoj Dolenske in Bele krajine ter povezavo z Evropo 92. Druge strani omenjene številke so še precej naravnane na tradicionalne vsebine, »zazrte« nekoliko preveč v preteklost. Še vse premalo je v Rasti sestavkov, ki bi jih izžalvala sedanjost, hitre spremembe v njej, zadeve, ki so bile še včeraj tabu. Sicer pa pogledimo, kaj vse je v četrta številki.

Uvodni besedi glavnega urednika Jožeta Škufca sledi kratko razmišljanje Gregorja Golobca o plebiscitu. In že smo pri literaturi. Pesmi objavljajo: Ivan Zoran (pesniški cikel Peščeni akvareli), Franci Šali (tri pesmi), Janez Kolenc (štiri pesmi), Ivan Gregorčič (tri pesmi) in Ivan Perhaj (eno pesem). Prozo so napisali: Katja Režun (Zimska pravljica), Anica Zidar (Pred menoj se je odprla stezica), Vinko Blatnik (Dolenjske razglednice), France Režun (Pota in razmišljanja — Kitajska III.) in Jože Javoršek (odlomek iz knjige Neravni spomin, iz francoščine prevedla Nataša Petrov). V rubriki Kultura objavlja Mihael Glavan Podbevškova Zolta pisma (iz leta 1915), Janez Vrečko krajšo razpravo Novomeška pomlad kot slovenski literarno-umetniški puč in Peter Simič spis o novomeški pomladi in Marjanu Mušiču. Milček Komelj se je razpisal o usodi in aktualnosti Vladimirja Lamua (ob 75-letnici umetnikovega rojstva). Sledita zapisa Felicijana Pevca o Jakobu Frančišku Zupanu (1734—1810) in Tatjana Rožemberger o božjepotništvu na Dolenjskem. Rubriko Družbena vprašanja zapolnjujejo spisi: Bojan Božič: 40 let dela Dolenjskega muzeja, Veljko Troha: Vzgojna in kulturna vloga šole v okolju, Peter Kapš: Na rob razmišljanja o smotni organiziranosti zdravstva na Dolenjskem, Franci Šali: Pluralizem in demokracija in Tomaž Slabe: Premiki v ekološki zavesti Slovencev in analiza odnosa do propadanja gozdov. V rubriki Odmevi in odzivi pišejo: Borut Kržič o dolenjskem arheološkem letu 1990, Bojan Božič o stoletnici arheoloških raziskovanj v Novem mestu, Nataša Petrov o Dolenjskem zborniku 1990, Zorka Skrabi pa o razstavi Bogastvo jugoslovenskih arhivov v Dolenjskem muzeju. Spominška beseda je tokrat posvečena Vaneti Murnu, marljivemu zbiratelju dokumentov o obrteh, dragocenih za muzejstvo, napisala pa jo je Ivica Kržič. Številko zaključuje tudi tokrat bogata Kulturna kronika, ki jo piše Ivan Zoran.

V pretresu še šolski zakon

Danes v Novem mestu
regijski posvet šolnikov
in drugih

NOVO MESTO — Že jeseni smo pisali o tem, da bo zakon o zavodih, ki spreminja v javne zavode tudi vse šole, sledil še zakon o novem organiziranju in financiranju vzgoje in izobraževanja. Zdaj je besedilo tega šolskega zakona pripravljeno v obliki zakonskega osnutka, danes, 10. januarja, pa je že zadnji dan za javne razprave.

Ministrstvo za šolstvo in šport je predlagalo, naj bi razpravo opravili najprej v šolah in drugih pristojnih organih, nato pa v dneh od 4. do 10. januarja še na regijskih posvetih. Vseh regijskih posvetov naj bi bilo devet, danes, v četrtek, 10. januarja, naj bi bil tak posvet tudi v Novem mestu, in sicer za udeležence iz Dolenjske, Bele krajine in Posavja. Pisne pripombe s teh posvetov naj bi takoj poslali v Ljubljano.

JUTRI PRVA PREDSTAVA

BREŽICE — Zavod za kulturo je z letošnjim abonmajskim sporedom začel bolj pozno, a je zato ob dokončanih delih na odru brežičkega prosvetnega doma poskrbel za bolj pestre in večje igralске ansamble. Prva izmed starih predstav bo že jutri ob 19.30, ko se bo Brežičanom predstavilo Slovensko ljudsko gledališče iz Celja z dobro napisano »Cameru obscuro«, ki je po dinamiki skoraj bolj podobna sodobnemu ameriškemu filmu. Avtor in režiser igre je Vinko Möderdorfer. Abonmajske vstopnice so v prodaji še danes in jutri dopoldne, sicer pa bodo morebitne proste vstopnice po nekoliko višji ceni prodajali tudi pred vsako predstavo.

Prva prodajna foto razstava

NOVO MESTO — Novomeški fotografi znajo razmišljati tudi poslovno. V ta namen so v prostorih Doma kulture, kjer so do zdaj že imeli fotogalerijo, odprli fotolaboratorij in trgovino s fotomaterialom. Njihova firma, ki združuje vse te dejavnosti, se sedaj imenuje Vista 21. Prvič se je uradno predstavila v petek, 4. januarja, zvečer, ko je odprla svoje nove poslovne prostore. Ob tej priložnosti so v fotogaleriji pripravili prvo prodajno razstavo fotografij v Novem mestu. Na njej sodeluje dvanajst vrhunskih slovenskih fotografov. To so: Dragan Arigler, Janez Bogataj, Dragomir Bole, Božidar Dolenc, Saša Fuis, Stojan Kerber, Sonja Lebedinč, Tomaž Lunder, Bojan Radović, Tone Stojko, Jane Štravs in Alenka Vidger. Razstava bo odprta do nedelje, 20. januarja, in si jo je moč ogledati vsak dan od 9. do 13. in od 16. do 20. ure, ob sobotah pa od 9. do 13. ure.

URA IZ TRUBARJEVIH ČASOV — Narodni muzej v Ljubljani hrani kot posebno dragoceno tudi pričujoči primerek stolpičaste ure iz pozlačene medenine. Ura je iz sredine 16. stoletja.

Tiktakale so našim prednikom

V Narodnem muzeju v Ljubljani bo do konca aprila na ogled antološka razstava Ure skozi stoletja, ki jo je že 19. decembra odprl minister za kulturo v slovenski vladi dr. Andrej Capuder. Na tej razstavi je pravzaprav prvič predstavljena širši javnosti zbirka ur, ki jo hrani Narodni muzej, dopolnjujejo pa jo ure še iz nekaterih slovenskih in hrvaških muzejev ter zasebnih zbirk.

Razstava Ure skozi stoletja obsega 186 primerkov najrazličnejših ur, izdelanih od 16. do začetka 20. stoletja, se pravi od renesančnega do secesijskega obdobja. Na njej zavzemajo posebno mesto ure, singulirane z imeni urarskih mojstrov, ki so delovali na Slovenskem in katerih delavnice so izpričane s pisnimi viri med arhivsko dokumentiranim gradivom.

Ob razstavi je izšel bogato ilustriran katalog z zapisi, ki obravnavajo doslej skoraj nepoznano dejavnost urarstva ter umetnostno dojavnost na naših tleh. Publikacija vsebuje poleg ostalega tudi abecedni seznam urarjev z biografskimi podatki in registriranimi izdelki naših urarskih mojstrov. Na seznamu je blizu tristo imen teh mojstrov, pomočnikov in vajencev, ki so od 16. pa vse do začetka 20. stoletja ustvarjali na slovenskem etničnem ozemlju ure najrazličnejših oblik in velikosti ter iz najrazličnejših materialov, zlasti še bišne, žepne in stolpne ure.

I. Z.

kultura in izobraževanje

Mali Napovednik

NOVO MESTO — Sodeč po najavah kulturnih prireditelj v januarju, se Novomeščanom tudi letu obeta pestro kulturno življenje. Poklicne kulturne organizacije napovedujejo za ta mesec kar devet najrazličnejših prireditev. Kaj na črtujejo?

DOLENSKI MUZEJ — V mali dvorani oddelka NOB bodo danes odprli razstavo Denarništvo v antiki. V Dolenjski galeriji pa bo na ogled razstava Boj za severno mejo. Razstava, ki jo je pripravil dr. Milan Ževart, ravnatelj Muzeja narodne osvoboditve v Mariboru in je bila lani v oktobrsko-novembrskih dneh že na ogled v Brežicah, prča o boju za severno slovensko mejo v letih 1918 in 1919 in še posebej o bojih pod vodstvom slovenskega generala Rudolfa Maistra, tudi znanega slovenskega pesnika.

DOM KULTURE — V okviru Filmskega četrtka bo drevi predstava ameriškega filma Tenka linija smrt, v četrtek, 17. januarja, zvečer pa predstava napete in pomaleem srhljive ameriške melodrame Duh (v glavni vlogi: Patrick Swayze). Druge prireditve se bodo zvrstile: 14. in 15. januarja abonmajski gledališki predstava Kdo se boji Virginie Woolf?, s katero gostuje Prešernovo gledališče iz Kranja. 22. januarja bo gledališka predstava za otroke, in sicer bo Prešernovo gledališče iz Kranja uprizorilo Mojco Pokračanje. 21. ali 23. januarja bo celovečerni koncert Slovenskega kvinteta trobil iz Ljubljane.

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA MIRANA JARCA — 16. in 17. januarja bo v veliki čitalnici predaval Aleš Erjavec o obliki umetniškega dela.

»BUTALCI« V SEVNICI

SEVNICA — Sevnška Zveza kulturnih organizacij vabi v petek, 11. januarja, ob 19. uri v dvorano GD Sevnica na ogled Butalce, ljudske igre Frana Milčinskega in Iva Svetine. Zanimivo predstavo slovenskega mladinskega gledališča iz Ljubljane je režiral sevnški rojak Zdravko Zupančič.

Ne želijo nasvetov, kaj naj prepevajo

Ljubiteljska kultura se ne bo vezala na stranke, ker noče biti ogrodje za doseganje njihovih političnih ciljev — ZKO še naprej ostaja odprta za vse

V ljubiteljskih kulturnih organizacijah na Slovenskem aktivno deluje sto tisoč ljudi ali vsak dvajseti prebivalec naše republike. Najrazličnejša dejavnost poteka v skupinah, ki jih je po podatkih Zveze kulturnih organizacij Slovenije zdaj že štiri tisoč. Težko bi našli deželo, ki bi se lahko ponasala s takšno množičnostjo na področju ljubiteljske kulture.

Ze dalj časa pa v ljubiteljskih kulturnih organizacijah poteka prenova, katere eden glavnih ciljev je omogočiti vsem, ki imajo radi kulturo, da se z njo ustvarjalno ukvarjajo oziroma da ustvarjajo, in to ne glede na njihovo strankarsko in narodno pripadnost pa svetovnonazorsko, idejno, religiozno ali politično prepričanje. Vrata so torej odprta—nastežaj vsem tistim, ki bi radi na področju kulture in umetnosti tvorno delovali na njim lasten način. To pa želijo tudi ljubiteljske kulturne organizacije, ki so vse po vrsti nestrankarske.

Ljubiteljske organizacije si ne želijo nasvetov političnih strank in njihovih prvakov o tem, kaj naj ljudje prepevajo, kaj igrajo, kakšne plese plešejo in kakšno literaturo pišejo, ker je to stvar globokega notranjega čutenja ljudi in pravica posameznika, da sam odloča, s čim se bo ukvarjal in kako.

Pač pa slovenski ljubiteljski kulturni ustvarjalci in postvarjalci od strank, ministrstva za kulturo in slovenske

Na Dnevih plesa tudi Terpsihora

V Cankarjevem domu
novomeška plesna skupina
z Vragom v telesu

LJUBLJANA — Od danes, 10. do nedelje, 13. januarja, se bodo v Cankarjevem domu zvrstile prireditve tradicionalnih Dnevov plesa, ki jih prirejajo že devetlet. Na tem minifestivalu sodobnega plesa bosta dve domači premieri — Razpoka v režiji in koreografiji Frederica Strachana in Emotional in koreografiji Matjaža Fariča; predstavili se bosta dve tuji skupini (Gestures iz Manchestera in skupina Joseja Besprosvanyja), v Lutkovnem gledališču bo na sporedu domača koreodrama Praprot in prah v koreografiji Gordane Schmid-Miškov, na plesnem večeru v Cankarjevem domu bodo nastopile domače plesne skupine, v okviru video programa pa si bo moč ogledati nagrajena dela Video Dansea — Sete 1990. Na plesnem večeru v soboto, 12. januarja, se bodo kot najzanimivejše predstavile slovenske plesne skupine iz Velenja, Novega mesta, Ptujja, Ljubljane in Izole ter gostje z Reke. Novo mesto bo zastopala plesna skupina Terpsihora, ki bo predstavila stvaritev Vrag v telesu. V lastni koreografiji in ob glasbi Astorja Piazzole bo plesala Marta Štemberger.

skupščine pričakujejo, da bodo omogočili možnosti in ustvarili razmere za neoviran kulturni razvoj slovenske družbe ter v tem okviru tudi povsem enakopravno obravnavanje ljubiteljske kulturne dejavnosti, ne da bi se pri tem vmešavali v kulturno-umetniške programe.

Ponekod si predstavniki strank potihem prizadevajo pridobiti na svojo stran nekatere pevske zbere, gledališke skupine in druge ter ta strankarski politični vpliv utemeljujejo s tem, da je treba kulturna društva in ZKO iztrgati vplivu ostankov prejšnjega režima, ker da so bili njihovo ogrodje.

Ob tem je treba povedati, da so za ljubiteljske kulturne organizacije vedno, predvsem pa zadnja leta, veljala samo pravila, ki so si jih same zapisale. Eno najpomembnejših je bilo, da so bile vseskozi odprte za vse ljudi, če so se hoteli ukvarjati s kulturo, ob tem pa moramo poudariti, da v vodstvih niso prednjačili komunisti, katerih tudi med članstvom ni bilo dosti.

Najpomembnejše pa je, da ljubiteljske kulturne organizacije pri včlanjevanju ljudi niso uporabljale kakih ideoloških ali političnih meril, marveč so bili, in so seveda še, dobrodošli vsi, ki jih je zanimala zgolj kultura.

Dandanes je tu in tam slišati mnenja, da bi kazalo tudi kulturna društva in ZKO organizirati po načelu organiziranosti političnih strank, oziroma naj bi bila društva kar vezana na različne stranke. Če bi ravnali tako, bi se dobro organizirana mreža na tem področju kaj hitro raztrgala, razpadle bi dobre in uveljavljene strokovne pomoči, hkrati pa bi se tudi ljubiteljska kultura politizirala prek razumnih meja ter postala nekaj okrasek političnih strank in njihovih veljakov, nemara pa tudi ogrodje za doseganje političnih ciljev.

Mreža slovenskega kulturnega ljubiteljstva je tako razvita, dobro organizirana in zasedena s strokovnimi ljudmi, da lahko, seveda tudi ob sodelovanju s političnimi strankami, kulturnimi ministri in skupščinami, uresniči vse svoje kulturne naloge. V Zvezi kulturnih organizacij Slovenije, strokovno svetovalnih središčih in občinskih ZKO-jih delajo strokovnjaki, ne pa nekakšni dileti, kot trdijo nekateri.

V 56 občinskih ZKO-jih, kjer imajo poklicne oziroma polpoklicne tajnike,

NAGRAJENI GRAFIKI

NOVO MESTO — Mladi grafiki bršljinske osnovne šole, ki jih vodi učitelj likovnega pouka in mentor Ljubo Zagar, so dosegli izjemen uspeh na mednarodnem bienalu otroške grafike v Torunu na Poljskem, Učenca Damjan Brudar in Stanko Zagar sta dobila grand prix, učenka Darinka Milčinovič pa častno nagrado. Na razstavo pa so uvrstila še dela učencev te šole: Andreja Ravbarja, Vesne Kranjc, Andreja Juršiča in Andreja Mikliča.

ima večina teh ljudi višjo ali visoko izobrazbo. V 11 strokovnih središčih in občinskih ZKO-jih kar 19 strokovnjakov za različna kulturna področja, še posebej pa za gledališče, glasbo in prireditve, poklicno dela za potrebe ljubiteljske kulture. Podobno je v strokovni službi Zveze kulturnih organizacij Slovenije, kjer pri strokovnih svetovalcih prevladujejo ljudje z visoko izobrazbo.

TONE ŠTEFANEČ

• Dobro vidimo samo s srcem.
(Saint Exupery)

Začelo se je Gallusovo leto 1991

Ob 400-letnici smrti skladatelja Jakoba Petelina Gallusa (1550 — 1591), slovenskega rojaka in sina dolenskih staršev, bodo po Sloveniji in ostali Jugoslaviji številne slovesnosti in prireditve — Slovesno tudi v Ribnici

16. stoletje nam je dalo nekaj izjemno pomembnih mož za slovensko kulturo, toda ne samo Trubarja, očeta prve slovenske knjige, Dalmatina, ki je v naš jezik prestavil biblijo, Bohoriča, ki je napisal prvo slovensko slovnico, in drugih, ki so med »ljubimi Slovenci« delovali v domači govornici in pisani besedi. Vsaj v isto vrsto, če ne celo v ospredje teh znamenitih sinov slovenskega rodu moramo in moramo postaviti tudi Jakoba Petelina, enega največjih glasbenih umetnikov 16. stoletja. Svet ga pozna pod polatinjenim priimkom Gallus, sam pa je pripisoval še pomemčeni priimek Handl. Svojega slovenskega porekla ni nikoli zatajil, saj se je s ponosom imel za Carniolusa oz. Kranjca.

Kje na Kranjskem je stekla zibelka Jakobu Petelinu, ni natančno znano. Raziskovalci so šele pred leti prišli na sled prvim kolikor toliko zanesljivim dokazom, da se je danes tako slaven skladatelj lahko rodil le na območju današnje ribniške občine. Prvi zanesljivi podatki o njem so šele iz leta 1574, ko je pel v dvorni kapeli Maksimilijana II. na Dunaju. Kje se je šolal in kdaj je zapustil Kranjsko, se ne ve. Še natančen datum njegovega rojstva ni znan, zapisano je le rojstno leto 1550.

Z Dunaja je Jakob Petelin odšel v razne samostane v Dolnji Avstriji, na Češkem in Moravskem ter v Šleziji. Okoli leta 1580 je postal kapelnik škofa Stanislava Pawlovskega v Olo-moucu. V tem mestu, ki je skoraj 300 let kasneje postalo za nekaj časa dom tudi Franu Levstiku, pesniku, pisatelju in kritiku iz Retij pri velikih Laščah, je Jakob Petelin doživel natis svojega prvega dela Undique flammatis. Iz Olomouca, kjer je deloval kakih pet let, se je že kot priznan skla-

datelj preselil leta 1586 v Prago. Bil je kantor, organist in zborovodja v cerkvi sv. Jana na Brzežu (Bregu). V Pragi je 18. julija 1591 tudi umrl, star komaj 41 let.

Skladateljski opus Jakoba Petelina alias Gallusa je izjemno obsežen. Obsega Maše iz leta 1580, 374 motetov za vse praznike v cerkvenem letu, ki skupaj predstavljajo v štirih zvezkih zbrani Opus musicum (skladbe so izšle v letih 1584 — 1591), zbirko Harmoniae morales (1589/90), ki vsebuje 58 madrigalov v treh zvezkih, in zbirko Moralia s 47 madrigali (natis te je oskrbel skladateljev brat Jurij) ter več drugih skladb, ki pa so ostale v rokopisu. Za skladbe je Jakob Petelin uporabljal lastna besedila in besedila svojih sodobnikov, celo francoske šansone in nemške ljudske pesmi, madrigale pa je napisal v glavnem na verze starorimskih oz. latinskih pesnikov Ovida, Vergila, Katula, Horaca in drugih.

Petelina oz. Gallusa uvrščajo muzikologi na mesto, kjer sta njegova sodobnika Palestrina in Orlando di Lasso. Bil je prvi, ki je načela beneške skladateljske šole vnesel v srednjeevropski prostor, jih tam potrdil in še razvijal. Za njegove madrigale pravijo, da se odlikujejo po ritmični prilagodljivosti in raznovrstnosti, v njih se kaže umetnik širokih obzorij, bogatega navdih in ustvarjalne moči. Življenjska moč Gallusove glasbe sega vse do današnjih časov, skladbe tega našega slavnega rojaka ima na repertoarju tako rekoč vsi svet.

Kakšen ugled in sloves je Jakob Petelin užival za življenja in v tedanjih Evropi, pričajo številne elegije, ki so jih napisali številni pesniki tistega časa ob njegovi zgodnji smrti. Seveda

pa je res, da so v njem videli feniksa, ki da je izšel iz nemškega duhovnega sveta. Takrat so bile politične razmere namreč takšne, da Jakob Petelin pač ni mogel, četudi bi hotel, delovati kot slovenski glasbenik. To pa je tudi razlog, da je bil dolga stoletja po smrti nekako na obrobju zanimanja. In res so se slovenski muzikologi začeli zanj zanimati šele pred nekaj manj kot sto leti. Takrat je njegovo delo zbral in izdal dr. Josip Mantuani, in sicer v znameniti zbirki Avstrijski glasbeni dokumenti na Dunaju.

Velikemu slovenskemu muzikologu Mantuaniju sledijo v našem času, ko se je zanimanje za Gallusa izjemno povečalo, številni sodobni slovenski muzikologi. Gallus je izšel med Znamenitimi Slovenci, tiskajo se njegova dela, študije o njem, izpod peresa slovenske pisateljice Mimi Malenšek smo dobili tudi roman o Jakobu Petelinu (Poslušaj, zemlja). S tem našim skladateljem pa se ne ukvarjajo samo slovenski znanstveniki, ampak mu posvečajo obsežne študije tudi mnogi znani muzikologi v tujini. Kajti Jakob Petelin je eden tistih glasbenikov, ki ne pripada samo nam, je tudi glasbeni glasnik Evrope in ostalega sveta; mi Slovenci smo nanj lahko le še posebej ponosni, predvsem zato, ker je bil oz. je eden izmed nas, naše gore list. Dolenjcem pa je lahko še v posebno čast, da je Jakob Petelin sin male dolenske dežele.

Jakob Petelin oz. Jakobus Gallus Carniolus še naprej buri duhove, in priložnost, da strokovnjaki odrgnejo z njega še kako tančico, dorečejo še ne dorečeno in doženejo še ne dognano, se ponuja prav letos ob 400-letnici Gallusove smrti. Gallus je z vsem, kar je storil in zapustil, glasbeni in kultur-

Jakob Petelin Gallus

ni svet, Slovence in Dolenjce pa še posebej zadolžil tako zelo, da omenjene obletnice ni moč obhajati samo z nekaj priložnostnimi koncerti. Tega se vsi zavedamo, zato so v Sloveniji in Jugoslaviji leto 1991 razglasili za Gallusovo leto. V spomin nanj bodo številne in najrazličnejše prireditve, tudi v Ribnici, ki šteje Jakoba Petelina za svojega domnevnega rojaka, bo pa še marsikaj in več drugega. Pripravljajo velike koncerte in znanstvene simpozije. Eden teh bo v okviru Gallusu posvečenih letošnjih Slovenskih glabnih dnevo (na temo Gallus in mi), poseben simpozij (na temo Gallus in eropska renesansa) pa pripravlja organizacijski odbor za slovesnosti v sodelovanju s Slovensko akademijo znanosti in umetnosti. Samo po sebi se razume, da bodo sodelovali tudi strokovnjaki iz tujine.

Gallusovo leto bo torej priložnost, da se vsi podrobneje seznanimo z življenjem in delom tega našega velikega rojaka. Omeniti kaže tudi to, da načrtujemo za letošnje leto izdajo Gallusovih del in da bodo izšle plošče z njegovimi skladbami. Čisto na koncu pa zapišimo, da bodo slovesnosti v Gallusovem letu bržkone vsaj deloma popravile pred kulturnim svetom slab vtis, ki si ga je Slovenija »prislužila« z nemudro odpuvedjo Svetovnih glasbenih dnevo v Ljubljani.

I. ZORAN

**Obrtnik se
razlikuje
od obrtnika**

**Novomeško pismo mi-
nistru V. Brezjarju**

Obrtno združenje Novo mesto je že v letu 1989 dalo preko Zveze obrtnih združenj Slovenije pobudo za ureditev plačavanja oskrbovalnic v vzgojno-varstvenih organizacijah za otroke obrtnikov. Odgovor in rešitev ni bilo niti s strani Zveze niti s strani skupnosti otroškega varstva.

Samoupravni sporazum o ureditvi plačavanja oskrbovalnic v družbeno-političnem zboru Skupščine občine Novo mesto, je v Dolenjskem listu in v časopisu Delo dne 20. 12. 1990 objavil odprto pismo županu občine Novo mesto oz. obvestilo volivcem Zelenih Novega mesta in širši javnosti. Pisani sta nastali neposredno po zasedanju občinske skupščine 17. 12. 1990, na katerem je delegat Ravbar predlagal umik dveh točk z dnevnega reda: predloga sprememb in dopolnitve družbenega plana občine Novo mesto za obdobje 1986—1990 ter Predloga odloka o zazidalnem načrtu BTC Češča vas.

Umik je argumentiral s trditvami, da akta nista zakonita in da ju skupščina tudi ni oblikovala oz. sprejemala po pravih postopkih. Ker delegati njegovega predloga po argumentaciji predlagatelja niso sprejeli, je mag. Ravbar demonstrativno zapustil sejo še pred glasovanjem o dnevnem redu v celoti, nato pa s svojimi argumenti preko obeh časopisov seznanil še javnost.

Delegat Ravbar je s svojimi dosedanjimi diskusijami bogatil in plemenitil delo občinske skupščine, kar je skupščina z odobravanjem sprejela, saj se je na ta način tudi z njegovo pomočjo novi duh parlamentarizma in demokracije doobražal razvijati tudi pri nas. Žal pa njegova reakcija 17. 12. 1990 kaže na to, da sam parlamentarizma še ni v celoti vzel za svojega. Užaljen in demonstrativen odhod s seje zaradi neupoštevanja njegovih stališč in predlogov sta najboljši dokaz za to.

A dokler gre le za odhod s seje, vse lepo in prav. Ob javnih neargumentiranih trditvah, ki na delo Skupščine občine Novo mesto in njenega izvršnega sveta neutemeljeno mečeta slabo luč, pa smo na obe pisani prisiljeni javno odgovoriti.

Predsednik združenja:
Krajnc Ivan

Ne morem in nočem več sodelovati

Odgovor predsedstva in izvršnega sveta Obs Novo mesto mag. Marjanu Ravbarju (DL 20. decembra)

O tem, da se tri mesece nikomur iz vodstva občinske skupščine ni zdelo vredno sklicati zasedanja skupščine, čeprav je program dela to zahteval, skorajda ni vredno razpravljati. Novomeška občinska skupščina je ena redkih, ki se ji je uspelo hitro in učinkovito konstituirati in ki je imela poleg tega že pred skupščinskimi letnimi počitnicami, ki so predpisane tudi s poslovnikom, redno delovno sejo. Septembra skupščina res ni zasedala, vendar njen program dela zato ni v ničemer trpel. Še več — skupščina je s svojimi tremi rednimi in eno slavnostno sejo do konca leta 1990 nadoknadila, kar je morebiti v septembru zamudila.

Glavina nastopa mag. Ravbarja se nanaša na sprejemanje sprememb družbenega plana občine za obdobje 1986—1990. Vso argumentacijo za njihov sprejem je sam slišal že na zasedanju skupščine, vendar je žal ne sprejema. Da ni tako iz te izvitka, kaže dejstvo, da se je ostalim delegatom zdelo prepričljiva, ne nazadnje tudi zato, ker za njo stoji pozitivno mnenje Republiškega izvršnega sveta oz. njegove medresorske komisije — t.j. strokovnega telesa, ki proučuje usklajenost občinskega planskega dokumenta z republiškim. Res je, niso vsi delegati v občinski skupščini taki strokovnjaki za družbeno planiranje, kot je ravno mag. Ravbar, vendar je nepravilno oporekati pravilnosti njihove odločitve, ki je sprejeta po letih trdega in dolgotrajnega strokovnega dela, verificiranega tudi v ugodnih zunanjih institucijah. Pri vsem tem se je skupščinskimi delegatom lahko zdelo čudno samo to, da mag. Ravbar apriori zavrača vse strokovne argumente in mnenja strokovnih institucij, pri čemer je mesto za njegovo strokovno diskusijo prejel druge kot v zadnji fazi sprejemanja na občinski skupščini. Gotovo pa je največja ironija, da mag. Ravbar tako vehementno nasprotuje aktoma, ki so ju na Zavodu za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje začeli pripravljati celo pod njegovim vodstvom, to je v letih, ko je bil sam direktor tega Zavoda.

Na kratko še nekaj podatkov o zakonodaji, na podlagi katere je sprejet po delegatovem mnenju sporni družbeni plan. S sprejemom ustatnih amandmajev k Ustavu Republike Slovenije iz leta 1989 je prenehala veljati zakonodaja na področju sistema družbenega planiranja, v tem ima mag. Ravbar prav. Vendar pa se ta zakonodaja nanaša predvsem na pripravo in sprejem novih planskih dokumentov za obdobje 1991—1995, za kar velja v tem obdobju določeni moratoriji. Niso pa prenehali veljati planski dokumenti, torej družbeni plan za obdobje 1986—1990 ter ustrezni prostorski izvedbeni akti, katerih veljavnost se je iztekla 31. 12. 1990. Zato je Izvršni svet Skupščine občine Novo mesto v juniju 1990 pravilno predlagal podaljšanje veljavnosti odloka o prostorsko-ureditvenih pogojih občine Novo mesto do 31. 12. 1990. Hkrati je v pripravi in ravno v tem času poteka javna obravnava osnutka odloka o prostorsko-ureditvenih pogojih za izvenmestni prostor ter pomembnejša lokalna središča v občini Novo mesto, ki bo zaključena 20. 1. 1991.

Da v času od 31. 12. 1990 do sprejema novih prostorsko izvedbenih aktov po novi zakonodaji ne bi prišlo do pravne praznine na področju urejanja prostora, je Izvršni svet Republike Slovenije predlagal Skupščini Republike Slovenije, da po hitrem postopku sprejme Zakon o planiranju in urejanju prostora v prehodnem obdobju, ki je bil sprejet 26. 12. 1990. Ta zakon opredeljuje podaljšanje veljavnosti obstoječih prostorskih planov in prostorskoizvedbenih aktov do spremembe republiške zakonodaje ter nadaljnje aktivnosti pri pripravi dokumentov s področja urejanja prostora.

Na to se je opiral Izvršni svet Skupščine občine Novo mesto, ko je skupščini predlagal sprejem predloga sprememb in dopolnitve družbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1986—1990, dopolnjen 1989.

Da je Izvršni svet ravnal postopkovno pravilno in vseh fazah sprejemanja tega dokumenta, potrjuje tudi že omenjeno mnenje medresorske komisije Izvršnega sveta Republike Slovenije, ki je pri takih dokumentih obvezno in ki ga je Izvršni svet pridobil 11. 12. 1990.

POJASNILO KOMUNALE

Komunala iz Novega mesta daje naslednje obrazložitve na pripombo bralke Dolenjskega lista z Mestnih njiv v rubriki Halo, tukaj bralec »Dolenjca«. Smetišče pri hišni št. 1 v Meniški vasi je odraz neodgovornega odnosa posameznikov, ki so odpadke odložili na omejeno mesto in ne v ali poleg posede, ki je namenjeno postavljen začasno shranjevanje odpadkov. Tako pripravljene odpadki bi bili zagotovo odstranjeni. Za večje odpadke Komunalna organizira dvakrat letno tako imenovani odvoz kosovnih odpadkov v sodelovanju z Dinosom, ki pobere vse predmete značaja sekundarnih surovin. Poleg tega pa je organizirana vsako leto akcija Očistimo svoje okolje, tako da ni razloga, da bi črno odlagali v Meniški vasi pri hišni št. 1. Moralo se kar naprej obstajati. Komunalna predlaga, da se predstavniki KS povežejo z delavci iz sektorja splošne komunale in poizkušajo skupno sanirati črna odlagališča.

Vodja sekt. spl. komunala:
SLAVKO JANEŽIČ

Ker so se spremembe in dopolnitve družbenega plana občine Novo mesto za obdobje 1986—1990 nanašale predvsem na prostorski del tega dokumenta, ki ga sestavlja tudi oca 250 kart večjega formata, bi bili stroški razmnoževanja izredno veliki. Vsi delegati pa so v gradivu prešli celotno besedilo prostorskega dela iz leta 1989 in sprememb in dopolnitve iz leta 1990. Socialno-ekonomski del družbenega plana, ki je bil sprejet že v prejšnjem skupščinskem mandatu, pa ni bil predmet sprememb.

Pravilnost predlagateljevega postopka je potrdila občinska skupščina, ki je 17. 12. 1990 z veliko večino zavrnila predlog mag. Ravbarja po umiku sprememb in dopolnitve družbenega plana z dnevnega reda, ter s še večjo večino predlagani dokumenti sprejela. Pri tem ne bo odveč še pojasnilo o glasovanju o delegatovem predlogu za umik, ki mu mag. Ravbar prav tako oporeka pravilnost.

Zbori Skupščine so tistega dne delali na skupnem zasedanju. Pred prehodom na

Ob nekem napisu
Malu za šalo, malo zares

V Črnomlju stoji ob Kolodvorski cesti nasproti trgovini »Dolenjka« zelo stara, dotrajana stavba z odpadajočim ometom na fasadi. Ostreže stavbe je nekdo pred kratkim obnovil. Na vhodnih vratih, ki so sicer zaprta, pa je obesena tabla z napisom: **TOVARISKI KOMUNISTI, TO JE VAŠE OGLEDALO. Spodaj pod to tablo je še ena, kjer piše, da so to ostanki nacionalizacije in socializma.**

Leta 1945 je bila Slovenija ena sama ruševina in pogorišče. Vse je bilo potrebno obnoviti ali na novo zgraditi. Postavljena je bila moderna livarna Belt, poleg nje tovarna Gorenje, še naprej Iskra in Beti pa IMV, Kovinar in Viator, novi rudniški objekti in IGM Kanjarica in še in še. Po Sloveniji je bilo na novo zgrajenih na stotine tovarn, brez števila stanovanjskih blokov, na tisoče obdobjev vrednih stanovanjskih hiš, bolnic, šol, otroških vrtcev, nešteto železniških in cestnih mostov pa na tisoče kilometrov asfaltiranih cest in poti do skoraj sleherne hribovske zidanice, vključno z električno in vodovodno napeljavjo. Vse to in še veliko več v zadnjih 45 letih! To so dejstva, ki se ne dajo zanikati niti izbrisati, še manj pozabiti.

Danes so živinski hlevi in svinjaki bolj opremljeni, kot so bili pred vojno stanovanjski prostori za ljudi. Zakaj potem nekaj negativnih dejanj med tisoči pozitivnih iz tega preteklega obdobja tako grdo obrekovati? Žato ne bi bilo šalo, ko bi table s takimi napismi postavili na vse našete tovarne in druge objekte. Tako bi spomnili nekatere ljudi, da so tudi te številne tovarne in objekti, ki so bili zgrajeni po vojni, **OGLEDALO TOVARIŠEV KOMUNISTOV in da so tudi to ostanki SOCIALIZMA — ne samo tista dotrajana, razpadajoča stavba ob Kolodvorski cesti nasproti Dolenjkinje trgovine v Črnomlju.**

FRANC KLEVIŠAR
Črnomelj

Ni pravljica za lahko noč

Kako je raste in se kalil inovator

To je pravljica za lahko noč, tako ni pravilo vnuki in pravniki, ko jim včasih pripovedujem, kako smo živel med vojno in po njej.

Ko so mi zaprli moža in ga po nekaj mesecih odpeljali v taborišče Auschwitz, sem ostala v tujem stanovanju s štirimi otroki in 28 lirami v žepu. Zaposelite nisem dobila, podpore pa tudi ne. Odločila sem se, da bom najmlajšega sina, ki mu je bilo 4 leta, in hčer, staro 12 let, obdržala, srednja dva pa oddala za pastirja, Marjana svoji mlajši sestri, Božo pa starejši.

Ko sva s sinom Božom prišla do hiše, sva ugotovila, da že imajo pastirja. Bil je nekoliko večji in verjetno tudi starejši. Kaj sedaj? Svak je zadrego rešil na salomonski način. Rekel je: »Dveh pastirjev ne potrebujemo. Primita se, in kateri bo drugega vrgel, ta bo ostal pri nas! Misliha sem, da je to le šala. Ampak na moje začudenje sta se fanta že zgrabila in se pehala po dvorišču. Nisem si upala obrisati solz, ki so mi ob tem potezele po licu, da ne bi zbudila pozornosti drugih. Cop! In na tleh je ležal premagani »protikandidat« za pastirja. Moj sin me je zmagoslavno pogledal, pa se takoj obrnil v drugo stran, ko je videl moje solzne oči.

Potem sem občasno hodila enkrat k eni pa zopek k drugi oskrbnici svojih sinov na delo, posebno ob žetvi in mlačvi, da bi se tako izkazala hvaležno za njih dobroto, kajti ta-

dnevni red je bila ugotovljena navzočnost delegatov s klicanjem, pri čemer je predsedujoči ugotovil, da je na seji navzočih: 27 od 32 delegatov družbenopolitičnega zbora, 25 od 32 delegatov zbora krajevnih skupnosti in 18 od 32 delegatov zbora združenega dela, kar je skladno z 11. členom Odloka o sestavi in pristojnostih zborov Skupščine občine Novo mesto (Skupščinski Dolenjski list 21/89 in 6/90) pomenilo, da so vsi trije zbori sklepni, in torej lahko veljavno sklepajo.

Drugi odstavek istega člena navajane odloka pa določa: »Zbor veljavno sprejme odlok, splošni akt in drugo odločitev z večino glasov navzočih delegatov v zboru, če se s statutom ne zahteva višja stopnja soglasja.«

Zbori so glasovali o predlogu delegata Ravbarja ločeno (vsak zbor posebej). Izid glasovanja je bil naslednji:

1. družbenopolitični zbor: ZA umik 5. in 6. točke, kar je predlagal delegat Ravbar, je glasoval 1 delegat, PROTI jih je glasovalo 20, VZDRŽANIH je bilo 6 delegatov;

2. zbor krajevnih skupnosti: ZA umik ni glasoval NIČE, PROTI je glasovalo 20 delegatov, VZDRŽANIH je bilo 5 delegatov;

3. zbor združenega dela: ZA umik sta glasovala 2 delegata, PROTI je bilo 13 delegatov in VZDRŽALI so se 3 delegati.

Na ta način predlog delegata Ravbarja ni bil sprejet v nobenem od zborov, kot je razvidno iz zgornjih podatkov, pa tudi njegove trditve o nesklepnosti zborov ne držijo.

S sprejemom sprememb in dopolnitve družbenega plana je podana osnova za nadaljnjo pripravo prostorskoizvedbenih aktov ter delo na področju urejanja prostora, kar ob morebitni realizaciji pobjude mag. Ravbarja ne bi bilo mogoče.

Ob tem se postavlja vprašanje namena pobud in zahtev mag. Ravbarja. Morebitno njegovo nestrinjanje z vsebino prostorskih planov nikoli ni bilo izraženo kljub pozivu vsem delegatom in širši javnosti, da je dokument v fazi nastajanja odprt za vse kritične pripombe in pobude. Kot dober poznavalec tega področja, saj je kot rečeno tudi sam vodil Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje Novo mesto ravno v fazah nastajanja spornega dokumenta, bi mag. Ravbar s svojimi pobudami, predlogi in navseti lahko zelo pomagal izdelovalcu pripraviti tak dokument, ki bi se bolje odražal interese in zahteve nove stvarnosti.

Žal se mag. Ravbar sodelovanju ni odzval, odklonil pa je tudi vsa povabila za sodelovanje v občinskem, kot nam je znano, pa tudi v republiškem Izvršnem svetu, kjer bi imel neposredno možnost kreiranja drugačne, po njegovem mnenju ustrežnejše zakonodaje.

Kljub vsemu Predsedstvo Skupščine občine Novo mesto in Izvršni svet Skupščine občine Novo mesto želita, da odločitev mag. Ravbarja, da v naši občinski skupščini ne bo več sodeloval, ni dokončna. Kot rečeno, s tem bi bil osiromašen parlamentarni dialog in delo parlamenta v celoti. Pa tudi sicer obe telesi tudi v prihodnje vabita mag. Ravbarja k sodelovanju, pri čemer se naprej ostajata odprti tudi za pomoč pri njegovem znanstvenem delu ter drugih zadevah.

IZVRŠNI SVET
SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO
PREDSEDSTVO
SKUPŠČINE OBČINE NOVO MESTO

Še: Denar so vzeli — analiz ni

Pod tem zelo atraktivnim naslovom je bil v 52. številki Dolenjskega lista objavljen članek, ki v bistvu obtožuje RRC Novo mesto kraje družbenega denarja

Novo mesto za obdobje 1991—1995. Z novimi projekti je postalo dotodanje več kot polletno delo neprimerno.

RRC je v skladu s pogodbo zaračunal udeležbo svojih delavcev pri opisnem delu in do konca julija 1990 obračunal ter tudi dobil plačano celotno pogodbeno vrednost skupaj z razlikami v ceni, nastalih zaradi inflacije. Pravilnost računov so potrjevali za to določeni predstavniki naročnika. Poslovno, s strani investitorja, nimamo nobenih dodatnih zahtevkov in smatramo do te faze zadevo vsebinsko in finančno zaključeno.

Sedanji Izvršni svet občine Novo mesto je na 5. seji dne 3. 7. 1990 obravnaval poročilo o stanju pri pripravah družbenega plana občine Novo mesto za obdobje od leta 1991 do leta 1995 in poročilo tudi sprejel.

Zato smo z začudenjem prebrali o tem, kako smo denar neupravičeno »vzeli« in nič naredili. Navajeni smo namreč, da se s svojimi poslonimi partnerji neposredno dogovarjamo o medsebojnih nerazčističenih zadevah, kolikor se pojavijo, in je vsako posredništvo

Hotel Smuk še vedno spi

Kako je ta hotel sploh dobil dovoljenje za delo?

V Dolenjskem listu (20. 12. 1990, str. 18) smo lahko prebrali veliko besed o tem, kako je hotel Smuk prešel v zasebne roke, in sanjske napovedi šefinje hotela gospe Anice Macele, kako bo sedaj življenje v hotelu zavlelo in prineslo veliko lepih doživetij.

V tem duhu smo se s kolegi odločili, da bomo preživeli drugo noč v letu 1991 v hotelu Smuk. Že po prihodu v hotel smo slutili, da nas čaka dobra zabava, saj je bil hotel zaseden in slišali so se prijetni zvoki ansambla Cof iz Novega mesta, ki mu gre vsa pohvala.

Žal je ta občutek trajal prekratko. Že pri rezerviranju smo zelo pogrešali menü. Človek namreč želi vedeti, kaj bo dobil za denar, ki ga je plačal za rezervacijo. Tu pa se je pravzaprav vse začelo. Ker vhod v dvorano vodi mimo kuhinje, nam je pogled nehote zastal na kuharicah, ki na glavah niso imele nobenih pokrival. Pri mizi nas je postregel natarak, vendar se je že pri aperitivu zataknilo. Izбира je bila tako skromna, da smo lahko naročili slivovko, pa še ta ni bila »domača«, kar bi gosti pričakovali v tem kraju. Naročili smo tudi tri laškega rizlinga, na kar smo dobili buteljčno vino iz okolice Maribora, »polnjeno za hotel Smuk«, kot je pisalo na steklenici. Gosti smo se pritoževali, saj smo za ce no steklenice (180 din) pričakovali boljše vino. Tudi večerja je bila pod kritiko: hladna in količinsko premajhna.

Mogoče bi omenili še to, da je bil jedilni pribor umazan in da smo po intervenciji dobili še slabšega. Tudi plesišče je bilo zaradi dodanih miz premajhno. Če gost plača za glasbo, pričakuje, da bo lahko tudi plesal, toda ne med mizami, kjer ostali še jedo.

Tako smo ob 2. uri poparjeni odhajali domov in na recepciji hotela zahtevali pritožno knjigo. Na veliko presenečenje smo od šefa stráže Tineta Banovca izvedeli, da je nimamo. Vprašamo se, kako je hotel sploh dobil dovoljenje za obratovanje.

Tako nam ni ostalo nič drugega, kot da se obrnemo na vas, da bi opozorili na napake, ki jih zaposleni v hotelu ne vidijo ali pa ne želijo videti.

Po čem torej lahko sklepamo, da se hotel Smuk v Šemčiču res prebuja?

M. Š., T. S.
I. S., H. V.

Pa naj se ob tem znajde, kdor se more!

Kateri rok je zakonit?

Kot je javnosti že znano, je odločba o nacionalizaciji svojih poslovnih prostorov iz 1959. leta bila v maju 1990 pravno-močno odpravljena kot protizakonita. Vprašanje lastništva od tega časa torej ni več sporno, toda bilo bi prepleto in za naše razmere preveč laskavo, če ob tem ne bi bilo novih zapletov. To pot okrog dveh realnih možnosti: ali sklenitev najemne pogodbe med menoj, kot nespornim lastnikom, in dosežanim najemnikom po podjetjem Dolenjko iz Novega mesta ali pa z izpraznitvijo prostorov z odpovedjo. Tudi za javnost so zanimive naslednje pravne neenotnosti glede odpovednega roka:

a) V drugi točki VII. člena pogodbe o oddaji in najemu konkretnih (mojih) poslovnih prostorov, sklenjene v marcu 1987 med Samoupravno stanovanjsko skupnostjo občine Črnomelj in prej omenjenim najemnikom (ki na določilih te pogodbe, kolikor so njemu v prid, še danes vztraja), je določeno, da najemno razmerje lahko preneha »s sodno odločbo v enomesecnem odpovednem roku«.

b) Potem, ko je skupščina občine Črnomelj na seji vseh zborov v februarju 1990 sprejela sklep, da se mi prostori vrnejo, je medobčinski javni pravobranilec kot pravi zastopnik občine Črnomelj v marcu 1990 vložil v njenem imenu pri temeljnem sodišču v Novem mestu zoper najemnika tožbo, s katero je od najemnika zahteval izpraznitev prostorov v 15 dneh po pravomočnosti sodbe.

c) Kot kaže, se omenjenemu sodišču (iz opravičljivih ali neopravičljivih razlogov?) ni preveč mudilo, vendar je, po več kot devetih mesecih, na obravnavi 20. 12. 1990 razsodilo, da mora najemnik poslovne prostore izprazniti v roku 60 dni po pravomočnosti sodbe.

Ob dejstvu, da so v isti zadevi ob istem dejanskem stanju določeni kar trije različni odpovedni roki, se samo po sebi vsiljuje vprašanje: kateri od njih je pravi in koliko pravno sploh velja s pogodbo določeni odpovedni rok?

Pa se ob tem znajdi, kdor se more! Jaz, sicer kot pravni laik, in tudi nekateri pravniki ob zasebnih pravnih informacijah se ne. Najemnik ob takim stanju sklenitev najemne pogodbe z menoj vztrajno zavrača, obenem pa zavrača tudi izpraznitev prostorov, zaenkrat sklicujoč se in čakajoč na pravomočnost sodbe. Ob plačevanju dosedanje simbolične mesečne najemnine, ki jo sedaj sicer plačuje meni, mu to še najbolj ustreza. Jaz pa naj bi, po taki logiki kot sicer nesporni lastnik in s tem v celoti odgovoren za pokrivanje stroškov vzdrževanja stavbe in tudi poslovnih prostorov, prišel z dežja pod kap.

JANKO VRANEŠIČ
Kolodvorska cesta 49
Črnomelj

- Boljši je vrag, ki ga poznaš, kot pa angel, ki ti je neznan. (Gruzij-ski pregovor)
- Življenje je za drzne. (Mello)
- Nesreča je najmočnejši cement za spajanje naravi, ki so si sicer celo diametralno nasprotni. (Gorki)
- Prva ljubezen je nevarna le tedaj, če je hkrati zadnja. (Nušič)
- Kdor želi biti človek, mora biti najprej nekonformist. (Emerson)

Ni ravno lahko biti poslanec

Pogled na preživeto leto — Sava je »Kava« — Včasih jih je treba dobesedno loviti — Pametne glave in zgovorne roke — Če me Ocvirk ni potegnil«

Ob novem letu se obračamo v preteklost z vprašanjem, kako nam je kaj uspelo in kje smo ga tudi lomili. Če izhajam iz tega vprašanja, bi zapisal, da so mlado poročenci stopali v zakon z velikim upanjem in tako tudi Marjan Podobnik, katerega žena ima očeta kar v predsedstvu Slovenije. Kar zadeva mene, bi dejal, da sem kot nekdanji okrajec v Trebnjem pred štirimi desetletji korakal po dolenskih gričih med kmete za žito, mast itd. Često pa smo poklicali vrle može v nekdanjih klojih, da smo dali na voljo politiko, gospodarstvo in še kaj. Po vojnih tegobah smo jih znova nadlegovali (ne ravno po partizansko), da morajo izpolniti obvezno oddajo. Tudi smo brskali po skrivališčih za mastjo in šteli repe v hlevu. Poslušali smo jokajoče otroke in njih mamice. Na okraj smo se vračali s pičlimi uspehi in grenke slišali od predsednika. Pa sem zbežal za stroje v mirnejše delo in, glejte, preživeli smo v današnje dni.

Z delom dočaka pokojnino. Zdaj je majhen več časa, pa poglejmo, sem si rekel ob prvih demokratičnih volitvah, tj. kjer po nekdanjem »enoumju« začenja odločati sedanje »mnogoumje«. Mene je viekla ekologija, katero so vstavljali v svoj program. A vrgli so se v politiko, mi imamo pa naprej slabo okolje in pokvarjen zrak. Tu zraven gre primer iz Tacna. Na mostu čez Savo so na tabli spremenili z barvo »S« v »K«, tako da je Sava zdaj Kava, in glede barve je pisec res uganil.

Enaindvajsetga novembra 1990 sem prvič stopil po širokih stopnicah z rdečimi preprogami. Z balkona nad mnogoumnimi glavami koalicije in opozici-

Vojna škoda

Kje je tisti denar?

Z zanimanjem in ogorčenjem smo prebrali v Dolenjskem listu 5. decembra 1990 obvestilo italijanskega konzula iz Kopra, da je Italija že pred 35 leti plačala Jugoslaviji po mednarodnem sporazumu dogovorjeni pavšal za vso vojno škodo, ki so jo Italijani napravili v Jugoslaviji med zadnjo vojno. Pogrešamo pa pojasnilo naših oblasti, kaj je sedaj s to odškodnino. Država je zanesljivo dobila plačilo od Italijanov v črsti valuti. Kje je ta denar, na zasebnih računih v Švici, v vikendih v Opatiji ali Neumu, smo ga mogoče darovali našim neuvrščenim prijateljem? Na to vprašanje terjamo odgovor. Enako pojasnilo po potrebo tudi za denar, ki smo ga prejeli od Nemcev kot vojno odškodnino. Dobro vemo, da nova vlada ni imela s tem denarjem nikakršnega opravka, lahko pa nova vlada zahteva pojasnilo od prejšnje oblasti.

Naš narod je med vojno veliko pretrpel. Tudi mene so pretepali in mučili in preživel sem več kot leto dni v italijanskih zaporih in internaciji. Prosim Dolenjski list, da se še naprej zanima za usodo denarja, ki ga je Jugoslavija dobila na račun vojne škode. Nova vlada bi ta denar morala obrabučati na ločitvi od Jugoslavije. Pred leti sem bral v ljubljanskem Dnevniku izjavo Veselinova, da je Jugoslavija od Titove smrti prejela prek 8 milijard dolarjev pomoči, delno kot darilo, nekaj na račun reparacij.

F. DERGANČ

je sem v veliko dvorano skupščine opazoval prihajajoče. Nekateri z inteligentno držo, drugi na naš način. Rudi Seligo bolj cenil glavo kot obleko. Nasploh kar čedno oblečeni moški s kravatami in metuljčkom. Potem ko replicirajo, predlagajo, obdelujejo, si zaslužijo kosilo. Pijača pri tem je konkurenčna tisti iz vaških gostlin, in ni čudno, če po uri, dveh koga zažaja, da smukne ven in je sklepčnost vprašljiva. Toplak se mi kar zasmili, ko nato vodje klubov pošilja iskate »izgubljenec« može. O govornah lahko ob njihovem govoru sklepaš, v kakem poklicu so. Kdor govori počasi in poudarja, je verjetno profesor, ki manj pove v šolski uri kot kaka vaška klepetulja v 10 minutah. Akademsko izobrazbeno nastopajo zbrano. Ko nastopi Ciril Ribičič, mu od ustnic štrlijo taki brki, da bi se nanje delo zapisati ves restavracijski menu. Gošnik in še nekaj mož bi lahko podobno uporabili brado. Požarnik ni med njimi, ker ima dobre škarje in okus. Bekčič ima solidne brčice, medtem ko se, ojoj, Francetu Tomšiču med nastopom trese v bradi vsaka dlavica, svoj vpliv pa imajo tudi mahajoče roke. Udarjih z rokami je še nekaj. Po svoje je »hud« Kocijančič, ki me z glavo spominja na okolje letališča. Pri Skoljcu je važno, da bo pred pustom stopil v zakon. Potem bo bolj ali manj opozicijski, vem, žene imajo velik vpliv. O poroki je on sam tajni, a bo držalo, če me Ocvirk ni potegnil.

In kdo jih v poslušnosti pritegne? Dr. Bučar vsekakor, ne manj tudi Kučan. Imamo še ministre. Zapolnil sem si Dularja, ki je bil v Avstraliji, po tistem pa je najbrž zmanjkalo denarja, da bi kdo prišel gledat priprave na svetovni kongres.

Višov po štirikratnem obisku v skupščini je za zajeto knjigo. Svoje vtise pišejo med sejo tudi novinarji. Komaj vidijo, da sem jim dal bonbonček na mizo. Na pogled pa — Ljerkica Bizilj je prava punčka proti težkemu Borisu Begantu. No, pa dovolj opravljanja za leto. Biti poslanec ni ravno lahko. Pavšal okrog 2.400 din ni bogve kaj. Ko smo

že pri denarju, še to. Potreben je tudi za potovanja. Potrč je v 4-letnem mandatu zmozel šest potovanj v tujino, pri čemer je Ameriko videl na zemljevidu. Kaj bi to, saj ga zdaj zastopajo drugi. Pa srečno v leto 1991!

FRAN VODNIK

Vsaka mesec ples

Klub upokojencev

Društvo upokojencev Novo mesto je 29. decembra organiziralo tradicionalno novoletno praznovanje v klubskih prostorih, kjer je bilo premalo prostora za vse, željne praznovanja. Lep in prijeten vtis je dobil udeleženelec že ob vstopu v klubske prostore, saj so bili lepo okrašeni. Viktor Bartolj, predsednik društva, je v voščilu zaželel vsem navzočim in vsem članom društva, posebno še bolnim, ki so doma, v bolnici ali domu starejših občanov, zdravo, srečno in mirno leto 1991. Enake želje je izrekel tudi vsem še nevlanjenim upokojencem in jih povabil, da se čimprej včlanijo v društvo. Za sprejem in druge informacije je društvena pisarna odprta vsak ponedeljek, sredo in petek od 8. do 12. ure.

Ob zvokih valčkov in polk, ki jih je veselo in ubrano zaigral in tudi zapel harmonikar Tone, so upokojenci neverjetno hitro našli svoj plesni ritem. Ob prijetnem razpoloženju so navzoči navdušeno sprejeli predsednikov predlog, da bo vsako prvo soboto v mesecu od 19. uri zabavni večer s plesom v Klubu DU Novo mesto.

Ob tej priložnosti želim v imenu Zveze društev upokojencev občine Novo mesto uredništvu Dolenjskega lista in vsem bralcem tega domačega, dobrega in kvalitetnega informatorja srečno, zdravo, uspešno in mirno 1991.

RUDI HRVATIN

• Zakon vedno velja za bogate, kazen pa za revne. (Azerbajdžanski pregovor)

Brezvesten dežurni veterinar

Zakaj je veterinar Marko Picek odlašal z ogledom poškodovane živali?

Sem ljubitelj domačih živali in rejec večjega števila konj. Enaindvajsetga decembra lani se je zgodila nesreča pri plemenski kobili. Pri nakladanju na tovorno vozilo si je žival močno poškodovala nogo, tako da je močno krvavela. Zaprozil sem za nujno intervencijo pri dežurnem veterinarju. Zvedel sem, da je dežurni veterinar Marko Picek, sicer moj sosed. Takoj sem poslal k njemu na dom hčerko, kateri je veterinar zagotovil, da pride takoj, prej skoči samo na veterinarsko postajo po ustrezna zdravila. Ker ga ni bilo, sem ga po dvajsetih minutah poklical na domači telefon in ponovno zaprosil za nujno pomoč. M. Picek je na moj klic odgovoril, naj ne bom nervozen, ker bo prišel, ko bo prišel. Z odgovorom nisem bil zadovoljen, še posebej zato ne, ker je bil veterinar Picek v neposredni sosesčini. Naj povem, da sem mu še posebej poudaril, da žival močno krvavi. Do njegovega prihoda je od prvega klica mi-

la skoraj ura. Razumljivo je, da sem zato reagiral precej nejevoljno. Na mojo pripombo, kako da ni prišel prej, je arogantno odgovoril: »Čefidel, ne bodi tečen, sem ti povedal, da ko bom prišel, bom prišel!« Naj povem tudi, da veterinar M. Picek ob obisku ni imel pri sebi nikakršne intervencijske opreme. Ob takem nastopu mi je »zavrela kri«, kajti zasmilila se mi je poškodovana žival, ki je bila v življenjski nevarnosti. Na njegove besede sem rekel: »Marko, da te ni sram! Kje je tvoja moralna zavest do dela, kje je tvoja zdravniška etika? Ne dopustim takega tvoje vedenja, saj si dežurni veterinar, jaz pa tvoja stranka.« Po tem je veterinar M. Picek užaljen zapustil dvorišče, ne da bi pregledal močno krvavečo žival. Ker mi zavest ni dopuščala, da bi se žival še naprej mučila, sem telefonično poklical na dom znanega veterinarja Janeza Kovača. Takoj je bil pripravljen pomagati, čeprav ni bil v službi. Žival smo odpeljali k imenovanemu veterinarju na dom v Šentjernej.

Naj povem, da se je med tem časom, ko sem bil jaz v Šentjerneju, pri meni na domu zglasil drugi veterinar iz veterinarskega zavoda v Novem mestu, ne da bi jaz vedel, kako je do uprave zavoda prišel glas o konfliktu.

Žival smo k sreči rešili in že okleva. Ne morem in nočem pa se sprijazniti z nerazumljivim postopanjem dežurnega veterinarja, ki po moji laični oceni ni ravnal pravilno, saj bi zaradi njegovega počasnega reagiranja lahko nastopila večja materialna škoda. Vsekakor pa je žival trpela dodatne nepotrebne muke s čakanjem in prevozom.

Naslednji dan sem se zglasil pri direktorju dolenjskega veterinarskega zavoda magistru Colariču. Opisal sem mu potek dogodka in mu povedal, da bom o primeru sporočil prek sredstev javnega obveščanja in hkrati zahteval o njem javno stališče zavoda. Zame je bil tak postopek moteč in nerazumljiv, grozila mi je tudi materialna škoda, čeprav jasno povem, da nisem eksistentno odvisen od reje konj in da živim blizu veterinarske postaje. Posebej želim izreči zahvalo veterinarju Kovaču v svojem imenu in v imenu vseh, ki jim je v podobnih kritičnih primerih pomagal. Upravi dolenjskega veterinarskega zavoda predlagam, da zadevo interno razčisti, ustrezno ukrepa ter v interesu rejcev živali in ugleda zavoda prek sredstev javnega obveščanja da ustrezno odgovor. Želim, da bi imel Dolenjski veterinarski zavod še naprej ugled, zato naj ne dovolji, da mu ga posamezniki z nevestim delom krnjijo.

MILAN DRENK

Silva Rakovec

KOČEVJE — Pred kratkim smo se v Kočevju za vedno poslovili od upokojene matičarke Silve Rakovec. Rojena je bila leta 1926 v Zgornjih Dupljah na Gorenjskem. Po dokončani osnovni šoli se ni mogla šolati naprej, saj ni bila denarja. Najprej je bila gospodinjka pomočnica, potem na prisilnem delu v Nemčiji, pa spet gospodinjka pomočnica. In takrat, leta 1943, je začela delati tudi za NOV. Po vojni se je najprej zaposlila v BPT Tržič, nato pa je vodila administracijo na žagi v Grčaricah na Kočevskem. Kmalu za tem je postala namestnica matičarja v Kočevju, nato pa je službovala kot matičarka v Loškem Potoku, Osilnici in nazadnje spet v Kočevju, kjer je bila leta 1981 upokojena. Pri ljudeh je bila vedno priljubljena, saj je vsakemu rada pomagala, bila pa je tudi vestna delavka ter razumevača in tovariška do sodelavcev. Prav zaradi svoje človečnosti bo ostala mnogim v trajnem spominu.

J. P.

Njihovi dnevi so čisto drugačni

Z Dravskega polja pod visoke Gorjance in med Rome — Hrastovina dobro greje — Ni vedel, da se cerkveno ne sme krasti — Dva stotaka več za mesec dela

Iz štajerske dežele sem se peljal na prvo službeno mesto v Semiču. Po glavi so mi rojile različne misli. O Beli krajini sem slišal različna mnenja. Eni so mi govorili, da je bogu za hrbtom, nekje na turški meji, drugi so rekli, da je to dežela dobrosrčnih veseljakov, ki govorijo namesto »da« »ga«. Navajen na ravno Dravsko polje, sem s strahom gledal v visoke Gorjance. Na Jugorju sem zvil na makadamsko cesto, ki je bila v zelo slabem stanju. Pri Štirih rokah, na vzpetini pred Semičem, sem zagledal na cesti večjo skupino pomanjkljivo oblečenih otrok. Romi, po domače Cigani, so zelo mahali, mi skakali pred avtomobilom in vpili: »Gospud, daj dinar!«

Glede Romov mi je župnik smeje se rekel, naj ne bom pri svojih delih usmiljenja preveč naiven. Neki kaplan pred menoj je namreč hotel Rome spreobrniti in je iz prave ljubezni do njih kupil staro brunarico, da bi reveži imeli pošteno stanovanje. Pa je bil strašno razočaran, ko je prišel gledat: Rome je zeblo, pa so si zakurili in onemelemu kaplanu povedali, da suha hrastovina dobro greje.

V zelo lepem spominu imam ciganske krste v domači cerkvi. »Naši«, kot se Romi sami imenujejo za razliko od »scivilov«, tj. vseh drugih, ponavadi niso imeli nobenih dokumentov. Zdelo se jim je zelo čudno, da se zanimam za točne rojstne podatke, pri njih leta in čas ne igrajo nobene vloge. H krstu sta vedno prinesli otroka samo mati in bota z izgovorom, da je oče v zaporu. Ko je nekdo dojenček sredi krstnega obreda zajokal, ga je mamica pričela tresti in z

njim tekati po cerkvi, tako da je bil do konca obreda popolnoma tiho.

Kakšen mesec po prvem ciganskem krstu je prišlo k meni sedem Romov iz Šentjerneja. Vprašal sem jih tudi, zakaj si tako vroče želijo krst otroka. Rekli so mi, da zato, ker je otrok pred krstom tako blede in slab, po krstu pa je naenkrat rdeč in debel. Na očitek, da ne molijo, ne hodijo k maši in se nočejo cerkveno poročiti, sem dobil prave odgovore. K maši ne hodijo, ker nimajo lepe obleke. Glede cerkvene poroke pa so mi povedali svojo življenjsko skrivnost: »Znate, gospud, mlada ciganka se ti dopade, ko pa je stara, brez zob in grda, takrat stara vraga našeneš in si vzameš mlado.« Zato nočejo skleniti nobene zakonske zveze. Ponavadi vzamejo lončen vrč, ga vržejo na tla, da se razbije, in rečejo: »Ko bo vrč šel skupaj, lahko gresta mlada narazen.«

Po devetih letih kaplanovanja sem postal župnik in dobil več odgovornosti. V začetku sem skušal biti dosleden, pravičen in do vseh enak. Ta moja načelnost pa se je že ob prvem ciganskem krstu popolnoma porušila. Kot zahteva krstni obrednik, sem namreč tudi Rome spraševal, če verjamejo v Boga. Nekaj časa so me vsi debelo gledali, in ko sem pokimal, so vsi hkrati rekli: »Da, gospud.« Pri odgovorih hudemu duhu je bilo isto kot pri veri v Boga, ko pa sem vprašal, če se odpovejo tudi vsemu njegovemu (hudičevemu) napuhju, mi je otrokova mati žalostno odgovorila: »Gospud, mi tako slabo jemo, da nas nikoli ne napuhne.« Nisem vedel, ali bi se smejal ali pa zjokal nad svojim početjem.

JANKO ŠTAMPAR
Semič 20

Seđaj pred krstom ciganka povem staršem in botrom le najpomembnejše. Pri razlagi zapovedi »Ne kradi!« mi vedno znova zatrjujejo: »Gospud, znado, da se cerkveno ne sme krasti.« Kljub tej objubi je eden od Romov stopil v odklenjeno kuharično sobo in ji po kratki inventuri odnesel denar. Imel sem srečo, da sem ga videl. Odločil sem se, da zaradi prelomljene ciganske obljube ne bom krstil in ne pokopalval nobenega od »naših«. Zahteval sem da se tat pride opravičiti in da vrne denar. Nekaj časa so me Romi samo grdo gledali. Potem me je pred trgovino obkolilo devet »naših« in pričelo vpiti: »Ti moraš krstiti!« Odgovoril sem jim, da bo krstil tat, ki je kradel v župnišči. S tem sem jih tako razjezil, da so mi zagrozili s tožbo pri »škofičiču«. Čez nekaj dni sta ciganski tat in njegova prijateljica obljubila, da bosta vrnila ukradeni denar. Opravičil se je z besedami: »Gospud, nisem vedel, da se cerkveno ne sme krasti.« Povedal je tudi, da ga zaradi prepovedi krsta hočejo ostali Romi ubiti.

Po eni strani občudujem romsko svobodno življenje. Delajo le, kar se jim zljubi. Ne skrbita jih preteklosti in prihodnosti. Zanje je pomembno le vprašanje, kako bodo preživeli današnji dan. Opisal bom še dogodek, po katerem lahko sklepamo, kako nastajajo cigani. Ko je star pošten Rom ob koncu meseca za svoje delo v službi prejel plačo, sta se mu mlada in močna sinova pomilovalno smejala. Pri plači je namreč dobil le dvesto dinarjev več, kot sta dobila brezposelna sinova od države.

JANKO ŠTAMPAR
Semič 20

VPRAŠANJE IZ ŠENTLOVRENCA

V krajevni skupnosti Šentlovenec smo se pred dobrimi štirimi leti odločili za 3-odstoten samoprispevek. Z njim naj bi obnovili krajevne ceste in zgradili telefonsko omrežje. Sedaj teče že peto leto, odkar plačujemo samoprispevek, narejenega pa ni še nič tistega, za kar smo se takrat dogovorili, razen telefonske omrežje, za kar pa je šlo samo tretjino denarja iz samoprispevka. Javno sprašujemo vodstvo krajevne skupnosti Šentlovenec, kdaj se bo pričela obnova krajevni cest, za katere smo bili krajin najbolj navdušeni in je zato glasovanje o samoprispevku takrat tudi uspelo, drugače ne bi.

Krajani

ŠE ENKRAT: »DO TELEFONA KAR MIMO VRSTE«

Potovci, katerim ni vseeno, da se telefoni delijo mimo vrste, se ne strinjamo z odgovorom J. K. Na Potov Vrhju so se prvi telefoni oglašili že pred petimi leti, v hiši J. K., kjer je oče invalid je več kot deset let, pa potrebe po telefonu niso čutili vse do konca lanskega leta. Torej je bila invalidnost razlog za dodelitev telefona šele tedaj, ko se je telefona nekemu zahotelo. Potovci lahko potrdimo, kako so pri hiši J. K. namerno motili napeljevanje telefonskega kabla, naš očitek pri sporni zadevi pa tili toklo nanje kot na PTT, kjer so nenehno zatrjevali, da pod nobenim pogojem na Potov Vrhju ni mogoče priključiti niti enega telefona. Primer J. K. govori nasprotno, in ker je menda na voljo še nekaj prostih števil, se sprašujemo, ali bodo do njih spet vodile nove zveze in poznanstva. Prizadeti Potovci

To je odlomek iz ene od mnogih pesmic, ki jih je o svojih občutjih in doživetjih sveta okoli sebe napisala Kolenčeva mama iz Gornjeje Podboštarja pri Trebnjem. Dano ji je bilo dolgo, čeprav ne vedno lahko življenje, sredi decembra pa je za vedno zatisnila oči, stara sedem mesecev več kot devetlet del. Alojzija Kolenc se je rodila pri Ku-

kenbergarjevih na Gornjih Ponikvah v družini s petnajstimi otroki. Seveda za vse ni bilo kruha, zato so štirje otroci še pred prvo svetovno vojno odšli v Ameriko. Tako jih je Alojzija prvič videla šele, ko jih je v sedemdesetih letih tam obiskala. Sama se je poročila h Kolenčevim v Gornji Podboštar, kjer sta si z možem zgradila dom, v katerem je bilo življenje vedno dovolj, saj se jima je rodilo kar enajst otrok. Precej truda in samoodpovedovanja je bilo potrebno, da so vsi prišli do lastnega kruha, največ pa so bili gotovo med vojno, ko je bil moč terenski aktivist, dva sinova pa pri partizanih. Vendar je Kolenčeva mama zmogla vse napore in je bila vedno odprtega srca do tistih, ki so bili potrebni pomoči. Tudi potem, ko je njen mož v začetku pidesetih umrl in je ostala sama z otroki.

Kolenčeva mati je bila dragocena zakladnica spominov na minule čase, ki so bili težki, pa tudi lepi, kot je znala ona tako lepo povedati. Iz te zakladnice je rada razdajala vsem, ki so jo hoteli poslušati. Številnim sorodnikom, prijateljem in znancem bo ostala v lepem in trajnem spominu.

CESTA IN MI

Na šoli v Podzemlju so se ekipe vseh belokranjskih šol pomerile na kvizu Cesta in mi. Vsi tekmovalci so pokazali veliko znanja, saj je bil boj hud. Zmagala je ekipa iz Metlike. Naši so bili četrti. Cestitamo!

TANJA PREDALIČ
OŠ Loka Črnomelj

SLOVO OD STAREGA LETA

V predprazničnih dneh nas je presenetila novica, da se bo učencem predmetne stopnje predstavil New Swing Quartet. Namen njihovega nastopa je bil dopolniti znanje, ki smo ga o tovrstni glasbi pridobili v šoli. Razlagali so nam, kje in kako so posamezne pesmi nastale, potem pa so jih še zapeli. Najbolj so nam ugajale črnske duhovne pesmi, zato je bil ob njih tudi aplavz največji. Še po nastopu so mi v ušesih odzvanjali njihovi zmetni glasovi. Zame je bilo to najlepše slovo od starega leta. Hvaležna sem vodstvu šole, da nam je omogočilo ta koncert.

SAŠA MEŽNARŠIČ,
lit. krožek
OŠ Trebnje

HVALA ZA KNJIGE

Vsako leto se nas ob novem letu spomni g. Dejanovičeva in nam podari knjižničnih knjig. Tudi letos nam jih je podarila. Tako postaja naša šolska knjižnica bogatejša. Veseli bi bili, če bi bilo še več takšnih ljudi v našem kraju.

Učenke knjižničarske kr.
OŠ Stara cerkev

RAZSTAVA PRTIČKOV

Tudi v Arčičah zbiramo prtičke. Sandra in tov. Mojca sta priredili razstavo prtičkov. Prtičke sta dali v stekleno mizo in napisali imena učenk, ki so jih prinesle največ. Največ pa je mojih. Prtičke je začela zbirati že moja mama, ko je bila majhna. Shranila jih je in sedaj dala meni. Do sedaj sem jih zbrala že 252 in jih bom zbirala še naprej.

TJAŠA PENEV, 5. b
Nov. šk.
OŠ Arčiče

BOGATA »KROŠNJA«

Učenci OŠ Ribnica so poslali v uredništvo »Krošnjo«, svoje glasilo. Čeprav je zima, ima Krošnja veliko listov in na njih obilo zanimivih reči. V glasilo so šolarji pisali o domovini in svoji dolini in poplavi. V njem zveemo, da ni še sprti narodi pomirili, če bi lahko odločali šolarji, preberemo lahko, kako je prišel Miklavž in kaj se vidi skozi šolsko okno. V Krošnji so tudi prikupna voščila, šolarji pa so poskrbeli celo za ljubitelje križank.

POT ČEZ LUŽO

Teta, ki živi v Ameriki, je naju s sestro povabila v to deželo. Očka in mamica sta naju odpeljala na zagrebško letališče, od koder sva v nekaj urah odleteli z letalom kanadske družbe. Onstran luže je bilo zanimivo. Videli sva številne zanimive kraje. Tako sva si ogledovali jezero Ontario, bili sva na enem najvišjih stolpov na svetu in pri Niagarskih slapovih. Toliko lepih in novih stvari sem videla in se tudi marsikaj novega naučila na dolgi poti. Vendar ko sem ob prihodu na zagrebško letališče zagledala starše, sem pomislila: povsod je lepo, a doma je najlepše. Zato svojega doma ne bi zamenjala za nič na svetu. Tudi to sem se naučila na tej poti.

POLONA FINK, 3. r.
novin. krožek, OŠ Dol. Nemska vas

O MIŠKOLINU

Kulturni dan za nižje razrede je pomenil letno srečanje z igralcem Jurijem Součkom in pravljico o Miškolinu. Da Miškolin ne bi bil predstavljen le z besedo, je igralcu pomagal pianist Bojan Adamič. Na koncu smo jima zelo poslušali. Poizkusili smo se kot ilustratorji pravljice o Miškolinu, doma pa sem zgodbo o Miškolinu tudi prebrala.

ANJA HUDOKLIN, 2. c
OŠ Šentjernej

Honorar je v žarnicah in žicah

Kaj bo demokracija prinesla otrokom? Z dedkom Mrzom bodo odšla tudi enotna darila in programi — Bo naslednji božič Glavni trg že brez žarnic?

V času, ko zapiramo tovarne in ustanove in se mnoge družine komajda prebijejo iz meseca v mesec, v krajevnih skupnostih ugašajo tudi društva in vse prostovoljno delo. Z obstojem se borijo tudi Zveze prijateljev mladine po Sloveniji. Vzroka ne gre iskati v nepotrebnosti te organizacije, temveč v denarju.

V Novem mestu je drugače. zveza prijateljev mladine živi in dela, še več, vsako leto povečuje svojo dejavnost. Sedaj, ki je mimo eno največjih slovenskih novoletnih dogajanj, je prav, da naredimo inventuro, še posebej zato, ker se v zlobnem mestu širijo govornice, koliko organizatorji pospravijo v svoj žep.

Ostanimo kar pri novoletnem dogajanju. Letos aktivisti ZPM že petnajstič pripravljamo centralne novoletne prireditve tudi na Glavnem trgu v Novem mestu. Pričeli smo z nekaj žarnicami in nekaj metri žice, potem smo trg krasili s stiropornimi obeski in dedka Mrza na trg vozili s konji. In še marsikaj se je v teh mrzlih decembriških dneh dogajalo na trgu. Vsako leto smo pripravili nekaj več denarja za bilo vsako leto manj. Pričeli smo z novoletnimi prireditvami po vsej občini, za mestne krajevne skupnosti smo prireditev pripravili na enem mestu — v Domu JLA. Poleg vseh potrebnih in nepotrebnih aktivnosti, s katerimi so se ukvarjali člani zveze, smo že lani zaslužili, da bo tudi za novo leto treba drugače.

Nov demokratičen veter je grozil tudi dedku Mrzu, ki so ga otroci tako težko

pričakovali. »Kako do daril?« smo se spraševali. Rešitev smo videli na Glavnem trgu. Odločili smo se, da bomo pripravljali organizirane in specializirane sejme, pristojbine za stojnice pa porabili za otroške prireditve. Sami smo naredili 50 stojnic in jih posojali tudi organizatorjem drugih prireditev po Dolenjski, sami pa smo pripravljali sejme na Glavnem trgu. Uvedli smo tudi prireditev za odrasle, saj je tako lažje dobiti pokrovitelje in denar. Se vedno pa je največ prineslo prosjačenje po delovnih organizacijah za takšno in drugačno pomoč.

Pred leti bi Zveza prijateljev mladine tudi v Novem mestu prenehala delovati, saj ni bilo denarja niti za tajnika, in prav zaradi novoletnih prireditev, ki bi jih tako tudi pokopali, sem prevzel mesto neprofesionalnega sekretarja te organizacije. Navajen sem bil delati v humanitarnih organizacijah in takšna se mi je naša zveza zdela tudi tedaj. Priznam, da vsega ne počnemo zastoj, vendar kdor v Mrzu in dežu, v snegu in ledu res dela za 3 DM na uro, prejšnja leta še manj, je še vedno aktivist. Takšni aktivisti smo letos delali tudi za 1. november, pa tudi pet dni za praznik republike, da o decembru ne izgubljam besed. Biti aktivist Zveze prijateljev mladine torej pomeni čast, ne pa zaslužek. To vedo povedati vsi tisti, ki so v vseh teh letih prenehali z delom v zvezi. Vzrok je bil vedno enak: preveč dela in premalo plačila. Edini, ki je kot aktivist držal več let in dela še danes, je Bojan Pureber. To, da zveza ni jama denarja, vedo povedati naši letošnji aktivisti. Prišli so, da bi pomagali. Ni jim bilo žal svojega dopusta, požrli so marsikatero grenko na svojem delovnem mestu, vendar držali so do konca. To so električarja Tone Hren in Gorazd Novak, poštar Zdenko Ivančič, Brane Ostanek s svojim sinom Zlatkom, brata Brane in Stane Berkopec, in če zapišemo še ime našega profesionalnega sodelavca in upravnika doma pionirjev v Dolenjskih Toplicah Matevža Franka, so to imena vseh, ki smo letos pripravili prizorišča vseh novoletnih prireditev. Za njimi stojijo še vsi tisti, ki so sodelovali v programu na vseh 48 prireditvah, kolikor jih je zveza v decembru pripravila za otroke, mladino in odrasle novomeške občine. Še lani smo vse prireditve in darila krili s sredstvi, ki so jih

prispevala podjetja, ustanove in obrtniki. Letos je bilo tega denarja polovico manj in ni zadoščal niti za 9500 daril. Primanjkljaj smo krili s pristojbinami iz novoletnega sejma, še vedno pa smo na veliko prosjačili. Kdor je mogel, je pomagal, med njimi največ poklicni gasilci, delavci Elektra, cestarji, mliničniki, vojaki, podjetja Gorjanci, Pionir, Krka, IMV, Komunala in drugi.

Na koncu navajamo še eno dejstvo. Zveza prijateljev mladine še nikoli za nobeno od prireditev ni pobrala dinarja vstopnine. Res je, da smo glede organiziranosti zastareli. Prihaja nov čas businessa, zato čakamo, kaj bo prinesel otrokom. Enakih daril zagotovo ne; kako pa bo s programi, kdo bo krasil novoletni trg in še kaj drugega, bomo kmalu videli. Vemo, da je dva kamiona novoletne opreme naš honorar, ki ga ne mislimo kar tako oddati. Zaenkrat smo ga tako kot vsako leto skrbno spravili in le dolgotisti se imamo zahvaliti, da se bomo morada še premislili. Ob vsem tem pa otroci niso nič krivi. Zanje bomo že sredi februarja, tako kot vsako leto, pripravili veliko pustno rajanje v Športni dvorani.

JANEZ PAVLIN
Zveza prijateljev
mladine občine Novo mesto

NEPOZABEN VEČER

V upokojenskem društvu Gradac v Beli krajini so spet organizirali lepo srečanje. Že ob vstopu v Veseličev gostišče smo imeli občutek, da se bomo zopet nalezli dobre volje in smeha. To dvojje je kot zdravilo v teh norih časih. Opazovala sem obraze. Nekaj jih je manjkalo. Prišli pa so novi, nekoliko mlajši. Dobro smo se ujeli in tudi tokrat so prav lepo zapele pevke tega najboljšega belokranjskega upokojenskega društva. Po dobri večerji so se zvrstile šale in novoletna voščila. Tudi sama sem recitirala humorno pesmico, obrnjeno v današnji čas. Ravno tako tudi vsa društva, ki ji ne zmanjka dobre volje. Pomislila sem: povsod išči humor, četudi bo črn, pa se te bo ognilo malodušje. Tega dne smo vsi iz srca čestitali gospodu Pezdircu, predsedniku tega društva, ki je prav ta dan slavil rojstni dan.

MARIJA NEMANIČ

Praznično veselje in skrb

Ribnica in Kočevje v prednovoletni noči in sicer — Agropop nikoli več — O šolarjih — Zaprto območje

RIBNICA, KOČEVJE — V novoletni noči so bile gostilne in podobni lokali v ribniški dolini prazni kot že dolgo ne ob taki priložnosti. Zato pa je bilo toliko bolj živahno po cestah in ulicah, kjer je bil pravi ognjemet skozi celo noč, v katerem ni manjkalo niti ognja iz prave strelnega orožja. Na srečo se je vse končalo brez posledic, če ne štetimo razočaranja, ki ga je povzročil med občinstvom ljubljanski ansambel Agropop. Šerbi in njeni fantički so večji del koncerta krnali in delali enourne domore. Sodražani so bili tako razočarani, da te glasbeno zelo slabe skupine ne bodo poklicali nikoli več. V Dolenji vasi je pripravil prednovoletno rajanje Radio Ribnica v ustanavljanju. V Domu JLA v Ribnici je gostoval Zlatko Dobrič, ki pa se mu je nastavilo malo ušes. Medtem ko je večina gostilničarjev za praznike zaprla krčme, je Travnica gora z veseljem sprejela goste. Veliko jih je bilo iz Kopra.

Razen o praznikih se med Ribničani zadnje dni precej govori spet o prometu. To se je zgodilo, ker avtobusi iz kočevske smeri spet ustavljajo na stari postaji v Šeškovi ulici. Zdjaj bo menda manj gost promet na Šolski ulici. Tega bodo najbrž veselili šolarji, kdo pa se bo veselil ribniške obvoznice, se bo videlo. Zaenkrat se je ne more še nihče. Ni je še, čeprav jo mesto še kako potrebuje.

Medtem ko šolarji čisto nič ne pogrešajo avtobusov v omenjeni ulici, pa v vojašnici nekako pogrešajo obiske šolarjev. Da ne bo pomote: samo za to gre, da so ribniške šolarje včasih privedli v vojašnico k slovesnim prisegam rekrutov in na proslavo ob dnevih JLA, zdaj pa učencev ni več tja.

Da so šolarji prezaposleni s smučanjem, ne bo držalo, saj, kot vidimo, ni snega. Tako skopuška zima je vseč cestarjem, ki jim ni treba odmetati snega. Malo naj počakajo in bodo imeli zadosti dela. Ribniške ceste že zdaj »cvetejo«, da je kaj.

Drugačen problem predstavljajo ceste na Kočevskem v nekaj zaprtem delu občine. Na nedostopnem območju je močno trpela cestna infrastruktura, ker

DOMAČE TRNJE

- Ideologija in malarija imata nekaj skupnega — prenašalci so krvoseci.
- Poliologi se vedno bolj spreminjajo v koritologe.
- Lahko je biti v politiki optimist — pri polnem koritu.
- Med otroki revolucije je veliko nedonošenčkov.
- Najbolj zagovarjajo simbol kladi-va in srpja tisti, ki v kladivu in srpju vidijo — hladno orožje.

M. BRADAC

Ljubljansko pismo

Na cesti je vse večja množica ljudi

Kaj čaka vlada?

LJUBLJANA — Po zadnjih podatkih Republiškega zavoda za zaposlovanje je število brezposelnih v Sloveniji naraslo na 52.000, to pa je kar 80 odstotkov več kot lani ob koncu leta. Do konca leta se je število brezposelnih povečalo na 80.000 ali celo več. Okrog 66 podjetij, v katerih je zaposlenih 20.000 delavcev, je že v stečajnem postopku, k temu pa je treba dodati še veliko več tistih, ki bodo kmalu zabredla v likvidnostne težave.

Med brezposelnimi je največ mladih, okrog 27.000, ali več kot polovica vseh brezposelnih. Med nezaposlenimi je 14.200 ali 28 odstotkov vseh iskalcev prve zaposlitve. Kar 38 odstotkov mladih iskalcev zaposlitve ali 10.000 je brez vsakršnih kvalifikacij. Relativna brezposelnost je zdaj že prek 6-odstotna, medtem ko se je v prejšnjih časih gibala med enim in dvema odstotkoma.

Tudi tolikšno brezposelnost, kot

se nam obeta v letu 1991, bi pred leti v Sloveniji finančno zmogli, zdaj pa nam grozi, da je ne bomo. Kmalu bomo namreč imeli le še kakšnih 700.000 zaposlenih (pred leti jih je bilo blizu 900.000) in kar 400.000 upokojeincev (pred leti jih je bilo približno četrta milijona). Delavci bodo le stežka zmogli vse dajatve in prispevke, vključno s pomočjo brezposelnih. Ljudje, ki so blizu pogojem za upokojeitev, v sedanjih hudih gospodarskih stiskah podjetij razmišljajo, kako bi čimprej prenehali delati, tako da bi začeli prejemati pokojnino, namesto da bi s svojim znanjem in delovnimi izkušnjami napravili kaj koristnega na svojem delovnem mestu.

Hudo zmotno je mnenje, da se zdaj brezposelnim pri nas dobro godi. Kar 68 odstotkov je namreč takšnih brezposelnih, ki ne prejema nikakršne pomoči: le 12 odstotkov brezposelnih prejema denarno pomoč in komaj 20 odstotkov jih prejema denarna nadomestila. Gre torej le za slabo tretjino brezposelnih, ki prejemajo pomoč, in to v povprečju le 4 do 6 mesecev.

Brezposelnost je eno izmed najtežjih bremen slovenske družbe, s katerimi pa se je vlada doslej premalo ukvarjala oziroma še ni nič storila, da bi poiskala poti za novo zaposlovanje ali sprožila vse tiste mehanizme, ki bi to omogočili.

Družbeni sektor, ki je doslej dal delo in kruh večini za delo sposobnih Jugoslovancev, je začel odmirati tudi drugod po državi.

VINKO BLATNIK

PRISPEVKI ZA MEDICINSKO OPREMO

Darovalci so prispevali 51.814,20 lin v sklad za nabavo medicinske opreme pri Splošni bolnici Brežice, in sicer so dali: Lizika in Ivan Pečnik, Pabirniška 2, Krško — 200 din, uprava za družbene prihodke Brežice 500 din, Bernarda Kostrevec, Sp. Pohanca 25 — 3.000 din in družina Fekojna, Leskovška 7, Krško — 1.500 din. Namesto vencev za pokojnega Franca Racmana so prispevali: sorodniki Franca Racmana — 5.600 din, Marija Filipčič, Krung in Patricija iz Brežic — 1.000 din, ŽG Podjetje za vzdrževanje voz Dobova — 500 din, Brigita in Tilka Lepšina iz Brezine 700 din ter Jurkaso- vi, Nadžakovičevi in Tomšetovi iz Črncina 68 pri Brežicah — 1.400 din. SO Brežice — SSP — osn. del je prispevala 1.800 din namesto venca umrlemu očetu Albine Krulc. Namesto venca za pok. Albina Šiška so prispevali: Albina Krulc, Nad vrbrno 13, Brežice — 6.000 din, Nada Pacek, Milavčeva 13, Brežice — 500 ter Ivan in Marjana Tomše, Milavčeva 15, Brežice — 1.000 din. ZC TOZD Splošna bolnišnica Brežice je prispeval 3.200 din namesto venca za pokojno Franca Tomšeta, Marijo Lapuh, Jelko Jurkas in Tomico Cicvarič. Jožefa Gašperin iz Dol. Skopice 14 in Stane Gašperin iz Ulice 21. maja 9 v Brežicah sta prispevala v sklad po 500 din. Za prispevke se bolnišnica zahvaljuje.

• Po plebiscitu vsi tisti, ki bodo zabavljali čez oblast in prazen želedec, ne bodo več dobri Slovenci. (M. Kovač)

Kaj pišejo drugi

V armadi je ogromno premoženje

Slovenija se mora odločiti med lastno vojsko in predlogom, ki jo ukinja

Če bi se državljanji Slovenije kljub vsemu za lastno vojsko odločili za zagotavljanje varnosti države, prebivalcev ter družbenega in gospodarskega sistema, bi po trenutnih ocenah morali zaposliti 4000 poklicnih oficirjev, ki bi jim bilo treba dodati 2000 visoko usposobljenih profesionalcev v polvojaški policijski strukturi in še 4000 navadnih policistov. Pod orožjem bi v vsakem trenutku morali imeti 12.000 mož, 4000 vojaških obveznikov bi naenkrat služilo vojaški rok, ki bi trajal štiri me-

sece. Ob splošni mobilizaciji bi oborožili 100.000 vojakov.

Za to bi bilo treba zagotoviti dva do tri odstotke narodnega dohodka, v denarju bi to pomenilo okoli 600 milijonov dolarjev. (Sedaj Slovenija odvaja za JLA 750 do 800 milijonov dolarjev). Sčasoma naj bi ta znesek zmanjšali na 2 odstotka, kar pa bi slovensko državo še vedno obremenjevalo dvakrat bolj kot na primer avstrijsko.

Za razdelitev ostaja ogromno premoženje — Jugoslavija se ta čas lahko

primerja z nekaterimi do zob oboroženimi državami Bližnjega vzhoda. Tako iz angleških vojaških virov zveemo, da je po tehnološki in organizacijski plati JLA vsega spoštovanja vredna oborožena sila, ki je postala še posebno močna po reorganizaciji klasičnih pehotnih in oklepni divizij. Preoblikovale so se v izključno motorizirane brigade (8 tankovskih, 5 oklepni, 27 pehotnih, ena zračno desantna, 14 artilerijskih, 6 protitankovskih, 4 protiletalske), ki premorejo okoli 2000 tankov, 1100 oklepnih transporterjev, nad 2200 težkih topov in havbic in 160 večcevnih raketnih ramp. Ob tem preseneča še številna lahka artilerija: 6400 minometov, 4200 lahkih, 2000 protitankovskih in 2300 protiletalskih topov. Dodajamo še protiletalsko in protitankovsko raketo orožje, artilerijske samohodke in nekaj sto najnovejših borbenih oklepni vozil.

Državo stane to letno 1,2 do 2 milijardi dolarjev (nacionalna bruto proizvodnja Jugoslavije je 58 milijard dolarjev). JLA je največje jugoslovansko podjetje in ta čas zaposluje 180.000 vojakov. Med njimi je 101.400 rekrutov in kar 78.000 oficirjev (80 odstotkov je Srbov). Med rekruti je trenutno pri vokalnih 36 odstotkov Srbov, 20 odstotkov Hrvatov, 16 odstotkov Muslimanov, po 8 odstotkov je Slovencev in Albancev, 6 odstotkov Makedoncev, 2,5 odstotka Črnogorcev in 2 odstotka Madžarov. Ob morebitni popolni odcepitvi bi v delitvi premoženja poleg zemlje, stavb in orožja tako lahko zahtevali tudi 8 tisoč rekrutov iz Slovenije.

BOJAN BAUMAN
(Večer)

Ideja še ni pokopana

Komunistov kot organizirane politične sile ni več, so le prenovitelji kot ena izmed strank, ki želi biti oblast ne leva. Toda nobena levica ni dovolj leva, če želi ostati, če želi biti oblast ali imeti svoje mesto v strukturi oblastnih elit. Ironično rečeno, komunisti so vendarle odšli iz skupščinske oblasti, saj jih kot organizacije ni več »v poslanskih klopih«, kmalu v njih tudi občanov, krajanov in državljanov ne bo več, bodo samo še »strankarji«, pripadniki različnih političnih skupin.

Vprašanje je, ali je politična scena popolna, če nobena od strank ni radikalna nosilka političnega programa neposredne demokracije. Mislim, da je nastal prazen prostor. Ideja o interesnem pluralizmu, ki gradina predpostavki, da so ljudje v

FRANC ŠALI
(Rast)

Za zdravje moramo najti čas

Najboljša pot k zdravju je peš pot

Vsakomur bi moralo biti znano, da je življenje brez telesne aktivnosti v nasprotju z zakoni narave. Organski sistem pri mišični neaktivnosti doživlja celo vrsto sprememb, ki pospešujejo razvoj raznih patoloških procesov, predvsem v srčnožilnem, dihalnem, prebavnem in mišičnem sistemu. Mišice so človekov največji organ. Ta pa lahko ohrani svojo sposobnost, če mora opravljati naloge, katerim je namenjen. V četrtem desetletju se prične pojavljati atrofijska (sušenjska) mišičnega tkiva. V mišicah nastajajo strukturne spremembe, katerih posledica je zmanjšanje njihove mase. To pa povzroča veržno reakcijo na drugih delih organizma, kajti »mišični sistem je akumulator energije organizma in akumulator živčne, srčnožilne in dihalne funkcije« (J. P. Pavlov). Kot posledica atrofijske mišične mase se zmanjšujejo procesi

presnavljanja in oksidacije, ki povzročajo prezgodnje staranje.

Kdor bi rad zdravje doživel starost, bi moral za ohranitev zdravja poskrbeti za telesno aktivnost, razumno prehrano, povečano odpornost telesa na različna zunanja delovanja ter pravičen odmor. Pravilno odmerjena telesna aktivnost bi morala biti sestavni del vsakdanjega življenja. Tudi starost ne bi smela biti razlog, da bi se ne gibal, gapatno, še bolj se je treba gibati. Človek mora biti dovolj moder za spoznanje, da je najboljša pot k zdravju — peš pot (pesnik Seume).

Na koncu še to. Mnogi ljudje se izgovarjajo, da ne utegnejo izvajati programirane mišične aktivnosti. Toda za zdravje moramo najti čas, sicer bomo hoče-noče morali imeti čas za zdravljenje boleznimi!

STANE ISKRA

Pariz zlahka prenese množice ljudi

Ko se ljudje januarja pogovarjamo o tem, kje in kako smo preživeli novoletne praznike, skoraj vsakdo debelo zajaja, ko mu povem, da sem novo leto pričakal v Parizu. To čudenje pa je pravzaprav nepotrebno, kajti tudi to pot je bilo v Parizu veliko Slovencev, saj so bila vsa potovanja pri turističnih agencijah razprodana. V Parizu pa sem srečal tudi turistično skupino z Reke, iz Leskovca itd. Poleg Slovencev in Jugoslovancev je bilo v Parizu kot ponavadi veliko Japoncev, Italijanov, Nemcev, Holančev. In potovanj se, vsaj na tak način ne, sploh ne lotevajo premožnejši sloji. Tako v naši slovenski skupini kot drugod je opaziti, da na tak način potuje nižji srednji sloj. Pariz je pač svetovna metropola, ki ima kaj pokazati, in domala vse, kar premore, je tudi vredno videti. Zato je novoletno praznovanje v Parizu združevanje prijetnega s koristnim. Kot takega ga ne občutimo samo odrasli, marveč tudi otroci, ki so tako kot ponavadi tudi tokrat z nami. Ves čas verjamemo, da bodo imeli otroci več od potovanja kot mi.

Pojdimo najprej h koristnemu. Agencija je sicer obljubljala, da bo hotel v središču mesta, ampak potem smo ga dobili nekje na periferiji. Zato pa je bil toliko boljši, komfortnejši, vsakokratna vožnja do hotela in nazaj v mesto pa nam je omogočala, da smo si Pariz res temeljito ogledovali tudi skozi okna avtobusa. Najprej je bil del avtobusa, zlasti mlajši razočaran, ker Pariz ni ponujal kakšnega posebej razkošnega novoletnega okrasja. Toda tako veliko mesto, ki v ožjem središču šteje dva in pol milijona prebivalcev (več kot vsa Slovenija), skupaj s predmestji pa okoli 9 milijonov, je pač težko v celoti okrasiti. Glavno okrasje je na Elizejskih poljanah, na Italijanskem trgu, okoli največje blagovnice La Fayette itd. Toda tu nismo zaradi novoletnega okrasja, pač pa zaradi kulturno-godovinskih znamenitosti.

VRSTA PRED LISO

Louvre. Res je razsežen in pred piramido, skozi katero ljudje stopajo v Louvre, se vije kaka ljudi vseh barv, starosti in enake potrebnosti. Piramida stoji sredi velikega dvorišča in prav nikogar ne moti, zaradi nje pa so se branilci tradicij in novatorji precej prepirali. V Louvru slike od tal do vrha, od Mezopotamije do našega časa. Pred Mono Liso vrsta, čuvajji opozarjajo, da se je ne sme slikati z bliskavicami in ko se kdo pregreši, Lisin skrivnostni nasmehek za nekaj časa utone v poltemi. In samo pred Liso je vrsta, stoji zamaknjeni ljudje, sicer pa hodijo po Louvru, utrujeni se sesedajo na klopi in tu na svojih nogah občutijo Louvre. Vanj bi bilo potrebno hoditi vsaj en teden, če si hočeš površno ogledati vse, kar nudi in kar ima.

Lazje je z drugimi znamenitostmi. Napoleonov sarkofag, Notre Dame, Eifflov stolp, Versailles itd. Vsekakor je najbolj impresiven pogled z Eifflovega stolpa in Alzačanu je treba priznati, da mu je pred sto leti uspelo narediti pravo mojstrstvo. Mojstrstvo je v tem, da je sorazmerno velika naprava potrebovala malo železa in da so bile vse zapletene konstrukcijske rešitve opravljene brez računalnikov. Bog vedi, če bi ga danes lahko naredili enako tepega in elegantnega. Je mar čudno, če je bila tudi pod njim vrsta in so dvigala na 270 metrov višine vozila domala brez prestanka. Enako je bilo tudi pred pariško katedralo, Napoleonovim sarkofagom, v Versaillesu itd. Sam pri sebi se čudim, kako te zgradbe in naprave sploh zdržijo silne množice obiskovalcev, sprašujemo se nadalje, kaj ljudje sploh odnesejo s sabo iz tiste množice in trušču. Verniki, ki sede pri maši v Notre Dame, se mi prav smilijo, saj se je v takem trušču skoraj nemogoče potopiti do tiste zbranosti, ki je potrebna za molitev.

TRGOVCI POŠEVNIH OČI

Na Silvestrovo se odločimo za ločitev od skupine. V čredi človek pozabi nase, na svoj vid in sluh in sledi samo vodiča. Kadar pa hočeš spoznati mesto, začutiš njegov utrip, spoznati ljudi, moraš biti sam. Odločili smo se za sprehod po ulici Rivoli, čez trg Concorde in potem na Elizejske poljane do Slavoloka zmage. Ulica

Rivoli je znana po dobrih trgovinah in v neki trgovinici res kupimo nekaj malega spomin-kov. Ampak tako, kot velja za ves Pariz, velja tudi za to ulico. Trgovci so večinoma poševno-oki Azijci, črnici in drugi. Vse prodajalne z zelenjavo so v rokah Turkov in prav z njimi smo imeli v predmestju slabo izkušnjo. Vzeli so si tretjino dodatnega zaslужka in treba jih je bilo prepričevati kar dvakrat, da so nam vrnili denar. No, potem smo šli mimo Tuilerijskega parka, kjer je stal velik vrtiljak, na največji trg Concorde ter na Elizejske poljane. Že tedaj je bilo na Champs Elysees živahneje kot običajne dneve in policaji, ki so prišli tudi od drugod, so se zbirali, postavljali so posebne ograde.

Zvečer pred najbolj noro nočjo smo se z lad-jico zapeljali po Seni. Pod 22 mostovi izmed 40. Ob koncu plovbe se je ulil dež kot iz škafa, ampak nikomur ni pokvaril razpoloženja. V Parizu je bilo tudi v tem letnem času toplo. Več težav so imeli šoferji avtobusov, ki so sami sebi napravili zamašek in nekaj časa niso mogli ne naprej ne nazaj. Zato pa smo v tem času lahko spet občudovali Eifflov stolp, ki je bil tako umetelno razsvetljen, da se je zdel iz čipk. Končno smo okoli enajste ure le prispeli na Montpar-nasse v restavracijo Espace de Montparnasse. Na talnem zračniku na ulici smo videli ležečega klošarja, ki je k sebi stiskal napol prazno steklenico in je spal spanje pravičnega. Nazaj grede smo ga videli na istem mestu s polno kupo svetlih kovancev. Prav prijazen se nam je smejal, z njim pa so se pošalili tudi policaji. V restavraciji ni bilo nič posebnega.

NOVO LETO JE MAŠKARADA

Natakarji so komaj do polnoči razdelili če-bulno juho, najboljšo dotlej. V njej sta bila tudi kruh in sir, tako kot piše v receptih. Za šam-panski požirek jim je že skoraj zmanjkalo časa. Na koncu se je vse dobro izteklo in postregli so tudi z mesom. Niti meso niti sladica, medtem ko sira niso prinesli, šemanj vina, pa niso bili na francoski ravni. Z agencijskimi cenami pač ne moreš pričakovati, da boš jedel specialitete in pil vrhunska vina. Pri nas se za novo leto ne streže z gamejem, tako kot so to počeli v tisti restavraciji. Nasploh smo dobili vtis, da tudi Francozi, tako kot vsi drugi zahodnjaki, ne pripisujejo kakšnega posebnega pomena novemu letu. Zdelo se nam je, da ljudje niso prišli v lokal posebej slovesno napravljeni. Novo leto je zanje neke sorte maškarada. Domala vsi nosijo maškaradne klobučke, se potresajo in zasipavajo s konfeti. Zanimivo je, da sploh ni videti pijanih ljudi, da tam, kjer smo bili mi, ni bilo kakšnega posebnega nasilja. In če se že zgodi kaj takega, policija poskuša v kali zatreti zadevo. Seveda vsakdo vpraša, kako je bilo na Elizejskih poljanah. To je kazala TV. Mi smo se peljali mimo in ob treh zjutraj je bil tam okoli še kar gost promet. Sicer pa Pariz ni omejen samo na Elizejske poljane. Domala ves Pariz z vsemi svojimi majhnimi središči je bil na nogah. Bilo je tudi veliko poljubljanja in objemanja in raz-bitih steklenic.

Kdor ni bil v kabareju, ni bil v Parizu, bi lahko rekli. Mi smo popustili grožnji tankih denaric in se nismo odločili za Crazy Horse ali Moulin Rouge, ampak za Novo Evo v malo bolj zakonitem delu Pigalla. Ni bilo ne kankana ne kakšnih opolzosti, bil je pač poprečen program za malo manj znan pariški kabare in za malo manj denarja. Vstopnina je bila 250 frankov na glavo ali še enkrat manj kot v obeh bolj znanih lokalih. V programu pa so seveda sodelovali tudi »naši« kot plesalci, redarji (poleg nekakšnih Japoncev) in približno našega okusa je bil tudi šampanjec, ki so z njim stregli.

HRANA PRESLABA CELO ZA AMERIČANE

Tako kot vedno doslej je tu tudi tokrat pokazalo, da kakovost stane. Mene so francoska vina nižje kakovosti razočarala. Naša vina enakega kakovostnega razreda so prav gotovo boljša, vrhunskih vin pa v Franciji seveda nismo pili. So pač predraga za običajen žep, saj dobiš pri nas za 500 frankov kar cel karton dobrih buteljk, tam pa eno samo. S hrano ne vem, kako je sicer. Ampak če že je zrezek in polti z omako, potem naj bi imel zrezek vsaj malo okusa in omaka naj bi bila vsaj približno topla. Da nismo imeli samo mi tako izbruhovskih okusov, se je izkazalo tudi pri Američanih, ki so nad hrano tudi vihali nosove.

Toda vedno znova se sprašujem, kje se lahko sploh začnemo primerjati z Evropo in kdaj in kakšna bo ta Evropa pri nas. Zgodovine se ne da ujeti in mi nikoli nikoli ne bomo imeli take preteklosti, kot jo imajo Francozi, Nemci ali Holančci. Treba je samo pogledati galerije in katedrale, univerze in knjižnice, pa ti mora postati jasno, da njihove sodobne tovarne in tehnologije niso nastale iz nič. V ta svet pač ne bomo smeli vstopiti samo kot posnemovalci, marveč kot Slovenci z vsem dobrim in slabim, kar je v nas. Če drugega ne, se naučiš vsaj tega. Kajti jasno mi je, da ne bomo nikoli tako germansko perfekcionistični ali latinsko sproščeni. J. SIMČIČ

Pionirjeva hiša za Terbovškove

»P o zaslugi pomoči, ki prihaja iz vse Slovenije in iz tujine, lahko rečem, da 55 dni po poplavih v teh krajih že kar normalno živimo. Dela je seveda še veliko, zdaj bodo prišle na vrsto za popravilo ceste, mostovi in podobne stvari, najprej pa smo skušali poskrbeti za ljudi, še posebno za tistih pet naših družin, ki so ostale brez vsega,« je pripovedoval predsednik sveta krajevne skupnosti Ljubno ob Savinji Rajko Pintar 24. decembra lani, ko je dobila v roke ključne popolnoma novega doma družina od petih ljubenskih družin, ki so jim podivjane vode v začetku lanskega novembra odnesle streho nad glavo.

1. november 1990 je dan, ki ga bodo ljudje v Zgornji Savinjski dolini (kot tudi še marsikje v Sloveniji) še dolgo pomnili. Podivjane vode potokov in rek so zalivale, rušile, uničevale in odnašale s seboj vse, kar se jim je tistega dne postavilo na pot. In tega je bilo veliko. Samo v občini Mozirje je voda poplavela 800 stanovanjskih objektov, 18 pa jih je odnesla na uničevalni poti s seboj. Škoda zaradi poplave so v tej občini ocenili na svoj dveletni narodni dohodek. Razumljivo je, da so pri odpravljanju posledic v veliki meri odvisni od širše solidarnostne pomoči. In tu se je na srečo še enkrat izkazalo dobro slovensko srce in prav tako srce naših sosedov onkraj meja, tako da se življenje prizadetih ljudi, družin in tudi krajev počasi normalizira.

V ponedeljek, mrzlega 24. decembra, torej dan pred Božičem, je dobil ključne čisto novega, vse do krožnikov in jedilnega pribora opremljenega in toplega doma na Primožu pri Ljubnem 24-letni Janez Terbovšek, ki se je vanj vselil z nosečo družico in ostarelo teto Ano Mlinar. Enodružinsko hišo jim je podaril novomeški GIP Pionir, ki jo je seveda tudi zgradil, in to v pičlih treh tednih, kar je svojevrsten rekord. Mimogrede povejmo, da tik poleg Terbovškove raste še ena solidarnostna hiša za še eno družino, ki je v poplavih ostala brez strehe nad glavo, in da jo je neko drugo znano slovensko gradbeno podjetje v teh treh tednih naredilo do prve plošče. Pionirjeva enodružinska stanovanjska hiša za Terbovškova in teto Ano je tako imenovana rastoča hiša, zgrajena po montažnem sistemu 3F, ki ga Pionir razvija v sklopu svojega programa Pionireka, po njem pa namerava graditi predvsem manjše stanovanjske hiše, turistično-gostinske paviljone, počitniške hišice ipd. S tem programom se je želel Pionir približati evropskim gradbenim standardom in normativom. Gradnja, ki temelji na montažnih elementih Pionirjeve tovarne To-

greel, odgovarja trem zahtevam: po gibkosti in spremenljivosti sistema ter po hitrosti gradnje. Gradnja temelji na sodobnih tehnikah planiranja in organizacije, kar je tudi omogočilo, da so omenjeno hišo kljub neugodnim vremenskim razmeram postavili v 21 dneh.

Pionirjeva hiša, ki je novi dom Terbovškoveh, je zasnovana za bivanje manjše družine, možno pa je za bivanje urediti tudi podstrežje ter jo dozdati. Obsega tri sobe, velike po 12 kv. metrov, kuhinjsko nišo, kopalnico s straniščem in predprostor. V dnevni sobi stoji Pionirjeva keramična peč, ki ogreva vso hišo. Kot rečeno, so se Terbovškovi, ki jim je narasla in dorocha Ljubnica sredi dopoldneva na lanski dan mrtvih tako poškodovala dom kakšnih 100 metrov nižje od novega, da so ga morali podreti, vselili v povsem opremljeno in prijetno toplo novo domovanje, vredno okrogel milijon dinarjev. Opremo za dnevno sobo, jedilnico in spalnico je daroval straški Novoles, opremo za eno sobo ljubljanska Lesnina, kuhinjo z vsemi gospodinjskimi stroji in aparati vred pa so Janezu in njegovima najbližjima podarili v velenjskem Gorenju, kjer je mladi mož zaposlen. Na krajši slovesnosti je ključec sicer majhnega, a za mlada Terbovškova in Janezovo teto Ano zlata vrednega doma novemu lastniku izročil Pionirjev direktor Slavko Guštin. Sicer redkobesedni Janez Terbovšek pa je vesel, poln hvale na račun Pionirja in vseh dobrih ljudi skoraj v sol-

SOLZE V OČEH — Janez Terbovšek, njegova izvoljenka in teta Ana Mlinar niti zdaleč niso pričakovali, da bodo božični večer dočakali v novi hiši, potem ko jim je podivjana Ljubnica manj kot dva meseca nazaj uničila stari dom.

zah zatrjeval, da v začetku decembra, ko so Pionirjevi delavci prvič prišli na Primož, nihče ni verjel, da bo hiša zares narejena do božiča, kot so rekli. Da bi bil novi dom dom sreče, ga je blagoslovil župnik Marin Pušenjak, ki je na slovesnosti tudi izročil ček po sto tisoč šilingov dvema prizadetima družinama. Pomoč je prispevala avstrijska Caritas, njen preostanek — 400.000 šilingov — pa bodo dobile še druge v novembrski vodni ujmi prizadete družine v Zgornji Savinjski dolini.

Z. LINDIČ-DRAGAŠ

NOVA HIŠA V 21 DNEH — V solidarnostno pomoč ljudem, ki so jih prizadete poplave novembra lani, se je vključil tudi novomeški GIP Pionir. Podaril je hišo, vredno milijon din, ki so jo Pionirjevi delavci na Primožu pri Ljubnem ob Savinji zgradili v pičlih 21 dneh. Direktor Pionirja Slavko Guštin jo je povsem opremljeno in toplo zakurjeno predal lastniku 24. decembra.

Srbija ne spada v Evropo

V Jugoslavijo je v ponedeljek udarila strela oziroma novica o srbskem vdoru v jugoslovanski posojilno-denarni sistem. Z volitvami potrjena Miloševićeva država je s tem ponovno dokazala, da je njeno priseganje na Jugoslavijo dimna zavesa, za katero skušajo Srbi izmučiti in sprto državo oslabilo do te mere, da bi se je ob kolapsu lahko polastili v čim večji meri. Če je kdo v tej državi še tako preprosto in domoljubno bedast, da veruje v prihodnost jugoslovanske zveze, je srbskemu vodstvu že od začetkov krize (do nje bi, povedano po pravici, prišlo tudi brez znamenite osme seje) edini cilj čimbolj prostorna Srbija. S čimveč denarja iz blagajne, ki je že od leta 1919 v Beogradu.

Morda se je za stolček ogroženemu Antiju Markoviću v prednovoletni zvezni skupščini dobro zdelo, ko se je Slobodan Milošević sam ponudil, da bo Srbija prva začela vnovič nakazovati denar v sklad za nerazvite, kar bi pomenilo delno omilitve blokade zvezne države. Marković je prevelik lisjak, da ne bi vedel, da ima od sklada za nerazvite zaradi Kosova in Črne gore največjo korist ravno Srbija, gotovo pa mu tistega decembrskega dne, ko je zveznim poslancem pojasnjeval, kako bi bilo morda vendarle mogoče rešiti Jugoslavijo, ni padlo na pamet, da je srbska skupščina že sprejela sklepe o udarcu, ki bo pospešil njen konec.

V torek, ko je nastal ta zapis, se je vedelo, da je srbska skupščina 27. in 28. decembra sprejela tri tajne odloke, po katerih sta Narodna banka Srbije in Narodna banka Vojvodine iz primarne emisije kreditirali nakup deviz v srbskih bankah v višini 8 milijard dinarjev, plačilo po-

kojnin srbskim upokojencem iz emisije v višini 5 milijard dinarjev, kmetijski proizvodnji pa je pomagano z 5,2 milijarde din. Skupen znesek uporabe primarne emisije brez vednosti Markovičeve vlade in Narodne banke Jugoslavije znaša 18,2 milijarde dinarjev, kar je skoraj polovica vseh načrtovanih posojil iz primarne emisije vsem bankam v državi v letu 1991!

Srbski »rop brez pištole«, kot ga nekateri imenujejo, je v nasprotju z ustavo SFRJ in zveznimi kreditno-monetarnimi predpisi, onemogoča uresničevanje gospodarske politike za leto 1991 in jugoslovanske gospodarske reforme nasploh, ukrepanje pod mizo ogroža enotnost, stabilnost in konvertibilnost dinarja. To, da si je Srbija naredila za 1,4 milijarde dolarjev dinarjev, utegne povzročiti nekontrolirano dvigovanje dinarskih in deviznih prihrankov v vsej državi, mednarodne denarne institucije pa lahko ustavijo uporabo že odobrenih posojil in najemanje novih. Utegne se zgoditi, da bodo tuji upniki zaradi zaščite svojih koristi v Jugoslaviji zaplenili jugoslovanske devizne rezerve, ki se obračajo v tujih bankah.

Kar precej celo za v balkanskih razmerjih sil močno Srbijo. Tujina, ki gleda na Jugoslavijo še vedno z imperialnimi očmi, bo po tej srbski potezi, ki ima mednarodno, denarno govorico, morda le spregledala, da je Srbija zadnja, ki ji je kaj do ohranitve jugoslovanske države na zdravih temeljih. Srbija se bo morala navaditi na stanje, da je zoper njo ves svet. Srbija je tujek, ki ne spada v Evropo. Zaradi omenjenega so stvari bolj jasne tudi za Slovenijo. V Beogradu je treba čimprej poravnati in izterjati vse račune, potem pa kreniti po svoji poti. Nihče nas ne more prisiliti živeti v državi, kjer ena sama republika v dveh dneh ukrade 1,4 milijarde dolarjev.

MARJAN BAUER

Pogled od zunaj

Marica in Pavel Pevec sta sedaj verjetno že spet tam nekje v zimski sivini švedskega mesta Malmo, toda za božične in novoletne praznike sta prišla domov v staro domovino. Za to sta imela več vzrokov. Prišla sta malo pocrkljat prvega vnučka, dveletnega Adija, sina hčerke Diane, ki živi s svojo družino na Otočcu, prišla sta se, tako kot mnogi naši izseljenci, naučit domačega vzdušja in končno, prišla sta tudi zato, da se udeležita plebiscita. Seveda nista hotela izpustiti enkratne priložnosti, da s svojim glasom vplivata na nadaljnjo usodo svoje stare domovine.

Pravzaprav tukaj nimata več pravega doma. Pavel izhaja iz Jelendola pri Škocjanu, Marica iz Sopote onkraj Gorjancev. Še precej mlada sta sredi šestdesetih odšla na Švedsko in se tam leto kasneje poročila. Pavel je delal kot varilec v veliki ladjedelnici, Marica v tovarni. Kaj hitro sta si ustvarila povprečen švedski standard in dom, v katerem sta zrasla hčerka Diana in sin Jonny. Dala sta jima poleg švedske tudi slovensko izobrazbo, kolikor je bilo to sredi tujega okolja pač mogoče. Kot nekakšni rešilni pasovi sredi razburkanega morja so v tistem času nastajala v večjih švedskih naselbinah slovenska društva in v njih so se tamkajšnji Slovenci srečevali s svojo besedo in pesmijo, se organizirali in poskrbeli, da se je s slovensčino spoznavala tudi njihova mladež. Pavel je bil precej časa v društvu »Planika« zelo aktiven, saj je bil v odboru zadolžen za kulturo in razvedrilo, nekaj časa pa je bil celo predsednik društva. Kot večina Slovencev iz tiste generacije sta tudi sanjala o povratku v domovino. Za razliko od mnogih drugih sta te sanje tudi uresničila. V začetku osemdesetih let sta se preselila na Dolenjsko in se zaposlila, vendar je bila razlika med sanjami in resničnostjo le preveč velika. Kaj ga je tako vleklo nazaj na Švedsko, bi Pavel na kratko težko razložil. Tam je, pravi, preživel polovico svojega življenja, zrelo pojlovice. Pogrešal je stabilne, urejene razmere. Že to je bil zadosten razlog, da je po nekaj letih zopet odšel nazaj na Švedsko. Sledila sta mu tudi žena in sin. Hčerka, ki si je medtem tukaj ustvarila lastno družino, je ostala.

Medtem pa so se tudi na Švedskem stvari precej spremenile. Kot pravi Pavel, je delo v društvih nekoliko zamrlo. Vsaj on sedaj, ko

se je generacija, ki ji pripada, nekoliko odtujila in se zaprla vase, ne čuti več toliko potrebe po društvem življenju, z rojaki pa se kljub temu še srečuje. Pravi, da z velikim zanimanjem spremljajo dogajanja v domovini. Zadnja leta, zlasti pa ravnokar preteklo leto, so dogodki Jugoslavijo večkrat potisnili v glave televizijskih dnevnikov in na prve časopisne strani. Vse pogosteje pa se omenja tudi Slovenija.

»Bolj kot karkoli drugega je samostojna drža in težnja k demokratizaciji dala Sloveniji zunaj ime in jo v tujih očeh končno le opredelilo kot nekaj posebnega. Grožnja z mitingom v Ljubljani, svobodne volitve, demokratična vlada, želja po preureditvi odnosov v Jugoslaviji, plebiscit, to so stvari, ki so dali Sloveniji ime v poročanjih o Jugoslaviji. Treba je reči, da so švedski novinarji javnost kar dobro seznanjali z dogajanjem in da je slika podana dokaj objektivno, čeprav imam občutek, da nekateri poročevalci radi zadeve dramatizirajo. Jugoslavijo so že dostikrat videli na robu državljanske vojne, a v resnici le ni bilo tako hudo,« pripoveduje Pavel.

Kako pa dogajanja vplivajo na zavest naših izseljencev in na njihove medsebojne odnose? »Moram reči, da nam nove razmere v Sloveniji veliko pomenijo. Tako za krepitve lastne samozavesti kot tudi sicer. Naj smo Švedom prej še tako razlagali, da smo Slovenci narod, da imamo svoj jezik, svojo domovino, razen tistih, ki so prišli k nam na obisk, niso znali tega razumeti. Sedaj, ko so to prebrali v lastnih časopisih, vsi vedo za Slovenijo in Slovence. Moram pa reči, da nam poročanje iz jugoslovanskih virov, ki so večinoma v srbskih rokah, ni v korist. Tudi sicer se odnosi med jugoslovanskimi priseljenci precej zrcalijo po dogajanjih v domovini. To se vidi v odnosih med društvi pa tudi v zasebnih stikih. Prav zato, ker je v društvih že preveč politike, se držim bolj ob strani.«

Koliko pa je možnosti, da se povprečen slovenski izseljenec informira o dogajanjih v domovini?

»Zadnje čase se stvari tako hitro spreminjajo, da je dogajanjem res že težko slediti. Večina nas bere švedski tisk, poslušamo radio in gledamo televizijo. Imamo tudi nekaj slovenskih oddaj na lokalnem radiu, kadar pa je le bolj napeto, zvečer poiščemo valove Radia Ljubljana, ki jih je v Malmoju še moč uloviti,« pravi Pavel Pevec.

Upamo lahko samo, da bo imel na Švedskem mirno spanje in da mu ne bo treba med piskajočimi valovi Radia Ljubljana loviti zadnjih poročil. Zanj in za nas upajmo, da bo dovolj, če bo med glavnimi poročili kdaj omenjena tudi Slovenija, in to v prav tako pozitivnem smislu kot doslej.

T. JAKŠE

Rastoča knjiga, spodbuda za razvoj

Vključevanje v evropske procese je ena od temeljnih nalog v razvoju Slovenije. Radi bi v Evropo, vendar pa nas Evropa in razviti svet ne čakata z odprtimi rokami kot ljubeča mati, ki je razumevajoče pripravljena odpustiti svojevglavost, neobglednost, nedoraslost, neurejenost in nerodnost. Mati Evropa je v tem pogledu kaj stroga, v svoj dom vzame le tistega, ki je tega doma vreden in ki ga pomagati bogatiti. V Evropo ni mogoče iti po naših »izvirnih« poteh. Standardi so znani in samo kdor jih upošteva, ne bo zaman trkal na vrata.

V novomeškem Pionirju so se že pred leti, še v času vladavine samoupravljanja, zavedali, da bodo morali prej ali slej v večje spremembe, in zgodaj so začeli z nekaterimi programi, ki naj bi omogočili preobrazbo podjetja v sodobno delovno organizacijo. Nastali so projekti, kot sta Pionereka in Rastoča knjiga. Gre za nekatere izvirne in zanimive poskuse, ki jim skoraj ni mogoče najti primerjave drugje. Za Rastočo knjigo to še posebej velja. Njen idejni oče je mag. Janez Gabrijelečič, direktor službe za organizacijo in razvoj poslovanja. Z njim se je pogovarjal novinar Milan Markelj.

• **Kdaj ste začeli razmišljati o novi razvojni strategiji in kateri so bili prvi koraki?**
»Že leta 1986 smo prišli do tega, da bo treba pripraviti program, kako se vključevati v nove gospodarske tokove ter začeti delati po evropskih standardih in normativih. Leta 1987 smo začeli s programom Pionereka, ki smo ga začrtali kot dolgoročni program razvoja, ker smo se zavedali, da se v enem letu ni mogoče spremeniti. Naš dolgoročni cilj je bil že takrat, da Pionir preoblikujemo v sodobno podjetje. Program teče in bo še tekel. To med drugim pomeni, da moramo povečevati tudi znanje, kakovost od-

nosov ljudi do dela, do podjetja, do sodelavcev. To smo strnili v geslo: Hočemo, znamo, zmoremo. Leta 1989 smo dali velik poudarek na inovativnost. Veliko naporov smo vložili v širjenje inovativnega duha med vsemi našimi delavci in tako nam je uspelo, da je Pionir postal inovativno podjetje. Naš uspeh na tem področju potrjuje tudi priznanje Inovator leta, ki ga je prejel Pionir kot doslej edino podjetje v Sloveniji.«

• **V okviru Pionereke se je porodila zamisel o tako imenovani Rastoči knjigi, ki naj bi pomagala ljudem pri pridobivanju no-**

vega znanja in jih napeljevala k stalnemu učenju.

»V letu 1990 smo poudarek dalu učenju, za Pionir naj bi bilo to leto učenja in leto knjige. Naša prizadevanja smo strnili v geslo: Znamo za danes, učimo se za jutri! Z njim skušamo povedati, da znanje, ki ga človek že ima, ni dovolj, sodobni svet zahteva stalno učenje in stalno rast znanja. Učinkovitost in uspešnost v podjetju raste na zdravih osnovah, če raste znanje zaposlenih. Seveda ne znanje samo po sebi, marveč v povezavi z vsakdanjimi nalogami in delom, četudi je povezava le posredna. Iz takega premisleka se je porodila zamisel o Rastoči knjigi.

Januarja 1990 smo začeli s projektom povečevanja znanja. Odločili smo se, da tega ne bomo naredili le deklarativno, marveč dejansko. Pri tem nismo šli po običajni poti, da bi, denimo, delavcu dali v roke neko knjigo, naj jo prebira in študira. Zadeve smo se lotili drugače, ker smo jo želeli dinamizirati. V projektu Rastoče knjige je posebnost to, da vsak delavec našega podjetja vsak mesec dobi v roke temo, ki jo študira in po možnosti skuša kaj od prebranega uporabiti tudi v praksi. Dejansko zdaj pri Pionirju nastaja 3800 knjig, toliko torej, kolikor je pri nas zaposlenih.«

• **Kako je zamišljena vsebina Rastoče knjige? So teme, ki jo sestavljajo tesno navezane na specifičnost dela v Pionirju?**

»Ne. V načrtu je, da bo Rastoča knjiga obsegala 12 tem z različnih področij. Doslej so zaposleni dobili gradiva, ki govorijo o tem, kako

pristopiti k uspešnemu in učinkovitemu delu, kako ravnati s časom, kako ravnati s prostotom, kako uspešno sodelovati s sodelavci, kako uspešno razmišljati, zakaj se moramo nenehno izobraževati, kaj je uspešno podjetništvo, pa gradivo na temo moj osebni razvoj, povezan s skupinskim razvojem in razvojem Pionirja, zakonik obnašanja pri Pionirju itd. Teme torej niso direktno povezane z delom v podjetju, saj govorijo o stvareh, ki posredno pomagajo povečati uspešnost in učinkovitost. Doslej smo obdelali osem tem, preostale štiri bomo še januarja in februarja, tako da bo bo Rastoča knjiga zaključena do pomladi.«

• **Po naslovih sodeč, so teme precej zahtevne. Na kakšen jih obdelate, da so razumljive in zanimive za vse, tako za delavce z osnovno izobrazbo kot za tiste z višjo in visoko?**

»Ljudje so si po znanju in sposobnostih različni, zato smo knjigo zasnovali v treh težavnostnih stopnjah: knjigo prve stopnje dobiva okrog 2500 zaposlenih, knjigo srednje stopnje okrog 1200, knjigo najzahtevnejše stopnje pa dobivajo vodstveni delavci. Isto temo tako obdelamo primerno zahtevnostni stopnji. Vendar se nič ne ponavlja, knjige posameznih stopenj se nadgrajujejo. Besedilo je opremljeno tudi z miselnimi vzorci, skicami in podobnimi prikazi za lažje doumevanje snovi. Pomembno se mi zdi tudi to, da ima vsaka Rastoča knjiga priimek in ime. Vsak delavec dobiva gradivo na svoje ime, kar naj bi tudi motiviralo ljudi za branje in učenje. Nihče ne dobiva svoje Rastoče knjige kot brezimen član skupnosti.«

• **Zamisel je zanimiva in dobra, vendar pa dobre zamisli same po sebi niso dovolj; če jih ljudje ne sprejmemo, ne rade uspeha. Kako so Rastočo knjigo sprejeli zaposleni v Pionirju?**

»Ljudje so Rastočo knjigo sprejeli različno. Nekateri se pač nočejo učiti in nič ne berejo. Izkušnje na Zahodu kažejo, da je podoben projekt vreden izvedbe že, če ga sprejema in udeležnja 5 odstotkov ljudi, ki postanejo animatorji in širijo znanje naprej. Ocenjujem, da je pri nas ta odstotek precej višji, kakih 30 do 35 odstotkov. So tudi ljudje, ki so zapustili naš kolektiv, pa so izrazili željo, da bi še naprej dobivali Rastočo knjigo. V projekt smo vložili precej denarja, zato ne bomo pustili, da bi ga ljudje kar prešli. Pripravljamo preskus znanja iz Rastoče knjige. Uspešno opravljen preskus se bo odrazil v stimulatnem delu osebnega dohodka. Kdor ne bo hotel opraviti preizkusa, bo pač ocenjen negativno.«

• **Rastoča knjiga bi bila zanimiva tudi za druga podjetja. Jo je mogoče dobiti?**

»Rastoča knjiga je namenjena samo pionirjevcem, ne drugim. Razmišljamo pa, da bi jo morda nekoč natisnili, saj so v nji zbrane sploš-

ne teme, zanimive tudi za druge, gotovo pa za naše bodoče delavce.«

• **Projekt najbrž ni poceni, Pionir pa ne najbolj pri denarju. Je bilo zaradi takšnih razmer težko prodreti z Rastočo knjigo?**

»Projekt ni drag. Marsikatera propagandna akcija, ki prinese manj, stane neprimerno več. Pionir se je odločil zanj, kar kaže voljo tega kolektiva, da se izkoplje iz sedanjih težav in svoj razvoj zastavi na kakovostnih temeljih. V Evropo ne bomo prišli z besedami in željami, treba se je lotiti spreminjanja in moderniziranja. Podpore za projekt Rastoče knjige ni bilo lahko dobiti. Bili so pomisleki, kaj je tega delavcem treba, da veliko stane in podobno. Držali smo se načel teorije organizacijskega razvoja, ki pravi, da razvoj ne sme seči samo v določene segmente poslovnega procesa, marveč je treba v spremembo vključiti celoto, vse delavce. Pomembno je, da se sprememb lotimo zares temeljito. Beležimo tudi prve uresničitve zamisli v praksi, in sicer v naši tehnologiji rastoče hiše, se pravi gradnje, ki jo je mogoče prilagoditi potrebam trga in kupcev.«

• **Zamisel rastoče knjige je sprejeta tudi Društvu ekonomistov Dolenjske in Bele krajine. Kako se zamisel uresničuje v tam?**

»Rastoča knjiga Društva je v osnovi enaka kot Pionirjeva, kjer je ideja o Rastoči knjigi sploh nastala, vendar pa je njen cilj drugačen in širši. Projekt naj bi zajel vso Dolenjsko in Belo krajino, vse njene ljudi, ki naj bi se tvorno vključili v iskanje poti vklapljanja v evropske tokove. Dolenjska in Bela krajina ne smeta ostati nerazviti. Z umskimi potenciali, ki jih imamo, lahko dosežemo razvoj, ki se bo krepil iz naših lastnih moči.«

knjižna obzorja

INTEGRALNA JOGA

V svetu in tudi pri nas že lep čas narašča zanimanje za vzhodna duhovna izročila, vendar je to zanimanje pogosto preusmerjeno k dvomljivim in vprašljivim stvarim, kar ne pomeni, da samo zanimanje ni pristno, marveč da si sodobniki želijo po duhovnosti, ki raste iz nekaterih pomanjkljivosti zahodnega kulturnega in civilizacijskega kroga, pogosto tešijo pri kalnih in nečistih izviri, včasih celo povsem lažnih. V poplavi najrazličnejših knjig

o jogi, meditaciji, mističnem doživljanju, zenu, novih duhovnih gibanjih in podobnem so prej redke ko ne knjige, ki bralcu natočijo čistega vina. Ena od takih je nedavno izdana knjiga Integralna joga svetovno znanega, doma v Indiji pa nad vse spoštovanega modrega Sri Aurobinda. Knjigo je izdala Slovenska matica v svoji zbirki Filozofska knjižnica.

Aurobindo slovenskim bralcem ni povsem neznan ime. Pred desetimi leti smo dobili kot prvo v slovenščino prevedeno njegovo knjigo Človeški ciklus, prevajalec in posrednik indijskega misleca v naš kulturni prostor je bil poznavalec hindujske in indijske filozofije Janez Svetina. Tokrat je Svetina pripravil obsežen izbor iz Aurobindovih del in izbrana besedila povezal pod skupnim naslovom Integralna joga, psihologija duhovne rasti k polnosti bitja. Ker je nemogoče v eni knjigi podati celotno Aurobindovo misel, se je odločil, da predstavi predvsem njegovo razumevanje človeške duševnosti in njegovo metodo jogijskega razvoja. Ker se je Aurobindo šolal na Zahodu in dobro pozna zahodno filozofsko misel, mu uspeva podajati svoje misli v nam dostopnem in razumljivem jeziku. Kljub temu pa bo bralcu vstop v Aurobindovo misel vstop v nove svetove, saj se njegova psihologija, če je sploh mogoče uporabiti ta izraz, močno razlikuje od tega, čemur v našem kulturnem krogu pravimo psihologija. Aurobindo govori tudi o kozmičnih in transcendentalnih razsežnostih človeka, to je o tistem, čemur pravimo iracionalno in mistično. Takšni pogledi na človeka so značilni za indijsko filozofijo in psihologijo, ki gradita na drugačnih metodah in izkustvih. Ena od poti h globljim spoznanjem je starodavna joga. Ker se je Aurobindo po študiju na Zahodu in študiju starih indijskih spisov posvetil jogi ter postal eden največjih indijskih jogijev sploh, je vsekakor pravi človek s pravimi izkušnjami in znanjem za pisanje takih besedil.

Nepoznavalcu indijske misli bo branje Aurobindovih tek-

stov olajšala obsežna Svetinova spremna študija Zahodna psihologija, tradicionalna joga in Sri Aurobindova integralna joga ter priloženi slovarček z razlagami manj znanih pojmov.

M. MARKELJ

TRADICIJA IN INOVACIJA

Fran Petre je zaslužen slovenist in eden naših najpomembnejših literarnih zgodovinarjev, vendar premalo poznan in premalo navzoč v naši zavesti, trdijo poznavalci njegovega obsežnega dela. K tretjemu umeščanju in vrednotenju tega pomembnega strokovnjaka bo gotovo pripomogla knjiga Tradicija in inovacija, ki je nedolgo tega izšla kot 33. zvezek zbirke Razprave in eseji pri Slovenski matici. Gre za študije in eseje, ki jih je izbral, uredil ter

jim spremno besedo napisal zagrebški slovenist Krešimir Nemeč, nekoč slušatelj Petretovih predavanj na katedri za slovenski jezik in književnost na filozofski fakulteti zagrebške univerze, kjer je Petre predaval celih 25 let. Kot gost je Petre predaval tudi na mnogih tujih univerzah od Berlina do Kopenhagna, v več kot štiri desetletjih znanstvenega dela pa je ustvaril izjemen opus.

Urednik Nemeč je študije in eseje izbral in razvrstil tako, da je prek njih mogoče slediti razvoju Petretove znanstvene misli in metode vse od začetkov, ki so v znamenju pozitivizma, značilnega za Kidričev literarnozgodovinsko šolo, katere učence je bil, pa do interpretacijske šole v kasnejšem obdobju, v katerem je nastalo tudi največ izvirnih in tehničnih Petretovih del. Besedila so razdeljena v tri poglavja: prvo prinaša Petretova raziskovanja zgodnje slovenske literature do Prešerna, drugo je posvečeno študijam Cankarjeve proze in Župančičeve poetike, tretji del pa prinaša poglede na Podbevška, strukturo Seliškarjeve poezije in strukturo lirike Antona Vodnika.

Pomemben dodatek h knjigi je bibliografija del Frana Petreta, ki jo je pripravila Frančiška Buttolo.

M. MARKELJ

VSEVEDNIK

Pri Tehniški založbi Sloveniji je pred koncem lanskega leta izšla zanimiva knjiga, kakršne na Slovenskem še nismo imeli. Gre za Vsevednik, kot je zbir najraznovrstnejših podatkov imenoval njegov sestavljavec in urednik Drago Bajt. V knjigi je na več kot 550 straneh zbrana pisana množina podatkov, ki sodijo v osnove splošnega znanja z vseh področij človekove duhovne dejavnosti. Sestavljavec

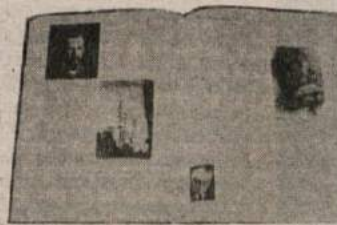
jih je razvrstil na dokaj pregleden način, tako da je mogoče do željenega podatka priti kar hitro. Iskano najdemo v enem od petih tematskih poglavij bodisi v slovarčkih, kronoloških, primerjalnih ali problemskih preglednicah bodisi na seznameh, statističnih listah, leksikončkih.

Vsebina je razdeljena na pet širših sklopov. Prvi zajema najrazličnejše podatke, povezane s Slovenijo v prostoru in času, drugi prinaša dejstva iz naravoslovja, medicine, tehnike in matematike, v tretjem sklopu so zbrana splošna dejstva, ki se tičejo jezika, zgodovine in družboslovja, četrti je posvečen umetnosti, zadnji pa prinaša nekatera dejstva iz sveta športa in drugega.

Kot vsaka taka knjiga ima tudi ta nekaj pomanjkljivosti, predvsem ko gre za najnovejša dejstva (tako na seznamu nalezljivih bolezni ne najdemo aidsa), vendar pa v celoti Vsevednik zasluži pohvalo, ki jo bodo najbrž potrdili številni kupci te vsekakor zanimive in vsakomur koristne knjige.

M. MARKELJ

4. KNJIGA ES

V zadnjih tednih minulega leta je Mladinska knjiga izpolnila obljubo, ki jo je dala pred več leti, in sicer, da bo vsako leto izdala po en zvezek Enciklopedije Slovenije. Izid četrtega zvezka je nekoliko zakasnil, vendar je le ugledal beli dan in prinesel nadaljnjih 516 stvarnih in 545 biografskih gesel z množino portretov, risb, diagramov, zemljevidov in drugega slikovnega gradiva ter število doslej izdanih strani Enciklopedije Slo-

venije povečal na več kot 1600. Modri zvezki se torej vrstijo naprej, kljub temu da je breme izdajanja tega nacionalno pomembnega dela prešlo skoraj povsem na pleča Mladinske knjige.

Pri pripravi četrtega zvezka, ki zajema gesla od Hac do Kare, je sodelovalo 758 avtorjev. Obsežneje obdelana gesla v tem zvezku so: Hrvatska, hrvatsko-slovenski odnosi, industrija, italijansko-slovenski odnosi, izseljenstvo, jezikoslovje in seveda Jugoslavija z vsemi pripadajočimi gesli.

KNJIŽNI TELEGRAMI

Tik pred plebiscitom je izšla aktualna knjiga NOVA SLOVENSKA ZAMOŽAVEST, ki jo je pripravil dr. Janko Prunk. Glavni knjige predstavljajo pogovori s slovenskimi politiki.

ZTT je za konec leta poslal na trg in med naročnike svoj knjižni paket, v katerem je več knjig: Peruccia Polka RIŽARNA — VRATA SMRTI, Vitjana Sancina VELIKA KNJIGA O OLJKI, Fulvia Tomizze BENEŠKA DEDINJA in seveda tradicionalni JADRANSKI KOLENDAR.

S šestimi knjigami SPORI IN SPOPADI Ivana Krefta, ki je izšla v samozaložbi njegovega sina, se je zaključilo izdajanje zanimivega spominsko-dokumentarnega opusa pokojnega politika. V tej knjigi je poleg ostalega govor o zloglasni poslanski in cestni aferi.

DZS je izdala tri literarne novitete: roman KRISTALNI ČAS Lojzeta Kovačiča, izbor novel Smiljana Rozmana pod naslovom TISOČ DROBNIH SKRBI in esej KRISTUS IN DIONIZ Tarasa Kermaunerja.

Tehniška založba Slovenije je v sodelovanju z grosupeljskim Black & Deckerjem izdala bogato ilustriran priročnik MIZARJENJE, ki bralca uvaja v uporabo raznih orodij in v osnove tesarskih in mizararskih del.

Stotere silvestrske zmage

Okorna obuvala so hreščice utirala vaše gaze. V svetlikajočo se belino odeta vas je bila svečano spokojna. Pa ni spala. Z vsakega še tako majhnega okna je sijalo. Sosed je hitel k sosedu, da mu voščil prijazen božič in vse dobro v novem letu. To noč so se na toplih kmečkih pečeh ob še topli pogači in poliču domačega tolikokrat poravnavele čez leto nabrane zame-re. Če je sam Križani, ki je na sveti večer ne-bogljeno ležal na slamatih jaslicah, odpustil smrtno grehe svojim krvnikom, bi tudi navaden smrtnik ne moge: zatisniti očesa s sovraštvom v srcu.

Pravljica? Ne. Manj kot pol stoletja je preteklo od takih resničnih zgodb. Toda prifurijala so brezumna desetletja, ki so s silo zatirala čustvovanja in z rdečimi črkami zapisovala dneve, ki jih človek lahko praznuje. Kakšna sreča, da se v še tako težkih časih najde nekaj ljudi, ki vedo, da so stari običaji in usna izročila pomembna za narodni obstoj. Kar je pozabljeno, je izgubljeno. Slovenci nismo pozabljali. Vztrajali smo, zoreli in zmagali. Dočakali smo najdaljšo noč. Globoko v podzavest smo potisnili jutri, ki je lahko težji kot včeraj, in se vsaj za nekaj ur vrgli v naročje brezskrbne opojnosti naše noči. Ponudila bom prgišče utrinkov iz silvestrske noči.

Novomeški Dom starejših občanov je bil že v zgodnjih večernih urah prazničen. Obrazi, ki se v jedilnici srečujejo dan za dnem, so se drug drugemu zdeli veselejši, pomlajeni. Ob glasbi se je zavrtel še marsikateri par. V nekaterih očeh pa je bilo kanček grenkobe. Domo-tožje in spomini zaskale. Na koncu le zmaga pripadnost novi, veliki družini, ki zagotavlja varnost poslednjih let. In v polmraku je tiho izzvenela Sveta noč, ki je domala vse vrnila v otroštvo, to podobo sanj, ki je vse svetlejša, kolikor bolj je odmaknjena. Nič več brazd na licih, otožnosti v srcu. Praznični trenutki so odmaknili neizbežen vsakdanji jutri. Kako velika je lahko skromna sreča.

Seveda je noč lahko tudi drugačna, na videz razkošnejša in morda ne taka tudi v resnici. Otočec, ta dolenski biser, je blestel po svoje. Že parkirišče je razkrilo, da se v hotelu in restavraciji vesele najdaljše noči predvsem Italijani in Zagrebčani. Osem tisočakov je stala »zadnja večerja«, Jože Gudman in Martin Križanič, mojstra kuhinje, pa sta se z njo izkazala.

Toda pravo barvitost življenja v skoraj vseh otenkih je odseval razkošno razsvetljeni novomeški Glavni trg. Z vsemi bližnjimi uličicami je bil pravo mraviščišče. Vse na njem je bilo židane volje. Agropop, nešteto krat »srečno«, ob-jemi, poljubi in stiski rok so se spojili v praznično rajanje. Naj le še kdo reče, da smo Slovenci mrzli ljudje. Bog pomagaj, da bi ostalo vsaj pri-

bližno tako, kot je. Če bi sodili po novomeški noči, se še lakote ni treba bati. Na računju je bil vol, čeprav je »držal le krajši čas, saj je kmalu po polnoči ostalo od njega samo še okostje. Če bi bilo zmeraj tako kot takrat na trgu, bi človek tudi mislil, da je vojna. Pokale so petarde, da je bobnelo kot na fronti.

Kako si po takem trušču človek zaželi trenutek spokojnega življenja, kakršno smo našli v skromni hišici na začetku Žabje vasi v Novem mestu. Skorajda ni Novomeščana, ki ne bi poznal raznašalke Ančke Mrvič, ki živi tam. Ko si je v topli izbi nadela praznjo ruto, so njeni spomini kar vrgli na dan. Pri osemdesetih je prava roža smeja in pesmi. Zdravje, dobra volja in delo so njena večna življenjska vodila. Z njimi je zmogla tudi mraz, ko se je pri dvajsetih stopi-

njah pod ničlo ob tretji uri zjutraj odpravila z Delom v roki od naročnika do naročnika. Zmogla pa je z njimi tudi tegobe tistih davnih dni. Med vojno je nič kolikokrat prenesla med cigaretami važna sporočila partizanom. Ančko so predlagali tudi v partijo, a kaj bi ona s partijo in ta z Ančko. Vseeno ima lahko rada vse dobre ljudi in ima jih res rada. Kadar utegne, stopi v cerkev, da se nagleda lepih podob, napolni se pečja in še sama pritegne pevcev. Pesmi je polna: od nabožnih do partizanskih in poskočnih. Narod brez pesmi bi narod ne bil, ne? Pripomni. Ančka bi še kramljala, toda njena prasička in kokoši se kaj malo menijo za praznike. »Srečno.« In že je odhitela kot ura. Za njo je ostala želja, naj bi se take ure nikoli ne ustavile.

JANJA KASTELIC

Življenje v Novem mestu je hrupno

Nič novega ni, da prekomerni hrup slabo in tudi škodljivo vpliva na tiste, ki so mu izpostavljeni. Občina Novo mesto si je s srednjeročnim družbenim planom za pravkar končano petletno obdobje in z dolgoročnim planom do leta 2000, ki ga je sprejela občinska skupščina marca 1986, predpila obveznost, da bo poskrbela za sanacijo prekomerno hrupnih virov ali pa jih bo vsaj izolirala od ostalega okolja, predvsem pa da bo preprečevala novo nastajanje hrupa.

Meritve na 16 tipičnih, za hrup najbolj občutljivih mestih v samem Novem mestu so pokazale, da hrup še ni dosegel maksimalno dovoljene ravni le na dveh mestih, na šestih je bil presežen do enega decibela, na osmih mestih pa je bil hrup večji od maksimalno dovoljenega od enega do trinajstih decibelov. Kritične ravni hrup sicer ni dosegel nikjer, ji je pa zelo blizu v kompleksu novomeške bolnišnice, posebno pa pri stavbi interne bolnišnice. Na katerih mestih je hrup presegal maksimalno dovoljeno mejo, ki se giblje od 50 do 60 decibelov, verjetno tudi za vstrokovnjake ne bo posebno presenečenje. Gre kot rečeno za kompleks novomeške bolnišnice, predvsem za interno bolnišnico, kjer je prekoračitev 13 decibelov, za novomeški center (8 decibelov), Kandižo (7 decibelov), osnovno šolo Katja Rupena (5,3 decibela), Drsko (kjer pa je prišlo do prekoračitve zaradi obratovanja

težke gradbene mehanizacije na gradbišču v soseski Irča vas-Brod), Zagrebško cesto, Ločno, bršljinjsko križišče.

Kjer so meritve hrupa pokazale najhujše stanje, so jih opravili še v samih stavbah. Pokazalo se je, da hrup znotraj objektov ob Cesti herojev in v učilnicah priličja osnovne šole Katja Rupena in Gimnazije ne presega dovoljene meje. V občinskem sekretariatu za varstvo okolja in urejanje prostora, ki je to poročilo pripravil, pravijo, da je temu tako zahvaljujoč protihrupni gradnji ob Cesti herojev, opornemu zidu in zeleni oviri pri Solah itd. Zelene in še drugovrstne protihrupne bariere so torej pomembne za zmanjševanje hrupa, ki ga nasploh manj zlepa ne bo. Gornja nadstropja teh stavb so žal hrupnejša, kar gotovo vpliva — in to ne dobro — na delo učencev in počutje bolnikov, pa tudi na občutljivo aparaturo v zdravstvenih ustanovah. Sliči se, da v laboratoriju nove lekarne ne morejo delati, kadar pelje mimo malo težje vozilo. Narejena pa je ocena, da hrup okrog bolnišnice zaradi nove avtobusne postaje ni povečan, ker je avtobusni promet razporejen preko celega dne, sicer pa so največji krivci pretiranega hrupa tovornjaki.

Meritve hrupa v Žužemberku, v Dolenjskih Toplicah, Straži, Vavti vasi, Jurki vasi, Rumanji vasi, Smarjeti, Škocjanu, Šentjerneju in Mirni Peči so pokazale, da maksimalne ravni hrupa niso presežene le v Mirni Peči in Smarjeti, do enega decibela so presežene pri Soli v Dolenjskih Toplicah, na drugih mestih pa od 1 do 19,3 decibela. Kritična meja hrupa je bila presežena le v zdraviliškem kompleksu v Dolenjskih Toplicah, k čemur pa je baje veliko prispevalo to, da so opravljali meritve v času zvonjenja. Tudi sicer meritve znotraj samega zdraviliškega objekta niso dale tako črne slike, tudi znotraj stavbe pa je bil hrup nad dovoljeno mejo v osnovni Soli Žužemberk.

Ukrepi za manj hrupa? Za zmanjšanje širjenja hrupa v naravno in bivalno okolje in za njegovo sanacijo se uporablja aktivna ali pasivna zaščita ali obe hkrati. Pasivna pomeni takšno izvedbo fasad in oken, da zadržijo zunanji zvok. Aktivnih zaščit je več: tehnični ukrepi na vozilih in prometnicah, prepoved posameznih vozil, zahtevanje enakomernejše vožnje oz. hitrosti, protihrupne ograje, nasipi, najuspešnejši ukrep pa je izgradnja obvoznic in prepoved prometa v najbolj občutljivih območjih. Seveda zadeve niso tako preproste in čez noč izvedljive, najboljša rešitev je tudi najdražja, denarja pa v teh časih strahansko primanjkuje na vseh koncih in krajih, tudi na tistih, ki čisto neposredno vplivajo na ljudi, na njihovo počutje in zdravje, na njihovo kakovost življenja. V že omenjenem sekretariatu so sicer pripravili in deloma tudi finančno ovrednotili celo vrsto ukrepov, ki bi izboljšali stanje na področju pretiranega obremenjevanja ljudi in okolja s hrupom. Kot rečeno so najboljše rešitve najdražje, čimprej naj bi izpeljali vsaj tisto, kar ne zahteva celih gro denarja.

Z. L. D.

Kekova mama je še pri glasu

Devet je prijazno ljudsko število. Usoda je hotela, da je trikrat neizbrisno za znano življenje Kekove mame s Pluske pri Trebnjem. V družini Omahnovih na Koreniški, kjer se je rodila, je bilo devet otrok. Tudi sama

jih je potem ko se je priložila na Kekovo kmetijo na Pluski, povila devet, letos pa si bo posadila na ostarela ramena že deveti križ, saj ji je zibka stekla prav na začetku tega stoletja. No, k temu bi lahko dodali še, da ima devet pravnukov, toda to je lahko hitro spremenljiva stvar, saj je treba vedeti, da ima Kekova mama kar dvaindvajset vnučkov.

Slovenska kmetija je bila nekoč in je v veliki meri še danes stebler slovenstva, od nekdanj pa je bila kmečka mati duša kmetije. Kmečka domova, na katerih je svoje življenje preživela Tezija Kek ali Rezka, kakor jo sicer kličejo, sta bila trdna in bi z vso pravico nosila tako ime. Prevevalo ju je skrbno in delovno vzdušje, kjer je morala biti vsaka stvar na svojem mestu, vsaka ped zemlje skrbno obdelana, vsako zrno, gomolj, bilka ali sadež z ljubeznijo in spoštovanjem pobran in shranjen. Ker se je tako delalo, je bilo hrane za številno družino, za živino in tudi za reveža, ki mu ni bilo dano, da bi zase pridelal, dovolj. Bila sta to domova trdne slovenske besede, pesmi in molitve. Ker so bili slovenski kmečki domovi taki, smo Slovenci obstali, čeprav so obnje pljuskali valovi potujčevanja, poniževanja, lakote in vojska. Kekova mati je marsikaj od tega sama doživela v svojem dolgem življenju. Ni ji bilo treba daleč od doma, na razburljiva potovanja, da bi se ji zgodila zgodovina. Ta je kar sama in usodno posegala v odmaknjene kmečke vasice na robu Suhe krajine.

Najprej je tak val številnim otrokom odpljusnil očeta na tirolsko fronto, kjer je po dveh letih nečloveških naporov zbolel in ostane nek vojske preživel v bolnišnici. Toda preživel je. Številnim drugim to ni bilo dano. Namesto očeta se je med vojno na domačiji zvrstilo več vojnih ujetnikov z vseh koncev Evrope. Svet je prišel na Koreniško, najsi so njeni prebivalci to hoteli ali ne. Z njim so prišli nemir, strah, boleznin smrt. Vsak od prišlekov pa je nosil v sebi svoj dom, svoje hrepenenje. Zato so se v domačini dobro razumeli. Včasih je bilo hrepenenje celo tako močno, da je premagalo tudi bolezen. Kekova mati se spominja, kako so vsi ležali za nevarno špansko boleznijo, neki italijanski ujetnik, ki je bil tudi hudo bolan, pa je kljub temu odšel na pot proti domu. Klic doma in svobode je bil v njem premočan. Kdo ve, če je kdaj dosegel cilj svojega hrepenenja ali je na poti k njemu od izčrpanosti umrl.

Rezkin drugi don na Pluski, po domače Rajtečev, je bil prav tako izpostavljen številnim preizkušnjam. Te so bile zlasti močne med drugo svetovno vojno, ko je obrobje Suhe krajine nenadoma postalo strateško pomembno prehodno ozemlje. Tako je postal zelo obiskan tudi Rezkin dom. Najprej so se v njem umestili Italijani, potem, ko so se ti preselili v Trebnje, pa so se tu izmenjavale razne vojske. Ponoči so prihajali partizani in vedno dobili, s čimer je lahko shramba postregla, podnevi so patrolirali be-

logardisti, pozneje domobranci, pa Italijani in Nemci in kar je še bilo takih, ki so povečini vsi samo jemali in domačinom često vlivali nemalo strahu in srca. Časi so bili pač negotovi in clovek je le težko vedel, komu lahko zaupa in komu ne.

Rezka se najbolj spominja tistega dne, ko jo je bilo tako groza, da je bila vsa mokra. To je bilo takrat, ko so korakali mimo po cesti partizani in jih je njen mož, ki je zvedel, da od Žužemberka prihajajo Nemci, na to opozoril. Partizani so se hoteli hitro unakniti na varno, pa jih je njihov oficir nagnal nazaj, kar je postalo usodno za marsikaterega izmed njih. Nemci so se hitro pripodili na motorjih, jih iznenadili in v splošni zmedeni nekaj pokosili. Predno so se razbežali, je bilo več mrtvih in nekaj ujetih. Enega partizana, bil je mlad fant, doma iz Loža, pa so ujeli v sosednji vasi. Proti večeru so ga pripeljali v sosednjo hišo in mu sodili. Vseposvod je bilo polno vojaštva. Preiskovali so in stikali po hi-

šah. Ko je bilo sojenje ali zaslišanje končano, so ujetnika privedli h Kekovi hiši, kjer so rasle tri močne jable. Bil je večer, ko so se pričeli pripravljati na obešanje. Čeprav se je vse skupaj dogajalo zunaj in Rezka prizora ni mogla videti, je slišala, kako je fant obupan rotil rablje: »Marija, pomagaj, kaj bo pa mati rekla! Nič ni pomagalo. Pozneje je zvedela, da so ga utišali s puškinim kopitom in obesili na jablo. Nemci, ki so trumoma prihajali v hišo, so se norčevali. Edino, kar je iz njihove govornice razbrala, je bilo: »Marija, pomagaj!«

To so bili težki časi. Rezka zna številnim vnučkom lepo pripovedovati o njih, pa tudi o lepših, saj ima dober spomin in tudi sicer je za svojo starost še kar čila. Kadar pa se številna družina zgrne k praznovanju, se brž oglasi pesem, kajti Kekovi radi pojejo. Naučila jih je mati Rezka, katere glas je v družinskem zboru kljub letom še vedno razpoznaven.

TONE JAKŠE

Beton in železo sta premalo

Proti koncu lanskega decembra so se v Sentrupertu pogovarjali o poseljevanju in gradnjah v Mirenski dolini. Na okrogli mizi v učilnici krajevne župnišča je povezoval niti razgovora Renato Repše, čeprav je bil sprva najavljen v taki vlogi Tomaž Brate. Sprememba ni mogla skoditi najavljeni temi pogovora, saj je Repše naredil raziskovalno nalogo Trška naselja Mirenske doline. Raziskava je bila tudi eden od povodov za omenjeno okroglo mizo, kot je napisal v vabilo organizator, tj. trebanjski Center interesnih dejavnosti, kjer je večino organizacijskega dela za pogovor očito opravil Marko Kapus.

Iz graditeljske vneme je nastalo doslej tako v Mirenski dolini kot drugod pri nas veliko lepih in mogočnih in sploh vsakršnih hiš. Ustreznih meril za gradnje pa v povojnem času ni bilo, zato naj bi v prihodnje pri hišah bolj pazili na velikost, obliko, strehe in stotere podrobnosti, in sicer ne zato, da bi bila bivališča vseč drugim, ampak zato, da bi dobro dela stanovalcem. Ljudje naj bi gradili lepe hiše, ki bi jih imeli za kaj uporabiti in v katerih bi se dobro počutili. Kdor se kaj bolj kot povprečen državljan spoz-

na na gradbeni načrt, bi jim moral pri tem iti na roke. »Arhitekti bodo morali človeku pomagati tam, kjer ta nekaj potrebuje,« je o tem sodelovanju rekel Jože Slak. Na okrogli mizi je zastopal mag. Petra Gabrijelčiča z ljubljanske FAGG.

Potrebuje pa človek drugo v Ljubljani kot v obravnavani Mirenski dolini. Verjetno zato je Renato Repše dejal, da je do zdaj stroka ponujala malo. Vgrajena beton in železo sta premalo za razvoj, potrebno je tudi intimno občutenje stanovanja. Repše je verjetno meril na to, da je vsak človek zahteven in dojemljiv po svoje in da mu zato domačnosti ni mogoče zagotoviti z graditeljskimi nasveti, sestavljenimi za nepoznano množico ljudi, ki so lahko Slovenci, Svrčarji, Srbi, ali ožje, Mirenčani in Mokronožani. Industrijski način se v tej rabi preverjeno ne obnese, zato bodo v bodoče pomembno vlogo prevzeli »hišni arhitekti«, kot je rekel Jože Slak.

Bo Črnomelj ob srednjo šolo?

Črnomaljska srednja šola se že vrsto let ubada z različnimi težavami. Ko so uvedli usmerjeno izobraževanje, se je vseskozi pojavljalo vprašanje programov in zadostnega vpisa, saj samo za družboslovni oddelek ni bilo ne dovolj zanimanja ne potreb po kadru, ki je takšno šolo končal. Ko so odprli tudi naravoslovni oddelek, je bilo zanimanje za vpis večje, še boljši časi pa se obetajo ob ponovni uvedbi splošnega gimnazijskega programa, kar potrjuje tudi letošnji vpis v 1. letnik. Ker pa ponovno napovedujejo reorganizacijo srednjega šolstva, je vsaj po vseh, ki počasi pronicajo, moč sklepati, da bodo nove poteze za črnomaljsko srednjo šolo vseh prej kot dobre. V Črnomlju se sedaj, ko sploh še niso prišli v javnost podatki o novih normativih za financiranje srednjih šol, vedo, da bodo novi še veliko bolj neugodni od dosedanjih. V Črnomlju imajo namreč že nekaj let 15 oddelkov, od tega dva skrajšana. Za optimalno je doslej veljala šola s 16 oddelki, odsej pa naj bi bila ta meja prestavljena na 20 do 22 oddelkov. V srednji šoli se boje pomisliti, kaj bo z njimi, če bo zares prišlo do tega.

»Toliko bolj nas skrbi zato, ker že na podlagi letošnjega razpisa za dodeljevanje denarja, namenjenega za posodabljanje šol, lahko slutimo, kakšni bodo novi normativi za financiranje. Republiški sekretariat za vzgojo in izobraževanje je namreč polovico amortizacije opreme združil in jo potem razdelil šolam. Od 103 šol, ki so se prijavile na razpis, so jih izbrali 81,« pravi ravnateljica črnomaljske srednje šole Gabrijela Vidic-Mihelčič. »Pogoji za pridobitev

Poslušati ljudi, kaj potrebujejo, bi nedvomno sodilo v abecedo ravnanja arhitekta po naročilu, vendar bi jo moral tak strokovnjak brati z mislijo in zavestjo, da je potrebno v prostorskem prenavljanju ohraniti, kar je oblikovalsko dobrega in vrednega. Vprašanje, kako povezati staro in novo v prostorskem urejanju Mirenske doline, je bilo tudi rdeča nit omenjene okrogle mize.

Pridajati novotarje k arhitekturi, nastali skozi stoletja po cehovskih pravilih in želji prebivalstva določenih krajev, da ne bodo skazile ohranjene prvotne krajske podobe, pomeni delati premišljeno in z zajetno mošnjo denarja. To so poudarjali tudi na okrogli mizi. V tem slogu so sprejeli tudi zaključne točke, in sicer: za Mirensko dolino je potrebno narediti globalni načrt prostorskega razvoja, predtem pa mora biti znano, kaj je še ostalo do danes do brega v arhitekturi na tem območju in kaj se torej da jasno in odločno ponuditi v globalnem načrtu arhitektom kot vzorec za prihodnje delo. Poleg takega modela prostorskega razvoja za Mirensko dolino bo moral biti pri roki tudi potreben denar in strokoven nasvet. Ali, kot je rekla Majda Ivanov: če naj se nekaj po starem naredi, mora za to biti kaka olajšava.

Preusmerjanje valov graditeljske vneme od zidanja vsakršnih hiš v novo strugo predpisanih možnosti bo, če že ne Sifzifovo delo, vsaj težko opravilo. Bruno Gričar je težavnost razložil z izgubljenimi priložnostjo. »Pri nas smo imeli edinstven način. Na veliko smo dajali kredite za hišo, a čeprav smo dajali posojila, nismo rekli, kako mora kdo to hišo zidati. Kako mu bomo v prihodnosti ukazali, kako naj zida, ko bo moral delati z lastnim denarjem.«

Ne bodimo vendar tako črnogledi, ko se sprašujemo, ali bodo ljudje hoteli graditi nove hiše po neki stari podobi ali se bodo temu ogibali, pa je bil ton besed Janeza Vidica iz Sentruperta. Izražajoč izjemno občutek za delo z ljudmi, je župnik dejal, da bi v ljudeh pač morali vzbuditi željo po ohranjanju starega in občutek, da je tisto iz preteklosti nekaj vredno.

Za zdaj ta želja, ki si jo je upal napovedati Janez Vidic, le poredko zaide v glave ljudi iz Mirenske doline. To je huda pripomba, vendar ni hujska od gneva na rovaš sprejetih prostorskih dokumentov za naselje Mokronog. Sprejeli so jih, kakor so pač jih, sicer na eni od sej trebanjske občinske skupščine, in ne na omenjeni okrogli mizi, ker taka procedura ne sodi sem. Vendar se ti dokumenti, ki so doživeli kritiko na račun rabe prostora, nanašajo na okroglo mizo o trških naseljih v Mirenski dolini, če je Mokronog seveda del te doline.

M. LUZAR

Revmatizem naš vsakdanji

Profesorja dr. Antona Franovića ljudje dobro poznajo, še posebej tisti, ki se srečujejo s kakimi ali drugačnimi revmatološkimi obolenji. Njegov podiplomski študij v Ameriki je bil posvečen ravno revmatologiji, pa tudi njegovo magistrsko in doktorsko delo sta s tega področja medicine. Dr. Franović je redni član Ameriškega revmatološkega združenja, predsednik medicinske komisije Skupnosti slovenskih naravnih zdravilšč in predsednik Društva bolnikov in invalidov z ankilozirajočim spondilitisom Slovenije. Je tudi izredni profesor na medicinski fakulteti v Ljubljani. Kot priznan revmatolog, ki že od leta 1965 dela v Termah Čatež, se ukvarja zlasti z vzgojo bolnikov. V ta namen je napisal in objavil že tri knjige in več deset znanstvenih, strokovnih in pedagoških člankov. Ker sta revma in revmatizem pogosti besedi v našem besednjaku, še bolj pogosto pa se srečamo z revmatološko bolečino, smo se oglasili pri dr. Franoviću.

DL: Kot izkušeni strokovnjak, ki ve, kako pomembno je prenesti znanje na bolnika, če želimo, da tudi sam aktivno sodeluje pri zdravljenju, ste občutili potrebo, da se k bolniku obrnete tudi v knjigi.

FRANOVIĆ: »Bolnik do specialista ne pride vsak dan, tako kot do splošnega zdravnika. Obično ga lahko kvečjemu enkrat ali dvakrat na leto, zato ne more izvedeti vsega, kar si želi. Izbral sem vprašanja, ki jih bolniki najpogosteje zastavljajo. Zanimivo je namreč, kako v ekspanziji različnih informacij o vsem okrog sebe, ljudje še najtežje pridejo do nekaterih osnovnih spoznanj o sebi. Ljudje vedo vse o Bushu, o gospe Thatcher in o zalivski vojni, o svoji boleznin pa zelo malo. Danes so zdravniki navajeni dajati dobre usluge precej enostransko. Predpišejo tako zdravljenje, za katerega so sami pričrčani, da je najboljša, ne da bi bolnika vprašali, kaj njega zanima o bolezni. Pri revmatičnih obolenjih se vsak dan poraja toliko vprašanj, ki jih bolnik nima komu postaviti. Če pa ne ve odgovor, ne more učinkovito sodelovati pri zdravljenju. Zato je nastala moja knjiga Pogovori z revmatologom.«

DL: Ljudje danes skoraj vsako bolečino pri gibanju pripišejo revmatizmu. Kaj pa sploh je revmatizem?

FRANOVIĆ: »Rvmatizem je velik koš, v katerega se ponavadi res zmeče vse, kar je narobe z gibalnimi organi. Ko bolnik z bolečinami pride k zdravniku, je treba odkriti, za katero vrsto revmatološkega obolenja gre, saj so te vrste bolezni razdeljene v posamezne razrede.«

DL: Tarnamo, da splošni zdravniki prav radi vsako bolečino uvrstijo pod revmatizem in nato dodajo, da za to pač ni zdravila.

FRANOVIĆ: »Ko bolnik pride k zdravniku, ima vso pravico, da mu reče, da ga tare revmatizem, nasprotno pa zdravnik nima take pravice. Ugotoviti mora, za kakšno vrsto obolenja gre, in bolnika poslati na preiskave. Neetično je ljudem reči, da so revmatiki, kajti poznamo nekatera revmatološka stanja, ki se pozdravijo v nekaj mesecih, in po drugi strani tudi zelo hude bolezni, ki trajajo vse do smrti in jih lahko samo blažimo. Posebno zanimivo v revmatologiji je, da imajo bolniki z isto diagnozo povsem različne bolezni in težave. Zato mora zdravnik poznati človeka in postaviti bolezen v njegovo življenje. Večina težjih obolenj je kroničnih, zato morajo ljudje svoje družine in celo svoje življenje prilagoditi bolezni.«

DL: Ali so revmatološka obolenja res neozdravljiva?

FRANOVIĆ: »Nekatere vrste lahko zelo hitro pozdravimo, druge, sploh če so podedovane, trajajo leta in leta. Z zdravljenjem lahko samo zmanjšamo simptome, ki pa se vedno znova ponavljajo. Napoved o neozdravljivosti neke bolezni danes ni več tako težka kot včasih. Mednarodna delitev dela je tudi na področju revmatologije zelo prisotna in zato ni čudno, da tudi na zdravljenje v naše Terme prihajajo Švedi, Izraelci in še kdo.«

DL: Zgodnje odkrivanje bolezni je verjetno pomembno tudi pri revmatoloških obolenjih. Kako je z njim v Sloveniji?

FRANOVIĆ: »Nekatere vrste lahko zelo hitro pozdravimo, druge, sploh če so podedovane, trajajo leta in leta. Z zdravljenjem lahko samo zmanjšamo simptome, ki pa se vedno znova ponavljajo. Napoved o neozdravljivosti neke bolezni danes ni več tako težka kot včasih. Mednarodna delitev dela je tudi na področju revmatologije zelo prisotna in zato ni čudno, da tudi na zdravljenje v naše Terme prihajajo Švedi, Izraelci in še kdo.«

DL: Ampak vsi ti zdravniki, zdravilišča in programi so samo za peščico ljudi. Se vam ne zdi, da večina bolnikov nikoli ne pride niti do specialista, ker že prej naleti na kako oviro?

FRANOVIĆ: »Sam sistem odkrivanja in zdravljenja revmatoloških bolezni je v Sloveniji zelo dobro organiziran. Imamo celo neprofesionalno društvo, ki ima 13 podružnic po Sloveniji in poskuša svetovati bolnikom ter jim enkrat tedensko organizira telovadbo. Da bi približali revmatologijo splošnim zdravnikom, organiziramo dvakrat letno tudi podiplomski tečaj s tega področja. Kljub vsemu pa to še ni dovolj. Splošni zdravnik, ki ne pozna dobro revmatoloških obolenj ali ne jemlje bolnikov resno, je lahko res nepremagljiva ovira. Mislim, da bo z novo zakonodajo to drugače. Če bo uvedena privatna praksa, si bo bolnik lahko izbral zdravnika in bo lažje prišel do specialista. Do sedaj je bila ovira tudi napotnica, do katere je bilo težko priti, saj so zdravstvene ustanove varčevale pri dragih testih in posvetih.«

B. DUŠIČ

M. BEZEK-JAKŠE

NAGRADI V KAMNIK IN NOVO MESTO

Žreb je imel po novem letu nekaj več del, saj je moral izžrebati nagradenca za obe zadnji lanski križanki. Izmed reševalcev 49. nagradne križanke je izbral brata PAJKA iz Kamnika, izmed reševalcev 50. (pisalo je 52.) križanke pa SLAVKO MOŽE iz Novega mesta. Nagradenci bodo prejeli knjižne nagrade. Vsem čestitamo.

Rešite današnje križanko in pošljite rešitev najkasneje do 21. januarja na naslov: Uredništvo Dolenjskega lista, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIŽANKA 1.

REŠITEV 49. IN 50. NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev 49. nagradne križanke se, brano po vodoravnih vrstah, glasi: TOMO, NAPAM, TAP, AROMA, OLEIN, SUK, ŠPORTNIK, LE, ČESEN, POET, LOT, SEKTA, AG, SOLATAR, NAPIS, ALINEA, OBIŠTI, POTISK, DERA, KLIN, SEV, ARAK, SORA, AJA.

Pravilna rešitev 50. nagradne križanke pa se glasi: POP, OBLAK, SAMOSTOJNO, ROZA, LUKS, ATARI, BET, PLEBISCIT, REKA, TACIT, KEBEL, PESARO, ALASKA, ARA, AR, KASKADER, LENT, INKA, DEMISIJA, DIR, AGAR, SER.

MISLI

Kako naj drugega sovražim, ko pa v njem spoznavam lastne napake in človeške pomanjkljivosti?
I. VERČ

NAGRADNA KRIŽANKA

1

DL	PRVA PEVKA	PRIPRAVA ZA UKANJE	OSAMILENOST	IME	AVTOR J. DIRM	GR. BOGINJA NESREČE	NAŠA STRUPENA KACA	PASJE ZELJE	DEL VOZA
AGREGATNO STANJE KEM. SIMBOL ZA KALU					IZRAELSKI PREDOK				
DVAJSE TEREZ					ALPINIST ČESEN				
IDOL						ŽELEZOV OKSID			
FR. KNJ. ŽEVNIK (EMLE)						KRMLINA NAPRAVA			
DL	VRSTA SKLADBE	NERODA	KRALJ. KJER VODA ZEM. LJO OČENASA	SEV. EVR. DEZELA					
STOJALO				NAJMANUŠI NEDELJIV DELEC				ASSOCIATED PRESS	
REDKEŠE MOSKO IME				DEL URE				NEM. FIZIK (ZNAJATELJ TELEFONA)	
GLINA			SVETA GORA AS SALOM					MIT. KRALJ. BRITANJE	
UJNA				KRIVULJE HIPOCKLO-IDE				KEM. SIMBOL ZA RADON	
ROPAR				PESNIK ZUPANČIČ				ČEŠKI SKLADATELJ (JOSEFI)	

Iz pravljice se seli v resničnost

Modra vrtnica je doslej cvetela samo v pravljicah, strokovnjaki za genski inženiring pa obljublajo, da bo zacvetela tudi v resničnosti — Modri nageljni

Stara arabska legenda iz 13. stoletja pripoveduje, da je slavni vrtnar Ibn al Awam gojil čudovito in najraznovrstnejše cvetje, med rdečimi, belimi in rožnatimi vrtnicami pa so v njegovih vrtovih cvetele tudi čudovite modre vrtnice. Morda bi junaka te zgodbe iz arabskega ljudskega izročila lahko imeli za človeka, ki je pred stoletji zares bival in s svojo vrtnarsko spretnostjo presenečal ljudi, ko bi ne bilo skrivnostne modre vrtnice. Botaniki in vrtnarji vedo, da take vrtnice ni v nobenem vrtu in da je še nikomur na svetu ni uspelo vzgojiti. Mnogi so poskušali, da bi spravili pravljico v resničnost, križali so številne vrste, da bi dobili vrtnico modre barve, vendar so bili vsi dosedaj poskusi neuspešni. Modra vrtnica je ostala samo plod domišljije.

Ali pa tudi ne. Morda je taka roža nekoč zares rasla. Strokovnjaki za razvojno biologijo menijo, da je povsem mogoče, da so v minulih 40 milijonih let, kolikor časa na tem svetu cvetijo vrtnice oziroma predhodniki te rastline, nekoč cvetele tudi vrtnice modre barve, le da so med razvojem izgubile možnost tvoriti modro cvetno listje.

Izziv vzgojiti modro vrtnico je sprejela sodobna genetika, ki bo poskušala s tehniko genskega inženiringa ustvariti pravo modro vrtnico, kot o nji govori arabska pravljica.

»Čili poskusov te vrste je, da nam omogočijo razvoj takih znanih, s katerimi bi sicer idealnim rožam spreminjali barvo po želji,« pravi Rich Jorgensen, direktor raziskovalnega središča pri DNA Plant Technology v Oaklandu.

S pomočjo idealna roža strokovnjaki označujejo okrasne rastline z bujnim cvetenjem, pokončnim stebrom, odporne na zamrzovanje, ki je potrebno za prevoz cvetja na vse konce sveta, in z dolgim življenjem v vazi. Med idealne rože spadajo nageljni, krizanteme, vrtnice in še številno drugo cvetje. Vendar so barve teh rož omejene in jih ni bilo mogoče poljubno spreminjati, naj so si vrtnarji še tako želeli svojim strankam

ponuditi, denimo modre nageljne ali rdeče irise. Nove barve so poskušali dobiti s križanjem posameznega idealnega cvetja, vendar pravih uspehov niso zabeležili. Izkazalo se je le, da se pri križanju izgublja idealnost cvetja.

Strokovnjaki upajo, da jim bo kmalu uspelo spreminjati barve cvetja in ohraniti idealnost s pomočjo sodobnega genskega inženiringa, ki omogoča vnašanje posamičnih genov v rastline. Teoretično je stvar jasna: vsaditi je treba gen, ki bo spremenil barvo pigmenta cvetnih listov, ne da bi povzročil spremembe drugih lastnosti okrasne rastline. V primeru modre vrtnice naj bi vsajeni gen sprožil tvorbo pigmenta delphinidina, ki tvori modro petunij, vijolic in irisov. Kemično je ta pigment zelo

Narava ji je dala določene barve, človek pa hoče še druge.

blizu sestavi drugih dveh poglavitnih pigmentov okrasnega cvetja: cianidina, ki daje rožam barve, od rožnate do škrlatne, in pelargonidina, ki daje bogato paleto barv od oranžne do krvavo rdeče. Vsi trije pigmenti izhajajo iz osnovne sestavine, imenovane dihidrokaempferol. Ali bo nastal iz nje ta ali oni pigment, pa odločajo encimi, ki snov spreminjajo v pigment.

Raziskovalci, ki so se podali na pot iskanja izgubljene modre vrtnice, menijo, da je ključnega pomena manjkajoči ali morda speči encim, ki je potreben, da se dihidrokaempferol spremeni v delphinidin. Če jim bo uspelo odkriti gen za ta encim, bodo na konju in naloga bo

skoraj dokončana. Treba bo samo še prenesti gen v gensko strukturo vrtnice.

Ta čas so iskalci modre vrtnice na velikem lovu za ključnim genom. V Avstraliji delujeta dve skupini raziskovalcev, ki skušata po različnih poteh priti do željenega gena. Prva skupina se je naloge lotila tako, da se trudi izolirati encim in nato odkriti gen, druga skupina pa hodi po poti potrepeljivega primerjanja genov iz cvetnih listov modre petunije z geni iz cvetnih listov petunij drugih barv.

Ko bo prva ali druga skupina odkrila gen, bo prišla na vrsto njegova presaditev v vrtnico. Postopek bo stekel takole. Gen bodo najprej vcepili v neko bakterijo, nato pa bodo z njo »okužili« sklope vrtničnih celic. Tako se bo gen prenesel v celice. »Okužene« celice bodo posadili v hranilno želatino, kjer naj bi pognale drobne sadike, iz katerih bodo v približno letu dni vzgojili prve grmičke vrtnic. Ko bodo ti grmički zacveteli, bo takoj jasno, ali je poskus uspel. Iz popkov naj bi se razprle lepe modre vrtnice.

Modre vrtnice pa bodo samo prve v vrsti novih rož. Vlagatelji, ki so vložili milijone dolarjev v projekt, nameravajo osvojeno tehniko uporabiti tudi za stvaritev modrih nageljnjev in krizantem. To cvetje je ob vrtnicah v samem vrhu prodaje.

Ali bodo ljudje kupovali modre vrtnice, modre nageljne in modre krizanteme? Kot posebnost in redkost gotovo, vprašanje pa je, ali bo modra vrtnica kdaj lahko izrinila z vrha lestvice priljubljenosti rdečo vrtnico. Navsezadnje je rdeča vrtnica simbol ljubezni, modra pa kdove česa.

MiM

MINI ZANIMIVOST:

SOŠKA VELIKANKA

Največjo in najtežjo postrv, kar so jih kdaj potegnili iz slovenskih voda, so uplenili prejšnji teden v akumulacijskem jezeru Ajba na Soči. Soška postrv je tehtala 24 kg, dolga je bila 117 cm, obsega so ji namerili 73 cm, razpon repne plavuti pa je meril 28 cm. Po mnenju ribičev je bila riba stara okrog 12 let.

Kamnita knjiga

280 milijonov let stari sledovi živali

»To je tako, kot bi našli popolno enciklopedijo o življenju izpred 280 milijonov let,« je Jerry P. MacDonald navdušeno komentiral najdbo fosilnih sledov v skalah, ki so jih raziskovalci našli blizu Las Cruces v Novi Mehiki.

Gre za zares zanimivo paleontološko najdbo. V skalah so se ohranile fosilne sledi mnogih, predvsem seveda konjopinj, stonoge, praščurki in kopitaste rakovice. A ne samo to, v kamenju so tudi fosilni ostanki rastlin. Skratka, kamenje iz novomehiških gora je polno najraznovrstnejših sledov, nad katerimi se rado- stno srece paleontologov.

Prostor, kjer so našli te zanimive fosilne sledove, je bil nekdanj obalni pas, zato so se sledovi lahko ohranili.

Maraton je za ogrevanje

Ultra tekači so športniki izjemne vzdržljivosti — Večdnevni teki na progah, dolgih tudi več sto kilometrov

Za premnogega amaterskega tekača pomeni izjemen dosežek, če mu uspe preteči maratonsko progo. Kakšen napor je tek na velike razdalje, ni treba razlagati, saj smo vsi lahko videli prek televizijskih ekranov do skrajnosti izmučene atlete, ki so na cilju maratonskega teka od utrujenosti cepali kot muhe. Je kaj še bolj naporega v svetu teka?

Seveda je. So tekači, ki jim je maratonski tek le nekaj več kot dobro ogrevanja. To so tako imenovani ultra tekači, fantje jeklenih mišic in izjemne vzdržljivosti, ki tečejo na dvakrat, trikrat, štirikrat in petkrat daljših progah, kot je maratonska. Najbolj priljubljen izziv, s katerim se ultra tekači spopadajo, je tek na 100 milj, se pravi na 161 kilometrov.

Lani so v Združenih državah Amerike, kjer je ta nadvse naporni šport doma, priredili kakih 200 tekem v ultra teku, od teka na 50 milj pa vse do teka na 100 milj, ki je bil na sporedu ob koncu lanskega leta. 30 tekačev, ki so se udeležili poznodecembrskega ultra teka, je teklo okrog jezera blizu kalifornijskega mesta Sacramento. Progo so v povprečju pretekli v 144 urah, se pravi, da so tekli celih šest dni.

Če verjamate ali ne, ta izjemni šport, ki mu komajda še lahko rečemo šport, ima vse več privrženecv. Seveda med ultra tekači prednjačijo moški, vendar je med njimi tudi nekaj žensk. Zvezda ženskega neba je Eleanor Adams, 42-letna gospodinja in mati, ki je v šestih dneh pretekla progo, dolgo 866 kilometrov. Izjemna tekačica je tudi 68-letna Helen Klein, ki ima rekord v svojem starostnem razredu. Jeklena

Helena pravi, da jo bolj utruja, če mora ves dan sedeti, kot če preteče 50 milj.

Lani je Mednarodna atletska zveza za amaterje formalno priznala Mednarodno zvezo ultra tekačev. Privrženci tega športa nameravajo prodreti tudi v olimpijske arene, saj so že vložili zahtevo, da bi tek na 100 milj uvrstili na spored olimpijskih iger. Prvič bodo nastopili na olimpijskih igrah leta 1996.

Prav je, da se nekaj besed napiše tudi o nevarnostih ultra teka. Takšni izjemni naporji so seveda samo za povsem zdrave osebe, a še te ogrožajo poškodbe sklepov in mišičnih kit. Vendar pa športni zdravniki, kot je dr. Noel D. Nequin, trdijo, da med ultra tekači ni prav nič več poškodb kot pri drugih ljubiteljih teka.

Stari ljudje umirajo zato, ker niso več ljubljeni.

L. KOVAČIČ

Angažiranost iz slabe vesti vodi človeka iz napake v napako.

M. ROŽANČ

Želja po obvladovanju človeštva je otroška nava človeštva, želja po sožitju z naravo pa značilnost njegove zrelosti.

J. STRNAD

V nekaterih slabih knjigah manjkajo trije pogoji: ne pripovedujejo nobene zgodbe, v njih ni nobene strasti in niso v resnici povezane s pisateljem.

I. B. SINGER

Oblast. To je strast vseh strasti. Oblast oziroma politika je koncentracija življenja. Zato je oblast najmočnejša strast.

M. DJILAS

Plesi, bari, kavarne, muzika, vse to so samo sredstva, da človek ubeži brutalnosti življenja, da se premani preko resničnosti.

V. BARTOL

E. KOCBEK

Uhati grobovi

Koristno prisluškovanje na grobovih mafijcev

Malo je svetih stvari v italijanski mafiji, ena od njih pa je gotovo l'omerta — zakon molččnosti, ki prepoveduje izdajanje skrivnosti družinskih članov. Policija, ki se trudi, da bi zatrla to veliko zlo italijanske družbe, se zato pogosto znajde pred zidom molka, ko išče pomembne informacije. Vendar je neapeljski policiji uspelo, da so ji družinski člani mafijske »camorra« sami zblebetali pomembne stvari. Pri tem so policiji pomagali pokojniki, govorili pa so seveda žalujoci ostali.

Policisti so nastavili prisluškovalne naprave na grobove mafijskih šefov, ki so pokopani na pokopališču Ercolano, potem pa so pridno beležili, kaj so pokojnim šefom pripovedovali njihovi bližnji in daljni sorodniki. Med jokom vdov in mater je bilo slišati tudi načrte za krvava maščevanja in še marsikaj drugega za policijo nadvse koristnega. Po štirih mesecih prisluškovanja na grobovih so zbrali dovolj gradiva, da so lahko pristigli peruti lokalni mafiji.

Prisluškovati na grobovih gotovo ni lepo, vendar je ta akcija verjetno preprečila prenekateremu italijanskemu državljanu, da ni prezgodaj odšel na neposredni pogovor s pokojnimi mafijci.

vaša zgodba

Že kot štirinajstleten fantič se je Silvo zavedal, da na domači grudi kljub trdemu delu ne bo užival belega kruha. Tudi njegov oče je odšel s trebuhom za kruhom po svetu, v Ameriko. Obljubil je, da bo domov pošiljal zelene tolarje. Doma pa so nanj in tolarje zaman čakali žena in četvero otrok.

Silvo se je bil namenil k očetu v Ameriko, v deželo, kjer se cedita mleko in med, kakor je pisal oče. Mati je bila zaskrbljena nad sinovo odločitvijo. Hiša bo izgubila edine moške roke, ki bi se kako prav prišle pri težkih kmečkih delih, ko bo sin odrasel. Obenem pa je v sebi gojila upanje, da bo sin pripeljal moža domov, saj bo sta skupaj hitreje zaslužila dovolj za obnovo kmetije. Zato je nelahkega srca blagoslovila sina in ga odpravila na dolgo pot.

Čez Atlantik se je Silvo prepeljal z ladjo, ki je prevažala žito. Ko je stopil na ameriška tla, je takoj spoznal, da je pri-

šel v popolnoma nov, tuj in hladen svet. Z očetom sta bila dogovorjena, da se dobita v pristanišču. Sin je čakal in čakal, posedal na svojem težkem lesenem kovčku, toda očeta ni bilo. Zato se je kar sam odpravil po velikem mestu. Tudi vprašati ni mogel nikogar nič, saj ni znal jezika dežele.

Po naključju je srečal slovenskega izseljenca in z njegovo pomočjo je po napornem iskanju izvedel, v kateri tovarni dela njegov oče. Odšla sta tja, toda tam sta zvedela, da je oče pustil delo in pred kratkim odšel v drugo tovarno. Iskala sta ga še naprej, Silvo je v strahu razmišljal, da je oče morda hudo zbolel ali se poškodoval.

Ko so po naključju le prišli skupaj, je oče že na začetku pokazal, da sina ni vesel. Ni ga sprejel k sebi v svoje skromno delavsko prebivališče, pač pa mu je priskrbel stanovanje v zapuščenih delavski baraki.

»Če hočeš kaj boljšega, si pa sam poišči!« mu je dejal.

Ameriška zgodba

Tudi delo, ki ga je najprej dobil, je bilo zelo umazano in slabo plačano. Oče ga je zmerjal in poniževal, češ da se ne zna obnašati, kot je treba, da je len in da ga je sram pred sodelavci, da ima takega sina. Vendar je bil Silvo priden in pošten delavec. Mnogo noči je prejel v baraki, saj si ni znal razložiti očetovega vedenja. Izvedel je, da ima oče v Ameriki drugo žensko. Ko pa je oče odkril, da sin ve za njegovo nezvestobo, ga je pretepel in mu zabil, da ga bo ubil, če bo črnil le besedo materi in hčeram.

Silvo je redno pošiljal materi z znojem priborjene prihranke, oče pa se tako kot poprej ni zmenil za družino onkraj Velike luže. Še huje je šlo. Oče je začel piti. Kadar mu je zmanjkalo denarja, je nadlegoval sina za denar. Za Silva je postalo pretežno vzdrževati domače, sebe in še očeta, zato si je priskrbel drugo delo in drugo prebivališče. Dobil je tudi nekaj prijateljev, da se ni počutil

tako osamljenega. Zavzeto se je učil tudi angleščine. Počasi in s trdnjo voljo do dela in življenja in s pomočjo prijateljev, si je za silo uredil življenje in še toliko zaslužil, da je redno pošiljal domov lep kupček denarja.

Kmalu so očeta zaradi pijančevanja vrgli iz službe in zapustila ga je tudi tista ženska. Silvo je dolgo prepričeval očeta in ga končno tudi prepovobil, da se je vrnil domov na grunt. Tako je vsaj umrl na domači zemlji. Pijači se namreč ni odrekel. Pil je vse do zgodnje smrti.

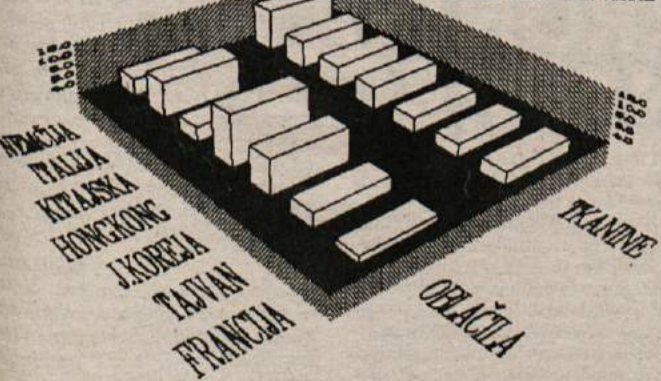
Silvo se je po več letih dela in življenja v Ameriki ponesrečil. Odrezali so mu roko. Kot invalid se je vrnil v rodno kraje in se lotil zapuščenega grunta. Velikokrat se je spomnil na daljnjo Ameriko in vsakič ga je prešinila misel: Amerika je mnogim omogočila lepo življenje, še več ljudem pa je uničila grunte, družine in življenja.

MAJA

svet v številkah

SEDEM NAJVEČJH

izvoznikov tkanin in oblačil

Svetovni trg tekstila je krut in boj na njem trd. V ospredje se vse bolj vrvajo tekstilci in konfekarji z Vzhoda in izrinjajo tradicionalne gospodarje tega trga. Med deset največjih izvoznikov tkanin in oblačil se je uvrstila kar četverica vzhodnjakov s Hongkongom na čelu. Sicer pa si oglejte graf, ki prikazuje največje svetovne izvoznike tekstila in oblačil, višino stolpcev pa predstavljajo milijarde dolarjev.

Pešca po nezgodi vrgel v potok

Marko Rešetič iz Mršče vasi pri Šentjerneju do smrti povozil pleterskega meniha, nato pa truplo zvelkel do potoka — Dve leti zapora

NOVO MESTO, ŠENTJERNEJ — Nemalo razburjanja, govoric in ugibanj je v šentjernejskem koncu predlanskega novembra zakrivila smrt pleterskega meniha Jose Marcikiča, katerega so 19. novembra 1989 našli mrtvega v potoku, ki teče ob cesti med Šmarjem in pletersko kartuzijo. Skrivnost je še istega dne pojasnil danes 25-letni Marko Rešetič iz Mršče vasi pri Šentjerneju, ko se je oglašil na tamkajšnji postaji milice.

18. novembra 1989 je Rešetič skupaj s prijateljem Janezom Bregarjem in Damjanom Goriškom urejal smučiče na Javorovici. Med delom so popili tudi nekaj vina in žganja, toda nihče ni bil zavoljo tega vinjen. Opravilo so končali okoli 17. ure, ko je Gorišek na traktor naložil delovni stroj in se z njim odpravil v dolino, za njim pa sta z osebnim avtomobilom, proti domu krenila Rešetič in Bregar. Še na Javorovici sta traktor prehitela in se spotoma ustavila še v neki zidanci, okoli 18.30 pa v trdi temi nadaljevala vožnjo domov. Bregar je kot sopotnik zaspal, Rešetič pa je za krmilom vozila nekoliko preveč pritiskal na plin. Za pleterskega meniha Jose Marcikiča, ki se je prav tako vračal v kartuzijo, je bilo to usodno.

Na 5,10 metra široki cesti med Šmarjem in kartuzijo je osebni avto z registrsko oznako NM 401-52 v nepreglednem levem ovinku zavoljo prehitre in neprevidne vožnje v slabo vidnih vremenskih razmerah zaneslo na desno, koder je prav takrat hodil Marcikič.

Vozilo ga je zblo na parkirišče, toda Rešetič se za nezgodo ni zmenil. Sopotniku, ki ga je pok prebudil, ni povedal ničesar, pač pa je vožnjo nadaljeval do samostana, tam Bregarja odložil in se šele nato vrnil na mesto nesreče. Pešca je našel negibnega, otipal mu je puls in ga potem, ko se je prepračil, da je mrtvec, zvelkel na zelenico. Pobral je njegovo vrečko, v kateri sta bili dve knjigi ter

škatala s hostijami, in vse vrgel v svoj avtomobil. Slednjega je tudi pregledal, in ko je videl, da na njem ni vidnejših poškodb, se je odpeljal nazaj do kartuzije. Tam je pomagal s traktorja razložiti delovni stroj, po končanem delu pa je Bregarja odpeljal domov. Vest mu tudi takrat ni dala miru, znova se je vrnil do mesta trka in, da bi nesrečo kar najbolj prikriji, menihovo truplo z zelenice zvelkel do 42 metrov oddaljenega potoka ter ga tam z nasipa porinil v vodo.

Šele ko je opravil tudi to, se je Rašetič odpravil domov. Okrvavljene hlače je namočil, knjige je vrgel v peč za centralno kurjavo, škatala s hostijami pa spravil v svojo omaro. Noč je bila zanj moreča in težka, h končni odločitvi pa je bržkone pripomoglo tudi spoznanje, da avto vendarle ni nepoškodovan, na njem je manjkalo nekaj laka. Tako je že zjutraj o večernem dogodku spregovoril z očetom; ta je nesrečo nato prijavil šentjernejskim milicnikom. Kasnejša obdukcija je pokazala, da je bil Marcikič mrtev na mestu trčenja, poškodbe so bile hude, med drugim je imel prelomljeno lobanjo, obtočeno srca, da ne naštevamo vsega.

Marko Rešetič je moral pred nekaj dnevi pred sodnike. Olajševalnih okoliščin — če seveda odštejemo njegovo dosedanje pošteno življenje in obžalovanje dogodka — je bilo malo, cesti je namreč poznal, vozil je tudi z dolgimi lučmi, tako da ob normalni vožnji ne bi smelo priti do nesreče. Sodnikom je si-

cer trdil, da je bil vinjen, da je bilo takšno stanje krivo vsega, tudi tega, kar je storil po nesreči, toda ne le izjave prič, pač pa tudi njegovo ravnanje po nezgodi, ki jo je hotel prikriti, kažejo, da ni bil vinjen, čeprav so med delom na Javorovici tudi pili. Prav nikakršnih znakov zmedenosti in pretresenosti ni kazal po nezgodi, priče so vedele povedati le, da je bil nekaj bolj redkobeseden kot običajno. Po mnenju sodišča je torej šlo za nehumano in brezčutno ravnanje, storjeno hladnokrvno in razsodno. Senat novomeškega temeljnega sodišča, ki mu je predsedovala Ljuba Tiran, je Rešetiča ob vsem tem obsodil na 2 leti zapora, v izrečeno kazen pa mu je vstrel tudi pripor, v katerem je bil med 19. novembrom in 4. decembrom 1989. Sodba, ki Rešetiču prinaša tudi varnostni ukrep prepovedi vožnje motornih vozil B-kategorije za dobo šestih mesecev, še ni pravomočna.

B. BUDJA

Zadnja žrtev v Gradcu

74-letna Danica Jurejevčič je bila zadnja lanska žrtev dolenjskih cest

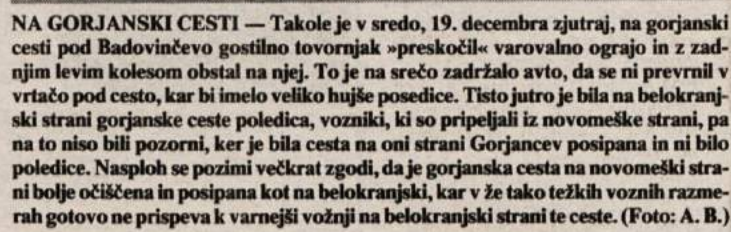
GRADAC — Čeprav je za namo že več kot teden dni novega leta, dolenjske ceste doslej še niso zahtevale smrtnih žrtve. Bo torej letošnja črna bera manj črna od lanske, ki jo je zaključila prometna nezgoda, do katere je prišlo 27.

VLOM V ŠOLO

MIRNA — V noči na 29. december so neznan storilec vlomil v osnovno šolo na Mirni pri Trebnjem. Vlomilski pohod jim je prinesel plen v vrednosti desetih tisočakov.

IZGINILO ORODJE

STRAŽA — V noči na lanski 28. december je nekdo vlomil v delavnico vzdrževalcev straškega Novolesa. Odnesel je večjo količino orodja, tako da je Novoles oškodovan za 10 tisočakov.

NA GORJANSKI CESTI — Takole je v sredo, 19. decembra zjutraj, na gorjanski cesti pod Badovinčevim gostilno tovarnjak »preskočil« varovalno ograjo in z zadnjim levim kolesom obstal na njej. To je na srečo zadržalo avto, da se ni prevrnil v vrtačo pod cesto, kar bi imelo veliko hujske posledice. Tisto jutro je bila na belokranjski strani gorjanske ceste poledica, vozniki, ki so pripeljali iz novomeške strani, pa na to niso bili pozorni, ker je bila cesta na oni strani Gorjanec posipana in ni bilo poledice. Nasploh se pozimi večkrat zgodi, da je gorjanska cesta na novomeški strani boljše očiščena in posipana kot na belokranjski, kar v že tako težkih voznih razmerah gotovo ne prispeva k varnejši vožnji na belokranjski strani te ceste. (Foto: A. B.)

NA PREHODU ZBILA OTROKA

NOVO MESTO — 24-letna Mojca Purkat iz Dolenje vasi se je 3. januarja okoli 14.30 peljala z osebnim avtom po Cesti herojev iz Ločne proti centru mesta. Ko je pred osnovno šolo Katje Rupena pripeljala do zaznamovanega prehoda za pešce, vozila ni ustavila, čeprav je takrat cesto prečkal 10-letni Jure Simčič iz Novega mesta. Otroka je zadel in zbil po vozišču, na srečo pa se je Jure le laže ranil in se zdravi v novomeški bolnišnici.

HUDO RANJEN MOTORIST

ČRNOMELJ — 1. januarja nekaj čez polnoč se je 38-letni Anton Gimpelj iz Črnomlja peljal na motornem kolesu po Ulici 21. oktobra od križišča s Kolodvorsko cesto proti Lokvam. Zaradi prehitre vožnje ga je pri stanovanjskem bloku zaneslo v levo na pločnik, kjer je trčil ob rob, voznika pa je vrglo na dovozno pot. Obležal je hudo ranjen, zdravi pa se v novomeški bolnišnici.

OSTAL BREZ AVTOMOBILA

DVOR, ČRNOMELJ — Zadnje noč minulega leta je 26-letni Gregor Grum z Dvora ostal brez osebnega avtomobila, ki je nosil registrsko oznako NM 125-510. Kdo se vozi z njegovim avtom, miličniki še ugotavljajo. Manj sreče pa je imel zmkavt, ki je skušal v Črnomlju ukrasti avtomobila Mirka Sladiča in Petra Starešiniča, vendar pri vezavi žic za pogon motorja ni bil najbolj spreten in natančen.

OBJESTNEŽI NA DELU

NOVO MESTO — Več lastnikov osebnih avtomobilov se je zadnje decembrske dni oglašilo pri miličnikih. Martin Ambrožič iz Zapuž pri Šentjerneju je prijavil, da je nekdo z njegovega vozila odvil obe zunanji vzvratni oledali, medtem ko je nekdo Metličanoma Nikolai Hrenu in Vjekoslavu Matjažu ogledala z avtomobilov kar potrgal. Trebanjskim miličnikom pa je Ana Grivec iz Češnjekva potožila, da ji je nekdo predri gumni na avtomobilu, možje postavbe so dejanja osumili 35-letnega J. U. iz Gornjih Ponikev.

NOČNI OBISK

VELIKA LOKA — V noči na 2. januar je nekdo vlomil v gostinski lokal Lipa v Veliki Loki pri Trebnjem. Odnesel je 1.700 dinarjev gotovine, več zavitkov cigaret, nekaj vžigalnikov in drugih predmetov. Lastnica Hermina Kastelic je oškodovana za vsaj 3 tisočake.

OKRADENA BULDOŽERJA

HUDEJE — Še neznan storilec je v času med lanskim 26. decembrom in letošnjim 3. januarjem vlomil v buldožerjo novomeškega Vodnogospodarskega podjetja, ki sta stala na travniku blizu vasi Hudeje. Nepripadno je ukradel več delov in rezervno orodje, tako da je skupne škode za okoli 20 tisočakov.

GORELO V NOVI OBJEKTU

KOČEVJE — V novem objektu na kmetijski farmi v Livoldu je 21. decembra ob 5.40 izbruhnil požar. Zgorela je izolacija v oddelku toplotne črpalke in električna izolacija pri boilerih. Najverjetneje je bila vzrok požara okvara na stikalno enega izmed boilerjev, saj so se ta stikala že prej večkrat pokvarila. Škode je za okoli 200 tisoč dinarjev.

»Ponarejeni zapisnik« pred sodiščem?
Črnomaljši zaradi obrekovanja v Kaju poslali tožilcu ovadbo

ČRNOMELJ — Na seji zborov tukajšnje občinske skupščine je vodstvo skupščine občine delegate seznanilo s prispevkom z naslovom »V občini Črnomelj ponarejajo zapisnike«, objavljenim v Kaju. Prispevek se nanaša na zapisnik seje občinske skupščine, ki je bil zaradi tega, ker je zatajila tehnika, nekoliko pomanjkljiv in so ga delegati zavrnili. Vendar pa so s pomočjo prizadetih delegatov na občini do naslednje seje sestavili verodostojen zapisnik.

Ker so v prispevku — kot so navedli občinski možje — dejstva, ki ne ujemajo, so želeli v Črnomlju priti v stik s podpisano »avtorico« prispevka, vendar jim to po nekajkratnih poskusih ni uspelo. Poudarili so tudi, da niso imeli nikakršnih slabih namenov v zapisnikom, toda članek v Kaju je poln nekorektnega in zlonamernega podtikanja. Med drugim je bilo zapisano, da je »nekdo« zavestno ponaredil zapisnik. V Črnomlju pa se sprašujejo, kakšen smisel bi imelo ponarejanje, ko pa delegati dobijo v roke vse zapisnike. Povrh tega je bil takrat, ko je bil članek v Kaju objavljen, zapisnik še v proceduri oz. sprejemanju.

Na črnomaljski skupščini občine so pričakovali, da bo sporni prispevek v Kaju demantiran, ker pa se to ni zgodilo, so tožilcu poslali kazensko ovadbo zaradi obrekovanja skupščine občine in njenega predsednika.

M. B.-J.

PREZGODAJ ZA VOLANOM TRAKTORJA

ČRNOMELJ — Ko so črnomaljski delegati razpravljali o šolstvu, je eden od njih predlagal, naj bi v šole uvedli tudi kmetijsko vzgojo. Otroci pa naj bi se seznanili tudi z vožnjo s traktorjem, saj kmetički otroci najpogosteje kot šestšolci, mnogi pa že precej prej vozijo traktor. Vladka Škof z Zavoda za šolstvo je pojasnila, da imajo starši, krajevne skupnosti ali podjetja pravico predlagati, da poleg obveznega programa izvajajo v šoli še dodatnega, ki pa morajo tudi plačati. Sicer pa je potrebno upoštevati otrokove sposobnosti in vedeti, kdaj je pravi čas, da lahko sede za volan traktorja. Osmošolci sicer že lahko opravljajo izpite za vožnjo s kolesi z motorjem, bolje pa bi bilo, da bi bilo manj otrok, ki bi vozili traktor, preden dozori.

PREDNOVOLETNI VLOM

KOČEVJE — Za novoletno praznovanje so se ljudje različno zalozili z dobrotami. Najbolj poceni pa so se neznan storilec, ki so v noči od 30. na 31. december vlomili v trgovino v Štalcerjih. V notranjost so prišli tako, da so razbili okno. Odnesli so večjo količino suhomesnatih izdelkov, alkoholnih pijač, cigaret in drugega v skupni vrednosti okoli 30.000 din.

Mati »zaslužna« za sinov pobeg

Karolina Koca je morala pred sodnike, ker je sinu omogočila pobeg izpred razpravne dvorane novomeškega sodišča — Pogojna kazen

NOVO MESTO — Težko je določiti, kje so meje materinske ljubezni, toda 44-letna Karolina Koca iz romskega naselja Lokve pri Črnomlju je lanskega 12. junija zanesljivo stopala preko njih. Tege dne bi moral na zatožno klopo novomeškega temeljnega sodišča sedeti mladotletni sin, obtožen vrste kaznivih dejanj, ki je še kot otrok lanske jeseni v pičem mesecu zakrivil več deset tatvin in vlomov.

Tako je imel med drugim na vesti vlome v viniško pošto in tamkajšnje ekspoziuro Ljubljanske banke, da številih nočnih obiskov vrtcev in šol po Beli krajini ne omenjamo. Samo v tistem mesecu naj bi s tovrstnimi dejanji — nekaj jih je zagrešil ob pomoči dveh sovrstnikov iz romskega naselja Lokve, M. D. in I. B. — povzročena škoda je znašala več deset tisočakov. Fant je mozem postavil padel v roke ob zadnjem podvigu, vlomih na Vinici, ko so miličnikom in kriminalistom pri prijehu pomagali tudi občani. Nič ne bo narobe, če zapišemo, da je prav mladoletni J. K. v dobršni meri prispeval k predlanskemu in lanskemu porastu kaznivih dejanj na območju novomeške UNZ,

S tatovi žag v novo leto

Tatvine tudi v prvih novoletnih dneh — Marjan Redek kar ob sto tisočakov

NOVO MESTO — Prvi »pozdrav« novomeškim miličnikom in kriminalistom v novem letu so namenili tatovi žag. Serija vlomov in krajev v lanskem letu jim očitno ni bila dovolj, s tovrstnimi opravili so sklenili nadaljevati tudi letos. Leto 1990 so končali z obiskom nezaklenjene garaže Antona Kobeta s Pristave in mu zmaknili motorno žago Stihl 48, vredno vsa 7 tisočakov, še pred tem pa so obiskali Alojza Okleščena iz Verduna pri Novem mestu in mu ukradli motorno žago Dolmar 11, vredno 7.500 dinarjev. Prve dni letošnjega leta, točneje med 2. in 4. januarjem, so bili zmkavti znova na delu. Vlomili so v zidnico v Gra-dišču, last Marjana Redka z Vinje Gori-

čal pred stavbo zavarovalnice Triglav, kjer so ga znova prijeli.

»Bilo mi je krivo, ker je bil zaprt le moj sin, ostala dva, ki sta tudi kradla in vlamljala, pa ne. Zato mi je prekipeo,« je svoje početje pred dnevi razlagala sodnikom Karolina Koca, mati kar devetih otrok. Dejanje je priznala, to ji je ob dosedanjih nezakaznanosti in skrbi za veliko družino senat novomeškega temeljnega sodišča štel v olajševalno okoliščino. Izrekel ji je kazen petih mesecev zapora, pogojno za dobo enega leta.

B. B.

Iz sukniča izginil blanket čekov

NOVO MESTO — Vsi opozorila, kako prijavljati so zadnje čase med zmkavti čeki, očitno ne jemljejo dovolj resno. 40-letni Miran R. iz Družinske vasi sodi mednje, svojo neprevidnost zna drago plačati.

Lanskega 28. decembra med 14.30 in 14.55 je nekdo stopil v odklenjeno pisarno v pritličju zgradbe skupščine občine Novo mesto, tam segel v sukničo na obešalniku in iz njega zmaknil čekovno knjižico z osemnajstim čeki Ljubljanske banke, osebno izkaznico in kartico žiro računa. Miran R. lahko sedaj s strahom pričakuje izpiske o stanju na njegovem tekočem računu in upa, da zmkavt ne bo preveč razsipen.

IZGINILO MESO IN PIJAČA

PREČNA — V noči na 30. december je nekdo vlomil v bife na letališču v Prečni in odnesel več mesa in žganih pijač. Lastnik lokala Jože Zanoški z Mestnih njiv v Novem mestu je ob vsaj 4.000 dinarjev.

PO DOLENJSKI DEZELI

- Slabo se je letošnje leto pričelo za 21-letnega Payla K. iz Črnomlja. V leto 1991 je namreč stopil brez dveh zob, ki so mu jih neznan izbili na parkirišču pred semiškim hotelom vsega uro potem, ko je nazdravil novemu letu.
- Dolenjske prekajevalnice ta čas obratujejo s polno paro. Tudi tista v Čurilah, last Marije V., ki pa je božične in novoletne praznike pričakala z nepojasnjenim manjkom desetih salam. Njihovo kalorično vrednost so policaji ocepili na dva tisočaka.
- Nekdo si je v novoletni noči po naporom krokanju zaželel svežega domačega mleka. Stopil je do zbiralnice mleka v Nestopli vasi ob cesti med Semičem in Ručetno vasjo ter meni nič tebi nič odnesel dve 30-litrski kanti. Dovolj za nekajkratno temeljito izpiranje želodca.
- V Karteljevem je ob avtocesti Ljubljana—Zagreb zadnje lanske dni stal v okvari avtobus zadrškega podjetja Croatia Line; nekdo je iz njega v zavetju noči zmaknil tahograf. Pri šoferju avtobusa ima tatič v dobrem — tako pravijo dobro poučeni viri — dva špicarja.

KRONIKA NESREČ

ŠTIRJE RANJENI PRI TRČENJU — 30. decembra lani okoli 21. ure se je 20-letni Slavko Bele iz Petelinjka peljal z osebnim avtom VW 1300 po lokalni cesti iz Stopič proti magistralni cesti med Metliko in Novim mestom. Zaradi prevelike hitrosti ga je v Črmošnjah pri Stopičah v ovinku zaneslo na levo stran ceste, po njej pa je prav takrat z golfov pripeljal nasproti 28-letni Zvonko Udovč iz Stopič. Navzlic zaviranju in umikanju sta vozili silovito trčili. Pri tem se je hudo poškodoval Beletov 17-letni sopotnik Tomaž Šobar iz Novega mesta, laže pa Udovčeva 25-letna žena Danica ter otroka, enoletna Lea in triletna Tamara. Škode na zviti pločevini je bilo za 50 tisočakov.

Z AVTOM IZRUAL MACESNO-VO DREVO — 27-letni Boštjan Zgonc iz Šentruperta se je 29. decembra lani peljal z osebnim avtom R-5 Campus iz Mokronoga proti Puščavi. Ko je v Martinji vasi pripeljal v pregledni levi ovinek, ga je zavoljo prevelike hitrosti zaneslo na lokalno cesto za Martinjo vas, od tam pa na travnik, kjer je tresčil v macesen. Udarec je bil tako močan, da je drevo izruval. V nezgodi se je hudo poškodovala sopotnica, 25-letna Darja Brate z Mirne, ki so jo po nudi prvi pomoči v trebanjskem zdravstvenem domu odpeljali na zdravljenje v Klinični center Ljubljana. Materialne škode je za 100.000 din.

Velodrom pelje v svet

Novomeški kolesarji sprejeli sklep, da mestu predlagajo organizacijo svetovnega prvenstva

NOVO MESTO — Bo lanski 26. december ostal zapisan v zgodovini novomeškega in slovenskega kolesarstva kot prelomen mejnik? Tega dne so namreč člani izvršilnega odbora KD Krka po temeljitih premislekih, tehtanju argumentov in dolgotrajnem »otipavanju« naposled sprejeli sklep, da novomeškemu izvršnemu svetu ponudijo, naj bo dolenska metropola prirediteljica svetovnega mladinskega kolesarskega prvenstva leta 1994.

Ideja ni nova, v glavah dolenjskih kolesarskih delavcev je zorela že nekaj časa, pravijo, da je naposled dozorela. Za to imajo več razlogov. Prvi je zagotovo v izredni kvaliteti novomeškega mladinskega kolesarstva, ki ima samo za letošnje svetovno prvenstvo med 11. in 27. julijem v ameriškem Allentownu kar šest kandidatov. Drugi je v lani osvojeni prvi jugoslovanski kolesarski medalji na svetovnih prvenstvih ali olimpijskih igrah, ki je bila skovana kje drugje kot v Novem mestu. Tretji je seveda v afirmaciji in spodbudah, ki bi jih bilo ob takšni prireditvi deležno Novo mesto na vseh področjih, omenimo le turizem, gospodarstvo, obrt. Četrti in ne zadnji je, da bi Novo mesto naposled dobilo velodrom

MED KANDIDATI ZA SVETOVNO PRVENSTVO — Uroš Murn (levo) in Andrej Gimpelj sta med tistimi, ki bodo jutri nosili glavno breme novomeškega kolesarstva. Hkrati sta tudi kandidata za nastop na letošnjem svetovnem mladinskem prvenstvu v ameriški Pensilvaniji, kjer novomeški kolesarji niso brez možnosti, da znova presenetijo.

na Loki, z njim pa neke vrste mestno areno za šivilne prireditve. Tako rekoč preko noči se lahko velodrom spremeni v mesto za koncerte za nekaj tisoč obiskovalcev, v teniško areno, nemara drsališče. Jasno, da bi z njim največ pridobilo kolesarstvo; ni od večeraj ideja o ligi kolesarskih mest z velodromi med Slovenijo, Koroško, Furlanijo — Juljsko krajino in Bavarsko.

Kolesarji so se torej odločili, na potezi je mestni izvršni svet. Ni pa odveč dodati, kako je bilo eno od vodil k takšni odločitvi to, da mora biti prireditev organizirana po sistemu »samofinanciranja«. Svetovno prvenstvo mladink in mladincev vsako leto privabi blizu 40 reprezentanc, vse si stroške nastopa in bivanja krijejo sami, organizator nosi le stroške organiziranja dirk in sodniške službe. Ni vrag, da tega denarja ne bi zbrali z lastnim marketingom, pravijo v KD Krka, kjer na tem področju niso brez izkušenj. Problem zase pa je seveda vprašanje velodroma. Z rezultati in delom so si ga novomeški kolesarji zaslužili že zdavnaj, toda eno so želje, drugo pa čas, v katerem živimo. Če hočemo prvenstvo, potrebujemo velodrom, slednji brez pomoči mesta ne bo zrasel. Pa četudi bi bilo dovolj, da do leta 1994 na Loki dobimo le dirkališ-

• Letošnje svetovno mladinsko prvenstvo bo med 11. in 27. julijem v Allentownu v ameriški Pensilvaniji. Direktor jugoslovanske reprezentacije je Jože Majes, zanesljiva potnika sta že Štangelj in Mrvar, med kandidati pa so še Majde, Murn, Filip in Gimpelj. Trener ekipe je Janez Jagodič, odveč pa je verjetno dodati, da so vsi člani KD Krka.

čno stezo in razsvetlavo. Kajti tudi drugod so takšne objekte gradili po etapah. Slej ko prej pa bodo računice in interesi mesta tisti, na podlagi katerih bo odločil novomeški izvršni svet. Nemara mu je lahko pri tem v skromno oporo še spoznanje, da z novomeškim kolesarstvom doslej še ni imel slabih izkušenj, prej nasprotno.

B. BUDJA

Zmago zapravila igra ob mreži

Nenadejan Pionirjev poraz v 13. kolu A 2-odbojarske lige — Le en razpoložen tolkač premalo za uspeh — Še vsega 2 točki naskoka

NOVO MESTO — Drugi niz, ki je trajal domala 50 minut, je bil odločilen za končni razplet sobotne tekme 13. kola prvenstva v A 2-zvezni odbojarski ligi med novomeškim Pionirjem in subotičkim Spartakom. S precej srečo so ga dobili Subotičani. Novomeščani se po šoku niso več pobrali in načrtovani točki sta splavali po vodi. Gostje so se tako pionirjevem oddolžili za poraz v prvem delu prvenstva, s tem pa tudi poskrbeli, da bo dvokrožni obračun najboljših štirih ekip za prvi dve mesti, ki vodita v A 1-zvezno ligo, do konca izenačen in negotov. Pionir je seveda izpustil iz rok priložnost, da si to mesto zagotovi že v soboto, namesto pričakovanih šestih ima sedaj pred zasledovalci pihi dve točki naskoka.

Sobotni poraz Pionirjevih odbojkarjev je zaslužen. Povsem drugače bi bilo, ko bi imela ekipa vsaj še enega Bojana Brulca, tako pa je slednji odigral tako rekoč simulantno proti izredno borbenim gostom. Novomeščani v soboto niso imeli igralca na mreži, Joco Povšič je poškodovan, Petkovič je povsem izven forme, Brulec sam ob posameznih prebliških Jovića Spartaka ni mogel premagati. To pa je tudi poglaviti vzrok novomeškega neuspeha. Nemara mu lahko prištevamo še nekaj nerazumljivih potez trenerja Leszka, mednje zagotovo sodi tudi ta, da je v odločilnih trenutkih drugega niza poskušal s Petkovičem, za katerega je vedel, da je izven forme; prav Petkovič pa je tudi zapravil zanesljivo zaključno žogo. In kako je potekala sobotna tekma?

V prvem nizu so pionirjevci igrali s polletom, domiselno in učinkovito, Jovič, Marič, Gavrilovič, Brulec, Mestnik in Smrke so set zanesljivo dobili. Toda namesto da bi v takšnem slogu nadaljevali, so v drugem nizu obstali, gostje so povedli že s 7:1. Takrat pa se je pričela drama, kakršnih je bilo malo v športni dvoranji pod Marofom. Ob bučnem spodbujanju gledalcev so Pionirjevi igralci od minute od minute zmanjševali prednost gostov, rezultat so naposled pri 12:12 tudi izenačili in celo povedli. Boj za vsako žogo je bil ogorčen, odločali so živci. Kazalo je, da bodo Novomeščani imeli boljše. Pri 14:13 so imeli kar dve zaključni žogi: prva je splavala po vodi, ko je Brulec udarec za las zgrešil rob igrišča, drugo, domala stodostotno, je zapravil Petkovič. Maščev-

liko ali malo? Če bodo pionirjevci na tej prednosti delali kakršnekolik izračune, potem bolje, da je ne bi imeli.

B. BUDJA

BREZ PRAVE IGRE OB MREŽI — Novomeški odbojkarji so v sobotnem derbiju 13. kola prvenstva v A 2-zvezni ligi ostali prazen rok. Zmaga subotičkih odbojkarjev je zaslužena, Novomeščane so nadigrali predvsem ob mreži, kjer pionirjevci z izjemo Brulca in delno Jovića niso imeli učinkovitega orpžja. Začuda se je trener Leszek v bodršem delu tekme odrekel tudi pomoči Mestnika, ki ga vidimo med eno sobotnih uspešnih akcij. (Foto: B. B.)

ŠPORTNI KOVEMTAR

Napake stare, obleka nova

Pomisliki ob osnutku predloga novega nacionalnega športnega programa — Napake 1977?

KOČEVJE — Čeprav v Ribnici in Kočevju še zmeraj niso pripravili javne razprave o osnutku predloga Nacionalnega športnega programa, ki ga je posredovala novoustanovljena Športna zveza Slovenije, je med tukajšnjimi vodilnimi športniki delavci opaziti vidno vznemirjenje.

Predlog, ki prihaja iz Ljubljane, je v mnogočem sporen. Se posebej veliko glavobolov povzroča klubom, ki danes tekmujejo v območjih in drugih republiških ligah, saj jim ne prinaša prav nikakršne perspektive. Tekmovanje v takšnih ligah naj bi bilo zgolj rekreacijsko; to pomeni, da bi bili klubi, ki v njih tekmujejo, od denar, ki ga sicer dobivajo iz proračunskih sredstev. Slednja naj bi ostala predvsem za programe in športne panoge, ki so sposobni oblikovati in vzgojiti vrhunškega športnika. Bojazen, da bi na ta način v mnogih krajih izgubili množičnost, ki je ena od poti do kvalitete, je po-

vsem upravičena. In predvsem za to gre Kočevcem, kajti prav nič jih ne moti tisti del nacionalnega programa, ki govori o rezanju sredstev, kajti brkone njihovi klubi, ki tekmujejo v republiških in zveznih ligah, edini v Jugoslaviji delajo in živijo na docela amaterskih tleh. Športniki od sporta ne dobivajo prebite pare, s športom so povezani z drugačnimi vezmi.

In ne nazadnje: hote ali ne hote se v spomin prikrade leto 1977, ko je Slovenija v obliki tako imenovanih »Portoroških sklepov« dobila v mnogočem podoben nacionalni športni model, ki je množičnost žrtvoval na oltar vrhunškega športa. Toda če druga ne, se za oceno smotnosti in koristnosti istega programa vprašamo, koliko vrhunskih ekip in posameznikov je od leta 1977 do danes imela Slovenija? Odgovor pove veliko tega.

M. GLAVONJIČ

Kratke iz Ribnice in Kočevja

• V nedeljo, 13. januarja, bo v Celju republiški finale mladinskih rokometnih ekip. Kot je bilo moč pričakovati, bodo v Celju igrali tudi mladi rokometarji ribniškega Inlesa Rika, rojeni leta 1971 in mlajši. Ribničani so na predtekovanju, ki je bilo na njihovem igrišču, ugnali škofjeloški Šešir z 22:15 in Trebnje z 20:14, medtem ko so Trebnjani izgubili srečanje s Šeširjem s 13:15.

• Kar 35 ekip je nastopilo na malonogometnem turnirju Ribnica 90. Prikazane igre so bile kvalitetne in tudi dokaj izenačene, prvo mesto na turnirju pa je osvojila ekipa ljubljanskega Bolera, ki je v finalnem srečanju s 6:4 premagala ekipo ribniškega Diska Jutro.

• V približno enakem času je bil priložnostni turnir v brčanju tudi v Kočevju. Nastopilo je 12 ekip, prvo mesto pa je pripadlo domačemu Stadionu, ki je v finalu s 6:3 ugnal Avtobom.

• Sodelovanje kočevskih in delniških kegljčev traja že leta, nič čudnega torej, če so Kočevci med novoletnimi prazniki nastopili v Delnicah na turnirju kluba, ki je slavil 2 desetletja obstoja. V moški konkurenci je druga ekipa Kočevja osvojila četrto mesto, dekleta pa so bila druga.

• Velik uspeh nogometašev Kočevja, ki so v ljubljanski medobčinski ligi osvojili prvo mesto, so dopolnili še mladinci, saj so jesenski zmagovalci republiške lige. Če druga ne, je torej že sedaj moč zanesljivo reči, da je kočevski nogomet na najboljši poti, da si povrne nekdanji ugled.

M. G-č.

PRVI TURNIR IVIČU

KOČEVJE — Letošnjega prvega vikend šahovskega turnirja, katerega pokrovitelj je bil Trgopromet Kočevje, se je udeležilo 32 igralcev, zmagal pa je Slobodan Ivič. Z enakim številom točk se je na drugo mesto uvrstil mladinec Uroš Kobe iz Starega trga, tretji je bil Žilevski, četrti Podkontrnik itd. Slednji vodi tudi v tekmovalstvu za prehodni pokal »Bela trdnjava«. Naslednji turnir bo 3. februarja.

I. STANIČ

BRICALO DVAJSET EKIP

KRIŽE — NK Križe je pred dnevi pripravil novoletni turnir v malem nogometu, na katerem je nastopilo 20 ekip. Zmagala je vrsta Diska Jutro iz Kočevja, ki je imela tudi najboljšega strelca in igralca turnirja, druga je bila Restavracija Goga iz Ozlja, za katero je branil najboljši vratar, medtem ko je bila vrsta Brez panike iz Črnomlja tretja, domača vrsta Mladosti pa četrta.

J. FABINA

IZŽREBANIH PET SREČNEŽEV

NOVO MESTO — Tistim, ki so sodelovali v lanski anketi Dolenjskega lista ob izbiranju najboljšega športnika, športnice in ekipe Novega mesta za leto 1990, smo dolžni še imena srečnežev, ki smo jih izžrebali iz kupa prispelih glasovnic. Te dni bodo po pošti prejele monografijo Leona Stuklja: Fani Selan iz Novega mesta, Helena Marinč iz Stopič, Antonija Sodja iz Celja, Simona Rangus iz Dolenjskih Toplic in Katarina Gregorič iz Novega mesta.

I. STONIČ

Nekaj medalj tudi na Dolenjsko

V Portorožu bodo jutri proglasili republiške prvake v avto-moto športu — Priznanja tudi za dosežke na državnih prvenstvih

PORTOROŽ — V portoroškem hotelu Palace bo jutri slovesnost, na kateri bodo proglasili slovenske prvake v avto-moto športu za leto 1990, hkrati pa podelili priznanja za dosežene uspehe na državnih prvenstvih. Tradicija je že, da tovrstne svečanosti ne minejo brez dolenjskega zastopstva, jutrišnji dan na srečo ne bo nikakršna izjema.

Med cestnohitrostnimi motociklisti je naslov republiškega prvaka v kategoriji do 175 kubikov znova osvojil Robert Hmeljak, v razredu do 125 ccm je bil Alojz Pavlič tretji, enako kot Lovro Mervar (vsi AMD Novo mesto) v razredu do 250 ccm, medtem ko je Trebanjčan Brane Rokavec v kategoriji do 80 kubikov osvojil bronasto medaljo. Hmeljak je osvojil zlato odličje tudi v državnem merilu, Brane Rokavec pa je v svoji kategoriji do 80 ccm osvojil celo srebro za Domžalčanom Pintarjem in pred Sovičem (AMD Slovenj Gradec).

Med motokrosisti so Brežičani tudi lani ostali tako v republiškem kot v državnem vrhu. V razredu do 125 kubikov je Marjan Zdovc osvojil drugo mesto na republiškem prvenstvu, v tej kategoriji so bili Brežičani ekipno drugi, v razredu do 250 ccm pa so celo zmagali. Dodajmo ob tem, da je v ekipni razvrstitvi razreda do 80 kubikov AMD Sentvid pri Stični osvojilo tretje mesto. To, kar pomenijo Brežičani v motokrosu, so Krčani v speedwayu. Gerhard

Lekše (AMD Krško) je osvojil tretje mesto na republiškem prvenstvu, ekipno je bil njegov klub drugi; povsem enaka je bila tudi razvrstitev v boju za državne naslove.

Matjaž Tomlje, Topličan, ki vozi za AK Donit Olimpija, bo jutri prejel priznanje za osvojeni naslov državnega prvaka v

Kako do nove telovadnice

V Črnomlju pripravili pet možnih rešitev za telovadnico v Semicu — Za zdaj še brez denarja

ČRNOMELJ — Potem ko je konec preteklega leta padel na tla strop v domu TVD Partizan v Semicu, ki je hkrati služil tudi za telovadnico tamkajšnji osnovni šoli, je šola ostala brez kakršnegakoli prostora za telesno vzgojo. Vendar so v Črnomlju zelo hitro pripravili program za ureditev telovadnice za semiške osnovnošolce, v njem pa so navedli pet možnosti za rešitev problema. Za najboljšo naj bi se strokovnjaki odločili do konca januarja, potem pa bodo začeli v občini iskati denar, ki ga trenutno ni. V Semicu pa namestnik povabiti tudi ministra za vzgojo, izobraževanje in telesno kulturo dr. Petra Vencija ter ga na kraju samem seznaniti s problemi.

Prva od možnosti je sanacija doma, s čimer pa ne bi bil rešen problem telovadbe v šoli in potreba po rekreaciji v kraju. Površina in ureditev telovadnice ne ustrežata šolskemu programu, stavba pa tudi po svoji konstrukciji, lokaciji in zasnovi ni primerna za ta namen. Sanacija bi morala zajeti popravilo strehe, zamenjavo sedanjega stropa z armirano-betonskim, popravilo fasade, ureditev podov, novo električno napeljavno, to pa bi veljalo 1,5 milijona din. Druga možnost je gradnja šolske telovadnice brez vmesnega prizidka po projektu, izdelanim pred petimi leti. Sola bi bila s telovadnico in pripadajočimi funkcionalnimi prostori, katerih koristna površina bi bila dobrih 750 kv. metrov, povezana le s hodnikom. Ta nalozba bi brez opreme veljala 8,5 milijona din.

Če pa bi zgradili telovadnico z vmesnim prizidkom, v katerem bi bilo 6 specialnih učilnic, 5 kabineto, klubski prostor, dve pisarni, garderoba, sanitarije, bi morali po cenah iz preteklega leta, ko dinar še ni devalvirnil, odšteti 13 milijonov din. Po četrti varianti bi lahko za 10 milijonov din zgradili nekoliko večjo telovad-

cestno hitrostnem avtomobilizmu v razredu V (preko 1150 ccm/N in preko 1300 ccm/A), hkrati pa je tudi državni prvak v gorsko hitrostnem avtomobilizmu v razredu preko 1600 kubikov /N in A, medtem ko je Brane Kuzmič (AS IMV-Renault) v tej kategoriji zasedel drugo mesto. Zato pa je Kuzmič skupaj s vozilnikom Marjanom Ramovšem — vozila sta seveda za AS IMV-Renault — osvojil naslov državnega prvaka v rallyju v razredu VI (preko 1300 kubikov /A), pripadla pa jima je tudi zmaga v skupni uvrstitvi tako voznikov kot sovoznikov.

nicu z 888 kv. metri koristne površine, ki bi služila ne le šoli, ampak tudi za krajevne potrebe. V tem primeru ne bi bilo vmesnega prizidka. Če pa bi — kot navajajo v peti možnosti — zgradili telovadnico s

• Glede na to, da je bil na zadnji seji občinske skupščine v preteklem letu večkrat omenjen podrti strop v domu TVD Partizan v Semicu, je predsednik TVD Zvone Butala zavrnil obtožbe Partizana, češ da je za dom slabo skrbel. »Telovadnica je bila pred skoraj 60 leti narejena prostovoljno, obremenjena je bila po 10 šolskih ur na dan, vzdrževanje pa je bilo glede na to, kako skromen denar je dobival Partizan, dobro. Prav bi bilo, da bi Semic po vseh teh letih, ko je bil brez šolske telovadnice, končno prišel do nje,« je menil Butala.

povečano površino za krajevne potrebe, pa tudi vmesni prizidek za šolske potrebe, a v zmanjšanem obsegu, kot je predviden v projektu, bi morali odšteti 14,7 milijona din.

M. B.-J.

V ARTIČARH PONOVO KOŠARKARSKA LIGA

ARTIČE — V telovadnici prosvetnega doma spet teče vsakoletna košarkarska rekreacijska liga, ki jo že več kot desetletje zapored prirejajo zagreti domačini. Liga nosi obremen rekreacijski in tekmovalni značaj, saj ob njej vsako leto merijo moči košarkarji iz številnih vasi v domači krajevni skupnosti, pri čemer se jim običajno pridružijo tudi tekmovalci iz sosednjih krajev.

ZMAGA NAJSTAREJŠEMU — Janko Blas, najstarejši udeleženec pred dnevi odigranega prvenstva Sevnice v počasnem šahu, je postal tudi občinski prvak. Letošnje prvenstvo je bil nadvse izenačeno, saj je bila med prvimi in petim mestom vsega točka razlike; Janko Blas jih je osvojil 5, ravno toliko Lazki na drugem mestu, Derstenšek na tretjem jih je imel 4,5, toliko kot Kolman na četrtem, peti pa je bil Cvrvak s štirimi točkami. Na posnetku prvak Sevnice za leto 1990 Janko Blas.

TELEVIZIJSKI SPORED

PETEK, 11. I. SLOVENIJA 1

8.35 — 10.35 in 14.35 — 1.00 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 TV MOZAIK
 DELFIN FLIPPER, 19. del
 VOJNE USODE, angl. nadalj., 6/7
 10.25 VIDEO STRANI
 14.50 VIDEO STRANI
 15.00 ŽARIŠČE
 15.30 SOVA, ponovitev
 16.50 EP VIDEO STRANI
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.05 MOZAIK
 TEDNIK, ponovitev
 18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 18.10 PRAVLJICA O CARJU SALTANU, lutkovna igra, 2/6
 18.30 CIRKUŠKE ŽIVALI, švicarska naniz., 4/7
 19.00 RISANKA
 19.15 TV OKNO
 19.24 EPP
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 19.59 ZRCALO TEDNA
 20.20 MIDASOV DOTIK, angl. dok. serija, 1/6
 21.15 ZAKON V LOS ANGELESU, amer. naniz., 35/42
 22.00 DNEVNIK 3, VREME
 22.25 SOVA:
 DRUŽINSKE VEZI, amer. naniz., 19/22
 PROSTOR V VISOKI DRUŽBI, angl. film (ČB)
 0.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 16.30 Svetovno prvenstvo v plavanju (posnetek) — 17.30 Studio Maribor — 19.00 35 let z Ansambлом štirje kovači (ponovitev) — 19.30 Dnevnik — 20.00 Koncert Simfoničnega orkestra slovenske filharmonije — 21.40 Oči kritike — 22.20 Skupščinska kronika — 22.50 Yutel — 23.50 Satelitski programi

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Kapetan Grom in vojaki prihodnosti (amer. naniz.) — 10.00 Zimski šolski program — 12.00 Poročila — 12.10 Video strani — 12.20 V 80 dneh okoli sveta (angl. nadalj.) — 13.10 Satelitski programi — 14.45 Ogenj (opera) — 16.10 Video strani — 16.25 Poročila — 16.30 TV koledar — 16.40 Dom brez doma (serija za otroke) — 17.10 Pogovori o znanosti — 17.40 Hrvaška danes — 18.25 Stevilke in črke — 18.45 Polna hiša (amer. naniz., 4/13) — 19.10 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Zgodna o Ann Jillian (amer. film) — 21.35 Zabavnoglasbena

oddaja — 22.20 Dnevnik — 22.40 Poročila v angleščini — 22.45 Oddaja o kulturi — 0.15 Poročila

SOBOTA, 12. I. SLOVENIJA 1

8.15 — 1.25 TELETEKST
 8.30 VIDEO STRANI
 8.40 TV MOZAIK
 8.40 MUZZY, angleščina za najmlajše (15/20)
 9.00 RADOVEDNI TAČEK
 9.15 LONČEK, KUHAJ
 9.25 ČEBELICA MAJA
 9.50 KAPA NEVIDNICA
 10.05 PRAVLJICA O CARJU SALTANU, lutkovna igra, 10.20
 ALF, amer. naniz., 10/24
 10.45 MEDVEDEK UHEC, risanka
 11.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
 12.00 SLOVENSKA KUHINJA Z ANSAMBLOM BRATOV AVSENIK (2/10)
 12.20 VEČERNI GOST: DR. VID PEČJAK
 13.00 OČI KRITIKE
 13.40 VIDEO STRANI
 13.50 REZERVIRANO ZA ŠANSON, ponovitev 1. oddaje
 14.20 MANUEL, kanadski mlad. film
 15.40 ARSEN DEDIČ
 16.20 SOVA, ponovitev
 16.50 EP VIDEO STRANI
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.05 DP V KOŠARKI
 18.25 DIVJI SVET ŽIVALI, angl. poljudnoznan. serija, 10/14
 18.55 ALI ŽE VESTE?
 19.05 RISANKA
 19.15 TV OKNO
 19.24 EPP
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 19.59 UTRIP
 20.20 ŽREBANJE 3 X 3
 20.35 KRIZKRAJ
 22.10 DNEVNIK 3, ŠPORT, VREME
 22.30 SOVA:
 ZLATA DEKLETA, amer. naniz., 19/25
 ULICA STRAHU, angl. naniz., 4/12
 SPET NAZAJ, amer. film

SLOVENIJA 2

10.00 Satelitski programi — 10.55 Maribor: svet. pokal v alpskem smučanju, veleslalom (ž), 1. tek — 11.45 Satelitski programi — 12.15 Smuk (m) — 13.30 Satelitski programi — 13.35 Maribor: veleslalom (ž), 2. tek — 14.40 Satelitski programi — 15.00 Video noč (ponovitev) — 19.00 Mati in sin (avstralska humor. serija, 7/14) — 19.30 Dnevnik — 20.15 Filmske uspešnice: Izбира orožja (franc. film) — 22.25 Veleslalom (ž), smuk (m) (posnetka) — 0.10 Yutel

HTV 1

8.15 Poročila — 8.20 TV koledar — 8.30 Spored za otroke — 10.00 Zimski šolski program — 11.30 Danes skupaj — 12.00 Izbrali smo za vas — 13.00 Deček velikani (amer. mlad. film) — 15.00 Mikser M (zabavna oddaja) — 15.15 Dokumentarni film — 15.30 Narodna glasba — 16.00 TV teden — 16.15 Poročila — 16.20 Sedmi čut — 16.30 Kralj Patagonije (zadnji del franc. nadalj.) — 17.25 TV dražba — 18.55 Risana serija — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Pogovor tedna — 20.15 Murder by death (amer. film) — 21.45 Dnevnik — 22.05 Poročila v angleščini — 22.10 Zgodovina hrvaškega sabora (dok. serija, 2/6) — 22.40 Zabavnoglasbena oddaja — 23.25 Športna sobota — 23.45 Poročila

NEDELJA, 13. I. SLOVENIJA 1

8.05 — 24.00 TELETEKST
 8.20 VIDEO STRANI
 8.30 OTROŠKA MATINEJA: ŽIV ŽAV CIRKUŠKE ŽIVALI, švicarska naniz., 4/7
 9.50 ZGODOVINA SMEHA, franc. dok. serija, 4/6
 10.40 MATI IN SIN, avstralska humor. serija
 11.10 ALPSKI KVINTET
 11.40 OBZORJE DUHA
 12.00 DRUGA GODBA
 12.55 SHOW RUDJIA CARELA, ponovitev
 14.10 ALTERNATIVE 4, poljska nadalj., 9/9
 15.30 SOVA, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.05 KASSETNA LJUBEZEN, švic. film
 18.40 RISANKA
 19.00 TV MERNIK
 19.15 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 DVE POTI DO IZVIRA, film TV Sarajevo
 20.55 ZDRAVO
 22.15 DNEVNIK 3, VREME
 22.35 SOVA:
 SPET TI?, amer. humor. naniz., 7/13
 ULICA STRAHU, angl. naniz., 5/12
 23.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.20 Svetovni pokal v alpskem smučanju: Včeraj, danes, jutri — 16.50 Športno popoldne — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žival — človek (amer. poljudnoznan. serija, 2/5) — 20.50 Jezuiti se vračajo (dok. oddaja) — 21.30 Posnetek smučanja — 23.15 Športni pregled — 23.45 Yutel

HTV 1

9.45 Poročila — 9.50 TV koledar — 10.00 Nedeljsko popoldne za otroke — 12.00 Kmetijska oddaja — 13.05 Serijski film — 13.55 Družinska oddaja — 14.25 Nedeljsko popoldne — 18.45 Risana serija — 19.10 TV sreča — 19.30 Dnevnik 2 — 20.00 Dramski program — 20.50 Tuja dok. serija — 21.40 Dnevnik 2 — 22.00 Poročila v angleščini — 22.05 Glasba za lahko noč — 23.05 Športni pregled — 23.50 Poročila

PONEDELJEK, 14. I. SLOVENIJA 1

8.35 — 10.55 in 15.05 — 24.40 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK, ponovitev
 ALICE V DEŽELI RISB
 CICIBAN, DOBER DAN
 FS EMONA
 UTRIP, ZRCALO TEDNA, MERNIK
 10.45 VIDEO STRANI
 15.20 VIDEO STRANI
 15.30 SOVA, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.05 MOZAIK, ponovitev
 ZDRAVO
 18.30 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 18.30 RADOVEDNI TAČEK
 18.45 ČEBELICA MAJA
 19.10 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 GREŠNE OVČICE, drama TV NS
 20.55 OSMI DAN
 21.45 DNEVNIK 3, VREME
 22.05 400 LET SLOVENSKE GLASBE
 22.35 SOVA:
 AVTOŠTOPAR, amer. naniz., 3/16
 ULICA STRAHU, angl. naniz., 6/12
 23.50 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Po sledih napredka — 21.00 Sedma steza — 21.20 Rezervirano za šanson, 2. oddaja — 21.45 Kraj v Evropi: Ulica v Bardejovu (dok. oddaja, 2/4) — 22.00 Yutel

• Če si sam, si vsaj v dobri družbi. (Ježek)

• Narava je podaljšek mene samega, moje večje telo. (Mello)

• Potrpežljiv človek je boljši od močnega. (Salomon)

Kjer ni ptiček, je tudi rit slavček. (Ruski pregovor)

• Strasti, ki polnijo denarnico, praznijo srce; strasti, ki polnijo srce, praznijo denarnico.

• Človek je pogosto dober samo zaradi tega, ker nima priložnosti biti slab. (Petofi)

HTV 1

9.15 Poročila — 9.20 TV koledar — 9.30 Otroška serija — 10.00 Šolski program — 12.00 Poročila — 12.10 Video strani — 12.20 Izbrali smo za vas — 16.10 Video strani — 16.25 Poročila — 16.30 TV koledar — 16.40 Otroška serija — 17.10 Šolski program — 17.40 Hrvaška danes — 18.25 Stevilke in črke — 18.45 Dokumentarna oddaja — 19.15 Risanka — 19.30 Dnevnik 1 — 20.00 Dramski program — 21.00 Zunanja politika — 21.30 Dnevnik 2 — 21.55 Kinoteka Hollywooda — 23.25 Poročila

TOREK, 15. I. SLOVENIJA 1

8.35 — 12.50 in 14.35 — 23.50 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.00 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
 10.00 ŠOLSKA TV
 10.30 V HRIBIH SE DELA DAN...
 11.00 KVALITETA ŽIVLJENJA, izobraž. oddaja, 3/5
 11.35 SEDMA STEZA
 11.55 OSMI DAN
 12.40 VIDEO STRANI
 14.50 VIDEO STRANI
 15.00 ŽARIŠČE, ponovitev
 15.30 SOVA, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.05 MOZAIK, ponovitev
 ŠOLSKA TV
 18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 19.10 RISANKA
 19.20 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 PREPRIČEVANJE, angl. nadalj., 3/5
 21.00 DANNY KAY Z NEWYORŠKI-MI FILHARMONIKI, 1. del
 22.05 DNEVNIK 3, VREME
 22.25 SOVA: /FC POLICIJSKI ODDELEK, amer. naniz., 6/6
 ULICA STRAHU, angl. naniz., 7/12
 23.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: svet. pokal, veleslalom (m): 1. tek 10.10, 2. tek 12.50
 16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio 2 Koper — 19.00 Naša pesem — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Žrebanje lota — 20.35 Umetniški večer: Shakespeare na TV: Kralj Henrik VI (2. del) — 0.10 Yutel

SREDA, 16. I. SLOVENIJA 1

8.35 — 11.40 in 14.35 — 0.40 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK
 9.00 ŽIV ŽAV
 9.55 GREŠNE OVČICE, drama TV NS
 10.40 PREPRIČEVANJE, angl. nadalj., 3/5

11.30 VIDEO STRANI
 14.50 VIDEO STRANI
 15.00 ŽARIŠČE, ponovitev
 15.30 SOVA, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.05 MOZAIK, ponovitev
 JEZUITI SE VRAČAJO, dok. oddaja
 PO SLEDEH NAPREDKA
 18.20 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 19.00 RISANKA
 19.15 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 FILM TEDNA
 IZTREBLJEVALEC, amer. film
 22.05 DNEVNIK 3, VREME
 22.25 OKNO: POVRATEK K STAXU, 2. del
 23.20 SOVA:
 ALF, amer. naniz. 20/24
 ULICA STRAHU, angl. naniz., 8/12
 ZGODOVINA SMEHA, franc. dok. serija, 5/6

SLOVENIJA 2

Opomba: 18.25 košarka Cibona:Hapoel 16.00 Satelitski programi — 18.30 Slovinci v zamejstvu — 19.00 Studio Maribor — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Operne zgodbe: Trubador —

ČETRTEK, 17. I. SLOVENIJA 1

8.35 — 12.05 in 14.20 — 24.15 TELE-TEKST
 8.50 VIDEO STRANI
 9.00 MOZAIK, ponovitev
 11.10 ZAKON V LOS ANGELESU, 29. del
 11.55 VIDEO STRANI
 14.35 VIDEO STRANI
 14.45 MOZAIK, ponovitev
 15.30 ŽARIŠČE, ponovitev
 16.00 SOVA, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.05 MOZAIK - ŠOLSKA TV, ponovitev
 18.10 SPORED ZA OTROKE IN MLADE
 PUNČKA
 ALF, amer. naniz., 11/24
 19.00 RISANKA
 19.15 TV OKNO
 19.30 DNEVNIK 2
 19.55 VREME
 20.05 G. Simonon: SIMENON, TV nanižanka, 1/13
 21.10 TEDNIK
 22.15 DNEVNIK 3, VREME
 22.35 SOVA:
 VSE RAZEN LJUBEZNI, 20. del
 ULICA STRAHU, angl. naniz., 9/12

SLOVENIJA 2

Opomba: 19.55 košarka POP 84: TSV Bayer 16.00 Satelitski programi — 17.30 Studio Ljubljana — 19.30 Dnevnik — 20.00 Žarišče — 20.30 Divji svet živali (angl. poljudnoznan. serija, 11/14) — 21.00 Mali koncert — 21.15 Svet na zaslону — 21.45 Komedia na slovenskem odru: S. Mrožek: Grbavec — 23.30 Yutel

Tone Jakše
 Milan Markej

KJE SO TISTE STEZIGE?

KOMU JE ODZVONILO

Zvon in zvonjenje se ništa zapisala samo v zavest naroda, temveč tudi v preprost ljudski jezik s premnogimi prilikami in pregovori. Zlasti če so ljudje hoteli povedati nekaj, kar naj bi bilo dodatno podkrepljeno, so uporabili v pregovoru besedi zvon ali zvonjenje. Eden najbolj poznanih pregovorov s tem v zvezi je tisti, ki pravi, da je po toči zvoniti prepozno. Današnjim generacijam je njegov pomen razumljiv le še v prenesenem pomenu, češ potem, ko se je nekaj že zgodilo, je prepozno ukrepati. Izhaja pa iz tega, da so včasih res zvonili, ko se je približevala zlovesča huda ura. Ali je tedaj zvonjenje res kaj pomagalo ali ne, je težko reči. Odgovor je verjetno bolj odvisen od človekovega verovanja in prepričanja, kot pa od dejanskih dokazov, vsekakor pa je bilo zvonjenje precej cenežje in manj nevarno, kot je dandanašnje izstreljevanje raket. Strokovnjaki si niso enotni v tem, ali raketa obramba proti toči zares deluje tako, kot so jo zastavili. Vse več dejstev se nagiba k temu, da je v bistvu neučinkovita oziroma da ne povrne niti del tistega denarja, ki je vanj vložen. Za Dolenjce je to vprašanje toliko bolj zanimivo, saj so vneti vinogradniki pa še nadzorno središče se nahaja tako rekoč na dolenjskih tleh, na Lisci nad Števnico.

Drugi tak znani rek, ki je še danes zelo pogost, je »odzvonilo mu je« ali »odklenalo mu je«. Ko ga v različnih povezavah uporabljamo, tudi pozabljamo njegov izvorni pomen, se pravi, temu in temu človeku je odzvonila zadnja ura,

ali drugače povedano, umrl je. Običaj je, da se človeku, ko umre, zvonilo. Zvonilo se je različno, če je bil umrl moškega ali ženskega spola. Možakarjem se je ponavadi zvonilo en »stuk« več kot ženskam. Na ta način se je po fari hitro zvedelo, kdo je umrl. Sedaj pa hočemo s tem rekom povedati, da je z nečim zares konec. Isti pomen se skriva v reku »ta pa že sliši navček peti«. Navček ali pogrebni zvonec je pač povezan s smrtjo in človek, ki mu je rek namenjen, je ali že zelo star ali pa na smrt bolan.

Nekaj čisto drugega pomeni spet, če o nekom pravimo, da zveni kot počen zvon ali da vse na ta veliki zvon obesi. Še veliko rekov in pregovorov na to temo bi lahko našli v našem vsakdanjem besedovanju, nemalo tega pa je ohranjenega tudi v ljudski pesmi, da ne govorimo o umetni pesmi in prozi, ki je znala s tenkim čutom prislunhiti ljudskemu pojmovanju.

ZAKLADI SV. JAKOBA

Zvon sv. Jakoba nama ni odzvonil zadnje ure niti ni nama dal vedeti katerega od številnih drugih pomenov, ampak je le odzvonil čisto vsakdanjem pol dne in naju povabil, naj si ogledava cerkev. Na ta zunaj ni kaj posebnega, čeprav jo odlikuje močan zvonik, postavljen nekoliko neobičajno ob ladji. Vendar po zunanjsčini ne gre prehitro soditi vsebine. Tudi marsikatera podeželska podružnična cerkva lahko skriva v sebi dragocene stvari.

Ko nama je najina vodnica Marija Medic s težkim ključem ponovno odprla cerkvena vrata, sva v ladji in prezbitteriju zagledala gradbene odre, ki so pričali o tem, da se v cerkvi dogaja nekaj ne navadnega. Marija nama je povedala, da oder stoji že nekaj časa in da so se redni obiskovalci cerkve nanj že kar nekako navadili. Postavili pa so ga strokovnjaki za odkrivanje in obnavljanje fresk. V cerkvi sv. Jakoba so namreč odkrili dragocene poslikave na slavoločni steni, v prezbitteriju in tudi na stenah ladje.

Prvi, ki je odkril, da se pod sedanjo poslikavo skrivajo starejše freske, je bil umetnostni zgodovinar dr. Ivan Komelj, ki je redko izpustil tudi najbolj oddaljene podružnične cerkvice. Njegov trud

Natančno, strokovno in zamudno delo restavratorev je obudilo k življenju že marsikatero umetnino.

je bil bogato poplačan, saj je marsikje odkril kakšno dragocenost, sedanjim raziskovalcem pa nakazal, kje se spleča pogledati pod cerkveni omet. Na cerkev sv. Jakoba v Naklem je opozoril že pred dvajsetimi leti, lotili pa so se je precej kasneje. Odločitev za temeljitejši ogled, kakšne so freske in ali se jih spleča odkrivati, pa je padla šele leta 1985, ko je novomeški Zavod za zaščito naravne in kulturne dediščine prijavil odkrivanje in restavracijo fresk v srednjeročni program republiške skupnosti.

Da se o tej cerkvi prej ni kaj vedelo, je po svoje razumljivo, saj gre za malo znano cerkev. V zgodovinskih dokumentih jo najdemo prvič omenjeno šele v Valvasorjevi Slavi. Naš veliki polihistor pa nam razen njenega imena več ne pove. Po mnenju Marinke Dražumerič z novomeškega Zavoda so cerkev sv. Jakoba v Naklem najverjetneje poostavili okoli leta 1470. Na ta čas kažejo gotoske stiline značilnosti prezbitterija, časovno in slogovno pa se ujema tudi prvotna poslikava. Cerkev je skozi stoletja doživela nekaj sprememb. Predvsem je izgubila stari leseni strop, ki ga je zamenjal banjasti svod. Podrli in na novo pozidali pa so tudi lopo. Zvonik, ki se danes dviga ob cerkvi, so zgradili šele v prejšnjem stoletju. Takrat so postavili

tudi stranska oltarja, ki sta delo Andreja Jereba iz Metlike, na novo pa je notranjščino cerkve poslikal France Blaznik. Žal ne s toliko ustvarjalne moči kot stari slikar.

DELO NEZNANEGA UMETNIKA

Ko so se strokovnjaki ljubljanskega restavratorskega centra lotili odkrivanja prvobitne poslikave, se je kaj hitro razkrilo, da gre za zanimive freske. Videti je, da je poslikava delo mojstra, ki po vsej verjetnosti ni naše gore list. Kdo je bil in od kod je prišel, pa žal ni mogoče nič reči. Da pa gre za dokaj samosvojega cerkvenega malarja, pričajo motivi, s katerimi je ozaljšal cerkev. Neznani slikar je namreč upodobil motive, ki so v evropskem srednjeveškem gotoskem slikarstvu redki, denimo križanje in zraven obešenega Judo Iškarijota. Nenaavadno je tudi, da je notranji rob slavoloča poslikal z doprnsnimi podobami apostolov.

Lani so si odkrite freske ogledali tudi priznani slovenski strokovnjaki, dr. Emilijan Cevo z nadškofijsko umetnostno komisijo in dr. Ivan Stopar. Ocenili so, da gre za freske vrhunske kvalitete.

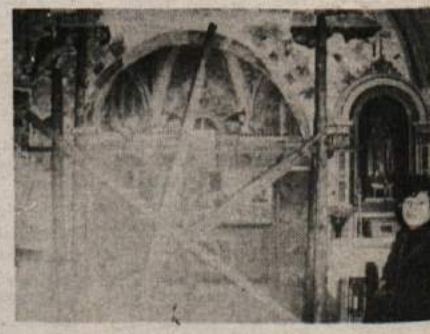
In kako gledajo domačini na to, da jim po njihovi cerkvi, tako rekoč domači svetinji, šarijo tuji ljudje? Marija pravi, da jih to ne moti. Celo nasprotno. »Cerkve je ponos cele fare,« pravi Marija, »sedaj, ko so odkrili freske, pa še bolj. Belokranjci smo že po tradiciji gostoljubni ljudje, take, ki nam odkrivajo dragocenosti, za katere prej nismo vedeli, pa še raje sprejmemo.«

O belokranjski gostoljubnosti sva slišala in brala že prej marsikaj. Postala je tako rekoč prislovična za prebivalce te prijazne deželice ob Kolpi. Prav tako pa je znana tudi po tem, da so se tukaj ohranili še marsikateri narodni običaji, ki so drugod že zdavnaj zamrli. Pri tem ne gre samo za narodno nošo in jurjevanje, ki sta daleč naokrog najbolj poznana, gre še za precej drugih stvari, bolj drobnih in na videz nepomembnih, ki pa so zveste spemljevalke človekovega vsakdanjika in praznika. Ker sva se tega zavedala, sva Marijo povprašala, kako tukaj slavijo praznik sv. Martina.

Ko sva se namreč že prej v zidanici pogovarjala s kmečko korenino Janezom Mišičo, nama je le-ta povedal, da je bil včasih med vinogradniki običaj, da so na Martinov dan nosili vino k maši in blagoslovu.

»Takole kozarec ali pa tudi več ga je gospodar natočil iz vsakega soda in ga položil med mašo k oltarju, da je bilo vino blagoslovljeno. Je bilo pa tisto vino strogo namenjeno le za v cerkev in bog ne da, da bi ga človek potem domov grede popil, pa naj ga je med dolgo potjo še tako žejalo. Vino je bilo treba prinesiti nazaj v hram in ga iztočiti v sode. Tako je bil ves predelek požegnan in veselo se ga je lahko potem pilo, kolikor ga je kdo hotel,« nama je povedal Janez Mišič. Marija nama pa je v cerkvi svetega Jakoba v Naklem zatrđala, da ta običaj še vedno živi. »Jutri ob enajstih bo tukaj martinska maša. Maševal bo kaplan iz Črnomlji, čisto zagotovo pa bo prišlo k maši veliko vinogradnikov od blizu in daleč in pri oltarju bo vina dovolj, takega in onakega,« nama je dejala.

Mikalo naju je, da bi kar ostala tukaj gori v Naklem in prisostvovala temu običaju, za katerega sva mislila, da je že zdavnaj pozabljen, toda morala sva naprej. Sva pa potem, ko sva se poslovila od prijazne cerkvene zvonarke, del poti izkoristila za to, da sva obudila spomin na tega med Slovinci tako čislane svetnika.

»Na gradbeni oder v cerkvi smo se že kar nekako navadili,« pravi Marija Medic in doda, da so ponosni na cerkev sv. Jakoba, zdaj še posebej, ko je postala zaradi najdenih fresk znana daleč naokoli.

Prednost naj ima domače znanje!

Liberalna stranka se zavzema za razvoj domačega podjetništva ter za boljše prihodnost Belokranjcev — Zgovorni podatki o dobičku

ČRNOMELJ — V začetku novembra je bila v Črnomlju ustanovljena liberalna (prej obrtniška) stranka; združuje tako podjetnike kot tudi direktorje, učitelje, kmete in celo brezposelne, vse, ki jim je evropski način liberalizma bližji. Po besedah predsednika stranke Silva Grdešiča so se odločili za ustanovitev predvsem glede na dejstvo, da smo v Sloveniji na poti k temu, da bomo nekoč vsi, če že ne zasebniki, pa vsaj delničarji, kar je tudi neke vrste zasebnost, to pa je eno ključnih načel liberalizma.

»Naš namen je pomagati ljudem ustvariti pogoje za boljše in bogatejše življenje ter da bo tako kmetom in podjetnikom priznan status, ki jim pripada. Naše vodilo je svoboda dela. Nismo ideološko obarvani, zato smo pripravljeni za sodelovanje z vsemi strankami. Poleg tega nimamo svojih delegatov v zborih občinske skupščine, zato lahko vplivamo na občinsko politiko le s pogovori z drugimi strankami, ki potem zastopajo naša stališča,« pravi Grdešič.

Tako so se predstavniki liberalne stranke že dogovarjali s črnomaljskim Demosom in liberalno-demokratsko stranko o aktualnih problemih v občini. Ugotovili so, da imajo prav vsi približno enake poglede, da se dobro zavedajo težav, v katerih je občina, poskušali pa so najti tudi rešitve. »Po teh pogovorih,

v katerih smo potarnali o svojih težavah, je čutili premike, predvsem pa se je spremenil odnos občinske uprave do podjetništva,« je zadovoljen Grdešič.

V liberalni stranki imajo veliko pripomb zlasti na tisti del srednjeročnega načrta občine Črnomelj, ki se tiče razvoja gospodarstva, saj je po njihovem preveč načelen in Črnomaljem ter Belokranjcem nasploh ne zagotavlja boljše bodočnosti. »Dovolj zgovoren podatek, da nekaj ni v redu, je že to, da pride po doslej znanih podatkih v črnomaljski občini na zaposlenega v zasebnem podjetju 1.827 din dobička, v dolenjski regiji 17.119 din, v republiki pa 18.474 din. Vzrok za to je odnos občinske oblasti do podjetnikov, saj dajejo družbena podjetja kooperantsko delo obrtnikom in podjetnikom iz drugih, namesto iz

domače občine. V Črnomlju namreč še vedno prevladuje mnenje, da so drugi ljudje boljši od domačinov,« je kritičen Grdešič. Zato v liberalni stranki predlagajo, da bi pod enakimi pogoji morali imeti domačini prednost ter da bi za tista družbena podjetja, ki tega ne bodo spoštovala, v skupščini občine sprejeli sklep, da ne bodo deležna nikakršnih družbenih ugodnosti.

M. BEZEK-JAKŠE

VREME NAGAJA GRADBINCEM

KOČEVJE — Nova stanovanjsko-poslovna stavba na Trgu zborna odposlancev v Kočevju naj bi bila po pogodbi pod streho do konca leta, dokončana pa do konca maja 1991. Gradbinčnem močno nagaja vreme. V novi stavbi, ki bo nadomestila prejšnje hišne številke od 12 do 18, bo najmanj 9 stanovanj, poslovni prostori Stanovanjsko-komunalne banke Ljubljana, Hranilnice in posojilnice Kočevje, Loterije Slovenije ter slaščičarna in restavracija. Ti prostori so že oddani. Na razpolago je še okoli 200 m² poslovnih površin, primernih za pisarne, zobozdravstvene ordinacije, frizerje, kozmetičarke itd., lahko tudi za stanovanja. Hkrati bodo v bivših drvarnicah za to stavbo, ki zaradi centralnega ogrevanja ne bodo več potrebne, uredili še 5 ali 6 manjših poslovnih prostorov.

• *Nezadovoljstvo je gibalo vsega modrega, dobrega in naprednega. Če bi bili ljudje zadovoljni v votlinah, ne bi nikoli gradili Versaillesa. (Vrdoljak)*

• *Nihče ne bo spoznal velikega, če ne bo začel z malim. (Masaryk)*

PREDSEDNIK SSS MARKO ROVAN

KOČEVJE — Zbor članov socialistične stranke Kočevje je bil 19. decembra. Na njem so izvolili nov 15-članski območni odbor in 7-člansko predsedstvo, za predsednika pa Marka Rovana in tajnika Urbana Dobovška. Ta stranka ima 107 članov. Ugotovili so, da so delavni v republiški skupščini, kjer imajo svojega poslanca in tudi v občinski skupščini. Zbora se je udeležil tudi tajnik republiškega odbora stranke Primož Hainz, ki je kočevsko podružnico pohvalil kot eno najbolj delavnih. Poudaril pa je tudi, da se republiški odbor prizadeva, da bi dobila stranka svoje glasilo, saj ga zdaj nima.

NOVA DELOVNA MESTA

KOČEVJE — Po kočevskih podjetjih groze stečaji in odpuščanje zaposlenih. Zato je razveseljivo, če se kje pokaže možnost za odpiranje novih delovnih mest. Na zadnji seji občinskega izvršnega sveta so ugotovili, da sta trenutno dve taki možnosti. Tako bo Anka Dejakovič-Jankovič odprla nov tekstilni obrat v Mrtvicah, za katerega so ji že dodelili za 99 let v najem zemljišče. Zaposlila bo nanovo 50 delavcev. Še 20 delavcev pa bo zaposlil zasebnik Rudl, ki prodaja automobile Nissan in bo zanje uredil tudi servisno delavnico ter prodajalno rezervnih delov.

ELICA SKENDEROVIČ
KETTEJEV DREVORED 3
68000 NOVO MESTO
TELEFON: 068/21-040

ZBIRANJE UPRAVNE IN ADMINISTRATIVNE DOKUMENTACIJE ZA OBČANE

AVTOMARK

Karoserijska obnova in predelava avtomobilov

BAŠELJ SLAVKO
Gor. Kamnec 7a, Novo mesto
tel. 068/25-862

vam nudi:

- obnovo vozil
- popravila poškodovanih vozil
- predelavo v cabrio izvedbe

hrast

OBRтна ZADRUGA
68000 NOVO MESTO ADAMIČEVA 2

VSE ZAINTERESIRANE OBRТNIKE, PODJETNIKE IN OSTALE

ki se želite vključiti med proizvajalce — dobavitelje manjših lesenih plastičnih in kovinskih izdelkov za IKEO Švedska, vabimo na predstavitev izdelkov v dvorani Obrtne zadruge HRAST, Novo mesto, Adamičeva 2, v času od 15. 1. do 17. 1. 1991 med 9. in 15. uro, kjer boste dobili vse potrebne informacije.

Predstavitve same firme IKEA bo v torek, 15. 1. 1991, ob 10. uri.

Vljudno vabljeni!

ČRKOSLIKARSTVO Hren Gvido

V Brezov log 2
☎ 068/22-437

Vse najlepše v novem letu

TIMI d.o.o. Avtoelektromehanika

Bučna vas
☎ 068/23-296

Vse najlepše v letu 1991

STEKLARSTVO

Mervar Lovro

Bučna vas 25
☎ 068/20-228

Vse najlepše v letu 1991

Mercator—Trgoavto

Cenjene stranke obveščamo, da smo odprli trgovino z avtomobilskimi rezervnimi deli

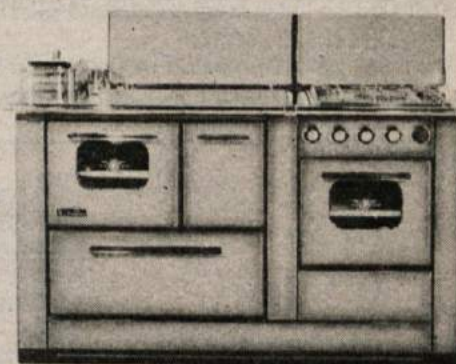
- ZASTAVA, Renault ter Golf tovorna vozila
- TAM, Mercedes, Man

Srečno v letu 1991

PRIMERNI ZA VAŠE KMETIJE IN VIKEND HIŠE

La Fagagnese

- kombinirani štedilniki na trda goriva in plin
- kombinacija z etažnim ogrevanjem
- kombinacija s pomivalnim koritom
- različne dimenzije in izvedbe zadovoljujejo vse potrebe posameznikov

INFORMACIJE:

PRIMEX
p.o. nova gorica

KONSIGNACIJSKA TRGOVINA
VRTOJBA (NOVA GORICA)
TEL.: (065) 32-901

Avto-hit d.o.o.

trgovina z vozili in deli

Stranska vas 1
☎ 068/43-502

Ob novem letu čestitamo poslovnim strankam in partnerjem

SLIKOPLESKARSTVO PLESKARSTVO

Kos Anton
Rogovila 2a

Vse najlepše ob novem letu 1991

ZAVAROVALNICA NOVO MESTO, D.D.

SPOŠTOVANI ZAVAROVANCI!

Obveščamo vas, da od 1. 1. 1991 delujemo kot samostojna delniška družba »ZAVAROVALNICA NOVO MESTO, d.d.«.

Smo pravni naslednik pravic in obveznosti Zavarovalne skupnosti Triglav, Dolenjske območne skupnosti Novo mesto.

S sprejetjem novega zakona o temeljnih sistema premoženjskega in osebnega zavarovanja nam je bilo omogočeno, da preidemo iz enotnega slovenskega zavarovalnega sistema Triglav na samostojno konkurenčno pot razvoja in da nadaljujemo tradicijo samostojne zavarovalne hiše, ki je v preteklosti delovala na tem območju.

Vse pravice in obveznosti iz pogodbe o zavarovanju in pozavarovanju, kakor tudi vsa sredstva ter ostale pravice in obveznosti Zavarovalne skupnosti Triglav, DOS Novo mesto, do zavarovancev preidejo na Zavarovalnico Novo mesto, d.d., z dnem vpisa v sodni register.

Delniška družba je ustanovljena za nedoločen čas in se bo ukvarjala, s poleg že obstoječimi vrstami premoženjskih in osebnih zavarovanj, tudi z novimi vrstami, ki jih zahteva moderni gospodarski čas in tudi vi, ki že vrsto let sodelujete z nami.

Podatki o firmi:

ZAVAROVALNICA NOVO MESTO, d.d.

68000 NOVO MESTO

Cesta herojev 1

Telefon: 068 22-152, 23-726, 22-412, 24-615 n.c.

068 21-154 direktor

068 28-042 finančno-računovodski sektor

068 28-007 sektor izvajanja zavarovanj

Telex 35-759

Telefax 068 28-031

Predstavništva:

Črnomelj, Ul. Staneta Rozmana 2, tel. 51-720;

Kočevje, Ljubljanska cesta 25, tel. 061/851-052;

Metlika, Partizanski trg 3, tel. 58-219;

Trebnje, Golijev trg 4, tel. 44-352.

Zastopstva v vseh večjih krajih.

Zahvaljujemo se vam za dosedanje korektno odnose in vas v pričakovanju še uspešnejšega sodelovanja lepo pozdravljamo!

Avto šola

DABA

Cesta herojev 20,
Novo mesto

Obveščamo vse, ki želijo hitro in kvalitetno opraviti vozniški izpit iz »B« kategorije, da se prične predavanje v ponedeljek, 14. 1. 1991, ob 16. uri.
Informacije in prijave na telefon: 068/25-580.

Hotel

Relax

v Kranjski Gori,
Vrliška 23,

zaposli takoj
kvalificirane kuharje
ali kuharice.

OD po dogovoru, stanovanje preskrbljeno!
Sprejemamo pisne ponudbe!

MRLIŠKI VOZ na konjsko vprego ugodno proda krajevna skupnost Gradac v Beli krajini. Informacije dobite na tel. 068/57-126 v popoldanskem času.

ZAHVALA

V 85. letu je umrla

FRANČIŠKA LAVRIN
iz Rožnega Dola

Hvala vsem, ki ste jo spremili na zadnji poti. Posebna zahvala velja Domu počitka v Metliki in g. župniku za opravljen obred.

Žalujoci: sorodniki

Avto moto društvo Trebnje — moto klub

AMD Trebnje obvešča, da je v tečaju CPP za voznike motornih vozil še nekaj prostora.
Tečaj bo v osnovni šoli Trebnje dne 18. 1. ob 16. uri. Prijavite se lahko na tečaju.

CENTER ZA IZOBRAŽEVANJE IN KULTURO, TREBNJE, Kidričeva 2 telefon: 44-183, 44-558

VPISUJE

od 7. do 25. januarja 1991, vsak dan od 8. do 16. ure razen sobote, v naslednje izobraževalne oblike:

1. osnovno šolo za odrasle (6., 7. in 8. razred)
2. jezikovne tečaje (začetne in nadaljevalne)
  - nemščine
  - angleščine
  - ruščine
  - italijanščine in
  - slovenščine (za pripadnike drugih narodov in narodnosti)

3. tečaje:

- za voznike viličarjev
- za upravljavce avto- in mostnih dvigal
- za upravljavce težke gradbene mehanizacije
- strojepisja
- strojnega pletenja
- krojenja in šivanja
- kletarjenja in stekleničenja vin

Podrobne informacije lahko dobite po telefonu ali osebno na gornjem naslovu.

ZAHVALA

V 78. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, tašča, sestra in teta

KRISTINA GORŠE

iz Podhoste pri Dol. Toplicah

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem in znancem za osebno ali pisno izraženo sožalje, darovano cvetje in spremstvo na zadnji poti. Lepa hvala pevcem in gospodu p. Viktorju za lep pogrebni obred, osebju Doma starejših občanov v Šmihelu za skrb in nego v zadnjih letih življenja ter teti Struni, oskrbovanki doma, za vsakodnevni obisk naše bolne mame. Vsem, ki ste pokojno obiskovali in karkoli dobrega storili zanjo, še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoci: vsi njeni

KOVINOPLAST

Jesenice na Dolenjskem

Delavski svet podjetja KOVINOPLAST

razpisuje
prosta dela in naloge

DIREKTORJA PODJETJA

Kandidati morajo poleg splošnih pogojev, ki so določeni z zakonom in drugimi predpisi, izpolnjevati še naslednje pogoje:

- visoka izobrazba strojne smeri in tri leta delovnih izkušenj na odgovornih delih in nalogah,
- višja izobrazba strojne smeri in pet let delovnih izkušenj na odgovornih delih in nalogah,
- znanje tujega jezika,
- predložitev programa organiziranosti in razvoja podjetja.

Kandidat bo imenovan za dobo 4 leta.

Kandidati naj pisne prijave z ustreznimi dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljejo v 15 dneh po objavi tega razpisa, z oznako: »Za razpisno komisijo«, na naslov: Kovinoplast Jesenice 9/b, 68261 JESENICE NA DOLENJSKEM.

Prijavljene kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po zaključnem roku za sprejemanje prijav.

Osnovna šola ing. Janeza Marentiča Podzemelj 68332 Gradac

razpisuje
prosta dela in naloge

UČITELJA MATEMATIKE IN FIZIKE,

s polnim delovnim časom, za nedoločen čas, s pričetkom 4. 2. 1991.

Rok za prijavo 15 dni po objavi razpisa.

Kandidati bodo obveščeni o izbiri v 8 dneh po preteku časa za prijave.

ZAHVALA

Po dolgi in težki bolezni je umrla

TEREZIJA ŠIMC

iz Vinje vasi 32

Lepa hvala za pomoč sosedom Gazvodovim, Kastelčevim in sorodnikom Šurlovim — Staničevim ter ostalim. Hvala tudi osebju Doma starejših občanov v Novem mestu za nego, Marančetovi za obiske in g. župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat lepa hvala!

Vsi njeni

RAZPIS JAVNE DRAŽBE

za prodajo stanovanja oz. poslovnega prostora v Metliki v izmeri 66,94 m².

1. Odproda se stanovanje oz. poslovni prostor v izmeri 66,94 m² v Metliki, ob novem poslovnem centru.
2. Izključna cena za 1 m² je 15.050 din.
3. Javna dražba bo v petek, 19. 1. 1991, ob 12. uri pred novim stanovanjskim blokom v Kidričevem naselju.
4. Na dražbi lahko sodelujejo vse zainteresirane pravne in fizične osebe.
5. Varščino, 10% od izključne cene, plača potencialni kupec na zgoraj navedeni račun ali pri blagajni podjetja vsaj en dan pred dražbo. Dokazilo o vplačani varščini je pogoj za sodelovanje na dražbi. Varščino bomo kupcu vračunali v kupnino, drugim udeležencem pa jo vrnili brez obresti.
6. Kupljeni poslovni prostor oz. stanovanje je treba plačati in prevzeti v 8 dneh po dražbi.
7. Dražbo bo izvedla komisija.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 79. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama, prababica, sestra in teta

MARIJA KOVAČIČ

rojena Bukovic
z Bučke

Iskrena hvala sorodnikom in znancem za pomoč v težkih trenutkih, posebno sosedom Bukovčevim in Carmanovim. Hvala za izraženo sožalje, darovane vence in cvetje ter spremstvo na njeni zadnji poti. Najlepša hvala tudi pevcem, Stanki Kos za poslovilne besede in duhovniku za opravljen pogrebni obred.

Žalujoci: sinovi Jože, Lado in Nace z družinami, sin Franc in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Tiho se je poslovila od nas v 82. letu starosti draga mama, stara mama, teta in prababica

TEREZIJA MIHALIČ

z Broda 39

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečena pisna in ustna sožalja, darovano cvetje in vence. Posebno zahvalo izrekamo sosedom Kavškovim, Kmetovim, Primčevim in Mariji Mevžek, zdravstvenemu osebju na kirurškem oddelku intenzivne nege novomeške bolnišnice. Hvala duhovniku za lepo opravljen obred, pevcem, godbi in govorniku za prelepe poslovilne besede.

Vsi njeni

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prerano nas je v 31. letu starosti zapustil naš sin, brat in stric

JOŽE NOVAK

iz Stavče vasi 11

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem, predvsem Antonu Leganu in vaški mladini. Posebno se zahvaljujemo pevcem in g. župniku.

Žalujoči: mama, ata, brat Tine z družino, sestra Tončka, sestra Marica z družino in ostalo sorodstvo

Po težki boleznini nas je v 78. letu starosti zapustil naš dragi mož, oče, brat, stric, tast in stari oče

ANTON PLUT

Gor. Paka 9
Črnomelj

Ob boleči izgubi se najlepše zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem za vso pomoč in sočustvovanje z nami ter vsem, ki so nam izrazili sožalje ali darovali cvetje, gasilskemu društvu Petrova vas, govornikoma Matiji Absecu in Alojzu Povsetu, osebju ZD Črnomelj za dolgoletno zdravniško pomoč, dr. Krešimiru Macanu in osebju DOO Črnomelj za skrb in nego, pevkam s Talčjega vrha, gospodu dekanu za lepo opravljen obred in vsem, ki ste dragega pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti.

Žalujoči: vsi njegovi

Delo, skromnost in poštenje krasilo njeno je življenje.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je tiho zapustila draga mama

IVANKA GLAVAN

rojena Primc

z Rebri 17 pri Žužemberku

Iskrena hvala vsem, ki ste nam v težkih trenutkih stali ob strani, nam kakorkoli pomagali, izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojno mamo pospremili na njeni zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo sosedom za vsestransko pomoč, gospodoma župnikoma Nemaniču in Mrvarju za lepo opravljen pogrebni obred, pevcem za občuteno zapete žalostinke in pogrebnikom.

Žalujoči: vsi njeni

ZAHVALA

Komaj tri svečke so se prižgale, prenehalo biti mlado je srce naše ljubljene hčerke in sestrice

HELENCE BRAJAR

Dol. Karteljevo 16, Novo mesto

Najlepše se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki ste nam v teh težkih trenutkih pomagali, izrazili sožalje in darovali cvetje. Iskrena hvala sodelavcem in sodelavkam GIP Pionir MKO Bršljin za denarno pomoč, gospodu župniku za lepo opravljen pogrebni obred. Iskrena hvala vsem, ki ste malo Helenco pospremili na njeni prerani zadnji poti.

Žalujoči: oči, mamica, bratec Matjaž in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega

TONETA MATKOVIČA

s Tanče Gore

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, darovano cvetje in vence, godbi iz Novega mesta, pevkam iz Podzemlja, Evgenju Cestniku in predstavniku podjetja Tempo iz Karlovca za poslovilne besede in gospodu župniku za opravljen obred. Hvala vsem, ki ste pokojnega pospremili na zadnji poti.

Vsi njegovi

ZAHVALA

Ob izgubi naše drage mame, stare mame in sestice

ANE ŠIŠKA

roj. Berus

iz Jurke vasi 1

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, vaščanom, prijateljem, znancem in drugim, ki ste izrekli sožalje, darovali cvetje ter pokojno spremili na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo Tovarni zdravil Krka-tozd Kozmetika, g. župniku za opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: sin Ivan z družino, sestra in ostalo sorodstvo

ZAHVALA

Zapustila nas je naša dobra mama in stara mama

MILKA URŠIČ

Gornikova mama

iz Škrljevega

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem, prijateljem, sodelavcem za izraženo sožalje, darovano cvetje in spremstvo pokojne na zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo g. župniku za opravljen obred, Malči Kostevc za poslovilne besede in pevskega zboru.

Vsi njeni

Delo in trpljenje — tvoje je bilo življenje.

ZAHVALA

V 79. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, ata in stari ata

ANTON NOVAK

Ravno 6, Raka

Iskreno se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam izrekli sožalje, darovali vence in cvetje in pokojnika v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Mama ljuba, zakaj si odšla, kaj nam pomeni dom sedaj, ko tebe ne bo nikoli več nazaj?

ZAHVALA

V komaj 68. letu starosti je prenehalo biti srce naše drage mame, stare mame, sestice in tete

VIDE CEROVŠEK

roj. Breznikar

iz Nove Gore 16, Krško

Hvala vsem, ki ste nam pomagali in izrekli sožalje, poklonili cvetje, sosedu Jožici za poslovilne besede ter župniku za opravljen obred.

Žalujoči: vsi njeni

Zjutraj si videl sončne žarke na nebu, zvečer v noči življenje tvoje je ugasnilo, za vedno lahko noč.

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 71. letu starosti zapustil dragi mož, brat in stric

JOŽE ZAMAN

Vinji Vrh 48

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam kakorkoli pomagali, nam izrazili sožalje, darovali cvetje in pospremili pokojnega na njegovi zadnji poti. Zahvaljujemo se vsem prisotnim gasilskim društvom, Fani Bregar za poslovilne besede in gospodu župniku za lepo opravljen obred.

Vsi njegovi

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je zapustil naš dragi oče, stari oče, brat in stric

MATIJA BERŠIČ

s Štrekljevca

Najlepše se zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom in prijateljem, ki ste nam pomagali, izrazili sožalje in pokojnemu darovali cvetje. Iskrena hvala Internemu oddelku bolnišnice Novo mesto, vsem govornikom, organizaciji ZB Štrekljavec, ZB Črnomelj, sodelavcem Iskre Semič, godbi iz Metlike in GD Štrekljavec za organizacijo pogreba. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Ljubil si polje, ljubil si dom, vendar od nas odšel si v večni tihi dom.

ZAHVALA

V 83. letu starosti nas je nenadoma in tiho zapustil naš dragi mož in oče

RUDI ŠALI

iz Češče vasi 5

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, dobrim prijateljem, vaščanom in vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, pokojnemu darovali cvetje in ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala Mesojedčevim in Kolenčevim!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

Ob boleči izgubi našega dragega, dobrega in plemenitega moža, očeta, starega očeta in brata

JOŽETA KRAMARJA st.

z Lutrškega sela se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom, sodelavcem in znancem za izraženo sožalje in sočustvovanje, tolažilne besede in stiske rok ter podarjeno cvetje, nečakinji Anici za pomoč pri lajšanju bolečin med pokojnikovo boleznijo, prijatelju Ivanu in ostalim prijateljem pa za vso pomoč v najtežjih trenutkih. Hvala vsem, ki ste pokojnega skupaj z nami pospremili na zadnji poti, pevcem, sovaščanu Janezu za tople besede slovesa in g. župniku Jožetu Toriju za lepo organiziran in opravljen obred. V nas vseh, ki smo pokojnega imeli radi, bosta vedno živa podoba njegove vedrine in prijateljski nasmeh ter nam dajala novih življenjskih moči.

Žalujoči: vsi njegovi

Delo, skromnost in poštenje — tvoje je bilo življenje. Tvoj dom ovila je črnina, v srcih naših ostala je praznina.

ZAHVALA

V 82. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek in brat

FRANC ZORE

s Cikave 4 pri Trebelnem

Iskrena hvala vsem sorodnikom, sosedom in znancem, ki ste nam izrekli sožalje, podarili pokojniku cvetje in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Hvala duhovniku za lepo opravljen obred, vaščanom in sosedom za vso pomoč, še posebno pa Peterletovim za vso skrb. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: žena Pepca, hčerke Milka, Cvetka, Ani, Joži, sinova Pavle, Franci z družinami in ostalo sorodstvo

Delo, skromnost in trpljenje — tvoje je bilo življenje.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše mame, sestice, tete, tašče, stare mame in prababice

ŠTEFANIJE MORAVEC

iz Vinice 34 pri Črnomlju

se iskreno zahvaljujemo sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem za vso izkazano pomoč in sočustvovanje z nami v teh težkih dneh, za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje ter spremstvo na zadnji poti. Zahvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

tedenski koledar

Četrtek, 10. januarja — Viljem Petek, 11. januarja — Pavlin Sobota, 12. januarja — Tatjana Nedelja, 13. januarja — Veronika Ponedeljek, 14. januarja — Srečko Torek, 15. januarja — Pavel Sreda, 16. januarja — Marko

LUNINE MENE 16. januarja ob 0.50 — mlaj

kino

BREŽICE: 11. in 12. 1. (ob 20. uri) ameriški erotični film One to delajo najbolj. 13. (ob 18. in 20. uri) in 14. 1. (ob 20. uri) ameriški kriminalni film Smrtonosni strel. CRNOMELJ: 19. 1. (ob 19. uri)

kmetijski stroji

MOLZNI STROJ Vestfalija prodam. Kos, Jablan 10, Mirna Peč, 84-332. 12 TRAKTOR Fahr, 25 KS, prodam. (0608)34-954. 48 CISTERNO CREINA (2700 l), električni mešalnik za gnojeko, puhalnik Polo, krožne brane, kombajn Zmaj 133 z adapterjem in 10 dni staro leto prodam. Kastelic, Zabja vas 39, Novo mesto. 53 TRAKTOR IMT 33, starejši letnik, prodam, Franc Junc, Gorenja vas 44, 68220 Šmarješke Toplice. 57 TRAKTOR IMT 533, slamoreznic, prešo na kamen, 2 m3 akacije- suhe hlodovine prodam. Androjna, Lukovec 20, Boštanj, (0608)82-222. 70 TRAKTOR IMT 560, letnik 1987, 480 ur, ohranjen, prodam. (061)881-738. 72 TRAKTOR TORPEDO 4806, letnik 1985, prodam. 23-487. 90 MOTOKULTIVATOR LABIN PROGRES GOLDONI diesel, 14 KS, z vsemi priključki, vse staro eno leto, nerabljen, ugodno prodam. 27-925. 95 JUGO 45, letnik 1988, snopovzalčko tip 127, žitni kombajn Kormik, greben 2 m s silosom, prodam. Kukman, Jablan 23, Mirna Peč. 113 TRAKTOR Univerzal 550 M, 1600 delovnih ur, prodam ali menjam za manjšega, kosilnico BCS in kobilu, brejo 9 mesecev, staro 5 let. Dol. Kamence 27, Novo mesto. 115 ZETOR 7011, letnik 1984, prodam. Blažič, Žihovo selo 1, Otočec, 85-017. 126 TRAKTOR ZETOR, 70 KM in sameto deljivo, 32 KM s koso, prodam. Marjan Štefanič, Pristava 13, Podbočje. 155 TRAKTOR MF 25 ugodno prodam. Stanko Jevnik, Kočarija 6, Kostanjevica na Krki. 160

kupim

TRAKTOR TV 730 kupim. Janez Hudoklin, Gor. Gradišče 9, Šentjernej, 41-016. 36

motorna vozila

126 PGL, letnik 1988, in glasbeni stolp (2 x 20 W), nerabljen, ugodno prodam. (068)58-168. 4 Z 126 P, letnik 1987 in Z 101 GTL, letnik 1985, prodam. 24-992. 5 PRODAJ dve zimski kolesi za lado. (0608)82-194. 5 Z 101 SKALA, letnik 1989, prodam za 9500 DEM. Informacije na (0608)82-458, popoldne. 6

ameriška komedija Bolničarji na koleh. 12. 1. (ob 19. uri) ameriška komedija Šofer gospodične Daisy. 13. 1. (ob 19. uri) ameriški akcijski film Skrivnost zlate piramide.

KRŠKO: 10. 1. (ob 20. uri) ameriški triler Človek izza rešetk. 11. 1. (ob 21. uri) ameriški erotični film Desert s smetano. 13. 1. (ob 18. uri) ameriška komedija Ljubimec po naročilu. 15. 1. (ob 20. uri) ameriška drama Guverner in striptizeta.

NOVO MESTO — DOM KULTURE: Od 10. do 13. 1. (ob 18. in 20. uri) ameriški triler Tenka linija smrti. 14. 1. (ob 19.30) Prešernovo gledališče Kranj: Kdo se boji Wiginnie Woolf.

NOVO MESTO — DOM JLA: Od 11. do 13. 1. (ob 19. uri) ameriški film Gola pištola. Od 14. do 16. 1. (ob 19. uri) ameriški film Srčce.

PRODAJ ŠKODO 120L, letnik 1988, sivomoder barve, kot nova, cena 85.000 din, ter 126 P, letnik 1988. Viktor Avsenik, Drganja Sela 39, 84-802.

R 4 TL, letnik 1983, prodam. 86-111. 7

TOMOS APN 6 S, letnik 1989, prodam. Garancija velja do 1. aprila 1991. Karel Venč, Jelendol 6, 68275 Škocjan. 10

ZASTAVO 750, letnik 1979, registrirano do junija 1991, v voznem stanju, ugodno prodam. 27-796. 13

Z 750, letnik 1985, z avtoradiom in priključkom za prikolico, prodam. Cena 2.500 DEM. 85-347. 16

126 P, letnik 1980, registriran in urejen, prodam. 65-047, zvečer. 19

ZASTAVO 750, letnik 1976, registrirano do 9/1991 (za 10.000 din) in mini kuhinjo Gorenje (plin) ugodno prodam. Jože Mirtič, Vrbovec 1 pri Dobrniču. 23

JUGO 60, avgust 1989, motorno kolo avtomatik, omare za dnevno sobo Triglav Alps, harmoniko Weltmeister, 96 basno, in hidropak Gardena, še nov, prodam. 23-578. 25

GOLFA DIESEL, letnik 1986, prodam. 28-118 ali 23-948. 26

JUGO SKALA 55, letnik 6/89, ugodno prodam. (068)22-500. 27

OPEL MANTO 1,6, obnovljeno, prodam ali menjam. Anton Praznik, Škocjan 66, 76-046. 28

Z 101, letnik 1986, prodam. Stojanka Matič, Slavka Gruma 42, Novo mesto. 30

LADO SAMARO, letnik 1988, odlično ohranjen, prodam. Stane Horžen, Borš 19, Cerklje ob Krki, (0608)69-242. 31

JUGO 55 A, letnik november 1989, prodam. 44-441. 32

MERCEDES 280 S, vozen, neregistriran, letnik 1976, prodam. 21-391. 34

KADETTA 1,3 karavan, letnik 1988, prodam. Jakob Jordan, Grajska 27, Kostanjevica. 35

OPEL KADETT 1,3 S, letnik 1981, temno modre barve, s tremi vrati, prodam za 7.500 DEM. (0608)62-958. 37

Z 128, letnik 1985, prvič registriran 1986, prodam. Jože Gorjanc, Kukenberk 4, Velika Loka. 42

LADO SAMARO, letnik 1988, ugodno prodam. 27-434. 46

126 PGL, letnik maj 1990, prodam. Perko, Majde Silc 4, 27-501. 47

126 P, letnik 1986, prodam. Ivan Medle, Bršljan 59, Novo mesto. 52

JUGO 45, letnik 1986, registriran do 15. decembra, in dva malo rabljena črna-bela televizorja prodam. Kranjčič, Pot na Gorjance 5, Novo mesto. 54

JUGO KORAL, star 13 mesecev, prodam. 21-972. 55

GOLF DIESEL, letnik konec 1985, novi tip, odlično ohranjen, prodam. 43-748. 56

FORD ESKORT 1,6 D, december 1987, ventilator za dosuševanje sena in tračni obračalnik SIP prodam. 28-030. 58

DAIHATSU CHARADE TURBO DIESEL, star 5 mesecev, črne metalik barve, prodam. (068)25-557. 60

AUDI 100 1,6 CS, letnik 1982, prodam ali menjam. 25-862. 61

TOYOTO COROLO XL, metalno srebrne barve, odlično ohranjen, prodam. (0608)31-224. 62

Z 128, letnik 1986, prodam. 22-109. 64

Z 750, letnik 1983, prodam. 42-256, popoldne. 69

R 4, letnik 1987, prodam. Darinka Grašič, Gotna vas 19, Novo mesto. 71

OPEL KADETT, letnik 1977, in golf bencinar, letnik 1979, oba dobro ohranjena, ugodno prodam. Janko Alič, Dobe 22, Kostanjevica, v službi 21-235. 74

ETZ 250, letnik 1983, zamenjam za APN 6 z doplačilom. Franc Zorič, Zbure 1, Šmarješke Toplice. 75

VISO 11 RE, letnik 1984, in Z 101, letnik 1986, prodam. 42-086. 76

Z 101 GT 55, letnik 1984, prodam. 44-216. 78

MERCEDES 12—13, kasonar, letnik 1987, odlično ohranjen, prodam ali menjam za cenejšo vozilo. Informacije po 17. uri na (0608)77-342. 80

LADO KARAVAN, letnik 1978, ugodno prodam. 28-714. 82

FIAT 132 GLS, letnik 1978, registriran do julija, prodam za 3000 DEM in Z 101, letnik 1979, registriran do decembra, prodam za 1500 DEM. 23-012 ali 28-793. 83

GOLF DIESEL, letnik 1985, in novo plastično cisterno, 1500 l, prodam. 73-053. 85

JUGO 45 KORAL, letnik 1989, prevoženih 26.000 km, prodam za 8.800 DEM. 24-100, po 18. uri. 88

AUDI 80 L, letnik 1974, v odličnem stanju ter opel Kadett, letnik 1979, in avto-prikolico ugodno prodam. (0608)77-378. 93

MAZDO 323, staro tri leta, prodam. Silva Golob, Gor. Lakovnice 5, Novo mesto. 43-513 po 15. uri. 94

JUGO 55, oktober 1988, brezhiben, prevoženih 28.000 km, prodam ali zamenjam za starejši avto do 6 let. Kos, Odrga 4, Trebnje. 96

Z 128, letnik 1989, prodam. (0608)67-706. 97

WARTBURG KARAVAN z golfvim motorjem 1,3, star 13 mesecev, prodam. 58-109. 98

GOLF CX bencin, letnik 1986, registriran do oktobra 1991, prodam. 51-108 ali popoldne 52-927. 101

Z 128, staro 4 leta, prodam. 85-373. 102

Z 101 GTL, letnik 1986, prodam. 45-093 ali na naslovu: Stane Mežnar, Stari trg 15, Trebnje. 105

GOLF JXD, letnik 1989, rdeč, prodam ali zamenjam za cenejši avto. Jenškovec, Male Vodenice 13, Kostanjevica. 106

LADO RIVO, letnik 1987, prodam. 87-466. 107

Z 128, letnik 1986, prodam. (068)44-167. 108

GOLF DOESEL, letnik 1984, prodam. Kuhar, Dol 16, Podbočje. 109

Z 750, letnik 1979, v dobrem stanju, prodam. Tomaž Matjašič, Dobe 8, Kostanjevica na Krki. 111

R 4, letnik 1986, v dobrem stanju, prodam. Bojan Čučnik, Orehovec 29, Kostanjevica na Krki. 112

ZASTAVO 128, letnik 1987, registriran celo leto, prodam. (068)43-712, od 16. ure dalje. 116

GOLF — C DIESEL, letnik 1986, 5 prestav, prodam. 25-820. 118

R 4 GTL prodam. (068)31-271. 119

Z 750 LE, letnik 1985, nanovo registriran, prodam. Jože Kek, Luža 16, Dobrnič. 120

FIAT 850, letnik 1985, prodam. 76-332. 121

JUGO KORAL 45, letnik 1989, prevoženih 30000 km, prodam za 7700 DEM. (0608)79-635. 122

ZASTAVO 101 GTL, letnik 1986, ugodno prodam. Informacije po (0608)31-382, zvečer. 125

Z 101, letnik 1986, in golfa diesel, letnik 1983, prodam. 84-358. 128

GOLF JX, letnik 1986 (za 14800 DEM), 126 P, letnik 1987 (za 4000 DEM), zastavo 101, letnik 1989 (za 9500 DEM), prodam. 23-627. 129

126 PGL, letnik 1987, prodam. Turk, Črmošnjice 33, Novo mesto. 130

GOLF JX DIESEL, letnik 1987, jugo 45, letnik 1989, stružnico Kikinda HM 500 in nov cirkular z elektromotorjem (5,5 KW) prodam. 27-445. 133

LADO 1200, letnik 1976, registrirano do 14. julija 1991, po ugodni ceni prodam. (0608)34-811. 135

126 P, letnik 1980, ugodno prodam. (068)65-198. 138

JUGO 45 E, letnik 1986, prodam. 49-313. 139

AUDI, letnik 1973, prodam za 1500 DEM. 21-575. 140

TOYOTO, karambolirano, letnik 1980, in 126 P, letnik 1987, prodam. Slavko Mohar, Krka 8, Novo mesto. 142

JUGO KORAL 60, marec 1990, ugodno prodam. (0608)77-292. 143

OPEL KADETT 1,3 LS, prva registracija 1988, prodam. 26-393. 150

R 5 KAMPUS, kovinsko zelene barve s toniranimi stekli, star eno leto, prodam. 24-475. 154

GOLF DIESEL, letnik 1984, prodam. Marjan Štefanič, Pristava 13, Podbočje. 156

TAM 2001, generalno obnovljen, prodam. (068)42-026. 161

obvestila

VALILNICA na Senovem obvešča cenjene stranke, da sprejema naročila za enodnevnne in večje piščance, bele, rjave in grahaste, po konkurenčni ceni. Priporočila se Valilnica na Senovem, (0608)79-375. 2

JARKICE hisev, stare dva meseca, odlične nesnice, in beli piščanci za zakol ali nadaljnjo rejo bodo v prodaji od 28. do 31. januarja. Naročila osebno pri Majdi Klajnsčak, Šmarjeta 15, Šmarješke Toplice, (068)73-058. 14

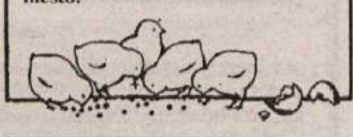
PODJETNIKI, KOMERCIALISTI, AKVIZITERJI! 2000 naslovov zasebnih trgovin v Sloveniji za sistematsko obdelavo trga vam posredujemo. Pokličite od 8. do 12. ure na (061)312-891 in od 16. do 20. ure (061)318-516. 63

RJAVE, BELE in grahaste večje piščance bom prodajal od 1. marca dalje. Jože Jeršin, Račje selo, Trebnje, 44-389. 84

IZDELUJEM strešno opeko po naročilu, barve po želji. Avguštin Kaplan, Pristava 5, Šentjernej, 42-957. 87

GRADITELJI in instalaterji pozor! Po konkurenčnih cenah izdelujem peč in boilerje za centralno ogrevanje. (063)39-878, popoldne. 157

PIŠČANCE, enodnevnne bele, težke, rjave nesnice in grahaste, že naročamo: Valilnica Humeč, Irča vas 18, tel.: 24-496, 68000 Novo mesto.

PRVIČ V NOVEM MESTU PRODAJA POLTRDIH IN MEHKIH KONTAKTNIH LEČ

Dr. Branimir Jureković

Prijave po telefonu (tajnici) 22-694 ali osebno v prodajni v Novem mestu, Šmihel 6, ob sredah od 18. do 19. ure.

KUHELJ, Šmarje 9, 68310 Šentjernej tel. (068) 42-524

Obvešča stranke, da lahko naročijo enodnevnne in tudi večje bele, rjave in grahaste piščance. Za naročilo se priporočamo!

Hitro in kvalitetno popravilno gospodinjinske naprave Gorenje, Končar, Obod, Ei-Niš.

SREČKO PRISELAC Šentjernej, Sela 19, tel. 41-031 Novo mesto, tel. 20-387

preklci

ŠTEFAN GORENC, Rihpovec 10, Trebnje, prepovedujem Stefanu Stariču in ostalim sečnjo in hojo po parceli Alojzje Kašič na Rihpovcu. Kdor tega ne bo upošteval, ga bom sodno preganjal. 49

posest

PARCELO, 6 arov, na Maverlenu pri Črnomlju, z leseno hišico, vodo, elektriko in z vsjo potrebno dokumentacijo za zidanje zidanice, 50 mladih trt in nekaj sadne-

Dolgost življenja najinega je bila kratka. Veselje in trpljenje je minilo, zdaj v domači zemlji mirno spiš, v naših srcih pa vedno še živiš, brez tebe življenje pa lepo več ni. V upanju živimo, da se skupaj spet dobimo.

V SPOMIN dobremu možu in očetu

FRANČU ŠTRICLJU iz Semiča

Boleč je spomin na 15. januar, ko mineva prvo žalostno in tiho leto, ko si nas tako nepričakovano in prezdaj zapustil, ljubi in skrbni mož, ate in stari ata. Hvala vsem, ki prinašate cvetje, prižigate svečke ter postojite ob njegovem grobu in ga imate v lepem spominu.

Žalujoči: vsi tvoji

gadrevja, dostop odlični, prodam. Pišku rič, Jankovič 3, 68341 Adlešiči. 15 BUKOV GOZD, 98 arov, parcelna številka 713/118 k.o. Žužemberk, prodam. 22-223, popoldne in zvečer. 33 CELO KMETIJO ali po parcelah (vinograd, travniki, njive, gozd), vse skupaj 7 ha, na Cikavi pri Trebelnem prodam. Ana Štamcar, Cikava 2, 68231 Trebelno. 43

V BLIŽINI KRŠKEGA prodam cca 20 arov vinograda z dograjenim vikendom (cca 79 m²), z elektriko, vodo in centralno kurjavo, ter še 21 arov gozda. Dostop z vsakim vozilom. (0608)33-606. 45

HIŠO z delavnico, vseljivo, ob cesti Šentjernej — Kostanjevica, ugodno prodam. 99352-97266. 59

NEDOKONČANO HIŠO v Brežicah prodam. Informacije po 17. uri na (0608)77-342. 79

PARCELO, 1000 m², z objektom zgrajenim do prve plošče in z večino materiala do strehe, prodam. Primerno je za zidnico v Novem Ljubnu pri Straži. V račun vzamem tudi avto. 24-100, po 18. uri. 89

GOZD 8344 m² v k.o. Jurka vas, prodam. Amalija Verdaj, Prule 10, Ljubljana, (068)84-540, po 15. uri. 99

I HA NJIVE v bližini Cerkelj ob Krki prodam. Cena 16 din 1 m². (0608)31-437. 103

prodam

KRAVO, brejo, prodam. (061)805-011. 1

TRAKTOR Tomo Vinkovič, klavirsko in navadno harmoniko ter sintesajzer ugodno prodam. 44-574. 3

MIZARJI, POZOR! Prodajam dvovrtenški rezkar za izdelavo podlog in ladijskega poda. Priključki se na vsako debelino. (068)22-706. 8

ZAMRZOVALNO SKRINJO Gorenje (400 l), staro 3 mesece, z garancijo, po ugodni ceni prodam. 23-312. 9

TV GORENJE, barvni, starejši, vendar brezhiben, največji ekran, prodam. 21-654. 20

KOMPLETNO lepo urejeno kuhinjo Marles (belo-rjavo) s štedilnikom in vgrajenim hladilnikom ter nerjavečim pomivalnim koritom prodam za 10.000 din. Prisojna pot 7, Novo mesto. 21

ŠASJE kombi-kurir, priključek za lado Rivo, nov, razne dele za kombajn Fahr, prodam. 20-549. 22

BIKCA, starega 10 dni, prodam. Franc Meglič, Dol. Nemška vas 10, Trebnje. 38

KOZE po izbiri prodam. 86-181. 50

PRITLIKAVE čistokrvne pudlje prodam. 22-031. 65

MALO RABLJEN REGAL, lahko pregradni (2,80 m) ter raztegljivo mizo s šestimi stoli in več fotelji (vse temen les), komplet ali posamično prodam. Naslov v oglasnem oddelku. 66

ŽENSKO KOLO poni poceni prodam. 21-654. 67

KOMBINIRANO OMARO, petdelno, temnejši les, prodam za 4.000 din. Naslov v oglasnem oddelku. 68

ETAŽNO PEČ Emo central 25, novo, po ugodni ceni prodam. (0608)70-137. 73

KMETOVALCI! Prodajamo valilnike za piščance. Uspešnost zagaranirana. (061)713-471. 81

KORENJE in kolerabo prodam. Gačnik, Boričevo 9, Novo mesto. 86

500 l belega vina prodam. Franc Škrbec, Ratež 29 a, Brusnice. 91

PRAŠICE od 100 do 150 KG ugodno prodam. Terezija Unetič, Gor. Pirošča 26, Cerklje ob Krki. 92

KRAVO SIMENTALKO, brejo 9 mesecev, prodam. Udovč, Vrhovo 14, Mirna Peč. 100

KRAVO, brejo, po izbiri prodam. Štane Firm, Vel. Kostovnica 22, 61275 Šmartno pri Ljuti. 104

DIATONIČNI HARMONIKI: Podgoršek (2100 DEM) in Melodija (1600 DEM) prodam. 65501. 114

ŠTEDILNIK Kupperbusch in šivalni stroj v omarici, oboje malo rabljeno, zaradi selitve prodam. Anica Sirk, Dobravica 21, Šentjernej, 42-534. 117

ZAHVALA

V 78. letu starosti je 2. 1. 1991 umrla

**VERONA
RAVBAR**

roj. Šali
Vavta vas 49

Zahvaljujemo se vsem, ki so se poslovlili od nje in ji darovali cvetje. Posebno se zahvaljujemo najbližjim sosedom za nesebično pomoč, patronažni sestri in osebju nevrološkega oddelka novomeške bolnišnice za nego med boleznijo, gospodu župniku za opravljen pogrebni obred in izrečene poslovilne besede ter pogrebem.

Jože in Marjan Ravbar z družino

ZAHVALA

Izteklo se je življenje naše drage mame, stare mame in prababice

**PAVLE
ZAGORC**

rojene GLOBAVS
iz Šmarja 14 pri Šentjerneju

Zahvaljujemo se sorodnikom, sosedom ter prijateljem za izrečeno sožalje in darovano cvetje. Lepa hvala zdravstvenemu osebju iz ZD Šentjernej za dolgoletno zdravljenje na domu, gospodoma za lepo opravljen obred in okteto Šentjernej za poslovilne pesmi. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je nenadoma tragično zapustila sestra in teta

DANICA JUREJEVČIČ

iz Gradca št. 38

Iskreno se zahvaljujemo vsem vaščanom, prijateljem, znancem in bivšim sodelavcem Dolenjke iz Črnomlja, ki ste pokojnico v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti, darovali cvetje ter nam izrekli sožalje. Hvala duhovniku za lepo opravljen obred, pevkam za zapete žalostinke in govornicama za prelepe poslovilne besede. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je za vedno zapustil dragi mož, oče, stari oče, brat, svak in stric

**FRIDERIK
LESJAK**

iz Zbur 36

Ob boleči izgubi se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste bili z nami v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, pokojnemu podarili cvetje in ga pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala kolektivom ISKRA Mokronog, PGE Novo mesto, IMV REVOZ Novo mesto, IMV Proizvodnja III Novo mesto, VGP Novo mesto, GD Zbure, mnogim predstavnikom sosednjih GD, obema govornikom, pevcem iz Mokronoga ter gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALA

V 89. letu starosti nas je zapustila draga mama, stara mama, prababica in teta

**ALOJZIJA
AVSEC**

z Laz 17 pri Uršnih selih

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam izrekli sožalje, darovali cvetje in pospremili pokojno na njeni zadnji poti. Posebej se zahvaljujemo sosedi Liziki Zajc in Bučarjevem iz Rožnega Dola za pomoč, Magdi Poreber za obiske na domu, govorniku Ivanu Porebru ter gospodu župniku za obiske na domu in lepo opravljen pogrebni obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

Ob nenadni smrti, ko je od nas, iz dežele živih, odšla med mrtve naša draga sestra, teta in prijateljica

**DANICA
MODIC — LAKNER**

se zahvaljujemo številnim njenim prijateljem in znancem, ki so jo pospremili na šmihelsko pokopališče k večnemu počitku. Še posebej velja naša zahvala govorniku Jožetu Murmu za poslovilne besede in šmihelskim pevcem za žalostinke, ki so jih pokojni zapeli v slovo. Ne manj pa smo hvaležni vsem, ki so ji na grob prinesli cvetja in ki se je bodo v svojem srcu spominjali.

Vsi njeni

ZAHVALA

*Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
v naših srcih boš ostala.*

MARIJE GORNIK

roj. Vraničar
iz Metlike

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi, ki nas je prizadela s smrtjo naše drage žene, mame, stare mame, tašče in tete

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za pomoč, darovano cvetje in izraženo sožalje. Posebno zahvalo izrekamo sosedom za nesebično pomoč, zdravnikom dr. Štefaničevi in dr. Mlačku, govornikom g. Kukčevi in g. Želetu, gospodu župniku za lepo opravljen obred ter mestni godbi. Hvala vsem, ki ste pokojno spremili na zadnji poti.

Žalujoci: vsi njeni

ZAHVALA

V 78. letu nas je po dolgi bolezni zapustil dragi mož in oče

**ANTON
VIDMAR**

mizar v pokoju
iz Kronovega

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjene vence in cvetje. Posebno zahvalo smo dolžni kolektivu Pionirja in garniziji Novo mesto za podarjene vence, dr. Vodniku za dolgoletno zdravljenje, GD Bela Cerkev za častno stražo in spremstvo, govorniku za poslovilne besede ob odprtem grobu, gg. župnikoma za ganljive besede in lepo opravljen cerkveni obred. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

V globoki žalosti vsi njegovi

*Solza, žalost, bolečina
vas zbudila ni,
a ostala je tišina,
ki močno boli.*

ZAHVALA

V 61. letu starosti se je končala življenjska pot našega dragega moža, očeta, starega očeta, tasta, brata in strica

**JURIJA
JURŠINIČA**

iz Hrasta 16 pri Vinici

in
v 94. letu starosti pa življenjska pot našega dragega očeta, tasta, starega očeta

**FRANCA
JURŠINIČA**

iz Hrasta 16 pri Vinici

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, dobrim sosedom, prijateljem in znancem, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih in nam izrekli sožalje. Zahvaljujemo se delovnim kolektivom Rudnika Kanižarica, Beti Črnomelj, GD Hrast Perudina za podarjene vence in cvetje, govorniku Alojzu Gašperiču za poslovilne besede slovesa ter g. dekanu za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi, ki so jih imeli radi

*Niti zbogom nisi rekel
niti roke nam podal,
smrt te vzela je prerano,
v srcih naših boš ostal.*

ZAHVALA

V 75. letu starosti nas je nepričakovano zapustil nadvse dragi mož, oče, stari ate, brat, stric in svak

MARTIN KOČEVAR

iz Dragomlje vasi
borec Tomšičeve brigade

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in soborcem za izraze sožalja. Hvala vsem, ki ste pokojnemu darovali cvetje, ga v tako velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni dobrim sosedom in vaščanom za nesebično pomoč v naših najtežjih trenutkih, tovarišu Zupančiču za besede slovesa pred domačo hišo, tov. Kepicu in Žuglju za poslovilne besede pri odprtem grobu, GD Dragomlja vas in GD Vojnik, kolektivom IMV Suhor, Beti Metlika, Iskra Žužemberk, Iskra Semič, ZD Metlika, pevcem in gospodu župniku za opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Žalujoci: vsi njegovi

*Tvoje življenje je
bilo eno samo
trpljenje.*

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše drage mame, stare mame, sestri in tete

TEREZIJE ŠUKLJE

iz Gor. Lokvice 8, Metlika

se najlepše zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, znancem in prijateljem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, izrekli sožalje in darovali cvetje ter pokojno mamo v lepem številu pospremili na njeni zadnji poti. Iskrena zahvala osebju ZD Metlika, posebno dr. Mlačku, Pljučnemu oddelku bolnišnice Novo mesto in Domu počitka Metlika. Zahvala velja tudi organizaciji ZB, PTT Novo mesto ter kolektivu pošte Metlika, Mariji Nemanič za poslovilne besede pred domačo hišo in g. župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoci: vsi njeni

*Niti zbogom nisi rekla
niti roke nam podala,
smrt te vzela je prerano,
v srcih naših boš ostala.*

ZAHVALA

Nepričakovano nas je v 72. letu starosti zapustila naša draga mama, stara mama, prababica in teta

MARIJA PEZDIRC

roj. Žugelj
Griblje 76

Ob boleči in nenadomestljivi izgubi se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, sosedom, znancem in vsem, ki so nam v težkih trenutkih stali ob strani, darovali cvetje in vence, izrekli sožalje ter nam kakorkoli pomagali in pokojnico spremili na zadnji poti. Posebna zahvala Marinki za ganljive besede slovesa pri domači hiši, pevcem za zapete pesmi in gospodu župniku za lepo opravljen obred. Hvala vsem, ki ste pokojnico v velikem številu spremili na njeni zadnji poti!

Žalujoci: sinovi Julij, Tone, Marjan in Ivan z družinami, hčerki Vida in Mimica z družinami ter ostalo sorodstvo

*O spomini, sanje, up!
O črepinj njih temni kup!
Sij le tvojih belih dlani
srcu, da ne joče, brani.*
(A. Gradnik)

ZAHVALA

Nepričakovano in mnogo prežgodaj nas je v 27. letu starosti za vedno zapustil naš dragi

**MARJAN
MACH-MAHOVLJIČ**

UL 21. oktobra 4/a, Črnomelj

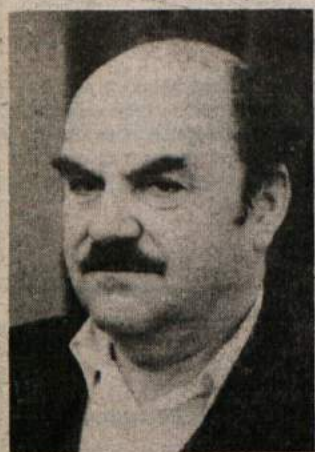

Iskreno se zahvaljujemo vsem prijateljem, sorodnikom, sošolcem, sosedom in znancem, ki so nam pomagali v težkih trenutkih, nam izrekli sožalje, darovali cvetje in Marjana pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala govornikom za sočutne besede slovesa, pevcem ter gospodu kaplanu za lepo opravljen obred.

Žalujoci: njegova Nada in vsi, ki smo ga imeli radi

Darko Marjetič

Malo ga je mikala medicina, ampak zaradi stipendije se je določil za agronomijo. Ves čas ga je spremljala sreča, tako da je ušel vsem školskim reformam in imel hkrati priložnost, da se je med prvimi specializiral za vinogradništvo in vinarstvo. Bil je učenec tako znamenitih profesorjev, kot so bili prof. Miran Veselič, dr. Lojze Hrček in dr. Slavica Sikovčeva. Kako se je preživljal v ljubljani med študijem, bi bila zgodba zase. Bil je prometni miličnik na skladiščni delavec in kdove kaj še vse. In na koncu bi kmalu ne dobil službe, ko bi spet ne poseglo naključje v njegovo življenje. Plod tega naključja pa je bila služba naprej v krški kmetijski zadrugi in potem v krškem Agrokombinatu, vsega skupaj 26 let delovne dobe. Lani je ob jubileju M-Agrokombinata dobil plaketo in priznanje za minulo delo.

Ko se ozira na prehojeno pot, je kljub viharnim časom in mladim vročim glavam očito, da je bilo veliko opravljenega. Obnavljali so vinograde na Sremiču, pomagali zasebnim vinogradnikom, ves čas pa skrbeli, da se je izboljševala kakovost krških vin, o čemer pričajo tudi priznanja in medalje na ljubljanskem vinskem sejmu. »V nasprotju s splošnim mnenjem, sem jaz trdno prepričan, da je Agrokombinat odigral pozitivno vlogo. Odtuč bi bilo sedaj natevati, koliko hektarov vinogradov smo obnovili, koliko priznanj so požela naša vina,« pravi Marjetič.

Ne pogovarjajo se o tem, kajti tu se lomijo svetovi. Medtem ko so nekateri prepričani (ponovno), da sta se svet in zgodovina začela lani, je Marjetič mnenja, da so bili v krški občini postavljeni trdni temelji za vinogradništvo in vinarstvo, in ti temelji in zgradba na njih so imeli vzore tudi v tujih dobrih izkušnjah. Kajti inž. Marjetič ni samo ugleden član združenja slovenskih enologov, svet in tuje je odkrival iz lastne potrebe in tudi zaradi potreb krškega vinogradništva. Naj se zdi posamezna človeška usoda še tako poljubna in naključna, je v Marjetičevem primeru očito, da je svoje življenje posvetil vinu. Našemu cvičku. J. SIMČIČ

Cviček je bil nekoč kiselkasta rožnata pijača, od kraja do kraja drugačen, povsod po Dolenjskem pa izredno priljubljen. Pili so ga seveda tudi v Ljubljani pri Šestici in morda še v kakšni zakostni gostilni. Zato to vino ni bilo nikoli kaj posebej ugledno. Kako bi tudi bilo, ko pa se ni natančno vedelo, kakšno naj bo? Včasih so vsaj mešali vse mogoče sorte, za končni okus pa je moralo biti v njem tudi kanček samorodnice. Zdaj je sortni sestav določen, cviček ima geografsko določen okoliš in postaja vse bolj in bolj ugledno vino, ki bi si lahko hkrati s teranom pridobilo zveneč naslov slovenske nacionalne znamenitosti. Za enega izmed očetov dolenjskega sodobnega cvička štejejo poznavalci inž. Darko Marjetiča. »Nisem mogel drugače, kakor da sem se zavzel za cviček. Pili smo ga doma in prvo ljubezen do dolenjske trte mi je vcepil že oče.« Pogovarjajo se v vinski kleti krškega M-Agrokombinata v zgodnjih popoldanskih urah. Zadnja leta je inž. Marjetiča prizadela bolezen, zato dela samo še po štiri ure. Ampak tiste štiri ure se lahko raztejejo do večera, vedo povedati in sodelavci. Da teče beseda o dolenjskem vinu, ni naključje. Marjetič je namreč dolenjski rojak iz okolice Škocjana, kjer je seveda doma tudi cviček. Ker je bilo doma premalo zemlje, da bi vsi živeli od nje in na njej, je šel tudi Marjetič študirat. Najprej v Škocjanu, potem v Šmarjeti in Novo mesto ter slednjič na fakulteto v Ljubljano.

V novo leto s punčko in fantkom

V novomeški porodnišnici se je prva v letu 1991 rodila deklica, v brežiški pa deček — Lani v Novem mestu spet manj, v Brežicah pa več otrok

NOVO MESTO — Silvestrovo in prvi dan novega leta sta v novomeški porodnišnici minila dokaj mirno. Zadnja v letu 1990 je ob 20. uri in pet minut rodila 3,5 kilograma težka fantka Jožica Hotevec iz Dol. Karteljevega, na prvega novorojenca v letu 1991 pa je dežurna ekipa z dr. Alešem Piškomo na čelu čakala vse do poldneva. Zato pa je bilo živahneje v noči od 1. na 2. januar, ko so od pol ure pa do jutra privekali na svet štirje novorojenčki.

V novo leto je v novomeški porodnišnici 1. januarja ob 12.45 prva prirojila druga punčka 25-letne mamicе Bernarde Ogorevc iz Spodnje Pohance

KOSTELCI SO SE PREDSTAVILI — V restavraciji Name se je v prednovoletnih dneh zvrstilo tudi več kulturnih in zabavnih nastopov. Minulo soboto so se tu predstavili harmonikarji glasbene šole iz Kostela (na fotografiji), ki jih vodi prof. Alojz Mihelič iz Delnic, tamburška skupina s pevci in plesna skupina Hay. Magister Stanislav Južnič pa je predstavil kostelsko narečje in Kostelsko. (Foto: Prime)

PREDSTAVITEV ARHEOLOŠKIH RAZISKAV

ČRNOMELJ — V soboto, 12. januarja, bo ob 9. in 11. uri v cerkvi sv. Duha v Črnomlju predstavitev arheoloških raziskav v cerkvi in okrog nje v preteklem letu. Odbor za obnovu cerkvice vabi občane, da se udeležijo zanimive predstavitve, na kateri bodo razkrili tudi načrte za prihodnje.

Artičah. Novorojenka, ki ji je ime Polona, je tehtala 3,95 kg. Obe z mamičo sta se pri porodu in po njem dobro držali. Mamica Bernarda se je dan po porodu srečno smehljala, da je šlo vse v redu in da je bil porod zelo lep. Da je tako, že ve, v novomeški porodnišnici je kot babica namreč pomagala na svet že mnogim otročkom.

»Poroda še nisem pričakovala, saj »sva imeli« rok sredi januarja. Novo leto smo pričakali doma, ob sedmih zjutraj pa sem bila že v porodnišnici. Polona je naša druga punčka, doma jo čaka 18-mesečna sestra Barbara. Polone se je zelo razveselil tudi mož, ki je komercialist pri Posavju Brežice, saj si je želel še eno punčko, »je, stiskajoč k sebi spečo malo štručko, povedala srečna mamica Bernarda. Novorojenki je pomagala na svet babica Metka Kovačič, pri rojstvu prvega otroka v novem letu v novomeški porodnišnici pa je dežurna g. zdravnika dr. Piška zamenjal predstojnik porodnišnice dr. Marjan Pavlin.

V novomeški porodnišnici, kjer sicer le s težavo zagotavljajo porodnicam in

DARILLO DOLENJSKEGA LISTA — Uredništvo se pridružuje čestitkam družinam Ogorevc in Medvešek za srečni dogodek in želi otrokoma vso srečo v življenju. Kot darilo Dolenjskega lista bosta novorojenka in novorojenec, ki sta se rodila prva v letu 1991 v novomeški in brežiški porodnišnici, prejela hranilni knjižici za začetnima vlogama po 1.000 din.

novorojenčkom kolikor toliko normalne razmere, »obiska« kakšne podgane pa sem in tja v stari in že povsem neprimerni stavbi vendar ne morejo pre-

ZAČETEK Z DEKLICO — Prva v novem letu je v novomeški porodnišnici privekala na svet skoraj 4-kilogramska Polona, drugorojenka Bernarde Ogorevc iz Spodnje Pohance pri Artičah, sicer babice v novomeški porodnišnici. (Foto: Z. L.-D.)

prečiti, so imeli v letu 1990 1.572 porodov, na svet pa so pomagali 1.595 otrokom. Enaindvajsetkrat so se namreč rodili dvojčki, enkrat pa trojčki. Rodilo se je 759 deklic in 836 dečkov. Novorojenčkov v novomeški porodnišnici je bilo že drugo leto zapored manj za okrog deset odstotkov. Pred leti se je namreč stalno rojevalo povprečno 1.800 do 1.900 otrok.

BREŽICE — V brežiški porodnišnici je novoletna noč minila precej mirno. Dežurni zdravnik je bil dr. Andrej Zidarič, ki mu je za staro leto pomagala babica Dragica Štefanič, na novega leta dan pa Marija Ogorevc. Čeprav v brežiški porodnišnici zadnja leta beležijo stalno upadanje rojstev, je bilo v letu 1990 spet 15 porodov več kot leto poprej.

V pravkar minulemu letu se je zdravniško osebje trudilo s 693 porodi, katerih rezultat je bilo 701 rojstvo. Slednje število skriva v sebi tudi podatek, da so v tem letu kar osemkrat privekali na svet dvojčki. Kot običajno se je tudi v letu 1990 rodilo več dečkov kot deklic. Moški spol je tako postal bogatejši za 359 nadobudnih pripadnikov, medtem ko se je nežnejšemu spolu pridružilo samo 342 drobnih deklic.

V novo in neznano leto 1991 je prvi prijokal drugorojenec mamicе Frančiške Medvešek iz Armeškega pri Brestanici. Tehtal je 3,2 kg, a ga žal nismo mogli fotografirati skupaj z mamičo, saj je potreboval še nekaj pomoči v inkubatorju. Zato smo obiskali novorojenčka Aleša, ki je zaključil število rojstev za minulo leto, in njegovo mamičo Sibilijo Oberč. Sibilija je gospodinja iz Krškega, ki je prav dobro ve, kako in kaj je treba za dojenčkom, saj je poskrbela že za dva, Aleš se je rodil na silvestrski popoldan, natančneje ob 13.45, in je tehtal kar 4,5 kg. Doma ga čaka bratec Matej, ki šteje že 8 let in obiskuje drugi razred osnovne šole, in triletna sestra Tadeja.

»Otroka sicer nisva načrtovala, a sva ga vseeno vesela. Ker že imava fantka in deklico, z možem nisva imela posebnih želja glede spola. Za vsak primer sva pripravila imeni za oba. Alešu je ime izbral mož, ki je sicer slikopleskar in dela

ZADNJI V LETU 1990 — Aleš Oberč se je mamiči Sibiliji, gospodnji iz Krškega, rodil zadnji dan v letu. Tako je zaključil število rojstev v brežiški porodnišnici pri številu 701, kar je nekaj več kot leto poprej. (Foto: B. D.)

pri privatniku. Niti malo nisem pričakovala, da bom silvestrsko noč preživela v porodnišnici, saj se mi je rok za porod iztekel že sredi decembra,« je še povedala vesela mamiča tik pred tem, ko je lačnega korenjaka stisnila k prsim. B. D.

Že četrta kaset

Uspeh T. Verderberja

»To je moj najboljši izdelek doslej,« trdi Toni Verderber za svojo četrto kaseto Staro vino — star prijatelj, ki je izšla pred dnevi. Kaseto je že moč kupiti v vseh trgovinah, ki prodajajo robo te vrste. »V nekaj dneh so ljudje pokupili preko tri tisoč kaset,« zatrjuje, potem ko se je odločil, da bo kasete prodajal kar sam.

Ta starotški samouk na frajtonarici je doslej izdal že tri uspešne kasete: Vračam se domov, Vračam se domov II in Pri nas Belokranjcih. »Besedilo naslovne skladbe moja četrta kaseto Staro vino — star prijatelj je bilo nagravano na Ptuj, a tudi druge skladbe se odlikujejo z dobrimi teksti. Na moji kaseti ni solzavih skladbic o mamicah, ki praznujejo rojstne dneve, ampak gre za zares bogata besedila, ki bodo prav tako všeč poslušalcem,« se pohvali Toni in napoveduje najmanj štiri hite. »Veliko bodo predvajane predvsem tele pesmi: Staro vino — star prijatelj, Temna noč, Lepa so jutra, Modri lan in Tvoje naročje. Nič manj pa verjetno: Razigrana tamburica, Maškare, Mlinarjeva hči, Poskočnica in Le sekaj, sekaj smrečnico.«

Značilnost Verderberjevega ansambla je tamburica, ki se je zavlekla v uho ne samo Belokranjcem, ampak vsem Slovencem. »Ko smo zadnjič igrali v Prekmurju, je cela dvorana pela Pri nas Belokranjcih. Bilo je prav pretresljivo.« T. G.

UKRAJINSKE PLESALKE V KANDIJI

NOVO MESTO — V novomeškem hotelu Kandija bo med 10. in 26. januarjem nadvse živahno. Gost hotelja je namreč plesna skupina Arabeska iz Kijeva, ki se bo vsako sredo, četrtek, petek in soboto predstavila s posebnim show programom, katerega jedro bodo predstavljali ruski plesi. Nastop ukrajinskih plesalk se bo ob omenjenih dneh pričel ob 20. uri, v hotelu pa pripravljajo rezervacije na telefon 22-410 in 22-242.

• Iz istega cveta naredi kača strup, čebela pa med.

»Sraka« leti z novim perjem

Podjetje Sraka širi svojo dejavnost — Ljubitelji glasbe lahko izbirajo med stotinami laserskih plošč

NOVO MESTO — Čeprav razmere niso rožnate in težave, s katerim se ubadajo velika podjetja, posredno prizadevajo tudi manjša in tista najmanjša, če ne drugače, zaradi neplačanih računov, pa novomeški Sraki razmere niso popubile perja, nasprotno zraslo ji je novo. Tako bi lahko nekoliko metaforično zapisali vest, da podjetje Sraka širi svojo dejavnost. V tej edini dolenjski založbi kaset in plošč, ki je ob tem še snemalni studio in posredniška agencija, se je dosedanjim dejavnostim pridružila nabava in kataložna prodaja ceđejev oziroma laserskih plošč, kot jim tudi pravimo.

Sraka je pravzaprav podjetje enega, Draga Vovka namreč. Kot snemalni studio je znana že dobra tri leta, kot podjetje pa deluje od lanskega leta. V tem času je prvi mož Srake energijo in sredstva vložil v preureditev prostorov in studia, v nabavo novih snemalnih naprav ter v izdajanje glasbenih kaset, s katerimi so se uveljavili številni dolenjski in drugi ansambli. Doslej je pri Sraki izšlo 21 kaset, beli dan pa sta z znakom Srake zagledali tudi dve mali plošči. Vovk namerava izdajateljsko dejavnost razširiti na izdajanje ceđejev. V pripravi ima cd s šansonci Tomaža Pengova in cd z izborom skladb narodnozabavnih ansamblov, ki so pri njem že izdali svoje kasete.

Najnovejša dejavnost Srake je kataložna prodaja ceđejev. Ljubiteljem glasbe so na voljo katalogi vseh velikih evropskih proizvajalcev in posredovalcev ceđejev, kar pomeni na tisoče različnih naslovov popularne in etnične glasbe, jazzja in tudi klasike. Kataloge si

interesenti lahko ogledajo v prostorih Srake, pri nabavi pa Vovk tudi svetuje. Možno je nabavljati tudi preko pošte. Kot pravi Vovk, že zdaj zalaga s ceđeji in kasetami nekaj slovenskih in hrvaških lokalnih radijskih postaj, ima pa tudi več stalnih kupcev med ljubitelji izbrane glasbe. MiM

NOVOLETNO SMUČANJE — Čeprav je zopern dež na novoletni dan na hitro pobral sneg, so ljubitelji teka na smučeh na gorjanskih košenicah prve dni v letu še našli toliko snega, da so se lahko do dobra natekli, razgibali in nadihali svežega gorjanskega zraka. Seveda pa se do takih užitkov ne da pripeljati z avtom, vzeti je treba pot pod noge oziroma pod smuč in tudi nobene žičnice, hvalabogu, ni nikjer. Zato pa je užitek toliko večji in rekreativna korist toliko večja. (Foto: A. B.)

MORSKI PRAŠIČEK SE GA NE BO BRANIL — Ko sta Nika in Jerneja držali tale velikanski koren pred fotoaparatom, so ju pošteno bolele roke. Tehta namreč kar tri kilograme in do take teže je zrastle na bližnji njivi. Pri Bučarjevih na Vrhu 15 pri Šentjerneju so bili še kako presenečeni, ko je mama poslala hčerko Niko na njivo po korenček za kosilo. Vrnila se je nasmejana, s pravim debeluhom v naročju. Nika in Jerneja sta dvojčiči in obiskujeta drugi lemik srednje obutvene šole. Radi imata živali, še posebno ogromnega muca in nikoli sitedga morskoga prašička, ki bo z zadovoljstvom snedel tudi bogat pridelek korenja. Tudi tale zagotovo ne bo ušel njegovim zobem. (Foto: B. D.)

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralci. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prisluhnilo vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 18. in 19. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prisluhnil.

TELEVIZIJA NOVO MESTO

vaš kanal

v novomeškem Kabelskem razdelilnem omrežju na kanalu 3

kozjerija

HLAPEC JERNEJ JE BIL PIROMAN

— Ate, ste se vi učili v soli o Hlapcu Jerneju?
— Seveda, Mali.
— Kaj pa ste povedali o njem?
— Ja, Hlapca Jerneja je napisal Ivan Cankar.
— Samo to?
— Stari Jernej je zažgal Sitarjevino.
— To vem.
— V tej povesti je Cankar prepesnil Marxov Kapital.
— Ha, ha, ha.

— Ogenj na koncu povesti je simbol proletarske revolucije.
— Ha, ha, ha.
— Ker delavci v tistem času še niso bili dovolj zreli, so vrgli v ogenj tudi Jerneja.
— Zmeraj bolj duhoviti si.
— Cankar postavlja v Hlapcu Jerneju vprašanje: čigava je jablana — tistega, ki jo je posadil, ali tistega, ki jo je obral.
— Ha, ha, ha.
— Jasno in glasno piše: ti, ki si delal, tvoje je delo.
— Si pa za šose, stari!
— Cankar se je zavzemal za sožitje med južnimi Slovani.
— Odletel bo.
— Kdo bo odfrčal?
— Cankar, Ivan Cankar.
— Kam bo odletel?
— Iz sole. Odletel bo iz naših učbenikov.
— Že mogoče. Toda njegova dela bodo ostala.

— Hlapec Jernej že ne.
— Česa ne poveš?
— Tršica je rekla.
— Kaj pa je rekla o Hlapcu Jerneju?
— To, da ni bil nikakršen revolucionar.
— Da ni bil?
— Ne, ni bil.
— Kaj pa je bil potem?
— Tršica je rekla, da je bil navaden boljševiški piroman.

TONI GAŠPERIČ

studio D
LESTVICA NAJBOLEŠNJA

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je podelil dve nagradi za sodelovanje pri oblikovanju lestvice, in sicer ju bosta prejela MARTIN MOŽE z Dol. Kamenc in MIHELCA FLORJANČIČ iz Sevnice. Nagrajencema čestitamo!

Lestvica pa je ta teden takšna:

- (4) Mladi, kot smo nocoj — A. NIPČ & NJEGOVI MUZIKANTI
- (1) Vesela polka — ANSAMBEL I. PUGLJA
- (3) Očetova navadica — HENČEK
- (2) Nekje je zrasla roža — SPOMIN
- (6) Staro vino, star prijatelj — ANSAMBEL T. VERDERBERJA
- (5) Ko praznuješ rojstni dan — VESNA
- (7) Nocoj si povejmo — VESELI ZASAVCI
- (—) Zimska — ANSAMBEL L. SLAKA
- (8) Napolnimo čaše — ANSAMBEL J. ŠUMAHA
- (9) Prelmlada za ljubezen — NAGELJ

Predlog za prihodnji teden: Na potep — ANSAMBEL ANTONA ISKRE

Glasujem za: .....

Moj naslov: .....

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto